

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yirmi beşinci inikat

21.V.1943 Cuma

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	118	Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/4)	119:133
2. — Havale edilen evrak	118	4. — Devlet Denizyolları işletme Umum müdürlüğü 1942 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/46)	133,136,140,141:144
3. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiye mâruzatı	118,119	5. — Devlet Demiryolları ve limanları Umum müdürlüğü 1943 malî yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/3)	133:136,140,145:148
1. — Kütahya mebusu Receb Peker'in Dahiliye vekâletinden istifa ettiğine ve yerine Seyhan mebusu Hilmi Uran'ın tâyin edildiğine dair Riyaseticumhur tezkeresi	119	6. — Posta, telgraf ve telefon Umum müdürlüğü 1943 malî yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/10)	136:139,140,140,148:151
4. — Müzakere edilen maddeler	119	7. — Askerlik kanununun 34 nci maddesinin değitirilmesi ve 5 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun lâyihası ve Milli Müdafaa encümeni mazbatası (1/37)	139:140
1. — Burdur'un Kayış köyünden Alioğlu Dalya Ömer Öğüt ve Süleymanoğlu Kôr Memet Gün'ün ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye encümeni mazbatası (3/57)	119	8. — Şehir ve kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri teşkilî hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye encümeni mazbatası (1/25)	140
2. — İbrahimoğlu Kulu'nun ölüm cezasına çarptırılması hakkında Bavekâlet tezkeresi ve Adliye encümeni mazbatası (3/10)	119		
3. — Eskişehir mebusu İzzet Arukan'ın, Şose ve köprüler kanununun bazı maddelerinin tadili hakkındaki 1882 sayılı kanuna ek kanun teklifi ve Nafia, Dahiliye,			

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Bolu mebusu Fethi Okyar'ın vefat ettiğine dair Başvekâlet tezkeresi okundu ve merhumun hâtrasını taziz için iki dakika ayakta sükût edildi;

Sayın üyelerden bazılarına izin verilmesi hakkında Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi kabul olundu;

Bir kişinin ölüm cezasına çarptırılmasına;

Ölüm cezasına mahkûm edilen bir şahsın cezasının müebbet ağır hapse tahviline dair mazbatalarla;

Orman umum müdürlüğü 1943 malî yılı bütçesine;

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde değişiklik yapılmasına;

Tapu ve kadastro umum müdürlüğü Teşkilât ve vazifelerine dair olan kanunun 5 neî maddesinin değiştirilmesine;

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam ierasına dair olan kanunla Tapu harçları hakkındaki kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair kanun lâyhaları kabul olundu;

Devlet elindeki toprakların topraksız köylülere tevzii hakkındaki kanun lâyhasının bir encümen-de tetkiki kabul edildi;

Cuma günü toplanılmak üzere inikada nihayet verildi.

Reis vekili	Kâtip	Kâtip
Aydın	Gazianteb	Samsun
Dr. M. Germen	B. Kaleli	N. Fırat

2. — HAVALA EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1. — 1942 malî yılı muvazeneî umumîye kanununa bağlı (A) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyhası (1/81) (Bütçe encümenine);

2. — 1943 malî yılı muvazeneî umumîye kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin Millî Müdafaa vekâleti kısmına 120 000 000 lira fevkalâde tahsisat verilmesi hakkında kanun lâyhası (1/82) (Bütçe encümenine);

3. — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülü hakkındaki 3656 ve 3888 sayılı kanunlara bağlı cetvellerin Adliye vekâleti kısmında değişiklik yapılmasına dair kanun lâyhası (1/83) (Adliye ve Bütçe encümenlerine);

4. — Kazanç vergisi kanunu ile Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam ierasına ve bazı maddelerin mükellefiyet mevzu-

na alınmasına dair olan 3828 ve 4040 sayılı kanunlara bazı hükümler ilâvesi hakkında kanun lâyhası (1/84) (İktisat, Adliye, Maliye ve Bütçe encümenlerine);

5. — Kibrit ve çalmak inhisarı işletme imtiyazının kaldırılmasına ve bu inhisarın işletmesi için muvakkat bir idare kurulmasına dair kanun lâyhası (1/85) (Gümrük ve inhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenlerine);

6. — Toprak mahsülleri vergisi hakkında kanun lâyhası (1/86) (Ziraat, Dahiliye, Adliye, Maliye ve Bütçe encümenlerine);

Teklifler

7. — Ordu mebusu Hamdi Şarlan'ın, Dahilî nizamnamenin 53, 54 ve 56 neî maddelerinin değiştirilmesi hakkında nizam teklifi (2/11) (Teşkilât Esasiye encümenine).

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15

REİS — R. Canitez

KÂTIPLER : N. Fırat (Samsun), N. Baydar (Malatya)

REİS — Celse açılmıştır.

Efendim; pazartesi günü Bütçe müzakeresine başlayacağız. Malî sene iptidasına ancak bir hafta kalmış olacaktır. Tensip buyurursanız yevmi içtimalar yapmak zarureti vardır. Pazartesi gününden itibaren saat 14 te toplanmak sure-

tiyle bütçe müzakeresi hitam buluncaya kadar her gün içtima edeceğiz. (Muvafık sesleri.)

Bu teklifi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

REİS — Riyaseticumhur tezkeresi var, okuyorum:

3. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — *Kütahya mebusu Receb Peker'in Dahiliye vekâletinden istifa ettiğine ve yerine Seyhan mebusu Hilmi Uran'ın tayin edildiğine dair Riyaseticumhur tezkeresi.*

Ankara : 20 . V . 1943

B. M. M. Reisliğine

Kütahya mebusu Receb Peker'in sıhhi sebeple Dahiliye vekillikinden vâkı istifası kabul edilmiş ve Dahiliye vekillğine Başvekilin inhisti veçhile Seyhan mebusu Hilmi Uran'ın tayin edilmiş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Reisicumhur
İsmet İnönü

(Allah muvaffak etsin sesleri.)

MALİYE V. F. Ağrah (Elâzığ) — Arkadaşlar, gelen evrak arasında 6 ile 4 numarada toprak mahsullerinden alınacak vergi hakkındaki kanun lâyihası ve bir de kazanç vergisi kanunu ile fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergilere zam yapılması hakkındaki kanun lâyihaları vardır. Bunlar dört beş encümenle havale edilmiştir. Yüksek malûmunuz olduğu üzere malî yıl bitmek üzeredir. Yeni yıl iptidasında bu vergilerin tahakkuk muamelelerinin yapılması için ve ciba-yet işlerinin tanzimi için icabeden tertibatın alınması lâzımdır. İstirham ediyorum, eğer muvafakat buyursanız, bu encümenlerden tensip buyuracağınız miktarda âza tefriki ile muvakkat bir encümen yapılarak bu muvakkat encümenle müzakere edilsinler.

4. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

REİS — Ruznameye geçiyoruz.

1. — *Burdur'un Kayış köyünden Alioğlu Dal-ya Ömer Öğüt ve Süleymanoğlu Kör Memet Gün'ün ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye encümeni mazbatası (3/57) [1]*

(Mazbata okundu)

REİS — Mazbatayı reye arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret buyursun. . . Etmeyenler . . . Kabul edilmiştir.

2. — *İbrahimioğlu Kulu'nun ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye encümeni mazbatası (3/10) [2]*

(Mazbata okundu)

REİS — Reye arz ediyorum. Mazbatayı kabul edenler işaret buyursun . . . Etmeyenler . . . Kabul edilmiştir.

[1] 45 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.

[2] 44 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.

Gü. ve İ. V. S. H. ÜRGÜBLÜ (Keyseri) — Muhterem arkadaşlar, gelen evrakın 5 numarasında, Devletçe satın alınmış bulunan kibrit ve çakmak inhisarı işletme imtiyazının kaldırılmasına ve bu inhisarın işletmesi için bir idare kurulmasına dair bir kanun lâyihası vardır. Bu satın alınan şirketin satış bedelinin ödenmesi için mevzu tahsisatın bu senenin bütçesine konması zarureti olduğundan tensip buyursanız Gümrük ve inhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenlerinden seçilecek kâfi derecede âzadan teşekkül edecek müvakkat bir encümenle lâyihasının tetkikini rica ederim. (Muvafık sesleri).

REİS — Efendim, Maliye vekili gelen evrakın 4 ve 6 numaralı lâyihaları için müvakkat bir encümen teşkilini istiyor. Sonra İnhisarlar vekili de 5 numaralı lâyiha için müvakkat bir encümen teşkilini suretiyle tetkikini istiyor. Tensip buyursanız geçen hafta teşekkül etmiş bir müvakkat encümeniniz var. Bu encümen Bütçe, Dahiliye, Maliye ve Ziraat encümenlerinden müteşekkildir. İktisat, Adliye ve Gümrük ve inhisarlar encümenlerinden de aynı miktarda âza tefrik edilerek bu suretle teşekkül edecek bu müvakkat encümenle bu lâyihaları da havale edelim. Muvafık mı efendim? (Muvafık sesleri).

Kabul edenler . . . Lütfen işaret buyursunlar. . . Etmeyenler . . . Kabul edilmiştir.

Şu halde İktisat, Adliye ve Gümrük ve inhisarlar encümenleri de bu encümenle aynı miktarda âza intihap edeceklerdir. Bu suretle bu üç lâyihayı da bu encümenle veriyoruz.

3. — *Eskişehir mebusu İzzet Arukan'ın, So-se ve köprüler kanununun bazı maddelerinin tadili hakkındaki 1882 sayılı kanuna ek kanun teklifi ve Nafia, Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/4) [1]*

REİS — Efendim bu lâyihayı evvelce Maliye ve Bütçe encümeni almıştı. İki encümen ayrı fikirler dermeyer ediyor. Bütçe encümeni mazbatası gayet mufassaldır, tensip buyursanız son fıkrasını okuyalım.

«Yol vergisinin ıslah ve tensikî hususunda yeni ve mütekâmil esasları muhtevi bir kanun lâyihasının Hükümetçe Yüksek Meclise arz edilmek üzere olduğunu nazarı dikkate alan encümenimiz yukarıda mahzurları tebarüz ettirilen bu zammın tatbikından ve bugünün malî ve ictimai telâkkilerine uymayan eski hükümlerin daha şiddetli bir şekilde yaşamakta devam etmesine mahal vermektense hazırlanmış olan lâyi-

[1] 20 sayılı basmayazıya ek zaptın sonundadır.

hanım biranevvel Yüksek Meclisin tetkikine arz edilmesini temenni etmenin daha muvafık olacağı ve Eskişehir mebusu İzzet Arukan'ın teklifinin kanuniyet kesbetmesine mahal bulunmadığı hususuna ekseriyetle karar vermiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.»

İ. ARUKAN (Eskişehir) — Sayın arkadaşlar; geçen yaz tatilinde memleketimizin muhtelif bölgelerini ve beş vilâyetimiz dahilindeki şose yollarını görmek fırsatını buldum. Bu seyahatim esnasında köprü ve yol noksanlığı istرابını ve bir kaç sene evvel yapılmış yolların da bakımsızlık yüzünden harabiyete doğru gittiğini ve bu yüzden memleketteki nakliye müşkülât ve sıkıntısını gördüm.

Bunun başlıca sebebi: Yol vergisi varidatının sabit kalmasına mukabil fevkalâde hallerin tevlit ettiği hayat pahalılığı, malzeme ve edevat fiyatlarının ve bedeni sây kıymetlerinin artmış olduğu ve bu yüzden aynı para ile vücude getirilen işin evvelki zamanlara nispetle ancak üçte bire inmiş olmasından ileri geldiği aşıkâr dır.

Arkadaşlar, biliyorsunuz, bizim yol davamız, millî kalkınma davasının başında gelen bir davadır. Bu dâva tahakkuk edineye kadar mevcut yolların harabiyetine meydan bırakmak ve nakliye müşkülâtını bir kat daha arttırmak muvafık değildir. Bu mütalâa ile bugün müzakere için huzuruza getirilen kanun lâyihasını teklif ettim. Teklifim yol parasının artırılması ve fazla varidatın yola sarfedilmesi gayesine mâtuftur.

Arkadaşlar, biliyorsunuz ki, bizim yol mükellefiyeti şahsi ve bedenidir ve senede âzami sekiz gün çalışmadır. Bu mükellefiyeti nakden ifa etmek isteyenler çalışma günleri karşılığını ödiyerek nakden ifa edebilir ki bu nakdî mükellefiyet hâlen mer'î kanunlara göre senede âzami 6 liradır. 1931 senesindeki amele yevmiyesine göre vasatî beher günlük âmele yevmiyesi 75 kuruş kabul edilmiştir. Halbuki amele yevmiyesi halen 3 - 4 liraya kadar yükselmiştir. Bu yüzden bedeni mükellefiyet ile, nakdî mükellefiyet arasında büyük bir muvazenesizlik hâsıl olmuştur. Bu kanun bu muvazenesizliği kısmen tashih etmek gayesine mâtuftur.

Bundan başka fazla tahsil edilecek paralarını memleketin en mübrem ve mühim ihtiyacı olan yol işlerine sarfı suretiyle yollarımızın muhafaza ve inşası ve memlekette geçim sıkıntısı olan vatandaşlara hakikî el ve sây kıymetleri ödenmek şartıyla iş bulmak imkânını vermek gayesine mâtuftur.

Bu teklifim Nafia, Dahiliye, Maliye encümenlerinde ve Hükümetçe esas itibariyle muvafık görülerek müzakere edilmiştir. Yalnız Bütçe encümenince reddedilmiştir.

Encümen mazbatasında yazıldığı ve hile Bütçe encümeninin ret sebepleri şunlardır :

1. Yol mükellefiyetinin bugünkü şekliyle modern Devletlerin hiç birinde tatbik edilmeyen orta çağ telâkkilerine müstenit iptidâî ve iptidâî cemiyetlere mahsus bir baş vergisi olup böyle bir vergiye yeniden zam yapılarak şiddetlendirilemez, mütalâası.

Arkadaşlar, ben vergiye aslanan bedeni kısmı aynen bırakarak ona göre ve mukabili olan nakdî kısmının haddi lâyıknâ iblâğını ve ortadaki haksızlık ve muvazenesizliği kaldırmaklığı teklif ediyorum. Yani yeni bir vergi ihdas etmiyorum.

Şayet encümen arkadaşlarım bence memleketimizin bünyesine ve ihtiyacına muvafık olan ve halen mer'î olan bu vergiyi beğenmiyorlarsa bir kanunla yenisini teklif ederek huzuruza gelmeleri lâzım gelirdi. Bence ret sebebi doğrudur.

2. Bu yol mükellefiyetinin yol inşa ve tamirine kâfi gelmeyeceği mütalâasıdır.

Ben bu kanunla memleketin yol davasının halledileceği iddiasında değilim ve böyle bir iddiada bulunmuyorum. Bunda mutabıkız. Yeni memba ve gelir bulsunlar, teklif etsinler, ben maalmemnuniye kabul ederim. Yalnız bu yeni gelir temin edilinceye kadar mevcut yolların harabiyetine meydan vermemek ve inşaatı durdurmañak için bu kanunu teklif ettim.

3. Bütçe encümeni, bu verginin tahsil nispeti 0,60 ile 0,65 arasındadır ve tahsil kolaylığı yüzünden bu zamandan memurlar mutazarrır olacaktır diyor. Arkadaşlar, memurlar mükelleflerin % 10 - % 15 ini teşkil ederler ve küçük bir akalliyettir. Saniyen memurlardan alınacak ayda kırk, elli kuruşun memurların yaşama vaziyetine tesiri lâşeydir. Memurların yaşama vaziyetini düzeltmek için diğer vergiler üzerinde durmak lâzımdır.

4. Bu zamdan vilâyetlerin hususi idareleri istifade edecektir deniyor. Arkadaşlar, memleketin yollarının kısmı âzamanın inşaat ve bakımını vilâyetlere bırakılmıştır. Halen yol vergisi tahsilâtının % 85 i hususi idarelere aittir. Bunun yarısından fazlasını yola sarfediyorlar. Bununla beraber benim tekliflerim sarıhtır. Zamdan mütevellit varidatın munhasıran yol işlerine sarfidır. Nafia encümeni de bu hususu kabul etmiştir. Bütçe encümeni de bir formül teklif edebilirdi. Yoksa bu mütalâa esas dâvayı reddetme sebep teşkil edemez. 5. ne ret sebebi yapılacak zammın 1943 malî yılı yol inşa ve tamiri işlerine müessir olamayacağı mütalâasıdır.

Arkadaşlar, gerek benim teklifim ve gerekse encümenlerin kabulleri bu zammın 1943 malî senesinden itibaren tatbikidir. Bu husus Nafia, Dahiliye, Maliye encümenleriyle Hükümetçe muvafık ve mümkün görülmüştür. Bu mütalâa

teklifin reddine sebep teşkil edemez. Hükümetin yeni bir ana yol kanunu hazırlamakta olduğunu ve henüz Maliye vekâletince bulunduğunu Vekiller, encümen müzakerelerinde beyan ettiler. Yol dâvasını esasından halledecek böyle bir ana kanun üzerinde Yüksek Meclisin ve encümenlerinin derin tetkikatta bulunacağı ve böyle bir kanunun kolayca mevkiî tatbika konamayacağı pek tabiidir.

Arkadaşlar, ben fikirlerimi söyledim. Bütçe encümeninin ret kararı sebeplerine karşı cevabını verdim. Şimdi en müsip ve muvafık karar Yüksek Heyetinizin kabul edeceği karar olacaktır.

R. KAPLAN (Maras) — Arkadaşlar, hususî idareler, mahallî idareler, Cumhuriyet rejiminin esası içinde dahildir. Maalesef şimdiye kadar maliyemiz, hususî idarelerin Varidat kanunlarını, umumî bütçe ile mütenasip olarak, varidatın artmasını temin edecek müspet bir şekilde bize getirmedir. Bu sebeple hususî idarelerin sıkıntısı daha fazla arttı. Bu sıkıntıyı kısmen olsun bertaraf edebilmek için, yol mükellefiyetine kısmen zam yapılarak, hiç olmazsa mevcut yolların harabiden kurtulması maksadına binaen İzzet Arukan arkadaşımız bu teklifi yapmıştır.

Teklif, ihtisas encümenleri olan, Dahiliye, Nafia encümenlerine gitmiştir. Bunlar teklifi kabul ettikleri halde Bütçe encümenimiz, nedense, teklifin reddi yolunda bir karar vermiştir.

Arkadaşlar, bugün vilâyetlerin üzerinde, yol işleri, sıhhat işleri, maarif işleri, ziraat işleri gibi mühim işler vardır. Diğer vilâyetlerin bütçelerini tetkik buyuracak olursanız görürsünüz ki tahsisat birer serpme vaziyetinde ve bu işlerin karşılığı çok zayıf bir durumdadır. Hiç olmazsa bu teklifle, yol işlerinin harabiden korunmasını temin için bu varidat artımını Bütçe encümeninin kabul etmesi lâzımdır. Arkadaşlar, bu âcil işlerle gerek tamir, gerekse mümkün olan yerlerde köprü veya ufak yol parçaları yapmak suretiyle, umumî bakımdan da fakir mıntakalarda Nafianın açtığı işlerle Devletin büyük yardımı olur. Buna dahi Bütçe encümeninin mâni olmaması lâzımgelir. Bir çok yerlerde işler durmuştur. Durmasıyla yalnız yollar harabiye gitmiyor, fakir olan yerlerde amele işsizlikten sıkıntı çekiyor. Bu sebeple hem idareci hususiyelerin, hem de Devletin menfaatine uygun olan bu lâyhayı Meclisin çıkarmasını muvafık buluyorum.

Arkadaşlar, bu vergi kanunu geri bir kanundur denirse, ilerisini bulalım da onu çıkaralım. Yeni hazırlanan kanun neyi değiştiriyor? Yol vergisinin şekli değişmiyor, aynı esas üzerinedir. Bedeni olan kısmı da vardır. Çünkü parayı tedarik edipte veremiyen fakir sınıfın bedeneni yolda çalışmasını gene bu lâyiha kabul

ediyor. Yol vergisini kaldıralım. İdareci umumiyeden Bütçe encümenimiz bize bunu temin etsin. Nafia vekâleti tespit etmiştir, zannederim, bu yolların ikmalî 400 milyon liraya yakın bir paraya ihtiyaç göstermektedir. Bunu on senede ikmal edebilirsek, çünkü daha fazla durmağa bu yolların tahammülü kalmamıştır, her sene 40 milyon lira verilmesi lâzımdır. Versinler, bunları yapalım. Bugün için mevcud muhafaza edemezsek arkadaşlar, vilâyetleri yol bakımından müşkül vaziyette bırakmış oluruş. Onun için Bütçe encümeninin mazbatasını müzakeresinden vaz geçilerek mütehassis encümen olan Dahiliye ve Nafia encümenleri mazbatalarının müzakeresini rica ediyorum.

REİS — Buyurun, Demirağ.

A. N. DEMİRAĞ (Sivas) — Müsaade ederseniz takrir okunsun, ondan sonra konuşayım.

ĞI. K. SEVÜKTEKİN (Diyarbakır) — Bütçe encümenimiz bu teklifi kanuniyi, teklif sahibinin arzettiği gibi, bazı mülâhazalar serdile, yeni bir kanunun vüruduna kadar bunun kabulüne mahal olmadığına karar vererek reddetmişlerdir. Diğer üç encümenin, yani ihtisas encümenleri söylediği gibi; inşaat masraflarının 3 misli artması dolayısıyla vilâyetlerin kendi hudutları dahilinde kendilerine ait yolları yapamamaları ve hatta tamirlerini iera edememeleri ve bu suretle bugün kullanılmakta olan 20 - 30 bin kilometrelik yolların muattal bir surette bırakılmasına sebep olmaktadır. Bazan işlerinde İera Vekilleri Heyeti kararıyle Devlet malı yollar meyanına alınan ve masrafları verilen yollar itibariyle baş şehrimizin, memleketimizin askerî ve iktisadi ehemmiyeti haiz olan vilâyet merkezleriyle ve etrafımızı ihata etmiş olan denizlerin mühim limanlarına raptı hususu elzem iken bunlar da yapılamamaktadır. Bunun için benzeniz de arkadaşlarımız gibi diyeceğim ki; orta çağ zamanına ait olduğu söylenen eski kanun, bu teklif olmasa, olan mutlaka devam edip gidecekti. Yeni gelecek kanunun Meclise gelmesi için bir çok zamana ihtiyaç olacağı cihetle, bu teklifi kanunun, Maliye encümeninin noktai nazarına göre kabulünü arz ve rica ediyorum. Bunun için de bir takrir takdim ediyorum.

MALİYE ENCÜMENİ REİSİ A. BAYINDIR (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, Bütçe encümeni, müddeti munkazi olup da ortadan kalkacak olan bir kanunun ipkası teklifi karşısında, bunun ipka edilmemesini müdafaa eder şekilde noktai nazarını serdetmiştir. Yol vergisi mükellefiyeti bir mükellefiyet midir, bir vergi midir? Bunu tetkik etmek icabeder. Bundan evvel Bütçe encümeni bunu vergi olarak kabul ederek müdafasını, yani bunun nakzını bu şekilde ileri sürdüğü için bunu vergi olarak mütalâa edeceğim.

Yol vergisi vergi olduğuna göre iyi bir vergi midir?

Muhterem arkadaşlar, bir verginin iyi bir vergi olması için bir takım şartları vardır. Bunun başında; verginin adil olması gelir. Yani vergi servete göre alınmalıdır. Görüyorsunuz ki, bu vergi mevzuunu ilmin bitaraf, objektik gözüyle totkik ettiğimiz zaman, adaletle mütenasip değildir. Yani servetle mütenasip değildir. İyi bir vergi olabilmek için de yalnız servetle mütenasip olması mevzuubahis değildir. Vergi aynı zamanda tahsil hususunda suhulet arzmelidir. Bu verginin tahsili hususunda müskülât olmadığına göre buna itiraz edilmemiştir.

Üçüncüsü; verginin varidatı mebzul olmalıdır.

Bütçe encümeni buna da itiraz etmemiştir. Kaldı ki, teklifi kanuni varidatı çoğaltmak cep-hesinden olduğu için, bunun iyi vergi olmasını kolaylaştıracak bir tedbirdir. Bu cihetten bu verginin iyi olmaması sebebi vârit değildir. Fakat bir verginin iyi olması için bundan başka sebepler de vardır. O sebeplerden biri, verginin eski olmasıdır. Eskillik vergi için bir meziyettir. Fakat bu demek değildir ki, fena bir vergi eski olduğu için mutlaka kalmalıdır. Ancak verginin eski olması bir meziyettir. Çünkü yatağını eski vergi yapmıştır. Halk bunu vermeğe alışmıştır ve bunun etrafındaki iktisadî hâdiseler de buna itibak etmiştir. Yeni vergi ne kadar iyi olsa halka sert gelir, her verginin zatında haksızlıkları ve aksaklıkları vardır. Bunu zaman doldurur. Bütçe encümeni bu verginin üç rubu asırlık olduğunu söylüyor. Bunu da bir meziyet olarak kabul etmeliyiz ve bu ciheti huzurunuzda tebarüz ettirmeyi bir vazife biliriz. Bütün bunlardan başka bir de ensidans hâdisesi vardır ki, verginin kanuni ödeyece, nihai ödeyece olmalıdır. Bir çok vergilerde, onlarda bu hassa yoktur. Elden ele geçerek nihayet müstehlik tabakaya, başka bir tabakaya giderler ki, vaznı kanun kastetmediği halde onu ödeyenler başka insanlar olur. Bu ensidans hâdisesi fiyatın teşekkülünde âmil olur. Fiyat mücadelesinde bulunan devletler verginin ensidansını, nereye isabet edeceğini derpiş etmekle mükelleftirler. Burada vergi şahsi ve aynı olduğu için verende kalmaktadır. Fiyata müessir değildir. Müstehlike müessir değildir. Bu, bu verginin lehinde kabul edilecek bir hâdisedir. Bütün bu saydıklarım gösteriyor ki, bu emektar vergi, dedikleri gibi, fena bir vergi değildir. Bunun hakkında Bütçe encümeni şöyle diyor:

«Yol mükellefiyeti bugünkü şekli ile modern devletlerin hiç birinde izi dahi kalmamış olan orta çağ telakkilerine müstenit en iptidai bir mükellefiyet manzarası göstermektedir».

Arkadaşlar; bu vergi üç rubu asırdan beri üç devre geçirmiştir. Bugün de yaşamaktadır. Binaenaleyh bu vergi sistemin milletlerin hukuki ve içtimai telakkilerinden mülhem olduğuna göre, bu vergi de bugünkü Türk camiasının dahi hu-

kuki ve içtimai telakkilerinden mülhem olmaktadır.

Bunu böyle görmek mecburiyetindeyiz. Şunu dahi görmeliğimiz lâzımgelir ki; müddeti biten Büyük Meclisin geçen seneki içtimamında köy mekteplerini yapmak için muayyen yaştaki insanların iki ay çalışması esas kabul edilmiştir. Bu esasa göre aynı vergi, şahsi vergi, bugünkü telakkilerimize uygundur. Gene müddeti biten Yüksek Meclisin bu seneki içtimamında (Taşkın ve baskın su işleri) için yine aynı mükellefiyet kabul edilmiştir. Bu mükellefiyet mucibince vatandaşlar aynı çalışmakla mükellef kılınmıştır. Arkadaşlar bu vergi kafa vergisi midir? Frenklerin kapitasyon dedikleri vergi midir? Yani nüfus başına cibayet edilen bir vergi midir? Bu verginin mahiyetini tebarüz ettirmesi itibariyle müsaadenizle bir kaç dakikanızı suüstimal etmekten çekiniyorum. Bu vergiyi, Tanzimattanberi kabul ettiğimiz idarî ve mali kanunlar gibi bilhassa Fransızlardan aldık, bu kanun da 21 mayıs 1836 da (chemin vicinaux) dedikleri komünler arasındaki yolların inşası için yapılan bir kanundan alınmıştır. Bu kanun mucibince 18 yaşını bitiren her vatandaş kendisi için üç günlük çalışmak ile mükelleftir.

Yük ve cer hayvanı için de, arabalar için de üç gün çalışmakla mükelleftir. Binaenaleyh bu verginin, esas 1836 tarihli Fransız kanunudur. Bu kanun bugün dahi yaşamaktadır. Bunda orta çağ zihniyeti yoktur.

Meşhur hukuk idare profesörü (Berthelmy) der ki; buna «Kafa vergisi - capitation» diyorlar. Bunu doğru bir tâbir ile ifade etmek lâzımgelirse, meselâ bir köprüden geçenin, bir yoldan geçenin ödediği «peage» bir geçme parasıdır. Binaenaleyh bunda bir imece usulü vardır. Bunda bir angariye mahiyeti görmek doğru bir şey olmaz.

Sonra arkadaşlar; yeniden bir mükellefiyet de mevzuubahis değildir. Burada mükellefiyet esası bakidir. Yani her köylü, her vatandaş bedenen çalışmak istediği takdirde, altı gün, sekiz gün çalışacaktır. Yalnız bugünkü iktisadî şerait dahilinde ödiyeceği paranın miktarı azalmıştır. Bu kanun ile altı gün, sekiz gün çalışmanın muadili ne ise nakden onu ödiyecektir, bu teklif ile onu tesbit ediyoruz. Eğer Heyeti Celileniz iki misli çok görürse biraz tenzilât yapabilir. Zaten Fransız kanununda bu hususta komünlere salâhiyet verilmiştir. Heyeti Celileniz iki mislini çok görürse ne kadar artırılacağını meclisi umumilere, naahiye meclislerine ve saireye bırakmak imkânı vardır. Yani iş azlığında çokluğunda değildir. Biz iki mislini kabul etmekle bir madelet ve bir muadelet doğurmaktayız. Bunu Heyeti Aliyenizin tak-

dirine arz ediyorum ve Maliye encümeni noktai nazarının reye konmasını teklif ederiz.

BÜTÇE En. M. M. H. KİTABCI (Muğla) — Arkadaşlar Yüksek Heyetin müsaadesiyle evvelâ encümenin noktai nazarını belirtmeğe çalışacağım (İşitmiyoruz sesleri). Yüksek Heyetin müsaadesiyle encümenin noktai nazarını belirtmeğe çalışacağım. Ondan sonra muhterem arkadaşların itirazlarına kabil olduğu kadar cevap arz edeceğim.

Bir kere muhterem İzzet Arukan arkadaşımızın üzerine aldıkları dâva bir memleket meselesidir. Bunda, encümeniniz de dahil olduğu halde, zannediyorum bütün arkadaşlar müttefikdir ve beraberdir. Beraberliğimiz şundan da anlaşılıyor. Geçen sene bütçe mazbatamızda şöyle bir fıkra vardı; bu noktaya o fıkra ile şu suretle işaret etmiştik:

«Plânlaştırıldığı anlaşılan memleket kara yollarının ikmali, Yollar kahununun biran evvel ihzari ile kanuniyet kesbetmesine mütevakıf bulunduğu eihetle mezkûr kanunun süratle Meclise sevkinin temini.»

Binaenaleyh dâvada beraberiz demektir. Bundan dolayı aslında beraber olduğumuz halde, İzzet Arukan arkadaşımızın teklifine karşı müspet karar alamayışımızın hikmeti nedir? Evvelâ takip edilen yolun doğru olmadığını gördüğümüzden, ikincisi de bununla maksadın temin edilemediğini anladığımızdan dolayı bu yol doğru değildir. Çünkü bu verginin adaletle telifi kabil değildir. Mer'i kanun hükümlerine göre 18 den 60 yaşına kadar olan erkek nüfusumuz muayyen bir miktar üzerinden bu vergi ile mükellef tutulmaktadır. Bu parayı toplama kudreti olmayan, müşkülâta toplayabilen bir vatandaş da altı lira verecektir, bunun 100 mislini vermek vaziyetinde olan bir vatandaş da yine altı lira verecektir.

G. PEKEL (Tokad) — Mevzu bu değil.

H. KİTABCI (Devamla) — Eğer bunda adaleti kabul etmezseniz elbette bunun teşdidini kabul etmezsiniz. Biz evvelâ vaziyeti bilelim; hüküm neden ibarettir? Eğer biz aslı bilmez de, bir misli zammedilmiştir, dersek, adalet tavazuh etmiş olur mu? Onun için...

G. PEKEL (Tokad) — Yol vergisini kaldırıyor muyuz?

H. KİTABCI (Devamla) — Efendim, müsaade buyurunuz, ben söylüyeyim, sonra zatı âliniz çıkarsınız, söylersiniz. Müzakere usulüne riayet edelim. Ben böyle arada cevap vermek mecburiyetinde kahrşam insicamı kaybederim.

Evet, dedik ki; sahibi kudret olan, zikudret olan bir adamla, vermekte müşkülâta uğrayan bir vatandaşın verginin müsavi bir surette alınmasının adaletle kabili telif olmasına imkân yoktur. Hattâ isterse bu zongin vatandaş bir çok vesaiti nakliye sahibi olsun da yollardan âzami su-

rette istifade etsin ve yolları aşındırsın. Menfaatın külliyyetine ve zararın mevcudiyetine rağmen ondan alacağımız para ile fakirden alacağımız para birdir. Bu, adaletle nasıl telif edilir? Eğer bu zikudret olan vatandaş 60 yaşını geçmiş, erkek değilse, vergi ile mükellef değildir. Hülâsa muhterem arkadaşlar, bunda biz, evvelâ aranması lâzım olduğunu Atrif arkadaşımızın da işaret buyurdıkları adalet kaziyesini görmedik. Sehlitahsil görmedik. Bilakis üsreti tahsil vardır. Ondan sonra hiç elastikiyete mâlik değildir. Senelerdenberi vergi aynı miktar üzerinde durmaktadır. Meğerki nüfusa bir miktar tezyüt edecek de ondan sonra bir vergi de miktar aratacaktır. Hülâsa, vergilerde bulunması lâzimgelen vâsıflardan hiç birisini haiz değildir. Onun için biz sırası geldikçe Meclisin de bu verginin aleyhinde bulunduğunu daima gördük. Buna şahit olmakta gurur duyarak zannettik ki; bütün bu kusurları telâfi edecek bir kanunla karşılaşacağız. Maalâsef gördük ki, gelen teklif bunu bir kat daha tezyit etmektedir. Onun için Encümeniniz takibedilen yolu bu noktai nazardan doğru görmedi.

İkincisi; maksadı temin edecek mahiyette görmedik. Muhterem İzzet Arukan'ın rakamlarını aynen kabul ediyorum. Diyolar ki, verginin aslıyla beraber 18 780 000 lira bir para toplanacaktır. Bunun % 15 i olan 2 817 lira Nafiaya verildikten sonra geriye 16 milyon liraya yakın bir para kalır. Bunun da yarısı, mutâat olduğu vechile, idarei hususiyeler tarafından yola sarfedileceği için, ilâve ettiğimiz takdirde, on milyon sekiz yüz bin lira kadar bir para hâsıl oluyor. Bu, yollarımızın tamir ve muhafazası için sarfedilecek paradır. Şimdi bu para bizim arzu ettiğimiz şekilde yolların imarını, muhafazasını deruhte ve tekâfül edecek mi, etmeyecek mi? 1941 senesi daima esas tutulan bir senedir. Bunu tetkik ettim, 1941 de Nafianın bir milyon yedi yüz bin lira, idarei hususiyelerin dört milyon yedi yüz bin lira ki, eman altı milyon dört yüz bin lira bir tahsisat olduğu anlaşılıyor. Salâhiyettar zatın ifadelerine göre amelc ücretleri evvelece 60 - 80 kuruş iken bugün 250 - 450 kuruşa çıkmıştır, emsali hâsılı aşağı yukarı dört beş misli farkı tereffü kösteriyor. Bunun da vasatı bir hesapla % 250 bir fark göstermesi lâzım gelir. İnşaat malzemesi bu kadar yükselmemiştir. Arkadaşımızın yaptığı % 30 hesabı da aşağı yukarı aynıdır. Binaenaleyh bu şekilde inşaat, malzeme ve emek fiyatları üzerinde yapılan hesaplardan evvelece 100 kuruşa yapılan bir iş için bugün 350 kuruş sarfetmek icab ediyor. Buna nazaran altı milyon dört yüz bin lira ile vaktiyle yapılabilen bir iş bugün basit bir hesapla yirmi iki milyon dört yüz bin liraya mal olacaktır.

İ. ARUKAN (Eskişehir) — On sekiz milyon.

H. KİTAPCI (Devamla) — Şu noktai nazardan : 6 milyon 400 bin liranın % 250 si 16 milyon eder. Zaten 6 milyon 400 bin lira da var. 22 milyon 400 bin lira olur. Şu halde buna ihtiyaç gösteren bir vaziyetin karşılanması için vaziedilmek istenilen zam kabul edilse bile 10 milyon küsur bin lira temin edileceğine göre ihtiyacın yarısı bile karşılanamaz. (Gürültüler).

R. KAPLAN (Maras) — O da kâfi.

R. VARDAR (Zonguldak) — Hiç olmazsa tamiri karşılar.

Bü. n. M. M. H. KİTAPCI (Devamla) — Müsaade buyurun ona da geleceğim. Gerçi denebilir ki vâkıa bu gayri kâfidir ama nihayet bu da bir menfaat temin etmez mi? 4 - 5 milyon gibi bir fazla gelir temin ediyoruz. Evet, bir menfaattır, fakat eğer bu vergi mahzurlu olmasa idi, daha doğrusu mahzurla dopdolu bulunmasaydı kabul ederdik. Fakat şimdi öyle bir şey yapacağız ki, bu vergi, kazancı az olup maişetini güçbelâ temin eden büyük bir ekseriyeti tazyik pahasma çoğalacak amma yine ihtiyacımızı karşılamıyacak. İhtiyacın çok azını karşılayacak. Büyük bir kütleinin tazyiki pahasma. Ben yalnız memurları kaşdetmiyorum. Umumiyetle geliri az olanlardan bahsediyorum. İzzet Arukan arkadaşımız pekâlâ bilirler, ayda 100 liraya kadar gelir temin eden vatandaşların hali yamandır.

İ. ARUKAN (Eskişehir) — Onu başka cihetten telâfi edin dedim.

Bü. En. M. M. H. KİTAPCI (Muğla) — Başka cihetten de düşünülebilir. Bunların hali hakikaten yamandır. Cidden yardıma muhtaç olan bu vatandaş külesine diyeceğiz ki; biz sizi ilerde başka cihetten kazandıracağız, evvelâ gelin bize şu parayı verin. Zaten altı lira vermek kudretine malik değildir. Şimdi 12 lira istiyeceğiz. Bu ne demektir? Biliyoruz, siz zaten âcizsiniz ama şimdi bu para bize lâzım, verin demek, Hükümet hesabına bunun verilmesini ben de mümkün görmüyorum. Konuşulurken bu söyleniyor ama tatbikatta bu mümkün değildir. Maksadı da teminden uzaktır. Usûl ve adaletle de gayri kabili telifdir. Bu hususları müzakere eden encümen ne yaptı? Esasen senelerdenberi bir vergi kanunu gelmesi hususunda Hükümet bir vaitte bulunmaktadır ve kendi ifadelerine göre böyle bir kanun hazırlanmıştır. Hükümet bunu Meclise sevkedebilir. Sevkettiği takdirde Yüksek heyetin, zaman zaman ittihaz etmiş olduğu seri usuller ahkâmından istifade ederek, bunu süratle çıkarması mümkün olabilir. Bu teklif kabul edilirse hem esaslı bir şey olmayacak, tatmin etmeyecek, hem de mükellef üzerinde tazyik edici bir hareket olacaktır. Hem maksat hâsıl olmayacak, hem de mükellef üzerinde suitefsir bırakacaktır. Bu bakımdan encümen bunu reddetti, doğru bulmadı ve noktai nazarını da serdetti. Eğer Hükümet lâyihayı

hazırlamış ve bunu da biranevel gönderirse üç beş encümen bir arada toplanarak bunu çabucak müzakere edebilir. Biraz evvel Maliye vekili iki lâyihanın muvakkat bir encümünde müzakeresini teklif etti. Bunun için de böyle bir şey yapılamaz mı? Kardeşlerim, bundan bir şey çıkmaz, 10 - 20 milyonla bir iş olmaz.

R. VARDAR (Zonguldak) — O kanun lâyihasının şimdiye kadar niçin gelmediğini encümen bilmiyor mu? Bütçe encümeni bilecektir her halde.

T. COŞKAN (Kastamonu) — Hükümetçe hazırlanmış olduğunu teklif sahibi söylemiştir.

İ. ARUKAN (Eskişehir) — Ne vakit çıkacağını sordum.

BÜTÇE EN. M. M. H. KİTAPCI (Devamla) — Şu halde ne vakit çıkacağını Yüksek Meclis daha iyi bilir. arzu ederse süratle intaç etmekten kendisini menedecek ne vardır? Nitekim şimdiye kadar çıkan kanunlarda bu sürati gösterdikten sonra yol vergisi kanununda da bu sürati göstermekten Yüksek Meclis âciz midir? Binaenaleyh, bu vârit değildir.

Arkadaşlarımızın sözlerine, iddialarına bu sözlerimle cevap vermiş oluyorum.

Bütçe encümeninin şimdiye kadar cari olmayan bir usulle külfet deruhde ederek, Hükümete; ben size vergi membar bulacağım demesi zannederim teamüle ve usule mugayirdir. Yalnız biz bu bakımdan bu teklifin yerinde olmadığını ifade etmekle iktifa ederiz. Nasıl ki biraz evvel Maliye vekili arkadaşımın acele müzakeresini teklif ettiği kanun lâyihaları bunu göstermektedir. (Kâfi, kâfi sesleri).

Yine İzzet Arukan arkadaşım, idarei hususiyelere kalacak diye ret sebebi olmaz dediler. Öyle bir şey söylemedik. Bütçe encümeninin noktai nazarı şudur : Biz idarei hususiyelere kalacağımızı istitraden arzettik. Yarısının da yol masraflarına kalacağını söyledik. bunu hikâye ettik. Yoksa idarei hususiyelerin takviyeye muhtaç olduğunu hepimiz kabul ederiz. Bütçe encümeninin noktai nazarı budur. Gerçi ufak ve ehemmiyetsiz bir şeydir. Bütçe encümeni noktai nazarını bir kanunla göstermiştir. Evvelki gün kabul ettiğiniz fevkalâde vaziyet dolayısıyla alınacak harçlardan % 10 - 15 kısmı vilâyetlere aittir diye tasrih ettik. Mâruzatım bundan ibarettir. Zannederim ki, Hükümetin bir an evvel böyle bir kanun getirmeye âmil olması çok yerinde olur. Şimdilik mecut vergiyi tadil etmemek muvafıktır.

R. APAK (Tekirdağ) — Bir sual soracağım.

REİS — Müsaade buyurun daha evvel söz alanlar var, sıranız gelince sorarsınız.

NAFİA EN. M. M. A. N. DEMİRBAĞ (Sivas) — Arkadaşlar; yollarımızın vaziyetini bir parça huzuru âlinizde tebarüz ettirmek isterim;

Benden evvel söyleyen arkadaşlar bunlar hakkında uzun uzadıya malûmat beyan ettiler. Benim bunlara ilâve edecek çok şeyim yoktur. Onun için kısaca ifade edeceğim ve nihayet böyle bir kanunun bugünkü serait içerisinde lâzımı olduğunu ve Bütçe encümeninin noktai nazarına yerinde olmadığını ifade edeceğim.

Arkadaşlar; harpten evvel bu memleketin yol, şose halinde, ham yol halinde ve tanire muhtaç yol halinde de 40 bin kilometrelik bir yolu vardı. Harpten evvel yaptığımız hesaba göre senevi bütçemize 20 milyon lira koyarsak aneak 25 sene zarfında bu yolların ikmalî mümkün olabiliyordu. Bunu 10 - 15 seneye indirmek lâzımgelirse bütçemize senevi konması lâzımgelen parayı siz takdir buyurunuz. İşte bu serait altında vilâyetlerin yollara tahsis ettiği miktar, son senelerde, aşağı yukarı 5 buçuk milyon lira idi. Nafia vekâleti de bunlardan aldığı % 15 hisse ile bir buçuk milyon lira sarfederek köprü ve saire yapıyordu. Demek ki bu işe mecmu altı yedi milyon lira sarfediliyordu. Bununla da bu işin ilânihaye intaama imkân yoktu. Harp gelir gelmez vaziyet büsbütün değişti. Bugünkü vaziyette yüz kuruşa yapılan bir inşaat 350 kuruşa çıkıyor. Yani yüzde üç yüz elli fiyat artmıştır. O halde o programı tatbik edersek senevi bütçemize 70 milyon liralık bir para koymak lâzımgelir. Harpten evvel altı, yedi milyon liralık bir para ile yapabildiğimiz inşaatı hepimiz biliyoruz. Vilâyetler ne yapabiliyorlardı? Yaptıkları nihayet mevcut yolları aneak geçilebilir bir hale getirmektir, ve nihayet ufak tefek inşaatlar yapıyorlardı. Şimdi tasavvur buyurunuz, bu üç buçuk mîli malîyet artınca bu bütçe ile bunların yapacağı işler yeni yol yapmak şurada kalsın mevcut yollardan geçebilmek imkânın ellerinden aldı. Yani iki sene evvel geçilen yollar geçilmez hale geldi, yarın büsbütün geçilemez bir hale gelecektir. İşte bu zaruretle arkadaşımız yeni yol yapmaktan sarfınazar mevcut yollardan geçilir bir hale getirmek esasına mâtuf olarak bu teklifi yapmıştır.

Arkadaşlar, bu kadar zaruri olan bir şeyin Bütçe encümeninin dediği gibi yeni gelecek kanunlara taliki doğru değildir. Arkadaşımız bu teklifi geçen devrenin sonunda yaptı. Bu teklif o vakit Nafia encümeninde müzakere edildiği zaman böyle bir kanun gelecek, buna intizar edelim dedik. 20 gün bekledik, Meclis tatile uğradı, yeni devreye girdik. Bu fevkalâde hallerin zaruri kıldığı bir neticedir. Gelecek kanun memleketin müstakbel imarı ile alakalıdır, üzerinde çok durulması lâzımgelen bir kanundur. Onun için muhtelit encümenlerle, seri müzakere usulleriyle yapılması asla caiz olmayan bir kanundur. Halbuki bu kanun bugünkü vaziyetin muhafazasına mâtuf bir şeydir. Onun

için Heyeti muhteremelerinden Nafia encümeni bunun kabulünü hürmetleriyle ıstırham eder. Gayede biriz, adalet yoktur dendi. Bendeniz bilâkis bunda adalet vardır diyorum. Parası olmayan bir adam 6 - 8 gün çalışırken parası olan bir adam 4 - 6 lira para verecektir. Yani beriki çalışanın emeğinin üçte birini vermiş olacaktır. Bunda sarıh bir adaletsizlik vardır. Bunu beheimahal izale etmek lâzımdır. Esas kanunda lâzımgelcek ıslahatı düşünürüz.

Rasih Kaplan arkadaşımızın işaret ettiği ve hile yeni gelecek kanunda dahi şahıs üzerine verilmiş vergidir. Bu vergiyi veremiyenlerdir ki bedeni mükellefiyete tabi tutulacaklardır. Bu işin uzun uzadıya beklemeye tahammülü yoktur. Bu itibarla bu kanunun müzakeresini Heyeti muhteremelerinden rica ederiz. Vaziyeti kâfi derecede benden evvel gelen arkadaşlar tenvir buyurdıkları için mâruzatını burada kesiyorum. Maddeler üzerindeki mâruzatını müzakere esnasında söyleyeceğim.

BÜTÇE EN. M. M. H. KİTABCI (Muğla) — Muhterem arkadaşım dediler ki, tam âdil bir vergidir. 6 lirayı müşkülâtla veren bir vatandaş ile 600 lira verebilecek olan bir vatandaş arasındaki müsavatsızlığı lütfen izah buyursunlar.

NAFİA EN. M. M. A. N. DEMİRAĞ (Sivas) — Bu; hakikaten üzerinde durulacak ve konuşulacak bir meseledir. Zengin bir adam, ben şahsan belki başka şekilde anlayabilirim, daha zengin olmanı daha çok vermesi fikrine taraftar olabilirim, eğer ticaretle meşgul ise kazanç vergisi olarak öder. Eğer emlakî varsa vergisini verir. Eğer hayvanatı varsa hayvan resmîyle öder. Elhasıl başka şekilde zengin ise her servetin şekliyle ifade edilmiş vergiler vardır. Umumî fikir budur. Bana kalırsa herhalde fakirin daha az vermesi yerindedir. Şahsan ben de bu tarafta iltizam edebilirim. Fakat bunun müzakere zamanı şimdi değildir. Esas umumî kanun müzakere edildiği zaman mevzu bahis olabilir. Fakat bugünkü adaletsizlik, birisi 6 - 8 gün çalışırken diğeri için; nakden verenlerin altı lira vermesindedir. Binaenaleyh, bu vergiyi nakden ödiyenler daha az bir kıymetle ödemektedir. İşte adaletsizlik buradadır. Diğer eihetleri kanunun umumî müzakeresinde ve maddelerinde konuşuruz. (Müzakere kâfi sesleri).

G. PEKEL (Tokat) — Sayın arkadaşlar, epoyee söz söylenmiş olmasına rağmen ben de bir kaç dakikanızı almağı kendince lüzumlu gördüm. (Duyulmuyor sesleri). Önümüzdeki kanun, yol vergisinden bedeni mükellefiyete karşı verilen ücretin artırılması kanunudur. Bu kanun yeni bir vergi koymakta değildir. Yalnız fevkalâde ahval dolayısıyla mevcut bir kanunun zaman icabı meydana getirdiği ada-

letsizliği kaldırmak maksadıyla gelmiştir. Dahiliye encümeni ve görüyorum Maliye encümeni de aynı fikre iltihak etmiştir. Bu işe sadece bu bakımdan bakmakla beraber ahvali hâzıra dolayısıyla idareî hususiyelerin düşündükleri müşkül vaziyeti biraz tehvin maksadıyla bu encümenler bu kanunu kabul ile huzurunuza getirmişlerdir. Bunun aslını teşkil eden yol vergisi konusunun, konması mı, mevzuu hakikaten münakaşa edilebilecek bir iştir. Kanunun aslı buraya gelmiş değildir. Kanunun aslı bugün tatbik edilebilmektedir. Bu zamanda yol vergisi konur mu, konmaz mı bedeni mükellefiyet yapılır mı, yapılmaz mı, mevzuu hakikaten münakaşa edilebilir bir meseledir. Lehinde vealeyhinde bir sürü söz söylenebilir. Fakat kanunun aslı halen tatbik edilmektedir. Biz bu tadili kabul etsek te etmesek de yol vergisi kanunu mu işleyecektir. Kabul edersek iki mühim iyilik yapacağız. Birisi bu kanun tatbikatı dolayısıyla hâsıl olmuş olan adaletsizliği kaldırmak. İkincisi de kendisine çok mühim vazifeler verdiğimiz hususî idareler ahvali hâzıra dolayısıyla çok sıkıntı içindedirler. Hattâ bazı hizmetlerini belki göremiyecek vaziyettedirler. Bu kanun onları bu sıkıntıdan kurtaracaktır. Arkadaşlar dört sene evvel 50 bin lira ile idare edilen bir hastane aynı para ile idare edilebilir mi? Arkadaşlar dün 100 bin lira ile idare edilen 50 mektep bugün 100 bin lira ile idare edilmesi kabül müdür? İdareî hususiyeler bu parayı nereden bulacaklardır. Bu hastaneleri, bu mektepleri kapasımlar mı? İfemen o vaziyete gelmişlerdir. Pekalâ biliyoruz ki dün 100 kuruşa temin ettiğimiz bir şeyi bu gün 300 - 400 kuruşa temin edemiyoruz. İdareî hususiyeler ne ile temin edecekler. Yol vergisi dediğimiz zaman bu vergi sadece yola tahsis edilmiş bir vergi, ona tahsis edilmiş bir para değildir. Arkadaşlar, bu memlekette hepimiz biliyoruz ki, tahsisi varidat kalkmıştır. Yol vergisi de başka vergiler gibi bir vergidir. Şimdi de bugün yapılmak istenen şey budur: Aslı kanunda 6 gün ve sonra da daha iki gün ilâve ederek sekiz gün mükellefiyet kabul edilmiştir. Buna mukabil para altı liradır. Arkadaşlar bugün bir yevmiye kaç kuruştur. (Üç lira sesleri). Fakir bir adam sekiz gün çalışıyor, zengin bir adam 6 lira veriyor.

Arkadaşlar; bugün bir yevmiye kaç kuruştur? Fakir olan bir adam gidiyor sekiz gün çalışıyor. Zengin olan bir adam da altı lirayı veriyor. Halbuki bir günlük yevmiyeyi asgari iki lira olarak kabul edersek, demek ki fakir olan bir adam sekiz gün çalışmakla 16 lira ödemiş olacaktır. Bunda adalet var mıdır?

İşte arkadaşlar biz şimdi burada 6 ve 8 gün karşılığı olarak sekiz, on iki lira kabul edersek adalete bir miktar daha yaklaşmış olacağız. Fakir olan adam bizzat çalışmaya gidi-

yor ve bîmetice bir miktar daha fazla para ödemiş oluyor. İşte bundan dolayı Dahiliye encümeni ile Maliye encümeni arasındaki fark pek büyük değildir. Ben Maliye encümeninin noktai nazarının kabulü ile müzakere edilmesini teklif ediyorum. (Kabul kabul sesleri).

NAFİA V. S. DAY (Trabzon) — Muhterem arkadaşlar; çok yorulduğumuzu tahmin etmekteyim. Yalnız mevzu çok mühim olduğu için ve esasen yine Meclisin, Encümenlerin yüksek ilhamlarından kuvvet alarak yeniden göreceğimiz işlerde de, bilhassa bu kanun mevzuunda da istikamet alacağımız için ben de düşündüklerimi müşahedelerimi arz etmeme müsaadelerinizi rica edeceğim.

Bana Nafia vekillığının tevdiinden bugüne kadar geçen kısa zaman zarfında yol mevzuu üzerinde müşahedelerim şu oldu:

Avrupa'da yol işlerine 18 nci asır başından beri tekniî şerait altında devam edilmiştir denebilir. Orada da daha evvel yol mevzuu iptidai şekilde idi. Yollar ancak piyade ve hayvanların ve nihayet iptidai vasıtaların geçidi vaziyetinde bulunuyordu. Bizde Tanzimattan sonra yol işi şahsî mükellefiyete dayanan bir vergi ile karşılamak istenmiştir. Şimdiye kadar geçirdiği istihaleler gözönünde tutulursa - tabii bu iş bir kanun ve nizama dayanmakta beraber - Saltanat devrinde çok defa valilerin şahsî ve örfî idareleriyle ve bazan da halkın cemmi gafir halinde angaryaya sevketmesiyle başarılmıştır. İlk nizamname dört gün iş mükellefiyeti, dört gün de araba mükellefiyeti koymuştu. Bu mükellefiyet şahsî bedelle ikame edildiği gibi nakdi bedelle de kabili ifa idi.

Bu şekilde devam eden yol siyaseti tabii fen memurlarının himayesine de mazhar değildi. Vesaiti de iptidai idi. Nihayet Mühendis mektebi ilk mahsulünü 1891 de verdi. O zamana kadar teknik okullarda okumuş bazı Polonyalı ve diğer yabancı mühendislerin yaptıkları yolların bize ne halde intikal ettikleri de yüksek malûmumuzdur. Yol mükellefiyeti önce 16 yaşları başlarken sonra 20 yaşa çıkartıldı. Nihayet bir çok seneler de meselâ 1914 den 1923 e kadar yol mükellefiyeti tatbik edilmedi. Devlet para ve asker vererek bir kısım yolları yaptırdı. Nihayet Cumhuriyet devrine 18 bin kilometrelik ve kısmı âzama bataklık ve toprak yol intikal etmiştir.

Bedeni arasına değişen kanun ve usullerde bazan nakdi mükellefiyet esas tutulmuş ve buna göre vergi tarhiyatına gidilmiştir. Mesrutiyet zamanına geldiğimizde şöyle bir vaziyet görüyoruz. 329 tarihli kanunda tarik mükellefiyeti nakdiyesi diye bir vergi konuyor. Bu isimden de anlaşıldığı üzere, bedeni mükellefiyet yerine nakdi mükellefiyet tesis edilmiş oluyor. Vilâyet umumî meclislerinin vereceği kararla

12 kuruştan 40 kuruşa kadar değişen bu vergiye mukabil bu parayı veremiyenler bu para miktarında, iş yapmakla mükellefler. Millî Hükümet teşekkül eder etmez 102 numaralı kanunla şubat 1937 de tarik bedeli namıyla bir vergi kanunu çıkarıyor. Bunda dört yevmiye şahsi mükellefiyet esası vardır. Bu dört yevmiyenin tekabül ettiği ve Meclisi unumunun takdir ve tayin edeceği bedeli vermek ile de mükellefiyetin ifası teeviz ediliyor. Yani kim isterse parasını verir, kim isterse gider bedenen mükellefiyetini ifa eder.

Bundan sonra Cumhuriyet idaresinde aynı esaslar mahfuz kalmak üzere 1925 tarihinde 542 numaralı kanun nesrediliyor. Memleketin muhtaç olduğu yolların bu az mükellefiyetle kabili temin olmadığını görülerek bu kanunla mükellefiyet gün adedi altıdan on ikiye çıkarılmış ve bu 6 - 12 yevmiyenin nakdi mükabalinin mahallî rayice göre tesbit ve tayini umumî meclislere bırakılmıştır. Şimdi bu kanun mer'iyette bulunsaydı herbirimizin senede vermesi lâzım olan para 30, 40 50 lira olması lâzımgeldi. Bu 542 sayılı kanunun bir hususiyeti de toplanan yol vergisinin tamamen vilâyetlerin hususi yollarına tahsis etmesidir. O zamanki mevzuata göre vilâyet kendi yollarını yapacak, Devlet yollarını da Hükümet yapacaktır.

1927 de 1131 numaralı kanunla gerek Devlet yolları gerek mahallî yollar tamamen yol mükellefiyeti ile karşılamak üzere vilâyetlerin emrine bırakılmıştır. Devletin vazifesi köprüler yapmak, silindir bulmak ve atelyeler kurup silindirleri tamir etmekten ibaret kalmıştır. Fakat bu 1927 kanunu çok yaşamadan 1929 da 1525 numaralı kanun çıkıyor. Bu kanunda yol işinin o günkü şartlar altında da en başta gelen işlerden birisi olduğu ve Nafia vekâletinin vazifelerinin en başında gelen işi ve hattâ Hükümetin en mühim işlerinden birisi olduğu nazarı itibara alınıyor, iş mahallî olmaktan ziyade bir Devlet işi olarak ele alınması zarureti tebarüz ediyor. Bu kanun hizmet gün adedini 10 dan 12 ye ve nakdi mükellefiyeti de 8 liradan 10 liraya kadar tesbit etmek üzere meclisi umumilere salâhiyet veriyor ve bu mükellefiyetten hâsıl olacak nakdin % 50 si Devlet yolları için vekâlete, % 10 nu tahsil masrafı olmak üzere vilâyetlere bırakılacak ve % 40 da yine vilâyet meclisi unumisinin tayin edeceği yolların ihya ve taminine tahsis edilmek üzere vilâyetler emrine veriliyor. Bu kanun iktisadi hübrana, krize girdiğimiz bir devre tesadüf etmiştir. Bu sebeple 1931 tarihinde 1082 numaralı kanunla küçük bir tahavvül geçiriyor. 10 - 12 gün olan şahsi mükellefiyet 6 - 8 e, 8 - 10 olan nakdi mükellefiyet de 4 - 6 liraya iniyor. % 50 olarak vekâlete ayrılan para miktarı da % 15 e iniyor. Fakat hemen arz edeyim ki vekâle-

tin köprüler ve Devlet yolları için eline geçen para bu 1,5 milyon liradan ibaret kalmıyor. Bilhassa son yıllarda diğer nafia işleri sırasında Hazine'nin bütçesinde yollar için 6 - 7 milyon liralık bir paramın ayrılmakta olduğunu müshade ediyoruz.

İ. ARUKAN (Eskişehir) — Amma, askerî ve Devlet yolları için.

NAFİA VEKİLİ S. DAY (Devamla) — Bununla da kalmıyor. Millî Müdafaa vekâletine verdiğimiz tahsisattan, askerî bakımdan birinci derece ehemmiyeti haiz bazı yolları yapmakta olduğumuz da görünüyor. Gerek geçmiş senelerde gerek bu harp içinde Nafia; Millî Müdafaa vekâletiyle el ele vererek en zarurî olan yolları yapmaya devam etmiştir. Vilâyetlerin yol işlerine gelince: Acaba tahsisi varidatı kaldırdığımızdan dolayı vilâyetler yol işini ihmal mi ediyorlar? Bunların bütçelerini murakabe eden alâkadar vekâletler mümessilleri ihmal mi ediyor ve bu paraları başka yere mi sarfediliyor? Üzerinde durulan noktalardan birisi de budur. Toplanan istatistik rakamlarına göre vaziyet şudur: 1939 - 1941 senelerinde hususi idarelerin senelik varidatı 41 milyonla 42 milyon arasında temevvüç etmektedir. Nakdi ve bedeni mükellefiyetin tahsil nispeti % 82, ve 84 arasındadır. Nakden ve bedenen tahsil edilen yol parası bu müddet için 11 milyon 900 binle 12 milyon 800 bin arasındadır. Yani 11 milyonla 13 milyon arasında temevvüç ettiğini görüyoruz. Bu paradan 3 milyon iki yüz binle 3 buçuk milyon lira arasında bir para yollara sarfedilememektedir. Bendenizce şu kanaat hâsıl olmuştur ki fevkalâde haller ve ihtiyaçlar olmasaydı son yıllarda bu paramın heyeti unumiyesini yollara tahsis etmek mümkün olacaktı. Çünkü yol halkımızın en zarurî bir ihtiyacıdır. Bugün nereye giderseniz gidiniz, en baş davam yol davası olduğunu görürsünüz. Binaenaleyh valiler umumî meclisler vilâyetlerin bütçelerini lünkân nispetinde yollara tahsis etmektedirler. Yol paralarının yollara gitmesini temine çalışmaktadırlar. Daha ileri gidelim; Ankara, Eskişehir gibi bütçesi düzgün olan bazı vilâyetler yol parası olarak tahsil ettikleri paramın hepsini ve hattâ fazlasını yola sarfetmişlerdir. Fakat bu harp yıllarındaki fiyatların tezayüdü, tespit edilmiş yol mesai programlarını realize edebilecek parayı yollara ayırmak imkânını bırakmamıştır. Diğer taraftan Nafia vekâletine Hazine'den yol için verilmekte olan paradan çok daha fazlasının verilmesi mümkün olamamıştır.

İşte bendeniz işi bu vaziyette gördüm. Şimdiye kadar üzerinde bir çok kanunlar nesredilmiş olan yol işini, Nafia vekâletinin ötedenberi istediği gibi; muasır memleketlere benzer esaslî bir şekilde tanzim etmek için Bütçe enümeninin çok haklı olan teklifini nazarı itibara

olarak Hükümet Nafia vekâletine bu Yol kanununu yapmak vazifesini vermiştir. Yol kanunu hazırlanmış, bir çok memleketlerde olduğu gibi, vesaiti nakliye, benzin, yağ vergileri kesri münzam vesaire gibi bazı vergilere gidilmiş, fakat maalesef bulunduğumuz şartlar içinde bugün Hazine, geniş ihtiyaçlarını karşılamak için her mombaa el uzatmak mecburiyetinde kaldığına göre Hazinesin tefrik ettiği paradan fazla bir şey elde etmek imkânı hâsıl olamamış ve arzettiğim menabie gitmek imkânı kabule şayan görülemezdir. Binaenaleyh bu hususta hazırlanan lâyiha bütün vekâletlerden geçtikten sonra tekrar; maatteessüf beğenmediğimiz şahsi ve nakdi mükellefiyet şeklinin muhafazasına müntehi bir yola girmiştir. Bu vergi takriben 75 senelik bir vergidir ve esasları uygun değildir ben de başka imkânlar aranması zaruretine kaniim. Fakat bu bulunduğumuz fevkalâde şartlar içerisinde başka imkânlar bulabileceğimizi ümit etmiyorum. Bütçe ençümeni, hiç şüphe etmiyorum, belki hepimizden fazla bir hassasiyet ve alâka ile geçen seneki temerînisini biranevvel yerine getirmek ümidiyle bu kanunu kabul etmişlerdir, Hükümet sıkışacak ve bunun karşılığını bularak bu kanunu biranevvel getirmiş olacaktır ve idealimiz tahakkuk edecek, yol işi de düzellecek fikrindedir. Fakat arzettiğim gibi bir senelik münakaşa neticesinde henüz katî şeklini almamış olan ve Nafia vekâletinin kanaatine göre maksadımızı tatmin etmeyen bu lâyiha Meclise gelip te kifayetsiz bir vaziyette çıkmış gene maksadımıza cevap vermediğini ümit etmiyorum.

Benim şahsi kanaatime, diğer bu işleri başaran memleketlerde olduğu gibi hükmi şahsiyeti haiz, muayyen menabie malik bir şoseler idaresi kurmak mecburiyetindeyiz. Bu hükmi şahsiyeti haiz dairinin Nafia vekâletine bağlanması tabiidir. Muayyen yerlerde şubeler kurmak ve bunları yolların gerek işletilmesinden ve tamirinden ve gerekse inşaatından mesul tutmak lâzımdır. Bu da arzettiğim gibi bir taraftan bir teşkilât meselesi, diğer taraftan da menabi meselesidir. Bu meclisin yenilenmesinden evvel muhterem arkadaşımız İzzet Arukan bir teklifi kanunide bulunarak vergi miktarının tezyidini istemiştir. Meclisin yenilenmesiyle bu; hükümsüz kaldı. Yeni Meclis açılınca bana sordular, böyle bir teklifi kanunide bulacağım dediler. Ben de Maliye vekiline, Dahiliye vekiline, Başvekile arzettim, bizim bir muhalefetimiz yoktur dedik. Bilâkis bu yolları hüsnü muhafaza etmek için, bu kısa zamanda eğer o teklif yapılmamış olsaydı bunu biz teklif edecektik. İş haliyle bırakılmıyorsa bu vergiyi arttırmak şeklini daha az mahzurlu bulduk, bu suretle daha bir sene beklemektense bu kanunu çıkaralım ve nihayet yolların hüsnü halde muhafazasına olsun az çok da olsa im-

kân bulalım. Bu münasebetle, Zonguldak'ta yaptığım bir seyahat müşahedelerimden bir misal arzedeceğim. Validen aldığım madlûmata göre sellerin bu vilâyette bu sene yaptığı yol tahribatı 200 000 lira ile kabili tamirdir. Muhterem İktisat vekilinin de bana bir emirleri vardı. Gittiğim zaman mahallinde tetkik ettim. Devrek'le Tefen arasında yol yoktur. Tefen'den Zonguldak'a boş vagonlar geçer. Devrek'den kamyonlar bir çok lâstik, benzin sarfeder. 50 kilometrelik bir yoldan Zonguldak'a direkt taşırılar. Arkadaşlar hesap etmişler, sayet 150 bin lira kadar bir para sarfedilir de Devrek - Tefen yolu yapılacak olursa senede yalnız kömür müessesesinin tasarrufu 200 000 lira olacaktır. Yine orada bulunduğum sırada Çaycuma istasyonuna giden köprüünün ayaklarının göçtüğünü gördüm. Çünkü ahşaptır. Tamiri büyük bir dava değildir. Fakat vilâyetin, vekâletin tahsisatı yoktur. Tamirine kadar sürecek mahdüt günlerde halkın bir iki kilo mısır almak için köprüünün bir ucundan öbür ucuna sandalla geçmek için anca 25 kuruş ve dönmesi için de 25 kuruş vermesi icabettiğini gördük. Binaenaleyh hiç olmazsa bizim esasen çoğu ahşap olan köprülerimizin muhafaza ve vikayesi, ve az çok iyi bakılmış yollarımızın muhafazası ve idaresi için yeni bir membaa ihtiyaç vardır. Başka bir membaa temin edilemediğine göre yine membaa müracaat zaruridir ve bunu da halkımızın seve seve vereceğini ümit etmekteyiz. Bazıları için bu vergi tezyidi biraz külfetli olabilir. Hiç şüphe yok ki bugünkü şerait altında bilhassa mahdüt gelirli vatanadşlarımızın deruhde ettikleri külfeti, fedakârlıkları ve kahramanlıkları takdir etmekteyiz, bunların kıymetini müdrükiz. Nihayet bu vatandaşlara da diğer ihtiyaçları sırasında ayda yarım liraya mal olacak bir külfeti hoş göreceklarını ve bu suretle de memleketin yollarını yapmak için bize seve seve yardım bulmaeıklarını ümit ederiz.

Bütçe ençümenine çok kıymetli alâkalarından dolayı; diğer arkadaşlara olduğu gibi müteşekkirimiz. Netice itibariyle hepimizin de gayesi birdir. Bu da iyi bir yol siyasetine kavuşmak ve iyi bir yol temin etmektir. Fakat bu sene için bizi mazur görmelerini rica ediyorum ve bu bir sene mühlet, muvafık ve mazur görmelerini istirham ediyorum.

R. APAK (Tekirdağ) — Af buyurun, Nafia vekili sualine cevap verdiler mi, vermediler mi? Kulacağın ağır işitiyor, anlıyamadım. Sualim şudur:

Bütçe ençümeni mazbata muharririnin ifade ettikleri şekilde bir kanunu vekâlet kısa bir zamanda Meclise vermek imkânına malik midir, niyetinde midir?

R. KAPLAN (Maras) — Değildir.

NAFİA V. S. DAY (Trabzon) — Arzettiğim efedim.

R. APAK (Tekirdağ) — İşitemedim.

NAFİA V. S. DAY (Devamla) — Kısa bir zamanda bu kanun gelecektir denemez. Çünkü arzettiğim gibi gelecek kanunun etraflı yasar, devamlı bir kanun olması lâzımdır. Bilhassa sağlam menâhic dayanması icabeder. Geldiği zaman da hiç zannetmiyorum ki, iki maddelik bir kanun üzerinde çok duran Heyeti Celile-niz onun üzerinde daha az tevakkuf buyursun. (Müzakere kâfi sesleri).

REİS — Kifayeti müzakere tavriri yok. Buyurun İncedayı.

C. K. İNCEDAYI (Sinob) — Söz istediğim zaman huzurunuzda arzelmek istediğim cihetlerin birçok kısmını arkadaşlar söyledi. Onun için geri kalan kısa kısımlarını söyleyeceğim. Bütçe encümenindeki arkadaşlarımız bu kanun bu zamlarla ortaya çıkarsa az gelirli insanlar üzerinde yapacağı tazyığı da, bir esas olarak almışlar. Halbuki, dağılan ve umumî olarak söyle göz gezdirebildiğim yeni bütçe kitabında buna nazaran az gelirli vatandaşlara daimî taziyik yapacak olan ve en ufak bir ehvenlik vermeyen büyük kül üzerinde bu derecede hassasiyet göstermemişlerdir. Binaenaleyh, aflatına mağruren arz ediyorum mütezat bir mülâhâda bulunuyorlar demektir. Sadece son kibrîtt zammiyle memur veya dar gelirli bir yılda yeniden vereceği para bundan çoktur.

İkinci mesele; büyük eserleriyle insanlığa dehaşet ve hayret veren milletler son çağın son yıllarında tatbik ettikleri mükellefiyetlerin en umumî bir tablile, derin tetkik ve tahlile haacet yok, bugün gayri medenî gördüğümüz bu verginin çok ilerisine gitmişlerdir. Ancak o yollar-dandır ki, bugün son çağın son yıllarında tatbik ettikleri o tedbirlerdir ki, beşeriyete dehaşet ve hayret verecek netice alınırlardır.

Arkadaşlar; biz bugünün sıkıntısını geçirdikten sonra bu milletle bu vatan, bu azgün beşeriyetin önünde koruyabilmek ve dokunulmaz bir hale getirebilmek için sınırlanmakta, bilhassa kalkınmanın en başında gelen yollaşmakta, vesaire, vesaire, bugüne kadar gelen klâsik usullerin dışına çıkan ve gününde hep beraber alacağımız çok yeni tedbirleri düşünüp başaracağız. Bu yolda yep yeni ve ileri ve ağır tedbirler almağa mecburuz ve çalışacağız. Yoksa bu azgün beşeriyetin önünde zor dururuz. Böylece iktisadî, mali vesair yapımı işlerini millette nasîl sistemliyeceğiz daha çok ileri ve zaruri tedbirler alacağız, bunu yeniden ve esaslı düşünmeğe mecburuz.

Şimdi bunu böylece bıraktıktan sonra geliyorum sadede. Bilhassa böyle biraz tekâlifi artırmak kanunu ile Türkiye'nin asırlardanberi ihmal edilmiş yol işini önleyici tam bir tedbir alınmış olduğu hiç birimiz tarafından kabul edilmiyor. Esaslı bir şey. Nafia vekili arkadaşları-

mızın buyurduğu gibi henüz hazır değildirler. Kolayca hazırlyamazlar. Bunu yol işi diye getirirlerse kâfi derecede hazırlanmamış sayılırlar. Buraya bu işleri kül halinde getirmelidirler bunu bekleriz. Gerek bugün, gerek yarın ve gerekse obirgün işe en yarayacak çok güzel hazırlanmış bir proje elimize geldiği vakit, onu tatbik edeceğimiz yolları bulduğumuz vaziyet ve yerden işe başlamak lâzımdır. Hepimiz intihap dairelerimizden yeni dönmüş sayılırız, yolların vaziyetini biliyoruz. Bu milletin gerek hususi idarelere, gerek Devlete ait müsterek millî bir servet olan yollarını daha ileri kanunlarla ileri götürmeğe başladığımız zaman bu serveti milliyeti bundan çok eksilmiş ve harap olmuş bulacağız. Binaenaleyh o para ile buradan başlıyarak şuraya getirebileceğimiz zaman bunu esirgesek bugünkü yolların dahi harap olmasına sebebiyet vereceğiz. Onun için bu çok yerindedir ve bu millete sevile seville verilecek bir vergidir. Bu yollardan memleket müdafaa için büyük küçük askerî nakliyatı yapacağız, önümüzdeki yıllarda ve bugün köylü işe için kağınsını ve arabasını Devlet vesaitini geçirecektir. Bugün mevcut bir tahta köprüyü bile hüsnü halde bulandırmak büyük bir faydadır. Çünkü idareci hususiyeler bunu yapamıyacak bir haldedir. Fazla uzatmayayım ve sizi rahatsız etmiyeyim; bugün bunu böylece kabul etmekle zaruret vardır ve her vatandaş bunu seve seve verir ve her Türk yolun ne demek olduğunu ve onun en mukaddes ve müsterek bir mal olduğunu bilir. Eğer bu fazla altı lira az gelirli mutazarrır ediyorsa önümüze koskoca bir bütçe gelecektir orada da tedbir alınmalıdır.

İ. ARUKAN (Eskişehir) — Yarım lira, yarım lira.

C. K. İNCEDAYI (Devamla) — Ve binaenaleyh Maliye encümeninin mazbatasını esas alalım. Buna Nafia ve Dahiliye encümenleri de işli-rak ediyor böylece çıkaralım.

(Reye sesleri, müzakere kâfi sesleri).

BÜTÇE EN M. M. H. KİTABCI (Muğla) — Arkadaşlarım lütfen müsaade buyursunlar da bir iki kelime söyleyeyim. (Tabii haklarımız sesleri).

Muhterem İncedayı arkadaşımız, Bütçe encümeninin tetkik ettiği mazbatasında, yahut bütçesinde öyle vergilere tesadüf etmişler ki bu şeyde gösterdikleri hassasiyeti orada da göstermediği için bizi tenkit ettiler.

C. K. İNCEDAYI (Sinob) — Bu ifadeleri ne düşündüm, ne de kasedtim. Ne de böyle bir ruhla söyledim. Böyle bir şey yoktur. Biraz hassas konuşunuz.

BÜTÇE EN M. M. H. KİTABCI (Devamla) — Tamamen söylediniz. Yoksa kibritte olduğu gibi tasrihan söylemiş olsaydınız cevabını daha müsbet olurdu. Kibrite dediniz ki ona konan vergi otuz paradan ibarettir, şimdi alınacak altı

lıraya nazaran otuz paradır. Ona nazaran bu-
nu hesap ederseniz beher kibrit kutusunda otuz
para olduğuna göre 150 kutu dolmalıdır ki...

C. K. İNCE DAYI (Sinob) — Hayır efendim.
REİS — Müsaade buyurun.

BÜTÇE EN. M. M. H. KİTABCI (Devamla)

— Yani bu parayı toplamak için bir çok kutu-
ların hesabı lâzım gelir. Binaenaleyh, o vârit
değildir.

Azgın beşeriyet karşısında daha ezri ted-
birler alınması zaruretinden bahsettiler. Bun-
dan maksadı, yalnız bedeni mükellefiyet bah-
sine ait ise, o, zaten bu kanunun mazbatasında
yazıldığı ve hile oylem 100 000 kişi bedeni
mükellefiyette kullanılmaktadır. Mütebakisi pa-
rasını vermektedir. Biz de zaten bütün sözlere-
nizi paraya istinat ettirdik. Sonra bu para
az mıdır, çok müdür? Bunun üzerinde bizim
nokta nazarımız şudur: Buna kudreti kâfi gel-
miyenler vardır. Bunlardan alacağımıza, nisbi
ve mütezayit bir vergi koyunuz. Biz; vergi
almamızı, yollar mühmel bırakılsın, tamir edil-
mesin demedik. Bütün kanaatiniz, bütün arzular-
larımız, yollarımızı biran evvel mamuriyetidir.
Aneak bu sayededir ki hem müdafaamız kolay-
laşır, hem de iktisadi vaziyetimiz daha fazla
düzelebilir.

Sonra muhterem arkadaşlar, bu vergiyi koy-
makala biliniz ki, yollar gül, güllüstan oluyaca-
ktır. (Tamirleri yapılacaktır sesleri). Hara-
biyetten dahi kurtarılacaktır. Çünkü biz
daha evvel matlub derecede yapılmayan bu ta-
mirlerin hiç yapılmıyacağına işaret etmek ist-
iyoruz.

Bu kanunu kabul etmekle Hükümetin biraz
ağır davranmasına sebep olmuş olacağız. Eğer
bu kanunu kabul etmezsek, bu lüzumu fiil kar-
şısında Hükümet daha derli toplu bir vergi te-
min eder ve yanımıza gelirdi. Bu maksadı fev-
tettiğinizi nazara alınız. Esaslı bir kanun ge-
tirilsin. Eğer yollarımızın muhafazası temin edil-
mek isteniyorsa bunun için daha esaslı bir ta-
kım mebalar bulunabilirdi. İşte biz bunu fev-
tediyoruz.

NAFİA V. S. DAY (Trabzon) — Muhterem
Mazbata muharririnin bu beyanatı üzerine bir
noktayı tavih mecburiyetindeyim

Diyorlar ki nihayet bu kanunu kabul eder-
sek Hükümet Meclisin arzu ettiği ana kanun
vaktinde getiriniyecek. Şayet bunu çıkarırsak
meburlar olacak ve kanunu gafıcaak getire-
cektir.

Hükümet daima Meclisin emrindedir. Ve
arzettiğim gibi geçen sene Bütçe encümeninin
mazbatasındaki direktife ittibâ edilmiştir. Fakat
yeni menabi bulma müşkilâtı kanunun
vaktinde gelmesine mâni olmuştur. Kanun ka-
zıdır bugün de gelebilir. Fakat maksadımız
yarım tehdil ve tadile mâruz kalacak bir kanun

getirmek değildir. Nihayet bu işde B. M. Mec-
lisinin arzu ettiği ve memleketin muhtağ oldu-
ğu esaslı islahatı yapabilecek bir kanun getir-
mektedir.

Yine tamamen baş vergisine dayanacak ve
yine bugünkü mevzuat dahilinde idare edilecek
esasları ihtiva edecek bir lâyihamın Meclisi tat-
min edeceğini ve ihtiyaca cevap vereceğini zan-
netmiyoruz. Hükümetin tahsisat verildiği za-
man oturacak, verilmediği zaman yeni kanun
getirecek vaziyette hareket etmiyeceğine emni-
olmanızı rica ederim.

REİS — Takrirleri okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Şose ve köprüler kanununun bazı maddelerinin tadili hakkındaki 1882 sayılı kanunda de-
ğişiklik yapılmasına dair olan teklifin; kanun-
niyet kesbetmesine mahal bulunmadığını muta-
zaman Bütçe encümeni kararının reddi ile,
kanun lâyihasının müzakereye konulmasını arz
ve teklif eyeriz.

Kayseri İsparta Kocaeli
M. Taner K. Aydar R. Fenmen

Yüksek Reisliğe

Arzylediğim sebeplere binaen Maliye encü-
meninin hazırladığı metnin kabul edilmesini arz
ve teklif eyerim.

Diyarbakır
K. Seviltekin

Yüksek Reisliğe

Arzettiğim esbaba binaen evveleminde Maliye
encümeninin mazbatasının reye konmasını arz ve
teklif ederim.

İstanbul mebusu
A. Bayındır

REİS — Reye arz etmek üzere takrirleri teker,
teker okutuyorum.

(Muhiddin Taner ve arkadaşlarının takriri
tekrar okundu).

REİS — Bütçe encümeninin mazbatasının
reddini mutazammındır. Kabul edenler... Etmi-
yenler... Bütçe encümeni mazbatası reddedilmiş-
tir.

(Atif Bayındır'm takriri tekrar okundu).

REİS — Bütçe encümeni mazbatası reddolun-
duğuna göre iki lâyiha vardır. Birisi esas encü-
men olan Dahiliye encümeninin hazırladığı diğeri
de Maliye encümeninin hazırlamış olduğu lâyi-
hadır. Maliye encümeninin hazırlamış olduğu lâ-
yihamın müzakeresi teklif ediliyor. Kabul edil-
mediği takdirde Dahiliye encümeni lâyihasını
müzakere edeceğiz.

A. N. DEMİRAĞ (Sivas) — Takrir reye kon-
madan evvel söz söyleyeceğim.

REİS — Takrirleri reye koyuyorum.

NAFİA EN. M. M. A. N. DEMİRAĞ (Sivas)
— Efendim, bu takrir reye konmadan evvel ben

Nafia encümeni namına söz söyleyeceğim.

REİS — Bayurum.

NAFİA En. M. M. A. N. DEMİRAG (Sivas)

— Efendim, Yüksek Meclisin kabul edilmiş ve tatbik edilmekte bulunmuş olan bir kararı, bir usulü vardır; o da kanun lâyhalarının ihtisas encümenlerinin melinlerinin müzakere edilmesidir. 1525 numaralı Şose ve köprüler kanunu ile 1822 numaralı buna ek olan kanun Nafia vekâletinden gelmiştir. Binaenaleyh bu kanunların ihtisas encümeni Nafia encümenidir. Onun için bu lâyhaların da Nafia encümeni metninin müzakereye konmasını Riyasetten rica ediyorum.

REİS — İdareî hususiyelere ait olan bu lâyiha vergiye müteallik bir lâyhadır. Bundan dolayı Dahiliye encümeninin noktai nazarına Maliye encümeni de iştirak ediyor.

(Diyarbakır mebusu Gl. Kiazım Sevüktekin'in takriri tekrar okundu).

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maliye encümeninin hazırladığı lâyhayı okutuyoruz. Lâyhanın heyeti unumiyesi hakkında mütalâa var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şose ve köprüler kanununa ek kanun

MADDE 1. — 1525 sayılı Şose ve köprüler kanununun bazı maddelerinin tadili hakkındaki 1882 sayılı kanunun birinci maddesinde yazılı yol vergisinin nakden ödenen kısmına fevkalâde ahvalin devanı müddetinece bir misil zam yapılmıştır.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun 1 haziran 1943 tarihinden itibaren fevkalâde hallerin kaldırıldığı ilân edildiği malî sene nihayetine kadar mer'idir.

A. N. DEMİRAG (Sivas) — Efendim, birinci maddede Maliye encümeniyle bizim Nafia encümeni arasında bir rakam farkı vardı. Nihayet Nafia encümeni de bu rakam farkına ittifak ederek Maliye encümeninin noktai nazarını kabul etti. Gerek Maliye encümeninin, gerek Nafia encümeninin gerek takrir salubinin kabul ettiği bir esas vardır, bu esasın burada muhafazası lâzımdır kanaatindeyim. Nafia encümeniniz bu tahsis edilen meblâğın yani artım miktarının muhtasran yola sarfedilmesi ve bir sene sarfedilmeyen paramın ikinci seneye intikal edebilmesi taraftarındır.

Muhterem arkadaşlar; bütün encümenler hattâ Bütçe encümeni de dahil olduğu halde yolların muhter tamir olduğu ve yolların bakımı için; bugünkü halinde tutulması için mutlaka bu zam-

anın yapılması lüzumuna kanidirlir ve buna dört encümen mütteliftir. Yalnız Dahiliye encümeni ve diğer encümenler bu paramın doğrudan doğruya hususi idarelere bir varidat gibi verilmesini muvafık görmüşlerdir. Arkadaşlar. Bütçe encümeninde bazı arkadaşlarımızın izhar ettiği endişe, idareî hususiyelerin üzerinde bir çok mükellefiyetler vardır, bunlar dolayısıyla hakikaten istirap içindedirler, eğer bu artım miktarını da, ki 7 - 8 milyon lira kadar bir artımdır, kanunî bir kayıt koymazsak idareî hususiyeler bunlardan bir kısmını şu veya bu işlere tahsis edebilirler. Binaenaleyh yola kalacak kısım da, hattâ bizim tasavvur ettiğimiz gibi, yolları geçilir bir halde tutmağa kâfi gelmeyecektir. Bundan dolayıdır ki Nafia encümeninin düşünüp madde halinde tesbit ettiği vechile, bu paramın yollara tahsisi için bir kanunî müeyyide olmak lâzımgelir. Bazı arkadaşlar bu, tahsis olur dediler. Arkadaşlar, zaten bu yol vergisinde bizatihi tahsis vardır. Bu paradan yüzde on beşi Nafia vekâletine şose ve köprüler için ve saire için ayrılmıştır. Şimdi bu yüzde on beşe ilâve ettiğimiz miktarı da ilâve ediyoruz. Sonra bütün encümenlerin esbabı mucebelerinde ittifak ettiği vechile muhtasran bunu, bu zammı geçilemeyen yolları geçilir bir halde tutmak için yapıyoruz. Binaenaleyh, bu kanuna bu kayıt koymazsak bundan her vilâyet diğer ihtiyaçları için bunun bir kısmını sarf ve tahsis ederek yolları yine geçilmez bir halde bırakır. Bundan başka bir sene zarfında sarfedilmeyen ve ikinci seneye kalan paralar hakkındaki noktai nazarıda Nafia encümeni musırdır. Tabii rey Heyeti edilendir. Bendeniz encümenin bu kanaati muhafaza ettiğini söylemek istiyorum. Bunun sebebi de sene maliyenin mabdei 1 haziran olmasıdır. Eğer sene maliyemiz 1 kanunusanide olsaydı böyle bir kayda lüzum olmazdı. Sene maliyet bir haziranda başladığı ve tahsisatlar da tabii 1 haziranda başladığı için keşiflerin yapılması, ihalelerin icrası, müteahhütlerin işe başlanması gibi iptidai işler için tecrübeten sâbit olduğu vechile üç aylık bir müddet lâzımdır. Hepiniz de daireî intihabiyelerinizi gezdiğiniz zaman görmüşsünüzdür ki maalesef bir sene zarfında vilâyete kabul edilen inşaata eyfûl başlarında başlanabilir. Haziran, temmuz, ağustos mütemadiyen ihzarat devresiyle geçer. Eylülde işe başlanır, arkasından bir müddet sonra yağmurlar, çamurlar, karlar gelir. O sene inşaata tahsis edilen paralar sarfedilemez, yatar. Yeni baştan bütçeye tahsisat korlar, ihale günleri için zaman geçer, bir çok müşkülâtla karşılaşılır. Nafia encümeninizin kabul ettiği maddedeki gibi, hem bu paraların artan miktarının Nafia işlerinde istimali zarureti kabul edilir ve hem de bir seneki tahsisat o sene sarfedilemezse otomatik olarak ertesi seneye devreder ve bu suretle bi-

rinci sene zarfında yapılamayan işler ikinci sene zarfında tamamlanabilir.

Onun için Heyeti muhteremelerinden Nafia encümeninizin ikinci maddesinin kabulünü rica ediyorum.

İkinci madde şöyledir:

«Madde 2. — Birinci madde mücibince elde edilecek yol vergisi tutarından yüzde 15 Nafia vekâleti hissesiyle, vilâyet hususî idarelerinin 1943 senesi bütçelerindeki yol vergisinden diğer hizmetlere ayırdıkları miktarları geçmemek üzere bir miktar tefrik edildikten sonra, geri kalanı yalnız yol işlerine sarfedilir. Aynı sene içinde sarfedilmeyen miktarlar gelecek senelere devrolunur.»

Binaenaleyh bu ikinci maddenin lâihai kamuniyeye ilâve edilmesini bu gayeye vusul noktasından, Nafia encümeniniz zaruri addeder. Rey Heyeti aliyenizindir.

REİS — O halde bir takrir veriniz.

MALİYE En. M. M. A. MENDERES (Aydm) — Söz istiyorum.

REİS — Mazbata muharriri misiniz?

MALİYE En. M. M. A. MENDERES (Aydm) — Evet.

REİS — Takrir okunsun ondan sonra buyurun.

Yüksok Reisliğe

Arzettiğim sebeplere mebnî Nafia encümeninin ikinci maddesinin kanuna ilâvesini teklif ederim.

Sivas

A. N. Demirağ

MALİYE En. M. M. A. MENDERES (Aydm)

— Teklifin sebebi sevki yolların harap olmakta olması ve mevcut tahsisatla yolların tamirine; yenilerinin yapılması değil; tamirine dahi imkân bulunmamasıdır. Bu sebeple bu zandan elde edilecek paraların yol inşasına sarfı elbette yerinde bir tekliftir. Encümenimiz bunda ittifak etmiş ve nazhatasında bu suretle bir temenni olarak bunu dermeyan etmiştir. Fakat metne geçirilmesi hususu, tahsisî varidatı tazammun edecek bir mahiyette olduğu için Encümenimizce kabul edilmiştir. Binaenaleyh Nafia encümenince teklif edilmekte olan maddenin metne geçmesinde mahzur olacağını ...

A. N. DEMİRAĞ (Sivas) — Ne mahzuru?

MALİYE En. M. M. A. MENDERES (Devamla) — Düşündük. Maliye encümeninin metninin kabul edilmesini rica ederiz.

R. KAPLAN (Maraş) — Güzel iştirak ederiz.

G. PEKEL (Tokad) — Nafia encümeninden gelen ve ikinci madde olarak yazılan hükümler arasında iki şey var. Şimdi Abdurrahman Naci Demirağ arkadaşımız izah ettiler. Biri tahsisî varidat, diğeri devri tahsisat. Eski tâbirleri kullanıyorum. Arkadaşlar bu iki prensip

yani herhangi bir varidatı bir hizmete bir ser-viso hasretmek, sonra bir yıldan artan tahsisatı diğer yıla nakletmek işleri idareî hususiyelerde eskiden mevcut idi. Bu okadar çok karışıklıklar ve o kadar çok güçlükler hâsıl etti ki; bunun zararlı olduğuna kanaat getirildi ve bu prensipler ortadan kaldırıldı. Devlet bütçesinde de keza bu prensipler ortadan kaldırılmıştır. Binaenaleyh, bugün malî işlerimizin her kısmı, gerek Devlet ve gerek mülhak bütçeler ve gerek idareî hususiyeler ve gerekse belediyeler bütçelerinde tahsisî varidat bulunmadığı için biz de bunu muvafık görmedik ve bunun memlekete fayda getirmeyeceğine bendeniz de kani bulunuyorum.

Tahsisat devri; hatırlarsınız eskiden idareî hususiyelerin iki türlü bütçeleri vardı. Biri âdi bütçe, diğeri fevkalâde bütçe. Adî bütçelere konan tahsisat senesi içinde sarfolunur, olunmadı mı, nakledilemez, Maliye bütçesinde olduğu gibi yanar. Fakat fevkalâde bütçeye konan tahsisat senesi içinde sarfolunmadığı takdirde ertesi ve diğer senelere devredilirdi.

Bunun da çok mahzuru görüldü. Öyle ki bazı vilâyetler; meselâ, farzedelim Nafia için bu sene 80 000 lira koymuştur, fakat geçen senelerden o kadar çok tahsisat devredilmiştir. 600 bin lira, 800 bin lira fevkalâde bütçelerinde tahsisat toplanmıştır, fakat bunun karşılığı yoktur. Bunda hiç bir faide görülmemiş olduğu için bu usul de kaldırıldı. Zararları görülünce böyle bir usulün yeni baştan ihdası memlekete fayda getirmez. Bunun için Dahiliye encümeniniz bunu kaldırdı. Nafia encümeninin ikinci maddesinin lâihaya girmesine lüzum yoktur kanaatindeyim.

İkinci bir noktaya daha dokunmak istiyorum; o da Maliye encümeninin ikinci maddesine ait bir hükümdür. Dahiliye encümeninin bu hükmü ile Maliye encümeninin metni arasında şu fark vardır.

REİS — Efendim; maddenin müzakeresine henüz başlamadık. Yalnız takrir üzerine konuşuyoruz. Takrir nazarı itibarâ alınrsa o zaman maddeyi müzakereye başlamış olacağız.

(Sivas mebusu A. Naci Demirağ'ın takriri tekrar okundu).

Takriri nazarı dikkate alanlar ... Alınmayanlar ... Nazarı itibarâ alınmamıştır.

(Maliye encümeninin ikinci maddesi tekrar okundu).

REİS — Reye arz ediyorum.

G. PEKEL (Tokad) — Muhterem arkadaşlar, Dahiliye encümeni metniyle Maliye encümeni metni arasında şu fark vardır. Dahiliye encümeni fevkalâde hallerin kanuna konulmasını doğru bulmadı. Sebebi, fevkalâde hallerin ne vakit biteceğini tesbit çok güçtür. (Kanun var sesleri). Müsaade buyurursanız asıl bir noktayı arz edeyim. Millî koruma kanununda

mevcut bulunan hüküm oradaki maksatlara göre konulmuş bir hükümdür. Yani iktisat bakımından fevkalâde haller nedir; iktisat bakımından fevkalâde haller mahsus ne gibi tedbirler alınmalı ve alınan tedbirleri ne kadar idame etmeli? O bakımdandır. Halbuki fevkalâde haller harp hemen bitivermekle bitmiş olmayacaktır. Harbin verdiği sarsıntılar yani harp yüzünden meydana gelmiş bulunan bu pahalılıklar devam ettiği müddetce hususi idarelerin kendilerine verilen servisleri tamamıyla yapabileceklerine ben kani değilim. Eneümenimiz de kani değildir. Kanunu mutlak bırakalım lüzum görüldüğü zaman bir madde kanuniye ile kanun kaldırılır, o vakte bırakalım diye biz metnimize almadık ve zannediyorum ki bu daha muvafık olacaktır. Takdir tabii sizlerindir. Eneümenimizin fikirlerini müdafaa bakımından bir de takrir takdim ediyorum. Heyeti celileniz hangisini musip görürse tabii en doğrusu o olacaktır.

K. KAMU (Rize) — Efendim, «fevkalâde hallerin kaldırıldığı ilân edildiği malî sene nihayetine kadar mer'îdir» diye bir hüküm konmuştur. Fevkalâde hallerin ne zaman kaldırılacağı ilân edilmesi bundan evvelki fevkalâde vergi zamları kanununda kabul edilmiş bir hükümdür. Binaenaleyh bunun da ona mütenazir olarak kalması muvafık olur. Yalnız bu maddeyi lüzumu şudur ki, fevkalâde hallerin kaldırıldığı tarihe kadar mer'î olması o seneye ait hususi idare bütçelerinin tamamlığını, bütünlüğünü ihlâl edebilir. O itibarla bulunduğumuz malî senenin nihayetine kadar devam etmesi iğindir, madde bunun için konmuştur. Bendenize gayet vâzıhtır. (Doğru sesleri).

G. PEKEL (Tokat) — Bendeniz takririmi geri alıyorum.

(Madde 2 tekrar okundu.)

MALİYE En. M. M. A. MENDERES (Aydm) — Bir ibare tashihi vardır. «... fevkalâde hallerin kalktığı ilân edildiği» denecek. Burada «kaldırıldığı» denmiş, «kaldırıldığı» değil, «kalktığı» olarak tashih edilecek.

REİS — Başka mütalâa yoktur. Maddeyi bu şekilde reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ieraya Dahiliye, Maliye ve Nafia vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın birine müzakeresi bitmiştir.

4. — Devlet denizyolları işletme umum müdürlüğü 1942 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe en-

cümeni mazbatası (1/46) [1]

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında mütalâa var mı? (Hayır sesleri).

Maddelere geçilmesini reyimize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet denizyolları işletme umum müdürlüğünün 1942 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına dair kanun

MADDE 1. — Devlet denizyolları işletme umum müdürlüğünün 1942 malî yılı bütçe kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin sonunda (1940 ve 1941 malî yılları karşılıksız borçları) adıyla açılan 11 nei fasla (182 000) lira fevkalâde tahsisat konulmuştur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mer'îdir.

REİS — Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ieraya Maliye ve Münakalât vekilleri memurdur.

REİS — Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini açık reyeye arz ediyorum.

5. — Devlet Demiryolları ve limanları umum müdürlüğü 1943 malî yılı Bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası. (1/3) [2]

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında mütalâa var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1943 malî yılı bütçe kanunu

MADDE 1. — Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1943 malî yılı masrafları için bağlı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (106 000 000) lira tahsisat verilmiştir.

A - CETVELİ

F.	Lira
1 Ücret ve yevmiyeler	20 181 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
2 Hareerah	684 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
3 İenebi müttehassıslarla stajiyer memur ve müstahdemlerin	

[1] 51 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.

[2] 42 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.

	Lira
F. ve talebenin masrafları	302 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
4 Tâli ücretler	2 680 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
5 Memur ve müstahdemlere ve ailelerine yardım	6 853 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
6 Tahmil ve tahliye ücret ve masrafları	1 400 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
7 İşletme müstehlek malzemesi ve masrafları	18 543 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
8 Bakım ve teccit masrafları (Fevkalâde kazalar, arızalar ve sel tahribatı masrafları dahil)	31 227 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
9 Eenebi demiryolu tesisatının istimali ve üçüncü şahısların hizmetleri	99 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
10 Her nevi vergiler, maddi mükellefiyetler ve zarar, ziyan tazminatı	271 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
11 Müteferrik masraflar	494 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
12 Satın alınan demiryol ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları vesair masrafları	4 605 496
REİS — Kabul edilmiştir.	
13 Demirbaş tezyidi	5 650 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
14 İnşaat ve tesisat masrafları	2 252 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
15 3247 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mubayaa edilecek muharrrik ve müteharrrik edevat bedeli ile gümrük resmi vesair masrafları	900 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
16 3980 sayılı kanun gereğince yapılacak masraflar	500 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
17 Trabzon - İnan otobüs ve kamyon işletmesi masrafları	309 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
18 Bütçe kanununun 5 neî madde-si mucibince girişilecek taahhütler karşılığı	8 000 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
19 1715 sayılı kanunun 8 neî maddesi mucibince Cumhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı	1 049 504
REİS — Kabul edilmiştir.	
(Birinci madde tekrar okundu).	
REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

MADDE 2. — Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1943 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (106.000 000) lira tahmin edilmiştir.

B - CETVELİ

	Lira
F. 1 Demiryollar işletme gelirleri	93 750 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
2 Limanlar ve iskeleler gelirleri	2 780 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
3 Sıhhiye tevkifatı	530 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
4 Mütenevvi hasılat	840 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
5 Trabzon - İnan otobüs ve kamyon işletmesi gelirleri	100 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
6 Geçen yıllardan devreden ve tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlaları	8 000 000
REİS — Kabul edilmiştir.	
(İkinci madde tekrar okundu).	
REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

MADDE 3. — Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1943 malî yılı daimî memur ve müstahdemleriyle nakil vasıtaları kadroları bağı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü tarafından işletilmekte olan demiryollarıyla diğer motörlü vasıtaların, liman, iskele ve maden ocaklarının bütün varidat ve hasılatı bunlara mahsus kanun ve nizamnameler dairesinde tahsil olunur.

Erzurum - Sarıkamış ve şubatı demiryolları için 1929 bütçesine bağı (C) işaretli tarife ahkâmı 1943 malî yılında da tatbik olunur. Bu tarifede tadilat ierasına Münakalât vekili salâhiyettardır.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Umumî idare binası teçhizat ve demirbaşlarının ikmaline, hattın tahkim, takviye ve tevsi ile muhtelif yerlerdeki (100) kilometrelik hattın ve makasların teccidince, muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaata; atelye ve depolar için tezgâh, takım, kuvvei muharrrike ve teçhizata, muharrrik ve müteharrrik edevatın teccidi ile kara ve deniz nakil vasıtaları ve bunlara ait malzeme mubayaasına, limanlarla iskelelerin tahkim, tevsi ve teccidince ait olmak üzere (20 000 000) liraya kadar gelecek senelere geçici taahhüdât ve sarfiyat ierasına Umum müdürlük mezundur.

Bu taahhütlerin (8 000 000) lirası bağli (A) işaretli cetvelin 18 neî (Bütçe kanununun 5 neî maddesi muhbirince girişilecek taahhütler karşılığı faslına konmuş olan tahsisattan ve mütebakisi de 1943 malî yılı muhtemel varidat fazlalıklarından karşılanır.

1943 malî yılı muhtemel varidat fazlalıkları da mezkûr fasla ilâveten tahsisat, kayıt ve sarfolunur.

Taahhütlerin bu suretle karşılanmıyan kısmı idarenin mütaakıp yıllar bütçesine konacak tahsisat ile ödenir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — 1943 malî yılı nakdî muamelelâtının tedviri ve (1 500 000) liraya kadar kömür, (5 000 000) liraya kadar malzeme stoku yapmak için Umum müdürlük (7 000 000) liraya kadar kısa vâdeli istikrazlar akdine ve bankalar nezdinde hesabı câri açtırmaya ve Maliye vekili bu istikrazlara kefalet etmeğe mezundur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Devlet demiryolları şebekesi üzerinde 1943 malî yılı zarfında ücretsiz veya tenzilâtlı ücretle seyahat etmek hakkını haiz olanlar (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin Teşkilât ve vazifelerine dair 1042 sayılı kanunun eşhas nakliyatına ait 24,28 ve 34 neî maddelerinin hükümleriyle mezkûr kanunu tadil eden 1483 sayılı kanunun 8 neî maddesinin 2 neî fıkrası hükmü 1943 malî yılında da tatbik edilmez.

1042 sayılı kanunun 25 neî maddesini tadil eden 3282 sayılı kanun ile Posta kanununun 53 neî maddesini tadil eden 3108 sayılı kanun hükmü ve 21 haziran 1930 tarih ve 9623 sayılı İera Vekilleri Heyeti kararnamesinin 1 neî umumî müfettişe ait hükmü hariç olmak üzere diğer hükümleri bakidir.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Aşağıdaki fıkralarda yazılı masraflardan her biri için konan tahsisat kâfi gelmediği takdirde ilâveten sarfına lüzum görülecek miktarı tediyeye Umum müdürlük mezundur. Malî yıl sonunda çıkacak tahsisat farkları katî hesapta ayrıca gösterilir.

- Tahmil ve tahliye ücretleri;
- Mahkeme harçları;
- Semplon ekspresi açısından Türkiye hissesi;
- Reddiyat ve aidat;
- İrat getiren emlak resim ve vergileri.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanuna bağli (A) işaretli cetvelin 3 neî faslının 3 neî maddesine mevzu (86 400) lira bir taraftan 1943 malî yılı muvazeneî unumiye kanununa bağli (B) cetveline irat diğer taraftan Maarif vekâleti bütçesinde Yüksek mühendis mektebi ile teknik okulunun masrafları tertiplerine tahsisat kaydolunur.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Devlet limanları işletme umum müdürlüğünce idare edilmekte olan Bandırma ve Mudanya iskeleleriyle Susanoğlu iskelesinin işletilmesi Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğüne devredilmiştir.

Bu iskelelerden alınacak resim ve ücretler Umum müdürlüğün diğer iskeleler tarifelerindeki ücret ve resim hadlerini geçemez.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Devlet demiryolları ve limanları işletme umumî idaresinin Teşkilât ve vazifelerine dair 1042 sayılı kanunu tadil eden 1483 sayılı kanunun 8 neî maddesinin (1) neî fıkrasına tevfikan idare encümenince verilecek müsaadenamelerin adedi (800) zü geçemez.

REİS — Mütalâa var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 2847 ve 3173 sayılı kanunların hükümleri haricinde kullanacağı müteferrik müstahdemlerine ait kadroları ilişik (E) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

REİS — Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 13. — İstasyon binalarında müsait yer bulunduğu takdirde Demiryol muhafaza kıtalarının tabur ve bölük komutanlarına vazifo görmeleri için parasız oda tahsisine Umum müdürlük mezundur.

REİS — Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1932 - 1942 bütçe kanunlarının hükümleri 1943 malî yılı zarfında dahi devam edecek maddeleri bağli (II) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

REİS — Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Bu kanun 1 haziran 1943 tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini açık rey'e arz ediyorum.

Evvvelki lâyiha için rey vermiyen var mı? Rey toplama muamelesi bitmiştir.

6. — *Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğü 1943 malî yılı bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/10) [1]*

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında mütalâa var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğünün 1943 malî yılı bütçe kanunu

MADDE 1. — Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğünün 1943 malî yılı masrafları için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 25 872 802 lira tahsisat verilmiştir.

A - CETVELİ

F.	Lira
1	10 488 625
2	55 000
3	177 693
4	2 134 761
5	180 000
6	25 000
7	25 000
8	800
9	7 500
10	105 000

F.	Lira
11	300 000
12	100 000
13	1 090 101
14	220 000
15	230 000
16	150 000
17	438 000
18	1 000
19	408 600

M. TANER (Kayseri) — Burada bir yanlışlık vardır. Sonuncu madde 7 olarak yazılmış. 8 olacaktır zannederim.

BÜTÇE EN. M. M. H. KİTABCI (Muğla) — Tamamdır. Evvelkinin mukabilinde bir konmamıştır, sıfırdır. Altıdan sonra 7 gelir.

REİS — Fası kabul edilmiştir.

F.	Lira
20	750 000
21	1 265 000
22	78 000
23	3 000
24	305 000
25	4 847 500
26	202 000
27	112 500

[1] 53 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.

F.		Lira
28	P. T. T. Fabrikası demirbaş eşya ve işletme masraflarıyla amele yevmiyeleri, ilân ücretleri ve fabrikanın nakil ve tesis masrafı	100 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
29	Eenebi mütehassıslar masrafları	13 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
30	Kongre, konferans ve staj için yabancı memleketlere gönderileceklerin harcırah ve sair masrafları	20 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
31	Talebe tahsisatı	53 501
	REİS — Kabul edilmiştir.	
32	Stajyerler ücreti	150 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
33	Kurslar masrafı	65 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
34	Tedavi ve yol masrafı	82 500
	REİS — Kabul edilmiştir.	
35	Vazife esnasında kazaya uğrayan müstahdem ve işgilerin tedavi ve yol masraflarıyla bunlardan ölen veya sakatlananların kendilerine veya ailelerine verilecek tazminat, cenaze, sıhhi muavenet, levazım, edviye ve nakliye masrafları	2 500
	REİS — Kabul edilmiştir.	
36	Pasif korunma masrafları	15 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
37	Tekaüt, dul ve yetim maaşları	665 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
38	Hükmolunan borçlar	1 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
39	3530 sayılı beden terbiyesi kanununun hükümlerine göre yapılacak masraf ve verilecek ücretler	1 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
40	Geçen yıl borçları	20 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
41	Eski yıllar borçları	23 055
	REİS — Kabul edilmiştir.	
42	3054 sayılı kanun mucibince mülga İstanbul telefon şirketine verilecek taksit bedeli	250 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
43	3375 sayılı kanun mucibince mülga İzmir telefon şirketine verilecek taksit bedeli	60 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
44	1715 sayılı kanunun 8 nci maddesi mucibince Cumhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı	256 166
	REİS — Kabul edilmiştir.	

F.		Lira
45	4306 sayılı kanun mucibince verilecek giyim eşyası bedeli ve bilûmum masrafları	350 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	

(Birinci madde tekrar okundu)

REİS — Maddeyi kabul buyuranlar... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir..

MADDE 2. — Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğünün 1943 mali yılı masraflarına karşılık olan varidat bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 25 872 802 lira olarak tahmin edilmiştir.

B - CETVELİ

F.		Lira
1	Posta ve telekomünikasyon hâsılatı	16 100 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
2	Resmî dairelerden maktuan alınacak posta ve telgraf ücretleri	3 584 574
	REİS — Kabul edilmiştir.	
3	Mütenevvi hasılat	158 228
	REİS — Kabul edilmiştir.	
4	Radyo aidatı	130 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	
5	Geçen senelerden müdevver bütçe fazlası	5 900 000
	REİS — Kabul edilmiştir.	

(İkinci madde tekrar okundu)

REİS — Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğü tarafından 1943 mali yılı zarfında tahsil edilecek varidat nevilerinden her birinin müstenit olduğu hükümler bağı (F) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

REİS — Reye arz ediyorum. Maddeyi kabul buyuranlar ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Evvelki lâyiha için rey vermiyen var mı? Rey toplama muamelesi bitmiştir.

MADDE 4. — 3080 sayılı kanunun 3 ncu maddesi mucibince her sene bütçesiyle maaş miktarları tesbit edilecek olan hat başbakıcı, başmüvezzi, hatbakıcı ve müvezzilerin adedleriyle maaş ve tahsisatları bağı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Bunlardan Ankara'da bulunanlara 3656 sayılı kanunun 10 ncu maddesindeki esaslara göre muvakkat tazminat verilir.

REİS — Reye arz ediyorum. Maddeyi kabul buyuranlar ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — 3656 sayılı kanunun 19 ncu maddesine dahil müteferrik müstahdemlerin aded ve ücretleriyle nakil vasıtaları bağı (D)

işaretili cetvelde gösterilmiştir.

Fasıl numaralarıyla unvanları bağı (E) işaretili cetvelde yazılı tertiplerden 3656 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince idaresi zaruri görülen muvakkat mahiyetteki hizmetler için aylık ücretli müstahdemler kullanılabilir. Bunların kadrolarıyla 3656 sayılı kanunun 13 ncu maddesine tabi ihtisas mevkileri İera Vekilleri Heyeti kararıyla tesbit ve mütaakıp yıl bütçesiyle Büyük Millet Meclisine tevdi olunur.

Bu tertipten idare olunacak hizmetler kadrolarının bütçede mevcut diğer bir hizmetin ifasına müteallik kadrolara ilâve mahiyetinde bulunmaması şarttır.

REİS — Reye arz ediyorum. Maddeyi kabul buyuranlar ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Telgraf, telefon ve telsiz telgraf tesis, inşaat ve tamiriyle malzemesi ve posta pullarıyla pul verme makinası ve otomatik tarih damgası ve nakil vasıtaları mubayasına veya arsa, bina mubayaa ve inşaatına sarfedilmek üzere üç buçuk milyon liraya kadar gelecek senelere geçici taahhüdât icrasına umum müdürlük mezundur.

Bu suretle girilen taahhütlerden dolayı 1943 mali yılı içinde yapılacak tediyeler masraf bütçesinin taallük ettiği tertiplerden ödeneceği gibi 1943 mali yılı içinde tahakkuk edecek varidat fazlası da bu taahhütlere karşılık olarak alâkalı tertiplere tahsisat kayit ve sarfolunur.

REİS — Reye arz ediyorum. Maddeyi kabul buyuranlar ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hastahklarına mebni kısa müddetle nöbet vazifelerine gelmeyen posta, telgraf ve telefon memurlarının yerinde istihdam olunacaklarla nöbet vazifesiyle mükellef olmayıpta saat 20 den sonra posta müraselatını alıp verneğe mecbur bulunan, telgraf merkezlerinin kapalı bulunduğu saatlerde rasat telgrafı alıp yazmakla mükellef tutulan, idarî lüzum ve zaruretlerle binaen mesai saatleri haricinde veya kanuni tatil günlerinde servis aktive çalıştırılan posta, telgraf ve telefon memur, müvezzî ve sair müstahdemlerine umumî idare encümenince tesbit edilecek miktarda ücret verilir.

REİS — Reye arz ediyorum. Maddeyi kabul buyuranlar ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Masraf bütçesinin 19 ncu faslının 3 ve 4 ncu ve 21 ncu faslın 4 ncu maddelerinden ödenecek mebalığın nispet ve miktarı Münakalât vekâletince ve 35 ncu fasıldan verilecek kaza tazminatı da posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğünce tâyin olunur.

REİS — Reye arz ediyorum. Maddeyi kabul buyuranlar ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Lüzum görülecek mahallerde ücretleri bütçenin 32 ncu faslına mevzu tahsisattan ödenmek üzere şehri 50 liraya kadar aylıklı

stajiyer istihdamına umum müdürlük mezundur.

REİS — Reye arz ediyorum. Maddeyi kabul buyuranlar ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 10 — 3054 ve 3488 sayılı kanunların 3 ve 4 ncu maddeleri hükümleri 1943 mali yılı için tatbik edilmez.

REİS — Reye arz ediyorum. Maddeyi kabul buyuranlar ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Havale muamelâtının tedviri için Millî bankalarda (1 000 000) liraya kadar kısa vâdeli kredi ve borçlu hesabı câri açtırmağa Posta, Telgraf ve Telefon Umum müdürlüğü mezundur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Bu kanuna bağı (A) işaretili cetvelin 31 ncu faslının 2 ncu maddesine mevzu olup Hazineye tevdi edilecek olan 30 000 lira ile 31 ncu faslının 3 ncu maddesine mevzu 23 500 lira 1943 mali yılı umumî bütçesinin varidat kısmına irat ve diğer taraftan mezkûr sene Maarif vekâleti bütçesinin bu vekâletçe gösterilecek tertiplerine tahsisat olarak ilâve ve sarfolunur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Merkez ve vilâyet kadrosuna dahil ve dereceleri 9 dan aşağı olan memur ve müstahdemler kendi muavinleriyle lüzum görülecek yerlerde umumî hükümlere göre yevmiyeleri verilme şartıyla istihdam olunabilir.

Bu şekilde istihdam müddeti memurun bulunduğu mahal belediyesi hudutları haricinde üç ay geçmez.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Memleketin müdafaası, inzi bat ve âşayışıyla umumî menfaat ve sıhhate taallük eden hizmetlerin ifası için lüzum görülecek mahallerde tesisat masraflarıyla şehir dahilî mükâleme ücreti alınmaksızın meccami telefonlar tesisine Münakalât vekâleti salâhiyetlidir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 15. — İhtiyaç görülen posta, telgraf ve telefon merkezleriyle servislerinde karşılığı maaş ve ücret tertipleri tasarrufatından tediyeye edilmek üzere Münakalât vekâletince tensip olunacak miktarda ücretli muvakkat memur, hatbaklar ve müvezzî istihdam edilebilir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Geçen yıl borçları tertibine mevzu tahsisat kifayet etmediği takdirde işbu

borçlar taallük eylediği hizmetlere tekabül etmek üzere câri yıl bütçesine mevzu tahsisattan bu tertibe Maliye vekâletinin muvaffakatiyle naklen tesviye olunur.

1928 - 1941 yıllarına ait olupta Muhasebeî umumiye kanununun 93 ncu maddesi mucibince müruz zamanına uğramayan ve karşılıkları taallük ettikleri seneler bütçesinde mevcut bulunan borçlar dahi 1943 malî yılı bütçesinin masraf tertipleri tasarrufatından borç tertiplerine Maliye vekâletinin muvaffakatiyle naklen tediyedir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Bu kanun 1 haziran 1943 tarihinden mer'iidir.

REİS — Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Bu kanunun hükümlerini ieraya Maliye ve Münakalât vekilleri memurdur.

REİS — Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini açık reyeye arz ediyorum.

7. — *Askerlik kanunununun 34 ncu maddesinin değiştirilmesi ve 5 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun lâyihası ve Millî Müdafaa encümeni mazbatası (1/37) [1]*

REİS — İkinci müzakeresidir. Maddeleri okuyoruz.

Askerlik kanununun 34 ncu maddesinin tadili ve 5 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 1111 sayılı Askerlik kanununun 34 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 34. — Aşağıda yazılır şartları haiz olanlar aşağıdaki fıkralarda gösterilen kısa hizmetlerden biriyle muvazzaf hizmetlerini yaparlar :

A) Hususi kanunu mucibince yedek subay olacaklar için mezun oldukları okul derecesine ve bu okullarda askerlik dersi ve kampı görmüş olup olmadıklarına göre hizmet müddetleri 6, 7, 8, 9, 10 ve 12 aydır.

Yedek subay olmağa liyakat gösteremeyenlerin kısa hizmet hakları kaldırılarak muvazzaf hizmetleri işbu kanuna göre tamamlattırılır.

B) Ellerinde pilot şâhadetnamesi olup işbu şâhadetnameleri Hava okulu komutanlığınca tesbit edilmiş olanlardan askerî tayyarecilikte fiilen hizmet edecek olanlar on iki ay,

[1] Birinci müzakeresi 23 ncu inikat zaptındadır.

C) Üç ve daha ziyade oğlu olup da bunlardan ikisi askerliklerini yaparken veya tebdilhavada iken ölmüş bulunan baba veya dul ananın üçüncü ve diğer oğulları on iki ay,

D) Üç ve daha ziyade oğlu askerde veya tebdilhavada ölmüş bulunan baba veya dul ananın diğer oğulları altı ay muvazzaf hizmet yaparlar.

Bir baba veya dul ananın askerde öldükleri resmen belli olan oğullarından başka yine askerde beş sene âkibeti meçul kalan oğulları da varsa diğer oğulları (G, D) fıkralarındaki hükümlere tabi tutulurlar.

Eratın âkibetinin meçul sayılması için :

1. Askerlik şubesi kayıtlarında sevkedildiği yazılı olduğu halde sevk tarihinden itibaren beş yıl resmî bir haber veya kıtasınca tasdikli bir mektubu gelmemiş olmak;

2. Kıtaya girdiğine dair şube veya kıtalarında kaydı bulunduğu halde o tarihten itibaren beş yıl aynı suretle bir haber alınmamış bulunmak lâzımdır.

Bu muamele, ihtiyar meclislerinin veya belediyelerin yapacakları tahkikat üzerine verecekleri şâhadetnamelerin kaza veya vilâyet idare heyetlerince tasdik edilmesi suretiyle tesbit olunur. (C, D) fıkralarına göre kısa hizmet yapacaklar en vakm nivade kıtalarına verilir :

E) 1. Binicilikleri, binicilik idman kulüplerinden veya kazaları belediyesinden tasdik edilenden 5 - 7 yaşında ve en az 1,45 yüksekliğinde süvariye elverişli sağlam kendi bineği ve nümunesine uygun tam teçhizatlı eğer takım ile (Cift başlık, gem ve kantarma, göğüslük, kuburluk, velense, altı adet terki kayışı bir adet eâğ torbası) ;

2. Arabacı oldukları kazaları belediyesinden tasdikli olanlardan orduda kullanımağa elverişli cift atlı araba ile, belediyeden ehliyetnamesi olanların Millî Müdafaa vekâletinin tâyin edeceği vasıflarda ve avadanlık ve teçhizat talimatına göre malzemesi tamam olan motosikletleriyle ;

3. Millî Müdafaa vekâletinin tâyin edeceği vasıflarda otomobil ve kamyon ile ;

Müracaat edenler on iki ay muvazzaf hizmete tabi tutulurlar.

İşbu hizmet ; kıtaya girinceye kadar, kendilerinin ve hayvan ve vasıtalarının yol vesair masrafları kendileri tarafından verilmek şartıyla kadrolarında bincek ve bu vasıtalar bulunan ve kadrosu müsait olan istedikleri birliklerde yaptırılır.

Bu suretle bineği ile askere sevkedilenler, kıtaya girdikleri günden itibaren beş yıl, atlı arabasıyla ve motosikletle sevkedilenler üç yıl, otomobil ve kamyonu ile sevkedilenler muvazzafıklarının devamı müddetince hayvanlarını, eğer takımlarını, arabalarını, motosikletlerini ve bunların avadanlık ve yedek parça-

ların, otomobillerini ve kamyonlarını muhafaza mecburdurlar. Her ne sebebe mebni olursa olsun bu müddetlerden evvel bu hayvan ve vasıtalar elden çıkarılır, veya ziya ve telef vukubulursa yerine aynı vasıflarda diğerini tedarik etmek şarttır. Tedarik etmiyenlere muvazaf hizmetleri, hizmet ettikleri sınıfta tamamlattırılır.

Seferde ve fevkalâle hallerde sahibinin kusuru olmaksızın vukubulan ziya ve telef 1471 sayılı kanun hükümlerine tabidir.

Seferde ve fevkalâde hallerde erat silâh altında iken hayvan ve vasıtaların muayyen müddetleri biterse eratin terhisine kadar bunlar elden çıkarılabilir. Bu müddet zarfında, sahibinin kusuru ile vâkı olacak telef ve sakatlıktan dolayı yenisı talep edilmez. Sahibinin sun'u olunarak husule gelen telef ve ziya 1471 sayılı kanun hükümlerine tabidir.

Bu eratin müstahdem buldukları müddetçe işe, ilbas ve maaşları diğer erat gibi, hayvanlarının ve vasıtalarının işe, muhtabiye, tamir, işletme vesair masrafları miri hayvan ve vasıtalar gibi birliklerce temin olunur.

F) Sakat erat on iki ay (Bu müddetin altı aya indirilmesine Millî Müdafaa vekâleti salâhiyetlidir). Bu maddenin muhtelif fıkralarında yazılı sebeplerle kısa hizmete tabi tutulacak erattan (Yedeksubay yetişecekler hariç) sakat olanlara kısa hizmetlerinden az olanı yaptırılır.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Mezkûr kanunun 5 nci maddesine aşağıdaki fıkraya ilâve olunmuştur:

Orta okul ve muadilleri tâli derecedeki meslek ve muadili okul mezunlarından askerlik dersi görmüş olanlar sınıflarına mahsus müddetten iki ay noksan muvazaf hizmet yaparlar

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

REİS — Maddeyi kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

REİS — Maddeyi kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini reyinize arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Son lâyiha için rey vermeyen var mı? Rey toplama muamelesi bitmiştir.

8. — *Şehir ve kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri teşkili hakkında kanun lâyhisi ve Dahiliye encümeni mazbatası (1/25) [1]*

DAHİLİYE ENCÜMENİ M. M. E. ERGİN (Mardin) — Vekâlette tebeddül dolayısıyla encümen, mazbatanın iadesini talep ediyor.

REİS — Encümenin talebi veçhile lâyihayı iade ediyoruz.

Reylerin neticesini arz ediyorum:

Devlet Denizyolları işletme umum müdürlüğü 1942 mali yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkındaki kanuna, kabul etmek suretiyle (291) zat rey vermiştir. Kanun bu miktar reyyle kabul edilmiştir.

Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1943 mali yılı bütçe kanununa, kabul etmek suretiyle (299) zat rey vermiştir. Kanun bu miktar reyyle kabul edilmiştir.

Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğü 1943 mali yılı bütçe kanununa (299) zat rey vermiştir. Kanun bu miktar reyyle kabul edilmiştir.

Başka işimiz yoktur. Pazartesi günü saat 14 te toplanmak üzere celseyi tatil ediyorum.

Kapanma saati: 17,45

[1] 48 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.

DÜZELTME

Bu zaptın sonuna bağlı 42 sayılı basmayazıda aşağıdaki düzeltmeler yapılmıştır:

Sayıfa	Sütun	Satır	Yanlış		Doğru			
41	1	21	muvazenei umumiye kanunu		bütçe kanunu			
56	2	37	S. II. Memuru		S. II. Memur			
57	2	2	S. II. Hareket müfettişi		S. II. Hareket müfettişi			
			Derece	Aded	Derece	Aded		
58	2	17	Muhasip	11	10	Muhasip	11	11
59	2	38	Masa efîş		Masa şefi			
60	1	39	Cer başmüfettişi		Cer başmüfettişi			
61	2	18	müdekkik		müdekkik			
62	1	22	rihtim başmüfettişliği		rihtim başmüfettişliği			
62	1	6	S. II. Hareme		S. II. Hademe			
			Derece	Aded				
67	2	30	S. II. Memur	12	1	kaldırılmıştır.		

68 nei sayıfada (3) numaralı bendin ikinci satırında (memuru müstahdemlerinin) yerine (memur ve müstahdemlerinin) denmiştir.

73 neu sayıfada (Madde 16 da) «Devlet Demiryollarının..», «Devlet Demiryolları» olmuştur.

53 sayılı basmayazıda da şu düzeltmeler yapılmıştır:

31 nei sayıfada 27 nei fasıl unvanının altındaki haşiyede (telefon) kelimesinden sonra gelen (bekçi) kelimesi, ekçi olmuştur.

	Tarih	Numara
35 nei sayıfada 15 nei satırdan sonra	1. V . 1930	1601
17 » » »	13. IV . 1933	2142
18 » » »	11. VI . 1933	2304
18 » » »	13. XII . 1934	2609 ilâve edilmiştir.

40 nei sayfanın birinci sütununda iki yerde geçen (verifikatörü), ve (rifikatörü) olmuştur.

Devlet Denizyolları işletme umum müdürlüğünün 1942 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkındaki kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 455
Reye iştirâk edenler	: 291
Kabul edenler	: 291
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirâk etmeyenler	: 161
Münhaller	: 3

[Kabul edenler]

AFYON KARAHIŞAR
İ. H. BALTACIOĞLU
M. GÖNENÇ

Dr. A. H. SELGİL
B. TÜRKER

AĞRI
H. BAYRAK
R. R. PASİN

H. TUGAÇ
AMASYA
N. AKTİN

Z. TARHAN
E. URAS
A. K. YİĞİTOĞLU
ANKARA
B. BAYKAN
A. BAYTIN
H. O. BEKATA
R. BÖREKÇİ
A. ÇUBUKCU
F. DALDAL
M. KAYAOĞLU
H. N. MIHÇIOĞLU
Z. YÖRÜK
ANTALYA
Dr. G. KAHRAMAN
AYDIN
Gl. R. ALPMAN
N. GÖKTEPE
A. MENDERES
BALIKESİR
O. N. BURCU
P. ETÇIOĞLU
H. KARAN
H. KÜÇÜKLER
H. ONAT
İ. H. UZUNÇARŞILI
BİLECİK
A. ESEN
M. Ş. ESENDAL
K. GÜLEK
BİNGÖL
T. BANGUOĞLU
F. F. DÜŞÜNSEL
BITLİS
M. ERTAN
B. OSMA
BOLU
H. Ş. ADAL
C. ÖZÇAĞLAR
Dr. Z. ÜLGEN
BURDUR
Ş. ENJİNERİ
Dr. A. R. YEŞİLYURT
BURSA
A. AKGÜÇ
Gl. A. ATLI
R. CANİTEZ
A. M. ERHAN
M. F. GERÇEKER
Dr. R. GÜRAN

F. GÜVENDİREN
Dr. S. KONUK
ÇANAKKALE
S. T. ARSAL
R. BULAYIRLI
ÇANKIRI
Dr. A. ARKAN
A. DOĞAN
A. İNAN
ÇORUH
A. R. EREM
ÇORUM
H. AKDOĞAN
Dr. C. ALPER
N. ATALAY
Dr. M. CANTEKİN
M. ÇAĞIL
N. KAYAALP
DENİZLİ
F. ASAL
Dr. H. BERKMAN
H. GÜNVER
N. KÜÇÜKA
Dr. S. K. TOKGÖZ
E. A. TOKAD
DIYARBAKIR
O. OCAK
Gl. K. SEVÜKTEKİN
Ş. ULUĞ
EDİRNE
M. E. AĞAOĞULLARI
E. DEMİRAY
M. N. GÜNDÜZALP
Dr. F. MEMİK
ELAZIĞ
İ. YALÇIN
ERZİNCAN
B. K. ÇAĞLAR
A. FIRAT
F. HALFEGİL
A. S. İLTER
Ş. SÖKMENSÜER
ERZURUM
A. AKYÜREK
Gl. P. DEMİRHAN
N. ELGÜN
M. H. GÖLE
Ş. KOÇAK
Gl. Z. SOYDEMİR

ESKİŞEHİR
Y. ABADAN
İ. U. AYKURD
İ. ÖZDAMAR
GAZİANTEP
C. S. BARLAS
Dr. M. CANBOLAT
B. KALELİ
Dr. A. MELEK
Ş. ÖZDEMİR
M. ŞAHİN
GİRESUN
F. ATLI
İ. SABUNCU
A. SAYAR
N. OSTEN
GÜMÜŞANE
H. F. ATAÇ
Ş. ERDOĞAN
C. SELEK
E. S. TÖR
HATAY
A. Ş. DEVRİM
Gl. E. DURUKAN
H. ILGAZ
B. S. KUNT
A. TÜRKMEN
İÇEL
Dr. M. BERKER
E. İNANKUR
R. KORAJTAN
Ş. TUGAY
Gl. Ş. TÜRSAN
İSPARTA
K. AYDAR
M. KARAAĞAÇ
K. TURAN
C. TÜZEMEN
İSTANBUL
A. K. AKYÜZ
C. E. ARSEVEN
Dr. G. ATAÇ
A. BAYINDIR
M. H. DENİZMEN
Dr. H. DİKER
İ. A. GÖVSA
Z. KARAMURSAL
H. KORTEK
Ş. A. ÖGEL
F. ÖYMEN

A. R. TARHAN
İ. H. ÜLKMEN
İZMİR
B. ARIMAN
M. BİRSEL
M. E. BOZKURD
Dr. H. H. CURA
E. ÇINAR
S. EPIKMEN
R. KÖKEN
E. ORAN
Ş. YUNUS
KARS
E. DEMİREL
C. DURSUNOĞLU
Dr. E. OKTAY
Z. ORHON
KASTAMONU
A. BİNKAYA
T. COŞKAN
H. ÇELEN
Dr. F. ECEVİT
Z. ORBAY
R. SALTUĞ
N. TAMAÇ
KAYSERİ
A. H. KALAÇ
B. ÖZSOY
M. K. ŞATIR
M. TANER
Ö. TAŞÇIOĞLU
N. TOKER
S. H. ÜRGÜBLÜ
KIRKLARELİ
Korgrl. K. DOĞAN
N. A. KANSU
KIRŞEHİR
F. SELEN
Ş. TORGUT
İ. TURAN
KOCAELİ
S. ARTEL
Gl. M. BAKÜ
Dr. F. Ş. BÜRGE
A. DİKMEN
R. FENMEN
S. PEK
İ. TOLON
S. YARGI

KONYA

V. BİLGİN
M. A. BİNAL
Gl. A. F. CEBESÖY
S. ÇUMRALI
Dr. S. IRMAK
H. KARAGÜLLE
KÜTAHYA
Dr. A. S. DELİLBAŞI
M. ERKMEN
S. KUTMAN
H. PEKCAN
A. TİRİDOĞLU
Ö. B. UŞAKLI
V. UZGÖREN

MALATYA

N. BAYDAR
M. ÖKER
Dr. C. ÖZELÇİ
M. Ş. ÖZPAZARBAŞI
M. PEKTAŞ
K. SAYIN
O. TANER
T. TEMELLİ
M. N. ZABCI

MANİSA

Korgl. A. R. ARTUN-
KAL
R. N. EDGÜER
İ. ERTEM
Dr. S. E. KAAATÇILAR
Y. ÖZEY
H. SARHAN
F. USLU

MARAŞ

Dr. K. BAYİZİT

R. KAPLAN

H. R. TANKUT
A. YAYCIOĞLU

MARDİN

Gl. S. DÜZGÖREN
E. ERGİN
R. ERTEN
H. MENEMENCİOĞLU
Dr. A. URAS
L. ÜLKÜMEN

MUĞLA

Orgrl. İ. ÇALIŞLAR
S. GÜNEY
H. KİTABCİ

MUŞ

K. KOTAN

NİĞDE

A. G. BODRUMLU
R. DOLUNAY
H. MENGİ
F. SOYLU
Dr. R. F. TALAY
H. ULUSOY

ORDU

Ş. AKYAZI
İ. ÇAMAŞ
Dr. V. DEMİR
Dr. Z. M. SEZER

S. S. TARCAN

H. YALMAN

RİZE

T. B. BALTA
H. C. BELÜL
Dr. S. A. DİLEMRE
K. KAMU
A. ZİRİH

SAMSUN

Amiral F. ENGİN
N. ERZURUMLU
N. FIRAT
S. GÖKÇÜL
N. ÖZTUZCU
M. A. YÖRÜKER

SEYHAN

K. ÇELİK
Gl. N. ELDENİZ
C. ORAL

SİİRD

Ressam Ş. DAĞ
A. R. ESEN
B. TÜRKAY

SİNOB

C. ATAY
C. K. İNCEDAYI
İ. H. SEVÜK

SİVAS

İ. H. BAŞAK
Z. BAŞARA
M. Ş. BLEDA
A. N. DEMİRAĞ
A. ESENBEL
Ş. GÜNALTAY
R. Ş. SİRER
İ. M. UĞUR
A. YURDAKUL

TEKİRDAĞ

F. ÖZTRAK
N. TRAK
C. UYBADIN

TOKAD

S. ÇELİKKOL
M. DEVELİ

II. N. KEŞMİR

C. KOVALI

G. PEKEL

N. POROY

R. A. SEVENGİL

TRABZON

S. ABANOZOĞLU
M. AYDIN
F. A. BARUTCU
II. N. BOZTEPE
T. GÖKSEL
R. KARADENİZ
L. YAVUZ

TUNCELİ

N. S. SILAN
H. ÜÇÖZ

URFA

K. BERKER
R. SOYER
A. K. TECER
E. TEKELİ
S. K. YETKİN

VAN

İ. ARVAS

YOZGAD

M. ALPAK
Z. ARKANT
Y. D. KARSLIOĞLU
S. KORKMAZ
A. SUNGUR
ZONGULDAK
Ş. DEVRİN
H. KARABACAK
H. A. KUYUCAK
Y. Z. ÖZENCİ
H. TÜRKMEN
R. VARDAR

*[Reye iştiraki etmiyenler]***AFYON KARAHİSAR**

H. ÇERÇEL
A. ÇETİNKAYA
A. TAŞKAPILI
S. YURDKORU

ANKARA

M. AKSOLEY
Gl. N. ANILMIŞ
F. R. ATAY
M. ERİŞ

İ. İNÖNÜ (Rs. C.)

M. ÖKMEN

ANTALYA

N. AKSOY
H. T. DAĞLIOĞLU
Dr. H. KURAL
T. SÖKMEN (M.)
N. E. SUMER
Dr. C. TUNCA

AYDIN

Dr. H. ALATAŞ (V.)
Dr. M. GERMEN (Rs.
V.)

A. S. LEVEND

Dr. R. LEVENT

BALIKESİR

M. AKPINAR
H. ÇARIKLI
M. DEMİR (M.)

S. ÖRGEEVREN

Gl. K. ÖZALP

F. TİRİTOĞLU

Y. S. UZAY

BİLECİK

Dr. M. SUNER

BOLU

H. C. ÇAMBEL
H. R. ÖYMEN
C. S. SİREN (V.)

BURDUR
İ. N. DİLMEN
BURSA
A. DURU
M. B. PARS
Dr. M. T. SİMER
Gl. N. TINAZ
ÇANAKKALE
S. BATU
H. ERGENELİ
R. N. GÜNTEKİN
A. KAMÇIL
ÇANKIRI
T. ONAY
M. A. RENDA (Rs.)
ÇORUH
M. M. KANSU
A. TUZÜN
A. US
ÇORUM
E. S. AKGÖL
İ. EKER (M.)
DENİZLİ
Y. BAŞKAYA (M.)
Dr. B. UZ
DİYARBAKIR
R. BEKİT (M.)
Dr. İ. T. ÖNGÖREN
K. ŞEDELE
EDİRNE
F. BALKAN
ELAZIĞ
F. AĞRALI (V.)
F. A. AYKAÇ
H. KIŞOĞLU
S. SAĞIROĞLU
ERZURUM
S. ALTUĞ
R. DİNÇ (M.)
N. DUMLU
ESKİŞEHİR
İ. ARUKAN
E. SAZAK
GAZİANTEP
Dr. M. A. AĞAKAY
Ö. A. AKSOY

GİRESUN
M. AKKAYA (M.)
Dr. H. V. SOMYÜREK
Gl. İ. SÖKMEN
A. ULUS
GÜMÜŞANE
R. GÜRELİ
HAKKÂRİ
A. R. GÜKSİDAN
HATAY
H. SELÇUK
İÇEL
T. C. BERİKER
F. C. GÜVEN
İSPARTA
H. ÖZDAMAR
İSTANBUL
Gl. R. BELE
S. CİMCOZ
A. Ş. ESMER
G. B. GÖKER
F. HAMAL
Gl. K. KARABEKİR
N. MENEMENCİOĞ -
LU (V.)
V. SARIDAL
H. C. YALÇIN
M. R. YURDAKUL (M.)
İZMİR
C. BAYAR
H. MENTEŞE
H. ONARAN
Dr. K. ÖRS
Ş. SARACOĞLU (Bş.
V.)
H. A. YÜCEL (V.)
KARS
Gl. H. DURUDOĞAN
Ş. KARACAN
F. KÖPRÜLÜ
E. ÖZOĞUZ
KASTAMONU
H. ÇORUK
T. TAŞKIRAN
KAYSERİ
F. BAYSAL

S. SERİM (M.)
KIRKLARELİ
Z. AKIN
Ş. ÖDÜL
Dr. F. UYAY (M.)
KIRŞEHİR
F. ÇOBANOĞLU
KOCAELİ
R. AKCA
İ. S. YİĞİT
KONYA
A. H. DİKMEN
Ş. ERGUN
A. M. GÖKER
K. OKAY
N. H. ONAT
T. F. SILAY
A. R. TÜREL (V.)
Dr. O. Ş. ULUDAĞ
KÜTAHYA
B. ATALAY
S. ERTEM
R. PEKER (V.)
MALATYA
E. BARKAN
H. SAĞIROĞLU
MANİSA
H. BAYUR
O. ERÇİN
Ş. R. HATİPOĞLU (V.)
K. KARAOŞMAN (M.)
F. KURDOĞLU
MARŞ
A. H. TANPINAR
MARDİN
İ. F. ALPAYA (İ. A.)
MUĞLA
C. KARAMUĞLA
F. O. MENTEŞEOĞLU
MUŞ
H. KILICIOĞLU (M.)
NİĞDE
H. TEPEYRAN
ORDU
H. ŞARLAN

M. YARIMBIYIK
RİZE
F. SİRMEN (V.)
SAMSUN
H. ÇAKIR
Z. DURUKAN
S. N. SELMEN (M.)
SEYHAN
D. ARIKOĞLU (M.)
S. ÇAM (M.)
Ş. İŞCEN
Dr. K. SATIR
H. URAN (V.)
A. M. YEGENA
SİİRD
S. TUNCAY
SİNOB
Dr. B. KÖKDEMİR
H. ORUCOĞLU
SİVAS
H. İŞIK
K. KİTAPÇI
N. SADAK
TEKİRDAĞ
R. APAK
F. ATAÇ
E. PEKEL (M.)
TOKAD
R. ERİŞKEN
TRABZON
M. S. ANAMUR
S. DAY (V.)
D. EYİBOĞLU
H. SAKA
URFA
H. S. COŞAR
VAN
M. BOYA (M.)
YOZGAD
C. ARAT
S. İÇÖZ
ZONGULDAK
E. ERİŞİRGİL
A. GÜREL (M.)
Ş. TANSAN

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1943 mali yılı Bütçe kanununa ve-
rilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 455
Reye iştirak edenler	: 299
Kabul edenler	: 299
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 153
Münhaller	: 3

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR
İ. H. BALTACIOĞLU
A. ÇETİNKAYA
M. GÖNENC
Dr. A. H. SELGİL
B. TÜRKER
AĞRI
H. BAYRAK
R. R. PASIN
H. TUGAÇ
AMASYA
N. AKTIN
Z. FARHAN
E. URAS
A. K. YİĞİTOĞLU
ANKARA
B. BAYKAN
A. BAYTIN
H. O. BEKATA
R. BÖREKÇİ
A. ÇUBUKÇU
F. DALDAL
M. KAYAOĞLU
H. N. MIHÇIOĞLU
M. ÖKMEN
Z. YÖRÜK
ANTALYA
Dr. G. KAHRAMAN
AYDIN
Dr. H. ALATAŞ
Gl. R. ALPMAN
N. GÖKTEPE
A. MENDERES
BALIKESİR
O. N. BURCU
P. ETÇIOĞLU

H. KARAN
H. KÜÇÜKLER
H. ONAT
Y. S. UZAY
BİLECİK
A. ESEN
M. Ş. ESENDAL
K. GÜLEK
BİNGÖL
T. BANGUOĞLU
F. F. DÜŞÜNSEL
BITLİS
M. ERTAN
B. OSMA
BOLU
H. Ş. ADAL
C. ÖZÇAĞLAR
Dr. Z. ÜLGEN
BURDUR
İ. N. DİLMEN
Ş. ENGINERİ
Dr. A. R. YEŞİLYURT
BURSA
A. AKGÜÇ
Gl. A. ATLI
R. CANTEZ
A. M. ERHAN
M. F. GERÇEKER
Dr. R. GÜRAN
F. GÜVENDİREN
Dr. S. KONUK
ÇANAKKALE
S. T. ARSAL
R. BULAYIRLI
ÇANKIRI
Dr. A. ARKAN

A. DOĞAN
A. İNAN
ÇORUH
A. R. EREM
A. TUZÜN
ÇORUM
H. AKDOĞAN
Dr. C. ALPER
N. ATALAY
Dr. M. CANTEKİN
M. ÇAĞIL
N. KAYAALP
DENİZLİ
F. ASAL
Dr. H. BERKMAN
H. GÜNVER
N. KÜÇÜKA
Dr. S. K. TOKGÖZ
E. A. TOKAD
DIYARBAKIR
O. OCAK
Gl. K. SEVÜKTEKİN
Ş. ULUĞ
EDİRNE
M. E. AĞAOĞULLARI
E. DEMİRAY
M. N. GÜNDÜZALP
Dr. F. MEMİK
ELÂZİĞ
İ. YALÇIN
ERZİNCAN
B. K. ÇAĞLAR
A. FIRAT
F. HALFEĞİL
A. S. İLTER
Ş. SÖKMENSÜER

ERZURUM
A. AKYÜREK
Gl. P. DEMİRHAN
N. ELGÜN
M. H. GÖLE
Ş. KOÇAK
Gl. Z. SOYDEMİR
ESKİŞEHİR
Y. ABADAN
İ. ARUKAN
İ. U. AYKURD
İ. ÖZDAMAR
GAZİANTEP
C. S. BARLAS
Dr. M. CANBOLAT
B. KALELİ
Dr. A. MELEK
Ş. ÖZDEMİR
M. ŞAHİN
GİRESUN
F. ATLI
A. SAYAR
N. OSTEN
GÜMÜŞANE
H. F. ATAÇ
Ş. ERDOĞAN
C. SELEK
E. S. TÖR
HATAY
A. Ş. DEVRİM
Gl. E. DURUKAN
H. ILGAZ
B. S. KUNT
A. TÜRKMEN
İÇEL
Dr. M. BERKER

E. İNANKUR
 R. KORALTAN
İSPARTA
 K. AYDAR
 M. KARAAĞAÇ
 K. TURAN
 C. TÜZEMEN
İSTANBUL
 A. K. AKYÜZ
 C. E. ARSEVEN
 Dr. G. ATAÇ
 A. BAYINDIR
 A. H. DENİZMEN
 Dr. H. DİKER
 İ. A. GÖVSA
 Z. KARAMURSAL
 H. KORTEK
 Ş. Â. ÖGEL
 F. ÖYMEN
 A. R. TARHAN
 İ. H. ÜLKEMEN
İZMİR
 B. ARIMAN
 C. BAYAR
 M. BİRSEL
 M. E. BOZKURD
 Dr. H. H. CURA
 E. ÇINAR
 S. EPİKMEN
 R. KÖKEN
 E. ORAN
 Ş. YUNUS
KARS
 E. DEMİREL
 C. DURSUNOĞLU
 Dr. E. OKTAY
 Z. ORHON
 E. ÖZOĞUZ
KASTAMONU
 A. BİNKAYA
 T. COŞKAN
 H. ÇELEN
 Dr. F. ECEVİT
 Z. ORBAY
 R. SALTUĞ
 N. TAMAÇ
KAYSERİ
 A. H. KALAÇ
 R. ÖZSOY

M. K. ŞATIR
 M. TANER
 Ö. TAŞÇIOĞLU
 N. TOKER
 S. H. ÜRGÜBLÜ
KIRKLARELİ
 Korgrl. K. DOĞAN
 N. A. KANSU
KIRŞEHİR
 F. SELEN
 Ş. TORGUT
 İ. TURAN
KOCAELİ
 S. ARTEL
 Gl. M. BAKÜ
 Dr. F. Ş. BÜRGE
 A. DİKMEN
 R. FENMEN
 S. PEK
 İ. TOLON
 S. YARGI
 İ. S. YIĞIT
KONYA
 V. BİLGİN
 M. A. BİNAL
 Gl. A. F. CEBESOY
 S. ÇUMRALI
 Ş. ERGUN
 Dr. S. IRMAK
 H. KARAGÜLLE
 T. F. SILAY
KÜTAHYA
 Dr. A. S. DELİLBAŞI
 M. ERKMEN
 S. KUTMAN
 H. PEKCAN
 A. TİRİDOĞLU
 Ö. B. UŞAKLI
 V. UZGÖREN
MALATYA
 N. BAYDAR
 M. ÖKER
 Dr. C. ÖZELÇİ
 M. Ş. ÖZPAZARBAŞI
 M. PEKTAŞ
 K. SAYIN
 O. TANER
 T. TEMELLİ
 M. N. ZABCI

MANİSA
 Korgl. A. R. ARTUN-
 KAL
 R. N. EDGÜER
 İ. ERTEM
 Dr. S. E. KAAATÇILAR
 F. KURDOĞLU
 Y. ÖZEY
 H. SARHAN
 F. USLU
MARAS
 Dr. K. BAYİZİT
 R. KAPLAN
 A. YAYCIOĞLU
MARDİN
 Gl. S. DÜZGÖREN
 E. ERGİN
 R. ERTEN
 H. MENEMENCİOĞLU
 L. ÜLKÜMEN
MUĞLA
 Orgrl. İ. ÇALIŞLAR
 S. GÜNEY
 H. KİTABCI
MUŞ
 K. KOTAN
NİĞDE
 A. G. BODRUMLU
 R. DOLUNAY
 H. MENGİ
 F. SOYLU
 Dr. R. F. TALAY
 H. ULUSOY
ORDU
 Ş. AKYAZI
 İ. ÇAMAŞ
 Dr. V. DEMİR
 Dr. Z. M. SEZER
 S. S. TARCAN
 H. YALMAN
RİZE
 T. B. BALTA
 H. C. BELÜL
 Dr. S. A. DİLEMRE
 K. KAMÜ
SAMSUN
 Amiral F. ENGİN
 N. ERZURUMLU
 N. FIRAT
 S. GÖKÇÜL

N. ÖZTUZCU
 M. A. YÖRÜKER
SEYHAN
 K. ÇELİK
 Gl. N. ELDENİZ
 C. ORAL
 Dr. K. SATIR
SİİRD
 Ressam Ş. DAĞ
 A. R. ESEN
 B. TÜRKAY
SİNOB
 C. ATAY
 C. K. İNCEDAYI
 İ. H. SEVÜK
SİVAS
 İ. H. BAŞAK
 Z. BAŞARA
 M. Ş. BLEDA
 A. N. DEMİRAĞ
 A. ESENBEL
 Ş. GÜNALTAY
 R. Ş. SİRER
 İ. M. UĞUR
TEKİRDAĞ
 R. APAK
 F. ÖZTRAK
 N. TRAK
 C. UYBADIN
TOKAD
 S. ÇELİKKOL
 M. DEVELİ
 R. ERİŞKEN
 H. N. KEŞMİR
 C. KOVALI
 G. PEKEL
 N. POROY
 R. A. SEVENGİL
TRABZON
 S. ABANOZOĞLU
 M. AYDIN
 F. A. BARUTCU
 H. N. BOZTEPE
 T. GÖKSEL
 R. KARADENİZ
 L. YAVUZ
TUNCELİ
 N. S. SILAN
 H. ÜÇÖZ

URFA

K. BERKER
R. SOYER
A. K. TECER
E. TEKELİ

S. K. YETKİN

VAN

İ. ARVAS
YOZGAD
M. ALPAK
Z. ARKANT

Y. D. KARSLIOĞLU

S. KORKMAZ

A. SUNGUR

ZONGULDAK

Ş. DEVRİN

H. KARABACAK

H. A. KUYUCAK

Y. Z. ÖZENCİ

H. TÜRKMEN

R. VARDAR

*[Reye iştirak etmiyenler]***AFYON KARAHİSAR**

H. ÇERÇEL
A. TAŞKAPILI
S. YURDKORU
ANKARA
M. AKSOLEY
Gl. N. ANILMIŞ
F. R. ATAY
M. ERİŞ
İ. İNÖNÜ (R. C.)

ANTALYA

N. AKSOY
H. T. DAĞLIOĞLU
Dr. H. KURAL
T. SÖKMEN (M.)
N. E. SUMER
Dr. C. TUNCA

AYDIN

Dr. M. GERMEN
(Rs. V.)
A. S. LEVEND
Dr. R. LEVENT

BALIKESİR

M. AKPINAR
H. ÇARIKLI
M. DEMİR (M.)
S. ÖRGEEVREN
Gl. K. ÖZALP
F. TIRITOĞLU
İ. H. UZUNÇARŞILI

BİLECİK

Dr. M. SUNER

BOLU

H. C. ÇAMBEL
H. R. ÖYMEN
C. S. SİREN (V.)

BURSA

A. DURU
M. B. PARS
Dr. M. T. SİMER
Gl. N. TINAZ

ÇANAKKALE

S. BATU
H. ERGENELİ
R. N. GÜNTEKİN
A. KAMÇIL
ÇANKIRI
T. ONAY
M. A. RENDA (Rs.)
ÇORUH
M. M. KANSU
A. US

ÇORUM

E. S. AKGÖL
İ. EKER (M.)
DENİZLİ
Y. BAŞKAYA (M.)
Dr. B. UZ
DIYARBAKIR
R. BEKİT (M.)
Dr. İ. T. ÖNGÖREN
K. ŞEDELE

EDİRNE

F. BALKAN
ELÂZİĞ
F. AĞRALI (V.)
F. A. AYKAÇ
H. KIŞOĞLU
S. SAĞIROĞLU

ERZURUM

S. ALTUĞ
R. DİNÇ (M.)
N. DURLU

ESKİŞEHİR

E. SAZAK
GAZİANTEP
Dr. M. A. AĞAKAY
Ö. A. AKSOY

GİRESUN

M. AKKAYA (M.)
İ. SABUNCU
Dr. H. V. SOMYÜREK

Gl. İ. SÖKMEN

A. ULUS

GÜMÜŞANE

R. GÜRELİ
HAKKÂRI
A. R. GÖKSİDAN
HATAY

H. SELÇUK

İÇEL

T. C. BERİKER
F. C. GÜVEN
Ş. TUGAY

Gl. Ş. TÜRSAN

İSPARTA

H. ÖZDAMAR
İSTANBUL

Gl. R. BELE

S. CİMCOZ

A. Ş. ESMER

G. B. GÖKER

F. HAMAL

Gl. K. KARABEKİR

N. MENEMENCİOĞ -
LU (V.)

V. SARIDAL

H. C. YALÇIN

M. E. YURDAKUL (M.)

İZMİR

H. MENTEŞE

H. ONARAN

Dr. K. ÖRS

Ş. SARACOĞLU (Bş.
V.)

H. Â. YÜCEL (V.)

KARS

Gl. H. DURUDOĞAN

Ş. KARACAN

F. KÖPRÜLÜ

KASTAMONU

H. ÇORUK

T. TAŞKIRAN

KAYSERİ

F. BAYSAL

S. SERİM (M.)

KIRKLARELİ

Z. AKIN

Ş. ÖDÜL

Dr. F. UMACI

KIRŞEHİR

F. ÇOBANOĞLU

KOCAELİ

R. AKCA

KONYA

A. H. DİKMEN

A. M. GÖKER

K. OKAY

N. H. ONAT

A. R. TÜREL (V.)

Dr. O. Ş. ULUDAĞ

KÜTAHYA

B. ATALAY

S. ERTEM

R. PEKER

MALATYA

E. BARKAN

H. SAĞIROĞLU

MANİSA

H. BAYUR

O. ERCİN

Ş. R. HATİPOĞLU (V.)

K. KARAOSMAN (M.)

MARAS

H. R. TANKUT

A. H. TANPINAR

MARDİN

İ. F. ALPAYA (İ. Â.)

Dr. A. URAS

MUĞLA

C. KARAMUĞLA

F. O. MENTEŞEOĞLU

MUŞ

H. KILICOĞLU (M.)

NİĞDE
H. TEPEYRAN
ORDU
H. ŞARLAN
M. YARIMBIYIK
RİZE
F. SİRMEN (V.)
A. ZİRH
SAMSUN
H. ÇAKIR
Z. DURUKAN
S. N. SELMEN (M.)

SEYHAN
D. ARIKOĞLU (M.)
S. ÇAM (M.)
Ş. İŞCEN
H. URAN (V.)
A. M. YEGENA
SİRD
S. TUNCAY
SİNOB
Dr. B. KÖKDEMİR
H. ORUCOĞLU

SİVAS
H. İŞİK
K. KİTAPÇI
N. SADAK
A. YURDAKUL
TEKİRDAĞ
E. ATAÇ
E. PEKEL (M.)
TRABZON
M. S. ANAMUR
S. DAY (V.)
D. EYİBOĞLU

H. SAKA
URFA
H. S. COŞAR
VAN
M. BOYA (M.)
YOZGAD
C. ARAT
S. İÇÖZ
ZONGULDAK
E. ERİŞİRGİL
A. GÜREL (Mazur)
Ş. TANSAN

Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğü 1943 mali yılı Bütçe kanununa verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi : 455
Reye iştirak edenler : 299
Kabul edenler : 299
Reddedenler : 0
Müstenkifler : 0
Reye iştirak etmeyenler : 153
Münhaller : 3

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR
İ. H. BALTACIOĞLU
A. ÇETİNKAYA
M. GÖNENC
Dr. A. H. SELGİL
B. TÜRKER
AĞRI
H. BAYRAK
R. R. PASİN
H. TUGAÇ
AMASYA
N. AKTIN
Z. TARHAN
E. URAS
A. K. YİĞİTOĞLU
ANKARA
B. BAYKAN
A. BAYTIN
H. O. BEKATA
R. BÖREKÇİ

A. ÇUBUKCU
F. DALDAL
M. KAYAOĞLU
H. N. MIHÇIOĞLU
Z. YÖRÜK
ANTALYA
N. AKSOY
Dr. G. KAHRAMAN
Dr. H. KURAL
Dr. C. TUNCA
AYDIN
Dr. H. ALATAŞ
Gl. R. ALPMAN
N. GÖKTEPE
A. MENDERES
BALIKESİR
O. N. BURCU
P. ETÇIOĞLU
H. KÜÇÜKLER
H. ONAT

Y. S. UZAY
BİLECİK
A. ESEN
M. Ş. ESENDAL
K. GÜLEK
Dr. M. SUNER
BİNGÖL
T. BANGUOĞLU
F. F. DÜŞÜNSEL
BİTLİS
M. ERTAN
B. OSMA
BOLU
H. Ş. ADAL
C. ÖZÇAĞLAR
Dr. Z. ÜLGEN
BURDUR
İ. N. DİLMEN
Ş. ENGİNERİ
Dr. A. R. YEŞİLYURT

BURSA
A. AKGÜÇ
Gl. A. ATLI
R. CANİTEZ
A. M. ERHAN
M. F. GERÇEKER
Dr. R. GÜRAN
F. GÜVENDİREN
Dr. S. KONUK
ÇANAKKALE
S. T. ARSAL
R. BULAYIRLI
ÇANKIRI
Dr. A. ARKAN
A. DOĞAN
A. İNAN
ÇORUH
A. R. EREM
A. TUZÜN

QORUM

H. AKDOĞAN
Dr. C. ALPER
N. ATALAY
Dr. M. CANTEKİN
M. ÇAĞIL
N. KAYAALP

DENİZLİ

F. ASAL
Dr. H. BERKMAN
H. GÜNVER
N. KÜÇÜKA
Dr. S. K. TOKGÖZ

DIYARBAKIR

O. OCAK
Gl. K. SEVÜKTEKİN
Ş. ULUĞ

EDİRNE

M. E. AĞAOĞULLARI
E. DEMİRAY
M. N. GÜNDÜZALP
Dr. F. MEMİK

ELÂZİĞ

İ. YALÇIN

ERZİNCAN

B. K. ÇAĞLAR
A. FIRAT
F. HALFEĞİL
A. S. İLTER
Ş. SÖKMENSÜER

ERZURUM

A. AKYÜREK
Gl. P. DEMİRHAN
N. ELGÜN
M. H. GÖLE
Ş. KOÇAK
Gl. Z. SOYDEMİR

ESKİŞEHİR

Y. ABADAN
İ. ARUKAN
İ. U. AYKURD
İ. ÖZDAMAR

GAZİANTEP

C. S. BARLAS
Dr. M. CANBOLAT
B. KALELİ
Dr. A. MELEK
M. ŞAHİN

GİRESUN

İ. SABUNCU

A. SAYAR

N. OSTEN

GÜMÜŞANE

H. F. ATAÇ
Ş. ERDOĞAN
C. SELEK
E. S. TÖR

HATAY

A. Ş. DEVRİM
Gl. İ. DURUKAN
H. ILGAZ
B. S. KUNT
A. TÜRKMEN

İÇEL

Dr. M. BERKER
E. İNANKUR
R. KORALTAN
Ş. TUGAY
Gl. Ş. TÜRSAN

İSPARTA

K. AYDAR
M. KARAAĞAÇ
K. TURAN
C. TÜZEMEN

İSTANBUL

A. K. AKYÜZ
C. E. ARSEVEN
Dr. G. ATAÇ
A. BAYINDIR
A. H. DENİZMEN
Dr. H. DİKER
İ. A. GÜVSA
F. HAMAL
Z. KARAMURSAL
H. KORTEK
Ş. A. ÖGEL
F. ÖYMEN
A. R. TARHAN
İ. H. ÜLKEMEN

İZMİR

B. ARIMAN
C. BAYAR
M. BİRSEL
M. E. BOZKURD
Dr. H. H. CURA
E. ÇINAR
S. EPİKEMEN
R. KÜKEN
E. ORAN
Ş. YUNUS

KARS

E. DEMİREL
C. DURSUNOĞLU
Dr. E. OKTAY
Z. ORHON
E. ÖZOĞUZ
KASTAMONU
A. BİNKAYA
T. COŞKAN
H. ÇELEK
Z. ORBAY
R. SALTUĞ
N. TAMAÇ

KAYSERİ

A. İ. KALAÇ
R. ÖZSOY
M. K. ŞATIR
M. TANER
Ö. TAŞÇIOĞLU
N. TOKER
S. H. ÜRGÜBLÜ

KIRKLARELİ

Korgrl. K. DOĞAN
N. A. KANSU

KIRŞEHİR

F. SELEN
İ. TURAN

KOCAELİ

S. ARTEL
Gl. M. BAKÜ
Dr. F. Ş. BÜRGE
A. DİKMEN
R. FENMEN
S. PEK
İ. TOLON
S. YARGI
İ. S. YİĞİT

KONYA

V. BİLGİN
M. A. BİNAL
Gl. A. F. CEBESOY
S. ÇUMRALI
Ş. ERGUN
Dr. S. IRMAK
H. KARAGÜLLE
T. F. SILAY
A. R. TÜREL
Dr. O. Ş. ULUDAĞ
KÜTAHYA
Dr. A. S. DELİLBAŞI

S. KUTMAN

H. PEKCAN
R. PEKER
A. TİRİDOĞLU
V. UZGÖREN

MALATYA

N. BAYDAR
M. ÜKER
Dr. C. ÖZELÇİ
M. Ş. ÖZPAZARBAŞI
M. PEKTAŞ
K. SAYIN
O. TANER
T. TEMELLİ
M. N. ZABCI

MANİSA

Korgl. A. R. ARTUN-
KAL
R. N. EDGÜER
İ. ERTEM
Ş. R. HATİPOĞLU
Dr. S. E. KAAATÇILAR
F. KURDOĞLU
Y. ÖZEY
H. SARHAN
F. USLU

MARAŞ

Dr. K. BAYİZİT
R. KAPLAN
A. YAYCIOĞLU

MARDİN

Gl. S. DÜZGÖREN
E. ERGİN
R. LERTEN
H. MENEMENCİOĞLU
L. ÜLKÜMEN

MUĞLA

Orgrl. İ. ÇALIŞLAR
S. GÜNEY

MUŞ

K. KOTAN

NIĞDE

A. G. BODRURLU
R. DOLUNAY
İ. MENGİ
F. SOYLU
Dr. R. F. TALAY
H. ULUSOY
ORDU
Ş. AKYAZI

İ. ÇAMAŞ
Dr. V. DEMİR
Dr. Z. M. SEZER
S. S. TARCAN
H. YALMAN
RİZE
T. B. BALTA
Dr. S. A. DİLEMRE
K. KAMU
F. SİRMEN
SAMSUN
Amiral F. ENGIN
N. ERZURUMLU
N. FIRAT
S. GÖKÇÜL
N. ÖZTUZCU
M. A. YÖRÜKER
SEYHAN
G. N. ELDENİZ
C. ORAL

SİRD
Resam Ş. DAĞ
A. R. ESEN
B. TÜRKAY
SİNOB
C. ATAY
İ. II. SEVÜK
SİVAS
İ. II. BAŞAK
Z. BAŞARA
M. Ş. BİEDA
A. N. DEMİRAĞ
Ş. GÜNALTAY
R. Ş. SİRER
İ. M. UĞUR
A. YURDAKUL
TEKİRDAĞ
R. APAK
F. ÖZTRAK
N. TRAK

C. UYBADIN
TOKAD
S. ÇELİKKOL
M. DEVELİ
R. ERİŞKEN
H. N. KEŞMİR
C. KOVALI
G. PEKEL
N. POROY
R. A. SEVENGİL
TRABZON
S. ABANOZOĞLU
M. AYDIN
F. A. BARUTCU
H. N. BOZTEPE
T. GÖKSEL
R. KARADENİZ
L. YAVUZ
TUNCELİ
N. S. SILAN
H. ÜÇÖZ

URFA
K. BERKER
R. SOYER
A. K. TEÇER
E. TİKELİ
S. K. YETKİN
VAN
İ. ARVAS
YOZGAD
M. ALPAK
Z. ARKANT
Y. D. KARSLIOĞLU
S. KORKMAZ
A. SUNGUR
ZONGULDAK
Ş. DEVRİN
H. KARABACAK
H. A. KUYUCAK
Y. Z. ÖZENÇİ
Ş. TANSAN
R. VARDAR

[Reye iştirak etmeyenler]

AFYON KARAHİSAR
H. ÇERÇEL
A. TAŞKAPILI
S. YURDKORU
ANKARA
M. AKSOLBY
G. N. ANILMIŞ
F. R. ATAY
M. ERİŞ
İ. İNÖNÜ (R. C.)
M. ÖKMEN
ANTALYA
H. T. DAĞLIOĞLU
T. SÖKMEN (M.)
N. E. SUMER
AYDIN
Dr. M. GERMEN (Rs. V.)
A. S. LEVEND
Dr. R. LEVENT
BALIKESİR
M. AKPINAR
H. ÇARIKLI
M. DEMİR (M.)
H. KARAN
S. ÖRGEEVREN

G. K. ÖZALP
F. TIRTOĞLU
İ. H. UZUNÇARŞILI
BOLU
H. C. ÇAMBEL
H. R. ÖYMEN
C. S. SİRİN (V.)
BURSA
A. DURU
M. B. PARS
Dr. M. T. SİMER
G. N. TINAZ
ÇANAKKALE
S. BATU
H. ERGENELİ
R. N. GÜNTEKİN
A. KAMÇIL
ÇANKIRI
T. ONAY
M. A. RENDA (Rs.)
ÇORUH
M. M. KANSU
A. US
ÇORUM
E. S. AKGÖL
İ. EKER (M.)

DENİZLİ
Y. BAŞKAYA (M.)
Dr. B. UZ
DIYARBAKIR
R. BEKİT (M.)
Dr. İ. T. ÖNGÖREN
K. ŞEDİLE
EDİRNE
F. BALKAN
ELAZIĞ
F. AĞRALI (V.)
F. A. AYKAÇ
H. KİŞOĞLU
S. SAĞIROĞLU
ERZURUM
S. ALTUĞ
R. DİNÇ (M.)
N. DURLU
ESKİŞEHİR
E. SAZAK
GAZİANTEP
Dr. M. A. AĞAKAY
Ö. A. AKSOY
Ş. ÖZDEMİR
GİRESUN
M. AKKAYA (M.)

F. ATLI
Dr. H. V. SOMYÜREK
G. İ. SÖKMEN
A. ULUS
GÜMÜŞANE
R. GÜRELİ
HAKKARİ
A. R. GÖKSİDAN
HATAY
H. SELÇUK
İÇEL
T. C. BERİKER
F. C. GÜVEN
İSPARTA
H. ÖZDAMAR
İSTANBUL
G. R. BELE
S. CİMCOZ
A. Ş. ESMER
G. B. GÖKER
G. K. KARABEKİR
N. MENEMENCİOĞLU
(V.)
V. SARIDAL
H. C. YALÇIN
M. E. YURDAKUL (M.)

İZMİR
 H. MENTEŞE
 H. ONARAN
 Dr. K. ÖRS
 Ş. SARAOĞLU (Bş.
 V.)
 H. Â. YÜCEL (V.)
KARS
 G. H. DURUDOĞAN
 Ş. KARACAN
 F. KÖPRÜLÜ
KASTAMONU
 H. ÇORUK
 Dr. F. ECEVİT
 T. TAŞKIRAN
KAYSERİ
 F. BAYSAL
 S. SERİM (M.)
KIRKLARELİ
 Z. AKIN
 Ş. ÖDÜL
 Dr. F. UYAY (M.)
KİRŞEHİR
 F. ÇOBANOĞLU
 Ş. TORGUT
KOCAELİ
 R. AKCA

KONYA
 A. H. DİKMEN
 A. M. GÖKER
 K. OKAY
 N. H. ONAT
KÜTAHYA
 B. ATALAY
 M. ERKMEN
 S. ERTEM
 Ö. B. UŞAKLI
MALATYA
 E. BARKAN
 H. SAĞIROĞLU
MANİSA
 H. BAYUR
 O. ERÇİN
 K. KARAOŞMAN (M.)
MARAŞ
 H. R. TANKUT
 A. H. TANPINAR
MARDİN
 İ. F. ALPAYA (İ. Â.)
 Dr. A. URAS
MUĞLA
 C. KARAMUĞLA
 H. KİTABCI

F. O. MENTEŞEOĞLU
MUŞ
 H. KILICOĞLU (M.)
NİĞDE
 H. TEPEYRAN
ORDU
 H. ŞARLAN
 M. YARIMBIYIK
RİZE
 H. C. BELÜL
 A. ZİRHI
SAMSUN
 H. ÇAKIR
 Z. DURUKAN
 S. N. SELMEN (M.)
SEYHAN
 D. ARIKOĞLU (M.)
 S. ÇAM (M.)
 K. ÇELİK
 Ş. İŞCEN
 Dr. K. SATIR
 H. URAN (V.)
 A. M. YEGENA
SİİRD
 S. TUNCAY
SİNOB
 G. K. İNCEDAYI

Dr. B. KÖKDEMİR
 H. ORUCOĞLU
SİVAS
 A. ESENBEL
 H. İŞİK
 K. KİTAPÇI
 N. SADAK
TEKİRDAĞ
 E. ATAÇ
 E. PEKEL (M.)
TRABZON
 M. S. ANAMUR
 S. DAY (V.)
 D. EYİBOĞLU
 H. SAKA
URFA
 H. S. COŞAR
VAN
 M. BOYA (M.)
YOZGAD
 G. ARAT
 S. İÇÖZ
ZONGULDAK
 E. ERİŞİRGİL
 A. GÜREL (Mazur)
 H. TÜRKMEN

Eskişehir mebusu İzzet Arukan'ın şose ve köprüler kanununun bazı maddelerinin tadili hakkındaki 1882 sayılı kanuna ek kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/4)

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Esas No. 2/4

Karar No. 3

3. V. 1943

Yüksek Reisliğe

Şose ve Köprüler kanununun bazı maddelerini tadil eden 1882 sayılı kanunda değişiklik yapılmasını isteyen Eskişehir mebusu İzzet Arukan'ın kanun teklif lâyihası, encümenimize de havale edilmele, Dahiliye vekâleti Mahallî idareler umum müdürü ile Nafia vekâleti Şose ve köprüler umum müdürünün huzuriyle müzakere edildi.

Dünyayı saran büyük harbin memleketimizde görülen tesirleri cümlesinden olarak amele yevmiyeleriyle yol inşa levazım ve edevatı bedellerinin bir kaç misli artmış olmasına mukabil vilâyetlere tahsil edilmekte olan yol vergisinin sabit kalmasının, yeni yollar yapmak şöyle dursun, mevcutların iyi halde muhafazalarını bile imkânsız kılaacak müşkül bir durum ihdas ettiği mucip sebebiyle yol vergisinin nakden tahsil edilen kısma bir misil zam yapılması teklifin esasını teşkil etmektedir.

Encümenimiz lâyihası esas itibariyle kabul etmiş ve maddelerde aşağıda arz edilen değişiklikleri yapmıştır.

Maksadın yol vergisine bir misil zam yapılması olduğuna ve başka bir değişiklik yapmak bahis mevzuu olmadığına göre encümenimiz Dahiliye encümeninin birinci maddesini maksada uygun bulmuş ve fakat zammın diğer vergilerde yapılan zamlar gibi fevkalâde ahvalin devamı müddetine munhasır olmasını, bunu temin için de birinci maddeye «fevkalâde ahval devamı müddetince» tâbirinin ilâvesini kabul eylemiştir.

Yapılacak zamlardan elde edilecek vergi tutarının yalnız yol işlerine sarfedilmesi ve senesi içinde sarfedilemeyen paraların gelecek seneye devrolunabilmesi teklif sahibinin ikinci madde ile ileri sürdüğü iki esastır. Mahallî idarelerin kuruluşundaki prensiplere ve bu idarelerin ana mevzuatına dokunan bu iki esasın bir vergi zammı münasebetiyle kabul edilmesini Encümenimiz yerinde bulmamış ve bu sebeple teklif sahibinin ikinci maddesini kaldırmış ve fakat zam yapmaktan maksat yolların bakımını temin olduğuna göre, bu zamdan elde edilecek fazla gelirin tatbikatta bu maksada uygun olarak sarfedilmesini de temenni ve kayda şayan görmüştür.

Encümenimiz yukarıda da arz edildiği gibi zammın fevkalâde ahvalin devamı müddetine munhasır olmasını kabul ettiği eihetle Dahiliye encümeninin muvakat maddesinin kaldırılmasını ve bunun yerine teklif sahibinin üçüncü maddesinin ikinci madde olarak alınmasını muvafık görmüştür.

Mahdut maksatlı ve geçici bir küçük tedbir mahiyetini aşmayan elimizdeki lâyihaın müzakeresi esnasında bahsi zaruri olarak yol davamızın umumiyetine intikal etmiş ve bu mevzu da esaslı bir kanunun hazırlanmakta olduğu memnuniyetle öğrenilmiştir.

Bu kanunun birenevel Büyük Meclise sevki hususunda diğer encümenlerin ve teklif sahibinin temennilerine encümenimiz de iştirak et-

mektedir.

Havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılınır.

Maliye En. Rs.	M. M.	Kâtip
İstanbul	Aydın	Tokad
A. Bayındır	A. Menderes	

Alyon K.	Ankara	Bursa
İ. H. Baltacıoğlu	M. Aksoley	A. M. Erhan
Kastamonu	Kayseri	Malatya
H. Çelen	Ö. Taşoğlu	M. N. Zabcı
Muğla	Rize	Tekirdağ
F. O. Menteseoğlu	T. B. Baltı	E. Ataç

MALİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Şose ve köprüler kanununa ek kanun lâyihası

MADDE 1. — 1525 sayılı Şose ve köprüler kanununun bazı maddelerinin tadili hakkındaki 1882 sayılı kanunun birinci maddesinde yazılı yol vergisinin nakden ödenen kısmına fevkalâde ahvalin devamı müddetince bir misil zam yapılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun 1 Haziran 1943 ta-

rihinden itibaren fevkalâde hallerin kaldırıldığı ilân edildiği mali seno nihayetino kadar mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye, Maliye ve Nafia vekilleri memurdur.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Esas No. 2/1
Karar No. 29

18 . V . 1943

Yüksek Reisliğe

1525 sayılı Şose ve köprüler kanununun bazı maddelerinin tadili hakkındaki 1882 sayılı kanunda değişiklik yapılmasına dair Eskişehir mebusu İzzet Arukan tarafından teklif olunan kanun lâyihasının Encümenimizde de tetkiki Umumî Heyetçe takarrür etmiş ve lâyiha Nafia, dahiliye ve Maliye encümenlerinin mazbatalarıyla birlikte encümenimize tevdi edilmiş olmakla teklif sahibi İzzet Arukan'la Dahiliye ve Nafia vekilleri hazır oldukları halde müzakere edildi.

Teklif sahibinin mucip sebeplerinden ve Encümeninde verdiği izahattan fevkalâde hallerin tevhit ettiği hayat pahalılığı yüzünden malzeme, alât ve bedeni sair kıymetinin artması ve menlekette yapılan inşaat ve iş maliyetinin artması ve aynı para ile daha az iş vücutte getirilmesini mucip olduğu, bu halin devamı, geliri

sabit kalmış olan yol inşaatını ve bakımını sekte dar etmekte ve yollarımızın günden güne harap olmasını intaç eylemekte bulunduğunu diğer taraftan 1882 sayılı kanunda amele yevmiyesi 75 kuruş hesap edilerek nakdi mükellefiyet bu esasa göre tayin edilmiş olup halen amele yevmiyesi iki, üç liraya çıktığından bedenî mükellefiyetle nakdi mükellefiyet arasındaki muvazene bozulduğu cihetle mevcut yolların muhafaza ve tamir işlerini temin edebilmek üzere yol vergisinin artırılması ve âzami miktarın altı liradan on iki liraya çıkarılması maksadiyle kanun teklifinin hazırlanmış olduğu anlaşıldı.

Lâyihanın müzakeresi esnasında Encümenimiz yol vergisi mevzuunda aşağıdaki hususlar üzerinde ehemmiyetle durmak lüzumunu hissetmiştir.

1. Yol vergisinin mahiyeti; bilindiği gibi 1525 sayılı Şose ve köprüler kanununun 9 ncu maddesi hükmüne göre yol vergisi Türkiye'de sakin 18 yaşından 60 yaşna kadar olan erkeklerle tahmil edilmiş bedeni gelişme mükellefiyeti olup bizzat gelişmek istemiyenlerin bu mükellefiyeti para ile yerine getirmelerine cevaz verilmiştir. Bu mükellefiyetten yalnız:

- A) Mâlîliyeti sabit olan fakirler,
- B) Hayatta beş çocuğu olanlar,
- C) Bilimumun mekteplerde tahsilde bulunanlar,
- D) Silâh altındaki ordu ve jandarma erleri, muaf bulunmaktadır. Şose ve köprüler kanununun tadil eden 1882 sayılı kanunun birinci maddesi mucibince yol mükellefiyetinin nakdi kısmı dört lira olup vilâyet umumî meclislerinin kararıyla altı liraya kadar çıkarılabilmektedir.

Yol mükellefiyeti bugünkü şekliyle, modern Devletlerin hiç birinde izi dahi kalmamış olan orta çağ telâkkilerine müstenit en iptidai bir mükellefiyet manzarası göstermektedir. Mükellefiyeti para ile yerine getirmeye cevaz verilmekte vergi fikrine bir derece yaklaşmış ise de yine ilk çağların, mallarıyla hiç alakadar olmadan ferdin şahsını gözönünde tutan baş vergisinden ileri geçilememiştir. Bilindiği gibi vergi ferdin iktidarına dayanır. İktidarı meydana çıkarmak için bulunan en iyi ölçü ise irat veya sermayedir. Zengin, fakir ayırt etmeyen, malî iktidarını nazara almayan her fertten aynı miktarda para isteyen bu vergi, mükellefiyeti yalnız erkeklere tahmil ederek umumî nüfusun mühim bir ekseriyetini mükellefiyet harici bırakmakla beraber erkek nüfus için de 60 yaş mükellefiyetin sonu addetmekle, mevzu verginin bir kaç mislini ödemeğe muktedir bir çok servet ve irat sahibi vatandaşları mükellefiyet dışında bırakan pek nâkis ve iptidai şekilde bir baş vergisi vasıflarını muhafaza etmektedir.

Fertlerinin serveti arasında ehemmiyetli tafavütler bulunmayan iptidai cemiyetler için, baş vergisi, büyük bir mahzur teşkil etmeyebilir ise de cemiyet içinde servet dereceleri değişiklik göstermeye başladığı andan itibaren her ferdin Devlet masraflarına müsavi miktarda hisse vermesini isteyen başvergisinin bu kadar basit şekilde tatbikına imkân bulunamaz. Nitekim verginin tarihi tokâmüllü de bunu teyit etmektedir. İlk çağlarda her fertten müsavi hisse ta-

lep eden baş vergisi, cemiyetin tokâmüllü ile servet tevzi ve inkisamının değişmeye başladığı andan itibaren dereceli bir şekil almış, mükellefler, muhtelif sınıflara ayrılarak her birinden istenilen vergi miktarı da her sınıfın mefruz iktidarna göre, derecelendirilmiştir.

Dereceli şekli ile dahi bazı sömürgeler müstesna olmak üzere hemen hemen hiç bir Devlette, uzun zamandanberi izi kalmamış olan baş vergisinin memleketimizde, en iptidai bir şekilde yaşamakta devam etmesi mevzuunda ehemmiyetimiz ehemmiyetle tevakküt eylemiş ve bu mahiyette bulunan bir vergiye yeniden zam yapmanın mevcut adaletsizlikleri ve haksızlıkları bir kat daha şiddetlendireceği ve biranevvel bugününün malî ve içtimalî telâkkilerine uygun esaslara bağlanması zaruri bulunan bu iptidai verginin ömrünü uzatacağı neticesine varmıştır.

2. Verginin yol inşa ve tamirlerindeki rolü; bu esaslı mahzurlarına rağmen yol mükellefiyeti memleketimizin yol şebekesini inşa hususunda ehemmiyetli bir gelir kaynağı teşkil edip etmediği mevzuunu tetkik eden ehemmiyetimiz, bu mevzuda dahi, menfi kanaate varmıştır.

1286 senesinde şahsi mükellefiyet şeklinde tesis edilerek mükellefiyeti para ile ifa etmek şekli de bir kaç defa bedeni mükellefiyetle müze ve tekrar ilga edildikten ve muhtelif safhalar geçirdikten sonra bugünkü şeklini almış olan yol vergisi fakriben üç rubu asra yakın bir zamandanberi memleketimizde tatbik sahası bulunmuş olduğu halde, memleket yollarının inşası hususunda hiç bir zaman haizi ehemmiyet bir rol oynamamış ve bundan daima çok uzakta kalmıştır. Nafia vekâletince ikinciteşrin 1942 tarihinde nesrolunan Bayındırlık dergisindeki malûmata nazaran İmparatorluk devrinden Cumhuriyet devrine intikal eden yollar 18 395 kilometreden ibaret olup 4450 kilometresi toprak ve 13945 kilometresi harap şose halinde bulunan bu yollar Cumhuriyet devrinde 44256 kilometreye çıkarılmıştır. Bunlardan:

10 911	kilometresi	muhtazam şose
7 320	»	tamire muhtaç şose
13 170	»	köprülü ve köprüsüz tesviye
12 855	»	ham yol

dan ibaret bulunmaktadır. Yine mezkûr malûmattan Nafia mesai programlarına 40 - 45 bin kilometrelik yol şebekesi ithal edilmiş ve yol in-

saatının bir elden idaresini ve birinci sınıf yol temin, inşa ve ikmalleri birinci plâna alınmış olan 15 565 kilometrelik şoselerin on senede ve programa dahil mütebaki yolların da otuz sene içinde inşa ve ikmallerinin teminini derpis ile yeni bir Jâyiha hazırlanmakta olduğu anlaşılmıştır. Memleket müdafaası ve iktisadi kalkınmanın icabettirdiği ihtiyaç bu yollarla karşılanılabileceğinden ayrıca her vilâyetin köyleri birbirine bağlayacak olan köy yollarının inşasına da ehemmiyet verilmekte olduğu mezkûr malûmat cümlesinden bulunmaktadır.

Şu vaziyete göre İmparatorluk devriyle kıyaslanılabilecek ciddi bir mesai ile çalışılan Cumhuriyet devrinde yollarımızın inşası dâvasında bir senede yapılabilen muntazam şose uzunluğunun ortalama bir hesapla 500 kilometreyi pek az

geçtiği ve bu miktar mesai ile memleketin muhtaç olduğu hakiki yol şebekesinin yüz senede dahi elde edilemeyeceği anlaşılmaktadır. Bu senede tahsil olunan yol vergisi miktarı gözden geçirildiği takdirde bu neticeyi tabii bulmak lâzımdır.

Filhakika, Encümeninde hazır bulunan Nafia vekâleti Yollar dairesi reisi tarafından verilen malûmata göre 1941 senesinde tahsil olunan yol vergisi 11 milyondan bir az fazla olup bundan takriben 1 700 000 lirası Nafia hissesi olarak ayrıldıktan sonra vilâyetlere kalan 9 300 000 liradan da ancak yarısı yol işlerine tahsis olunabilmektedir.

Multelîf senelerdeki yol vergisi tahsilâtıyla vilâyetlere yol işlerine tahsis olunan miktarlar aşağıda gösterilmiştir.

Senesi	Tahsil olunan vergi	Vilâyetlere kalan	Yol işlerine sarfolunan	Bedenen çalışanların yaptıkları işin para ile tutarı
1933	7 694 164	6 540 039	3 540 933	3 801 347
1934	8 181 188	6 954 009	4 855 182	3 810 755
1935	8 542 847	7 261 419	5 176 268	3 432 350
1936	9 706 021	8 250 117	4 615 292	3 083 290
1937	10 277 503	8 735 877	4 521 068	2 863 733
1938	10 815 000	9 192 750		
1939	9 311 000	7 914 350		
1940				
1941	11 268 000	9 577 800		

1943 mali yılı bütçesinin Nafia vekâleti kısmında yol işleri için mevcut tahsisat da takriben 5 700 000 liradır.

Bu varîdat ve bundan yol işlerine tahsis olunabilen para ile memleket yol şebekesinin hiç bir zaman inşasına imkân bulunamayacağı izahıtan varestedir. Bedenî mükellefiyetten alınan neticelere gelince, bunun da çok geri bir usul olmasına rağmen yol inşa ve tamir işlerinde mühim bir randıman hasil edemediği yukarıki rakamlardan anlaşılmaktadır. Mükellef amelinin iyi teşkilâtlandırılmaması, gerek iş yerlerine, gerekse işe sevkinde kâfi başarı elde edilememesi, mükelleflerin hoşnutsuzlukla çalışmalarından, emeklerinin asgarisi alınabilmesi, beklenen neticeyi istihsale mâni olduktan başka bunların toplanarak iş yerlerine sevkî için sarfolunan gayretler idare makinesini pek çok iş-

gal etmekte ve bu vatandaşların o müddet zarfında emeklerini başka sahalarda kullanmaları mümkün olmadığundan, memleket emejisi heder olmakta ve bu yüzden de iki başlı zarar husule gelmektedir.

Nakdî mükellefiyet itibariyle iyi bir tarh ve tevzi sistemine dayanmayan ve bu yüzden bir kısım mükellefler için çok az, diğer bir kısım için çok fazla vergi tarhını istilzam ederek ve bir çok iktidarlı vatandaşların da mükellefiyet dışında kalmaları mucip olarak, vermesi lâzımgelen hasılatı veremiyen bedenî mükellefiyet itibariyle de mühim bir randıman hâsil edemiyen yol vergisiyle memleket müdafaasının ve iktisadi kalkınmanın lüzumlu kıldığı geniş, muntazam ve bakımlı bir yol şebekesi inşası hedefine varılabileceği hususunda tereddüde mahal yoktur. Binaenaleyh memleketin çok muhtaç olduğu yol

çebekesinin en kısa bir zamanda inşa ve ikması için hükümetçe demiryolu ve su işlerinde tutulan vermali siyasetin yol işlerinde de ele alınması zarurî bulunmaktadır.

3. Zammın inikâsı; yol mükellefiyetinin mühim bir kısmı nakden ifa edilmektedir. 1934 yılında mükellefiyetini bedenen ifa edenlerin sayısı 711 126 ve nakden ifa edenlerin sayısı 1 453 114 iken bu miktarlar 1941 yılında müktebilen 109 000 ve 1 270 000 e düşmüştür. Tahsil nispeti % 60 - 65 i geçmeyen yol vergisinin sıklet merkezi, tahsil kolaylığı noktasından bilhass memur ve müstahdemler üzerinde toplanmaktadır.

Encümenimiz, vergi hasılatının artırılması, düşünülürken, bunun oldukça geniş bir vatandaş zümresi üzerinde husule getireceği aksi tesirleri nazara alınmanın ve bir taraftan verginin zâtında mündemiç olan vaziyeti düzeltmek, diğer taraftan takibatı şiddetlendirmek suretiyle hasılatın çoğaltılması yoluna gidilmemesinin bugünkü hayat şartları içinde ihmalî kabil bir mevzu olarak telâkki edilemeyeceği kanaatinde- dir.

4. Fiiliyatta, zammın beklenen neticeyi vermeyeceği: 1525 sayılı Şose ve köprüler kanununun 20 nei maddesi, yol parasının, yol işlerinden başka hususlara sarfedilemeyeceği ve aynı kanunun 22 nei maddesi, bu vergi tahsilâtından yarısının Devletçe inşa edilecek yollar için umumî bütçeden verilen tahsisata inzıman etmek üzere Nafia vekâleti bütçesine tahsisat olarak konulacağı esasını vazetmiş iken 1882 sayılı kanunla Nafia hissesi % 15 e indirilerek yol vergisi tahsilâtının vilâyet hususi idarelerine kalan kısmı da, tamamen hususi idare varidatı şekline kalbedilmiş ve 1525 sayılı kanunun 20 nei maddesi kaldırılmıştır. Bu suretle yol vergisi tahsilâtı aralarında yol işleri de bulunan müteevvi, hususi idare hizmetlerinin bir karşılığı mahiyetini iktisap etmiştir.

Bu vaziyeti nazara alan teklif sahibi tarafından, zamdan hâsıl olacak varidatın vilâyet hususi idarelerince 1943 yılı bütçelerinde yol vergisinden diğer hizmetlere ayrılan paradan fazlasının tamamen yol işlerine sarfedilmesi hakkında kanun teklifine ilâve edilen madde de Dahiliye ve Maliye encümenlerince kabul edilmiştir.

Bu vaziyette, yapılacak zam, amele gündeliği

ve malzeme fiyatlarının artmış olması dolayısıyla inşa ve tamir maliyetleri tezayüt eden yol masraflarını karşılamaktan ziyade idareî hususiye varidatının artması neticesini hâsıl edecektir.

Fevklâde haller, Devlet masrafları derecesinde olmasa bile kendi ölçüsü içinde hususi idare hizmetlerinin istilzam ettiği masrafları çoğalttığı ve bu idarelerin gelir kaynaklarının verimini azalttığı muhakkak ve bu itibarla hususi idare gelirlerinin çoğaltılması için muktazi tedbirlere tevessül edilmesi zarureti aşikâr bulunmakla beraber, bu hedefe varmak için hiç bir elastikiyeti haiz olmayan, fertlerin servet ve gelirleri ile alâkalı bulunmayan yol vergisinin seçilmesi düşünülemeyeceği tabiidir.

1525 sayılı kanunun 25 nei maddesiyle, millî şoseler üzerinden geçecek nakil vasıtalarından ayrı bir kanunla tâyin edilecek şekil ve nispet dairesinde yol vergisi alacak tasrih edilmiş iken bugüne kadar üzerinde işlenmemiş olan bu mevzuun ele alınarak, yolların yapılmasından ve tamirinden en fazla istifade temin eden ve yolların bozulmasında da en büyük âmil olan nakil vasıtalarından, başka memleketlerdeki emsali gibi, yol vergisi almak imkânlarının araştırılması ve bulunması da encümenimizce mümkün görülmektedir.

5. Zammın 1943 mali yılı yol inşa ve tamir işlerine müessir olamayacağı: Yol vergisinin artırılması hakkındaki teklif kanuniyet iktisap etse dahi, zamdan elde edilecek varidat 1943 mali yılı yol inşa ve tamirlerine tahsis ve sarfolunamayacaktır. Filhakika vilâyet hususi idare bütçelerinin mühim bir ekseriyeti tanzini ve tasdik olunmuş, önümüzdeki mali yıl içinde yapılacak yol işlerine ait programlar da mevcut varidata göre hazırlanmıştır. Vazifelerini bitirerek dağılmış olan vilâyet umumî meclislerinin fevkalâde bir toplantıya dâvet edilerek 1943 mali yılı yol işlerine ayrılmış olan tahsisatını artırılması, munzam tahsisatın alâkalı mercilerce tasdikî epeyce bir zamana mütevakıf olup bu zaman zarfında inşaat mevsiminin hayli ilerlemiş olacağı ve zamdan hâsıl olan varidatın 1943 mali yılı yol inşa ve tamir işlerine müessir olamayacağı kuvvetle muhtemel bulunmaktadır.

Dahiliye ve Nafia vekilleri tarafından encümeninde verilen izahatta, yol vergisinin mahzurları gözönüne alınarak tarh ve tahsil usullerinde

tamamen yeni ve müttekâmil esaslara istinat eden bir Şose ve köprüler kanunu lâiyhası hazırlanmış ve İcra Vekilleri Heyetine tevdi edilmiş olan lâiyhanın bu devre içinde Yüksek Meclise sunulacağı, ancak mezkûr lâiyhanın kanuniyet iktisabı uzunca bir zamana mütevakıf bulunduğundan, o vakte kadar vilâyet hususi idarelerinin yol işlerini mümkün mertebeye sıkıntısız olarak ifa edebilmelerine imkân verecek olan kanun teklifinin kabulü muvafık olacağı ve zamandan beklenen varıdatın da 8 - 9 milyon lira raddesinde olduğu ifade edilmiştir.

Yol vergisinin ıslah ve tensiki hususunda yeni ve müttekâmil esasları muhtevası bir kanun lâiyhasının Hükümetçe Yüksek Meclise arz edilmek üzere olduğunu nazarı dikkate alan eneümenimiz yukarıda mahzurları tebarüz ettirilen bu zammın tatbikından ve bugünün malî ve ıhtimai telâkkilerine uymayan eski hükümlerin daha şiddetli bir şekilde yaşamakta devam etmesine mahal vermektense hazırlanmış olan lâiyhanın biranevvel Yüksek Meclisin tetkikine arz edilmesini temenni etmenin daha muvafık ola-

cağı ve Eskişehir mebusu İzzet Arukan'ın teklifinin kanuniyet kesbetmesine mahal bulunmadığı hususuna ekseriyetle karar vermiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Mağla	İstanbul
T. Coşkan	II. Kıtabcı	F. Öymen
Antalya	Aydın	Balıkesir
N. E. Sumer	Gl. R. Alpman	S. Örgöçven
Bitlis	Bursa	Edirne
B. Osma	Dr. S. Konuk	M. N. Gündüzalp
Giresun	Hatay	Isparta
A. Sayar	II. Selçuk	M. Karaağaç
İstanbul	İstanbul	İzmir
II. Kortel	H. Üllmen	M. Birşel
Kayseri	Konya	Kütahya
F. Bayşal	Dr. S. İrmak	II. Pekcan
Manisa	Samsun	Tokad
F. Kurdoğlu	M. A. Yörükler	H. N. Keşmir
Tarhzon		Zonguldak
M. S. Anamur		E. Erişirgil

S. Sayısı : 42

1943

Devlet Demiryolları ve Liman-
ları U. M. bütçesi

Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1943 mali yılı bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe Encümeni mezbatası (1/3)

T. C.

Başvekkâlet

Kararlar Dairesi Müdürlüğü

Sayı : 6/630

27 . II . 1943

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisiğine

İcra Vekilleri Heyetince 27 . II . 1943 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Devlet demiryolları ve limanları umum müdürlüğünün 1943 mali yılı bütçe kanunu lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Umumî mütalâa

Devlet demiryolları ve limanları İşletme umum müdürlüğünün 1943 mali yılı için hazırlanan muhammen bütçe varidat ve masraf cetvelleriyle kanun projesi ilişik olarak sunulmuştur.

Tetkikinden de anlaşılacağı veçhile Devlet demiryolları İşletme umum müdürlüğü hizmetlerinde gün geçtikçe göze çarpmakta olan inkişaf 1942 ve 1943 yıllarında en yüksek derecesine varmış bulunmakta ve bu iki sene bütçelerinin varidat ve masraf hadleri itibariyle yüz milyon lira ile ifade olunan bir vüsat ve ehemmiyet iktisap eylediği müşahede kılınmaktadır.

Bir taraftan harp halinin doğurduğu iktisadi vaziyetlerin tesiriyle kara münakalâtının pek yüklü bir surette Devlet demiryolları işletmesine intikali ve diğer taraftan işletme ve tamir malzemesi fiyatlarının yükselişi ve memur ve müstahdemler hakkında koruyucu bir takım mali tedbirlerin ittihazı zaruretiyle Umum müdürlüğün hem varidat membaları kabarmış hem masraf unsurları çoğalmış ve bu meyanda yeni tesisler büyük taahhütler ve hizmet sahasının genişlemesi gibi sebepler de ayrıca masraf yekûnunu arttırmıştır.

Umum müdürlüğün yeni yıl bütçesinin tanziminde başlıca gözönünde tutulan nokta, gelir ve masraf kaynaklarının tam bir tevazünü içinde işletme faaliyetinin intizamla devamını temin etmek olmuş ve bu maksatla gerek gelir ve gerekse masrafların tesbitinde mümkün olduğu kadar hakikatın ifadesine çalışılmış ve bittabi gelecek yıllara ait tertiplerin de eksiltilmemesine âzami derecede dikkat olunmuştur.

Filhakika gün geçtikçe işi artan demiryolu işletmesinin memleket hizmetini gereği gibi başabilmesi için bilhassa çok tedbirli davranılması ve temeli bir Devlet müessesesi örneği olarak hergün biraz daha sağlamlığının arttırılması lâzımdır. Bu ise bir taraftan demiryolu personelinin iyi yetişmesi ve korunması diğer taraftan işletme hizmetinin sürat ve emniyetle ifası devasını ele alması

icabettirir. İçinde bulunduğumuz müşkül dünya şartlarına rağmen bu gayenin tahakkukuna âzami gayret sarfedilmektedir.

1942 yılında Devlet demiryolları İşletme Umum müdürlüğü bu iki gayenin elde edilmesi bakımından oldukça mühim adımlar atmış ve elindeki bütün imkânlarla bu yolda yürümekten geri durmamıştır.

Personel için alınan tedbirler koruyucu ve yetiştirici olarak 2 türdür. Koruyucu tedbirler Yüksek Meclisin tasvibine iktiran eden muhtelif kanunlarla memur ve müstahdem lehine temin olunan bir takım maddi menfaatlardan ibaret olup aylık ve ücretlere yapılan zamlar, elbise yardımları, faal hizmet müstahdemini için işe mükellefiyetinin Umum müdürlükçe deruhte olunması, zirai faaliyetin arttırılması ve en son olarak katar tahrik hizmetinde çalışan ve yük ve yolcu muamelâtiyle iştigal eden faal memur ve müstahdemlere birer öğün parasız yemek verilmesi ve işçilerle ailelerine nüfus başına (beş) lira ödemesi gibi yardımlar bu cümledendir. Bu hizmetlerin Devlet Demiryolları bütçesine tahmil ettiği munzam yük ise takriben 17 000 000 liradır ki bu da masraflarımızın % 16 sına tekabül etmektedir.

Bundan başka içtimai sahada da personel için faydalı olmak imkânları araştırılmış ve ezcümle bu sene içinde inşaatı ikmal edilmiş olan Ankara Devlet Demiryolları hastanesinin faaliyete girmesiyle Devlet Demiryolları camiasına mensup memur ve müstahdemlerle aileleri için içtimai yardım kabiliyeti arttırılmış bulunmaktadır.

Umum müdürlük binası da bu sene ikmal edilerek gittikçe büyüyen Devlet Demiryolları merkez teşkilâtının daha müsait bir şekilde yerleşmesi ve çalışması temin edilmiştir.

Yetiştirici tedbirler meyanında bilhassa pansiyonlar, sanat ve meslek okulları yer almaktadır.

Sanat okulları bilhassa müessese için pek ziyade ehemmiyetli olan atelyeler ve cer servisimizin mutahassis işçi ve ustaya olan ihtiyacını karşılamak maksadiyle tesis olunmuştur. Eskişehir'de (500) çocuk bu maksatla okula alınmış ve Sivas'ta da (400) talebelik bir Sanat okulunun açılması 1943 yılı bütçesinde derpiş olunmuştur. Ayrıca idarenin muhtaç olduğu yüksek mühendis, mühendis ve fen memuru gibi eleman yetiştirmek maksadiyle yüksek mühendis mektebinde ve Teknik okulunda okutturulmakta olan talebe adedi de bu yıl (80) den (108) ze arttırılmıştır.

Umum müdürlük binasının inşasından sonra boşaltılan eski bina ise 1942 yılından itibaren bir meslek mektebi olarak teşkilâtlandırılmış ve lise derecesinde bir tahsil vermek suretiyle bilhassa hareket servisinde çalışacak kalifiye elemanları yetiştirmek ödevi ile maaliyete konulmuş bulunmaktadır.

Zaman, zaman, açılarmekte olan hususi kurslar ile de aynı şekilde mevent personelin meslek bilgisini arttırıcı tedbirlerin alınması yolunda ırarla yürünmekte ve ayrıca Avrupa'ya talebe yollanmak suretiyle teknik sahada mütahassis elemanların yetiştirilmesine çalışılmaktadır.

Umum müdürlüğün demiryolu hizmetinin sürat ve emniyetle ifası bakımından aldığı tedbirlere gelince:

Bu konudan bilhassa üst yapı, tesisat ve edevat bakımının büyük bir önemi olduğu gibi, işletmenin en zaruri ihtiyacı olan yedek ve müstahlek malzemenin de daimî elde bulunması birinci plânda yer almaktadır. Bu bakımdan 1942 yılında ehemmiyetli adımlar atılmış ve Almanya'ya gönderilen bir heyet marifetiyle demiryolu ihtiyaçlarını karşılamak üzere 19,5 milyon liralık malzeme, edevat, lokomotif, vagon, takım ve tezgâh vesaire sipariş edilmiştir.

Bu ve eski siparişlere mahsuben bu mali sene de 30 lokomotif, 648 muhtelif tipte yük vagonu, 7 vinci vagonu, 10 furgon, 15 yolcu vagonu, 6 motörlü vagon ve romorkları, vinci, büyük ve küçük

yol malzemesi memleketimize gelmiş ve muhtelif işletme ve tamir malzemesinin de bu günlerde memlekte gelmesine intizar olunmakta bulunmaktadır.

Bundan başka İngiltere'den 18 lokomotif ve 540 yük vagonu gelmiş ve muhtelif ihtiyaçların tedariki çaresi aranmış ve ehemmiyetli miktarda demiryolu malzemesinin memlekte getirilmesi imkânları elde edilmiş bulunmaktadır.

Ayrıca şebekenin lüzum gösterdiği bir takım tevsiat ve inşaat işlerine de hızla devam edilmektedir. Bu meyanda Haydarpaşa üst geçidi köprüsünün demir inşaatı ikmal edilmiş ve tabliyesiyle imlâsı işlerine ve Ankara'da poliklinik binasıyla fişekhane istasyonuna, motörlü tren garajı ve Polatlı istasyon ve alimantasyon binası ve hattın muhtelif mahallerinde de işletme ihtiyacı için lojman vesair binalar inşaatına, muhtelif tahkim ve takviye işlerine faaliyette devam edilmektedir. 1942 yılında şebekenin muhtelif mahallerinde (21) kilometre tulinde poz ve tahkimat da yapılmıştır. Avrupa hattı iltisakını temin eden Meriç köprüsünün esaslı inşaatı ve Arda köprüsünün muvakkat inşaatı ikmal edilmiş ve Arda esas köprüsünün inşa ve montajına başlanmıştır. Mersin ve İskenderun limanlarının da Devlet Demiryolları idaresine intikal muamelâtı bu yıl içinde yapılmış ve mübayaâ bedelleri de tamamıyla ödenmiştir.

Şu izahattan da anlaşılacağı veçhile Umum müdürlük işletme emniyetini ve seyriseferin her hangi bir ârizadan korunması bakımından alınması ve yapılması mümkün olan bütün tedbir ve çarelere zamanında ve elinde mevcut imkânlar nispetinde başvurmakta ve deruhde ettiği hizmetin devam ve bakasını âzamî derecede garanti etmek yolunda gayret ve diikkatele mesai sarfetmektedir.

1943 malî yılı için teklif olunan masraflara gelince :

Dünya harbi başladığı yıldanberi memleketimizde umumî nakliyatın demiryollarına inhisar etmesi sebebiyle tedrici bir surette artan iş hacmi karşısında evvelki seneler artış nispeti gözönüne alınarak 1942 malî yılı içinde (25 000 000) tren kilometre yapılacağı düşünülmüş ve hesaba göre (77 580 000) lira miktarında masraf olacağı nazara alınmış ise de malzeme ve elemeği fiyatlarının mutedil hadlerini tecavüz ederek devamlı bir surette yükselmesi ve bilhassa idare mağazalarında biriktirilmiş olan malzeme stokunun azalmış bulunması, işletme ihtiyaçlarının yüksek fiyatlı malzeme ile temini gerekmesi, bundan başka umumî işe buhranı dolayısıyla trenlerde ve deniz vasıtalarında çalışan ve yüklerin tertip ve tahriki işlerinde fiilen hizmet gören memur ve müstahdemlerin mâruz buldukları işe zorluklarını hafifleterek bunların iş randımanlarını arttırmak maksadıyla 1942 malî yılı yarısından sonra hususi kanunlarla alman himaye tedbirlerinden mütevellit olup bütçenin tertip ve ihzarında itibare olunmayan munzam masrafların ifasına mecburiyet hâsıl olmuş ve bunun üzerine sonradan istenilen (23 098 000) lira munzam tahsisat ve (1 500 000) lira fevkalâde tahsisat yüksek meclisçe kabul buyurularak bu idarenin 1942 malî yılı masraf bütçesi yekûnu (102 178 000) liraya tezyit edilmiş bulunmaktadır.

4301, 4302, 4303 sayılı kanunlarla satın alınmış olan İskenderun ve Mersin limanları işletme masrafları karşılığı olarak Mersin limanı için verilen (720 000) lira ve İskenderun limanı için de Devlet limanları umum müdürlüğü bütçesine mevzu (695 000) lira ve satın alma bedelleri olarak (1 000 000) lira ki, ceman (2 415 000) lira bu idarenin işletme masraflarına eklendiği takdirde masraf bütçesinin (104 593 000) liraya yükseldiği görülmektedir.

İçinde bulunduğumuz yılın ilk altı ayı zarfında alman işletme neticelerine göre yapılan iş (11 000 000) tren kilometreye baliğ olmaktadır. Bu rakam bir yıl evvelki tahminlere nazaran iş hacminin bir miktar düştüğünü görmekte ve bu da demiryollarına yüklenen nakil ihtiyacını tamamıyla karşılamak imkânlarının (Kömürsüzlük yüzünden) elde edilememiş olmasından ileri gelmektedir.

Ayrıca nakliyat kesafeti dolayısıyla elde mevcut ve sonradan bir hayli zorluklar içinde mahdud

adette Avrupa'dan memleketimize getirilebilen muharrik ve müteharrik malzeme de dahil olduğu halde bütün vasıtaların mütemadiyen kullanılması ve işletilmesi, yağ stoklarının bitmesi ve matlup evsafıta yağ temin edilememesi ve memleketimiz dahilinde imal ettirilen yağların da iyi vasıfta olmaması ve mutlak olarak tamir malzemesinin tedarikindeki imkânsızlıklar vesaire gibi sebeplerin tesiri altında makine ve vagonlar yıpranmış ve bunların normal bakımının temini pek çok güçlüklerle uğramıştır.

Bu ebeple tren seferlerinin tahdidi ve bir çok yolu trenlerinin lağvedilmesi zorunda kalmış ve aynı zamanda bazı mntakalarda normal marşandiz katarlarının seferlerini temin etmek de kabil olmadığundan bu suretle hamulenin birikmesi ve rotasyonun uzaması gibi izdirari bir durum husule gelmiştir.

Bununla beraber memleketin umumi nakliyat ihtiyacını karşılamak vazifesini üzerine almış bulunan Demiryolu idaresinin sistemli ve nizamlı bir çalışması sayesinde mntakalâtm iyi bir şekilde başarılmış ve bu nakliyatın temini için uzak mesafelerden boş vagon getirmek mecburiyetinde kalmadığı halde 1941 senesi ilk yarısında % 28.42 olan vagon ütilizasyonunun 1942 senesinin aynı devresi zarfında % 30.30 a yükseldiği görülmüştür ki, bu da mevcut zorluklara rağmen iktisadi işletme şartlarının gözönünde tutulduğu ve herhal ve kârda azami randıman almak gayesinin ihmal edilmediğini ispat eylemektedir.

Dünya milletlerini bütün ağırlığı ile sarmış bulunan harp halinin memleketimizde de hissedilen sıkıntılarını gün geçtikçe daha büyük zorluklar doğuracağı şüphesiz olduğundan 1943 yılı bütçesinin tanziminde iyimsen bir düşünceye yer vermektümkün olamamış ve gerek vagon ve lokomotif parkımızın ihtiyacı karşılamayan mevcudu ve gerekse işletme, tamir ve yedek malzeme stokumuzun kifayetsizliği nazara alınarak önümüzdeki yıl içinde (22 000 000) tren kilometre yapılabileceği tahmin edilmiş ve normal işletme masraflarından bu hesaba istinat ettirilmiştir.

Diğer taraftan demiryolu şebekesi ile irtibatı bulunan limanlar peyderpey Devlet Demiryolları ve limanları umumi idaresi bünyesine girmekte ve bu sene için de Mudanya ve Bandırma iskeleleriyle Hükümetçe inşa edilmiş olan Susanoğlu iskelesi işletme haklarının devri ile bunların mezkûr idarece işletilmesi programı dahilinde bulunmakta olduğundan limanların işletme masrafları da tabii olarak demiryolu bütçesine yüklenmektedir.

Bundan başka resmî elbise giymeğe mecbur tutulan personele parasız olarak verilmesi lâzımgelen elbiselerin miadında verilebilmesini temin fikri ile bir dikimhane tesisi ve işletilmesi derpiş edilmekte ve üst yapının en mühim aksamından bulunan traverslerin imali maksadiyle ormanlardan katedilen kerestelerin naklinde kullanılmak üzere kamyon işletmesinin ihdası düşünülmektedir.

Gerek; zikredilen işletme hizmetlerinin ve gerekse personel lehine olan mükellefiyetlerin karşılığı da nazara alınarak 1943 mali yılı masraf bütçesi (106 000 000) lira olarak hazırlanmış bulunmaktadır.

1943 teklifini teşkil eden işbu (106 000 000) lira ile, geçen mali yıl için muvazam ve fevkalâde tahsisatlar da dahil olduğu hakle kabul buyurulmuş olan (104 593 000) lira arasında (1 407 000) lira bir tezyüt göze çarpmaktadır.

1942 yılı bütçesi yukarıda bahsi geçen fevkalâde ve muvazam mükellefiyetlerden ancak 5, 6 aylık bir masraf hissesine malik ve yeni yıl bütçesi ise bu müddetin tam bir senenin karşılıklarını muhtevi bulunduğuna göre aradaki farkın daha büyük olması icabederken, masraf kısmında mühim tasarruflar yapılmış ve mütevazim bütçe prensibine sadık kâlnarak masraf hadlerinin, gelir kaynaklarıyla karşılanabilecek bir durumda bulunmasına bühassa dikkat olunmuş ve tetkiklerde daimî asgarî ihtiyaçlar göz önünde bulundurulmuştur.

Harp senelerinde beynelmilel istatistik neşriyatı yapılmamakta olduğundan Unum müdürlük

bütçesine tahmil olunan masraf yekûnun beynelmilel ölçütlere göre bu sene mukayesesini yapmak mümkün olamamıştır.

Ancak 1943 tekliflerinin geçen yıla nazaran tertip itibariyle mukayese edilerek masraflardaki tezayüt ve tenakus nispetleri aşağıdaki tabloda gösterilmekle iltifa olunmuştur.

	1942 bütçesinde		1943 teklifinin		
	Miktarı	% itiba- riyle U. yekûna nispeti	Miktarı	% itiba- riyle U. yekûna nispeti	% farklar — +
Şahsi masraflar	26 714 000	25,55	32 100 000	30,10	4,50
Gayri şahsi masraflar (işletme masrafları)	42 656 000	40,78	50 634 000	47,72	7
Mubayaa taksitleri	5 609 481	5,36	4 605 496	4,44	1
Servet tezyitleri	14 771 000	14,12	9 302 000	8,80	5
Trabzon - İran...	309 400	0,30	309 000	0,30	
V. ci kısım masrafları (Mubayaaat)	12 000 000	11,47	8 000 000	7,64	4
Merkez bankası ve diğer masraflar	2 533 119	2,42	1 049 504	1	
	104 593 000	100	106 000 000	100	

Bu tablonun tetkiki neticesinde 1943 teklifinin şahsi masraflarında geçen seneye nazaran % 4,5 ve gayri şahsi masraflarda % 7 nispetinde bir tezayüt olmuş ve diğer masraf unsurlarında geçen seneden daha aşağı hudutlarda kalmıştır.

Şahsi masraflarla işletme masraflarındaki yükselmenin gerekçeleri ise yukarıda tafsil edilmiştir.

İşletme masrafları

Kısım : 1

Bap : 1 (Şahsi masraflar)

Fasıl : 1. Madde : 1.

Daimî memur ve müstahdemler

Masraf tertiplerine mevzu ücret ve yevmiyeler karşılığı hariç olmak üzere bu madde ile teklif olunan tahsisat bütçe kanununa bağlı (C) işaretli cetvelde memuriyet unvanlarıyla derece ve adedleri gösterilen daimî memur ve müstahdemlere 2847, 3173 ve 3656 sayılı kanun hükümlerine göre verilecek ücretlerin karşılığını teşkil etmektedir.

Yeni yıl teklifi geçen seneye nazaran (2 202 000) lira fazla olup bunun başlıca sebebi kadroya yapılan ilâvelerle geçen sene masraf tertibinden aylık ve ücret alan bir kısım memur ve müstahdemlerin bu sene esas kadroya nakledilmesindedir. Filhakika (C) cetvelinin tetkikinden de anlaşılacağı veçhile kadroda yapılan tezyitler (1954) kişiden ibaret olup bunun (257) si merkez daireleriyle işletme merkez teşkilâtının, (72) si yol servisine, (510) u cer servisine ve (492) si hareket servisine yapılan ilâvelerden ve (632) si de İskenderun ve Mersin limanları memur ve müstahdemlerinin bu kere (C) cetveline ithal edilmesinden mütevellit bulunmaktadır.

Esas itibariyle kadroya yapılan ilâveler :

a) Bu yıl içinde satın alınacak muharrik ve müteharrrik edevatla munzam katarlar tertip ve

tahriri mümkün olacağından bu katarlarda geliştirilmek üzere cer ve hareket personeli yetiştirilmesi ve yeni teşekküllerin idare bünyesine iltihak etmesi dolayısıyla merkez daireleri kadrolarının takviyesi zaruretinden;

b) Son zamanlarda parça nakliyatının artması dolayısıyla işi pek çoğalmış bulunan ambarların gerek memur ve gerekse bekçi bakımından takviyesi mecburiyetinin hissedilmesinden;

c) Alehtlak istasyon, katar, cer personelinin azlığı dolayısıyla her üç sınıf memurun birkaç senedenberi beşer kudret ve tahammülünün fevkinde devam edegelen mesailerini tahfif maksadıyla bu kadroların takviyesine;

d) Demiryolu nakliyatında artan iş karşısında münakale emniyetinin temini için mevcut mukabele elemanlarının kâfi gelmemekte olduğu görüldüğünden teftiş heyetinin behemehal takviyesine;

lüzum hâsıl olmasından ileri gelmektedir.

Tahsisat itibarıyla farkların izahına gelince:

1. Kadro ilâveleri	1 131 000
2. Masraf tertibinden yapılan münakaleden	701 000
3. Terfi ve kademe zamları	370 000
	<hr/>
	2 202 000 liradır.
	<hr/>

Fasıl: 1 - Madde: 2

Muvakkat tazminat

2847 sayılı kanununun 5 nci maddesi hükümleri dairesinde verilmekte olan Ankara mesken tazminatına karşılık olan bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran; Ankara Gar ve ambarlarıyla, Ankara Lokomotif deposunda, elektrik santrali ve motörlü tren deposunda çalıştırılacak memur ve müstahdemlerin, merkez ve 2 nci işletme kadrosunun takviyesi zaruretiine binaen 61 000 lira bir fazlasıyla teklif olunmuştur.

Fasıl: 1 - Madde: 3

Muvakkat memur ve müstahdemler

Trafiğin kesafet peyda ettiği mevsimlerde ve işlerin kadro ile başarılması mümkün olmayan hallerde cer ve hareket gibi faal servislerle, icabında muvakkat işler için Umum müdürlükçe hariçten hizmete alınacak muvakkat memur ve müstahdemlerin ücret ve yemiyelerine karşılık olan bu madde tahsisatı (40 000) lira olarak teklif edilmektedir.

Fasıl: 2 - Madde: 1

Daimî memuriyet harcırahı

Bu madde tahsisatı yeniden idare hizmetine alınan veya daimî vazife ile başka bir yere gönderilen veya getirtilenlerin tekaüt olunan ve idarî veya sıhhi sebeplerle hizmetlerine nihayet verilmek suretiyle idareden ayrılacak memur ve müstahdemlere, nizamnamesi hükümlerine göre verilecek harcırahlara mahsus olup gerek geçen seneki tahsisatın kifayetsizliği ve gerekse harcırahlara yapılan % 50 zam dolayısıyla (17 000) lira arttırılmıştır.

Fasıl : 2 - Madde : 2
Muvakkat memuriyet harcırahı

Mezun ve hasta bulunanlara vekâlet etmek veya görülecek lüzum ve ihtiyaca binaen şebkemiz dahilinde ve muhtelif merkez teşkilâtıyla gar ve istasyonlar ve diğer teşkilâtın mevcut bulunduğu mahaller arasında çoğalan işlerimizin süratle yürütülmesi ve başarılması için o mahal personelinin takviyesi maksadiyle yapılacak muvakkat nakillerden dolayı tahakkuk edecek harcın ve vekâlet harcırahlarının karşılığı olan tahsisat bu madde ile teklif olunmuştur. Harcırahlara yapılan zam dolayısıyla geçen seneye nazaran (28 000) lira bir fazlalık göstermektedir.

Fasıl : 2 - Madde : 3
Devir ve teftiş harcırahı

Bu madde ile istenilen tahsisat idaremizin teftiş ve murakabe vazifesini ifa ile mükellef bulunan unsurların yapacakları devir ve teftiş harcırahlarına karşılıktır.

İdare, tesisat ve teşkilâtının iyi bir halde bulundurulmasını ve seyrisefer emniyetini temin bakımından murakabe edilmesi icabeden işletme işlerinin fevkalâde zaman icabı daha sıkı bir surette kontrola tabi tutulmasına zaruret vardır. Bu da, murakabeye memur olan elamanların takviyesi ve teftiş turnelerinin artırılmasıyla kabil olabileceğinden gerek bu maksatla ve gerekse % 50 zam dolayısıyla bu nevi harcırah tahsisatı geçen seneye nazaran (251 000) lira artırılmıştır.

Fasıl : 3 - Madde : 1

Ecebi memleketlere gönderilecek talebe ile memur ve müstahdemlerin ücret, masraf ve harcırahları

Bu maddeye mevzu tahsisat, demiryolculuğun muhtelif branşlarında tahsil etmek üzere ecebi memleketlere gönderilen talebenin 1943 yılında datahsiline devam ettirileceği gibi bu yıl için de Avrupa'ya aynı maksatla talebe gönderilmesi istenilmekte olduğundan bunlara verilecek tahsisatın bir senelik tutarıyla okul ücretleri ve muhtemel sıhhi masraflarının ve bu sene içinde yurda dönecek olanların dönüş harcırahlarının karşılığını teşkil etmektedir.

Hâlen tahsilde bulunan 27 talebenin :

Bir senelik tahsisatı	$27 \times 95 \times 12 = 30\ 780$	
Okul harer	$27 \times 250 = 6\ 750$	
Muhtemel sıhhi masraflar	$27 \times 50 = 1\ 350$	
	<hr/>	
	38 880	38 880
	===	

Yeniden gönderilecek 50 talebe için :

Talebenin bir senelik tahsisatı	$50 \times 95 \times 12 = 57\ 000$	
Gidiş harcırahı	$50 \times 250 = 12\ 500$	
Okul harer	$50 \times 250 = 12\ 500$	
Muhtemel sıhhi yardım	$50 \times 50 = 2\ 500$	
	<hr/>	
	84 500	84 500
	===	

Yol servisi hesabına 3 ü İngiltere'ye ve 7 si Almanya'ya olmak üzere 10 talebenin tahsile gönderilmesi mukarrer bulunduğundan :

Gidiş harcırahı	10×250	=	2 500	
Okul harcı	10×250	=	2 500	
Aylık tahsisatı	10× 95×12	=	11 400	
Sihhi yardım	10× 50	=	500	
Talebelerin dönüş harcırahı	13		5 320	
			<hr/>	
			22 220	22 220
			<hr/>	
			==	==
	Hepsi			145 600

Bu suretle bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran (67 100) lira fazlasıyla teklif olunmuştur.

Fasıl : 3 - Madde : 2

Eenebi müteahhissıların ücret ve masrafları

İnşaat işlerimizin çoğalmış bulunması itibariyle halen mevcut ve müstahdem iki eenebi müteahhissı ilâveten 4 müteahhissı daha alınması zaruri görüldüğünden bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran (55 000) lira fazlasıyla istenmektedir.

Fasıl : 3 - Madde : 3

Yüksek mühendis mektebiyle teknik okuldaki idare talebesinin masrafları

İdareye yüksek mühendis, mühendis ve fen memurları gibi elemanlar yetiştirmek maksadiyle 1943 mali yılı içinde Yüksek mühendis mektebiyle teknik okulda idare hesabına (108) talebe okuturulacaktır.

Bunların her biri için senede (800) lira masraf yapılmakta olduğundan bu madde için (86 400) lira tahsisat teklif edilmektedir. Geçen seneye nazaran görülen (23 900) lira tezayüt hem talebe adedinin arttırılmasından ve hem degıda maddeleri fiyatlarının yükselmesinden ileri gelmektedir.

Fasıl : 4 - Madde 1

Memur ve müstahdemlere verilecek ikramiye

Harp buhranının doğurduğu ağır şartlar altında her türlü mahrumiyetlere katlanmak suretiyle normalin üstünde bir mesai ve enerji sarfeden ve zaman zaman tekevvün eden tabii hâdiselerin tesiriyle görülen sel tahribatı, ray çatlaması, heyelân, kar ve saire gibi arızaların izalesi uğrunda mücadele ederek işletmenin inkıtaa uğramamasına büyük bir feragatla çalışan ve bu suretle millî demiryolculuğun itilâsına hâdim olan demiryolu memur ve müstahdemlerinin bu faaliyetlerinin devamını teşvik ve idare ile rabıtalarını takviye eylemek gayesiyle içlerinden takdire lâayık olanlarının ikramiye ile taltifi için geçen sene kabul buyurulmuş olan (330 000) liralık tahsisata (120 000) lira munzam tahsisat verilerek bu madde tahsisatı (450 000) liraya iblâğ olunmuştur.

Yukarıdaki sebepler dolayısıyla bununda kifayet etmediği görüldüğünden bu yıl için (50 000) lira fazlasıyla (500 000) lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 4 - Madde : 2

Kömür tasarruf ikramiyesi

Bu madde için geçen sene verilen tahsisat kâfi gelmekte olduğundan aynen teklif olunmuştur.

Fasıl : 4 -- Madde : 3

2847 sayılı kanunun 9 neu maddesi mucibince verilecek tazminatlar

Mozkür kanunun 9 neu maddesine müstenit bulunan nizamname hükümleri dahilinde aktif personele verilmesi gereken hizmet tazminatının karşılığı bu maddeye konmuştur.

Demiryolu edevatının bakımı için bu idarenin ziyade muhtaç olduğu rezidü yağı ve saire gibi müstehlek malzeme stokları kalmamıştır. Hariçten tedarikine de imkân olmadığından bu malzeme yerine yerli ve kalite itibariyle daha düşük yağların kullanılmasına mecburiyet hâsıl olmuş ve vagon dingillerinin yanmasını önleyerek seyrüseferin emniyetini temin bakımından baskıcı ve yağcı gibi tren personelinin çift çalıştırılması gerekmiştir. Aynı sebeplerin bu sene de devam edeceği nazara alınarak tahsisat geçen seneki gibi teklif olunmuştur.

Fasıl : 4 - Madde : 4

2847 sayılı kanunun 9 neu maddesi mucibince verilecek sair tahsisat ve tâli ücretler

Bu madde tahsisatı ev kirası, su doldurma ücreti, fena hava tahsisatı, gişce, temsiliye ve fazla mesai, munzam tahsisat namlarıyla bunlara müstahak personele nizamname hükümleri dahilinde verilmesi gereken tâli ücretlerin karşılığını teşkil etmektedir.

Kendilerine hizmet evi tahsisi icabeden memurların artması iklim icabı olarak fena hava tahsisatının sıhhi bakımdan merzağı mntaka olduğu tesbit edilen yerlere de teşmili, yoleu ve eşya nakliyatının mühim bir nispette artması üzerine istasyon ve ambarlarda yeni gişeler açılması gibi sebeplerle bu nevi masraflar da tezayüt edeceğinden geçen seneye nazaran (119 000) lira fazla tahsisat istenmektedir.

Fasıl : 4 - Madde : 5

4178 sayılı kanunun 3 neu maddesi mucibince verilecek çocuk zammı

Dört ve daha fazla çocuklu olan memur ve müstahdemlere çocuk zammı verilmek üzere geçen sene 4178 sayılı kanunla kabul edilmiş olan zamlar karşılığı bu sene çok çocuklu memurların adedi bir miktar artmış olduğundan (2 000) lira arttırılmıştır.

Fasıl : 4 - Madde : 6

4178 sayılı kanunun 9 neu maddesi mucibince verilecek yakacak zammı

İdarenin 4 ve 10 neu işletme mntakalarında rakımı 1500 ve daha yukarı olan mahallerde daimi memuriyetle vazife gören memur ve müstahdemlerimize verilmesi gereken yakacak zammı karşılığı bu maddeye tahsisat olarak vazedilmiştir. Bu mntakada çalışan personelin takviye edilmiş olması itibariyle tahsisatın (4 000) lira miktarında arttırılması icabetmektedir.

Fasıl : 5 - Madde : 1

Memur ve müstahdemlerin melbusat ve işçilerin tulum bedeli

Resmî elbise giymeğe mecbur tutulan memur ve müstahdemlere senede bir kat elbise ile bir çift ayakkabı ve bir kasket ve iki senede bir paltó, ayrıca işçilere de birer tulum ve yol amelesine de tip köylü elbisesinin parasız olarak verilmesi geçen sene bütçe kanunu ile kabul buyurulmuş olduğundan bu sene için de bu madde ile geçen seneye nazaran (308 000) lira fazlasıyla bir tahsisat istenmektedir.

Bu tezayüt giyim eşyası fiyatlarının yükselmesi ve aynı zamanda personel adedinin artmasıyle husule gelmektedir.

Bu yıl içinde idarece tesis ve işletilmesi derpiş olunan dikimevi mütchassis ve müstahdemlerinin ücret ve masrafları da bu tahsisattan tesviye ve mahsup edilecektir.

Fasıl : 5 - Madde : 2
Tekâüt, dul ve yetim maaşları

4178 sayılı kanun gereğince verilmesi lâzımgelen fevkalâde zamda dahil olduğu halde tekaüt, dul ve yetim maaşlarının karşılığını teşkil eden bu madde tahsisatı geçen senenin aynı olarak teklif edilmiştir.

Fasıl : 5 - Madde : 3
2454 sayılı tekaüt sandığı aidatıyla mâlûliyet karşılığı

İdarenin 2454 sayılı Tekâüt sandığı kanununun 5 ve 6 nci maddeleri gereğince daimi ve müsteceel memur ve müstahdemler ücretlerinden % 5 olarak yapılmakta olan tekaüt aidatı tevkifatı ile % 1/2 mâlûliyet karşılığı olarak idarece sandığa ödenmesi icabeden meblâğ bu madde tahsisatından sarfedilmektedir.

Mersin ve İskenderun limanlarının idareye raptı ve diğer servis kadrolarına yapılan ilâveler dolayısıyla 1 nei fasılın 1 nei maddesinden ve masraf tertibinden ücret alanların artması ve bu sene içinde tescil edilecek memur ve müstahdemler istihkakından kesilmeğe başlanacak aidatla kısmen terfi edecek ve kısmen kademe zammı alacak olanların ücretlerinden alınacak aidat farklarını karşılamak üzere bu tahsisatın geçen yıla nazaran (300 000) lira fazlasıyla teklifine zaruret görülmüştür.

Fasıl : 5. - Madde : 4

İdare hizmetinden çıkarılanlarla kazaya uğrayanlara ve ailelerine nizamname mucibince verilecek tazminat

Hareerah, tazminat ve tahsisatlar nizamnamesinin 1 nei fasıldaki hükümler dairesinde idare hizmetinden çıkarılanlara veya kazaya uğrayanlara veya ailelerine verilen tazminat karşılığında teşkil eden bu madde tahsisatı geçen senenin aynı olarak teklif edilmiştir.

Fasıl : 5. - Madde : 5
Sanat okulu masraflarına yardım

Muharrik ve müteharrik edevatın büyük, orta, ve cari tamirlerini yapan büyük atelyelerin ve işletme depolarının sanatkâr işi ihtiyaçlarını karşılamak gayesiyle tesis edilmiş olan Eskişehir Sanat okulumuzda demiryolu tekniğine uygun ve atelyelerde müfit eleman yetiştirilmekte olduğundan bu yıl burada okuyan talebeler adedinin artırılması ve Sivas'da da şimdilik nihari 2 nei bir Sanat okulunun açılması düşünülmüş ve bu madde tahsisatı (766 000) lira olarak teklif olunmuştur.

Geçen seneye nazaran görülen (494 520) lira tezayüd Eskişehir okulunda okuyan 424 talebenin (500) ze çıkarılması, hayat pahalılığı sebebiyle yiyecek maddeleriyle giyecek eşya ve ders levazımı fiyatlarının yükselmesinden hâsıl olan fiyat farkı ve Sivas okulunun tesis ve bir senelik faaliyetini için yapılacak masraflar karşılığının teklife ithal edilmiş olmasından tevellüt etmektedir.

Fasıl : 5 - Madde : 6

Mektep bulunmayan yerlerdeki memur ve müstahdem çocuklarının tahsil masraflarına yardım

Vazifeleri icabı olarak mektep bulunmayan mahallerde çalışmakta ve pek çoğu az ücret almakta olan memur ve müstahdemlerin çocuklarını tahsilden mahrum bırakmamak suretiyle hem kendilerinin ve hem de memleketimizin kültür sahasında ilerleme ve tekâmülüne yardım etmek ve aynı zamanda bir çoğu ara istasyonlarda ıssız yerlerde feragati nefisle çalışan demiryoleularını mânevi bir rabita ile idareye bağlayabilmek amacıyla çocuklarının Eskişehir ve Konya talibe

pansiyonlarında okutturulmakta olduğu malûmdur. Bunların tahsil masraflarına idarece yapılmakta olan yardım masraflarını karşılayan bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran: gıda maddeleriyle kumaş ve malzeme fiyatlarında vâkı yükselmeden mütevellit fiyat farklarının nazara alınması olmasından dolayı (35 800) lira miktarında arttırılmıştır.

Pansiyonların idare ve işletme esaslarına müteallik talimatname mucibince talebe velilerinden alınmakta olan pansiyon ücretleri varidat bütçemizin 4 ncu faslına irat kaydedilmektedir.

Fasıl : 5 - Madde : 7

Demiryol meslek mektebi ücret ve masrafları

İdarenin yol, cer ve hareket servislerine mesleki malûmatla mücehhez memurlar yetiştirmek üzere geçen sene Ankara'da lise derecesinde yatılı bir meslek mektebi tesis edilmişti.

Mektebin talebe mevcudu bu sene (240) a baliğ olacağından bunların iâşe ve melbusat masraflarıyla okul için gerekli tedarik malzemesiyle ders kitapları bedeli ve lâboratuvar ile sair tesisatın temini zaruri bulunduğundan bu madde tahsisatı geçen seneden (248 000) lira fazlasıyla teklif olunmuştur.

Fasıl : 5 - Madde : 8

İlâçlar, sıhhi imdat kutuları masrafları, memur ve müstahdemlerle ailelerine sıhhi muavenet, cenaze ve sıhhi levazım, nakliye ve sıhhi tedabir masrafları

Memur ve müstahdemlerin sıhhi bakımları için yapılan mualece, tedavi, sanatoryum, mütahasıs ücretleri ve dış tedavi masrafları, lâboratuvar tahlilleri, hastahaneler, cenazeler, sıhhi nakliye ve sıhhi tedbir masraflarıyla trenlerde bulundurulmuş sıhhi imdat kutuları için ihtiyar edilecek masraflar bu madde tahsisatından karşılanmaktadır. Geçen seneye nazaran görülen (167 930) lira tezayüt yeni hastanenin tam kadro ile faaliyete konulmuş olması ve tıbbi malzeme ve gıda maddeleri fiyatlarının yükselmesinden mütevellit bulunmaktadır. Buna mukabil memur ve müstahdemlerden % 2 hesabıyla alınmakta olan sıhhiye aidatı miktarı da (530 000) liraya baliğ olmaktadır ve bu hasılat varidat bütçesinin 3 ncu faslına irat kaydedilmekte olup teklif edilen tahsisat alınmakta olan aidat tutarının dışında kalmaktadır.

Fasıl : 5 - Madde : 9

Demiryolları spor teşekküllerine yardım

Memleket bünyesinde önemli bir yer almış bulunan spor faaliyetinin inkişafına kendi memur ve müstahdemlerimiz ve vasıtalarımızla yardım etmek idaremizin içtimai bir vazifesi olmakla beraber 3530 sayılı beden terbiyesi kanununun 21 nci maddesi hükümlerile de tahmil edilmiş bir mükellefiyet olduğundan bu teşkilâta ait kadro ve masraf karşılıkları umum müdürlük bütçesinin ait olduğu tertiplerine ilâve edilmiş ve bu madde tahsisatı yalnız muhtelif işletmelerdeki Demirspor teşekküllerine nakdi yardım için teklif edilmiştir.

Fasıl : 5 - Madde : 10

Katarlarla deniz vasıtalarında çalışan ve hamulenin tertip ve tahrikiyle bilfiil alâkâlı memur ve müstahdemlerin iâşe masrafları

Katarlarda ve deniz vasıtalarında çalışan ve yüklerin tertip ve tahriki işlerinde fiilen hizmet gören memur ve müstahdemlerin mârûz buldukları iâşe zorluklarını hafifletmek ve yaptıkları ağır ve meşakkatli işe dayanabilmelerini temin etmek maksadıyla bilfiil çalıştıkları günlerde ve günde bir defa olarak parasız yemek verilmesi ve yemek pişirilmiyen yerlerde bu istihkakın ay-nen verilmesi munzam tahsisat kanunu ile kabul edilmiş ve 1942 malî yılı 5 aylık itiyacına karşılık olarak 5 ncu fasla eklenen 10 ncu madde ile (950 000) lira fevkalâde tahsisat verilmiştir.

Önümüzdeki yıl içinde aynı iktisadi şartların ve işe zorluklarının devam edeceği tabii görül-
mekte olduğundan sözü geçen memur ve müstahdemlerin senelik işe ihtiyaçlarını temin etmek
üzere bu madde ile (1 704 750) lira tahsisat teklif olunmaktadır.

Fasıl : 5 - Madde : 11

4306 sayılı kanun mucibince verilecek giyim eşyası bedeli ve bilûmum masrafları

Bir defaya mahsus olmak üzere Hükümetçe sabit gelirli memur ve müstahdemlerin kendileriyle
eşlerine gelirlerinin miktarına göre verilmesi mezkûr kanunla kabul buyurulmuş olan elbiselik ku-
maş ve ayakkabı gibi giyim eşyası bedelinin bir kısmı geçen sene bütçesine fevkalâde tahsisat
alınmak suretiyle temin edilmişti. Bu kere teklif olunan (500 000) lira tahsisat mütebaki kısmının
karşılığı olarak istenmektedir.

Fasıl : 6

Tahmil ve tabliye ücret ve masrafları

Ticari eşyanın istasyon ve ambarlardan vagonlara yükletilmesi ve vagonlardan boşaltılması
ve limanlarda gemilerden deniz vasıtalarına aktarması ve bu vasıtalardan gemilere yükletilmesi
için çalıştırılan ve kadromuz karşılığı olmayan muvakkat amele ve hamalların yevmiyeleriyle bu
işlerin ihale suretiyle mütaahhitlere yaptırıldığı hallerde ödenecek olan paralar bu fasıl tahsisatın-
dan sarf ve mahsup edilmekte ve buna mukabil mal sahiplerinden alınan liman, rıhtım, hamaliye
ve saire gibi ücretler de bütçenin varidat kısmına irat kaydedilmektedir.

Geçen seneye nazaran görülen (754 750) lira fazlalık İskenderun ve Mersin limanlarının yükle-
me ve boşaltma masraflarıyla amele ve hamal yevmiyelerinde vâkı yükselme dolayısıyla nazara
alınan farktan tevellüt etmektedir.

Bu madde tahsisatı mütehavvil olarak istimal edilmektedir.

İkinci bap

Gayri şahsi masraflar

Fasıl : 7 - Madde : 1

Matbu evrak ve kırtasiye ile mecmua bedeli ve demiryolları dergisine yardım

Umum müdürlüğe bağlı bilûmum merkez ve taşra teşkilâtının kırtasiye ve matbu evrak ihtiyaç-
ları ile demirbaş mahiyetinde olmayan hizmet talimatnamelerinin tabii ve teedit masrafları, abone
olunan gazete ve mecmuaların bedelleri ile demiryolları dergisine lüzum görüldüğü takdirde yapıla-
cak yardımları ihtiva eden bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran (50 000) lira bir fazlalık
göstermektedir.

Bu nevi masrafların icrasında âzami tasarruf fikirleri hâkim olmakla beraber devam eden
dünya harbi yüzünden kâğıt ve tabii için lâzım olan mürekkep, boya ve sair malzemenin fiyatla-
rında görülen yükselme masrafın o nispette artmasını mucip olmaktadır. Diğer taraftan Mersin
ve İskenderun limanlarında idareye ilhakı üzerine bu mahiyetteki masraflar da husulü tabii olan
tezayüt nazara alınmıştır.

Fasıl : 7 - Madde : 2

Binaların, muharrik ve müteharrik edevatın tenvir, teshin, mahrukat, yağ ve sair müstehlek
mevat masrafları

Bütün işletme müstehlek malzemesinin temin, sarf ve istihlâkine mahsus olan bu madde mas-
rafları için de en başta lokomotiflerin ve atelyelerin kömür istihlâki gelmektedirki bu nevi mas-
rafın artmasına tesir iera eden sebeplerden birini kömür havzasından temin edilen kömürlerin ey-

safında mevcut tenakus, değeri de kömür fiyatlarının yükselmesi teşkil etmektedir.

1. — 1942 mali yılı bütçesinde kömür sarfiyatı tahmin edilirken % 30 - 40 nispetinde kırıble ve 18/50, 10/18 cinsinden müteşekkil rekompaze kömür tedarik edilebileceği nazarı itibara alınmış ve bu masrafın hesabında istenilen vasıfları haiz kömür esas itihaz olunmuştur.

Halbuki geçen yılın birinci 6 ayı içinde kömür havzasından bu cins kömürler yerine % 23.89 kırıble ve tüvenan ve 4.89 briket kömürü verilmiş ve ihtiyacın bir kısmı da linyit ocaklarından temin olunmuştur.

Lokomotiflerde bu vasıftaki kömürlerin kullanılmasına zaruret hâsıl olunca kömürün, teknik sebeplerle kül nispeti de % 11 den % 14 e yükselmiş ve bittabii kömür sarfiyatı da bu nispette artmıştır. Evvelki sene içinde beher tren kilometreye 24 kilo isabet etmekte iken bu yıl lâzım olan kalori ve cer kuvvetinin istihsali için vasatı olarak 26 kilo sarfedilmiştir.

1943 yılında (22 000 000) tren kilomere iş yapılacağı tahmin edilmekte olduğuna göre kömürlerin tamamen Ereğli olarak alınması mümkün olduğu takdirde kömür sarfiyatının (632 000) tona baliğ olacağı anlaşılmaktadır.

Bu kömürlerin ise tamamen Ereğli olarak verilmesi de mümkün olmayacağından bir kısmının linyit kömürü olarak alınması zaruri ve bu cins kömürün kalori itibariyle bir tonu (666) kilo Ereğli kömürüne muadil bulunduğundan bunlar arasındaki kalori farkı nispetinde fazla bir miktarda linyit kömürünün tedarik ve sarfı çaresiz bulunmaktadır. Şu hale göre kömür sarfiyatımız:

550 000 Ereğli
40 000 Çeltik
85 000 Linyit

675 000 Tona baliğ olacaktır ki kömürün vasfında mevcut saik (43 000) ton miktarında fazla bir kömür istihlakini intağ cylemektedir.

2. — 1941 yılında beher tonu 13.62 liraya alınmakta olan Ereğli kömürünün fiyatı 1942 mali yılının ilk yarısında 18 liraya ve ikinci yarısında 21 ve mütaakiben 24 liraya kadar yükselmiş ve keza linyit kömürünün fiyatı da mahsus bir tereffü istidadını göstermiştir.

Halen Ereğli kömürünün fob fiyatı 23.18 lira raddesinde olup buna muhtelif limanlarda, demiryolu şebekesine sevk ve tevzi edilmek üzere denizyolu ile nakledilecek olan mühim bir miktarın nakliyesi ve sigortası ve zayıat karşılığı da nazarı dikkate alınarak kömürün maliyet fiyatı 25.35 lira tesbit edilmiştir.

Yalnız lokomotiflerde sarfedilecek kömür:

Miktarı ve tutarı

Ereğli	484 000 × 25.35 =	12 274 400	
Çeltik	40 000 × 600 =	240 000	
Linyit	60 000 × 19.18 =	1 150 800	
	<hr/>	<hr/>	
	584 000	13 665 200	13 665 200 liraya ba- liğ olmak- tadır.

Buna alimantasyon ve su tasfiye tesisatı için kömür dahil, elektrik, gaz, üstübü, fayraplık odun, kireç ve soda masrafları karşılığı olarak 211 200

Vagon ve lokomotif dingil yağları ile sürşof yağı ve tenvir, teshin masrafları olarak 1 385 000

İşletmelerin tenvir, teshin, gaz, benzin, mazot ve sair müstehlek mevut bedelleriyle bu maddeden ücret alan depoların tahmil ve tahliye ameleleriyle kömür müteahhitlerine ödenmekte olan tahmil ve tahliye ücretleri, şirket ve belediyelere ödenen elektrik sarfiyatı, müseccel amelelerin işe masrafları 1 558 000

Umumi idare binasıyla işletmelerin kaloriferleri için senelik kok kömürü ihtiyacı 45 600

Haydarpaşa, Ankara, Alsancak ve Sirkeci elektrik santralleri işi ve amelelerinin aylık ücretleriyle işe masrafları (aile zammı dahil) 135 000

Cer servisinin bu maddeden ihtiyacı yekûnu 17 000 000

Yol şubelerinin tenvir ve teshin ve müstehlek malzemesi için 461 720

İstasyon ve ambarlarda sarfolunacak tenvir ve teshin malzemesi 300 000

Kısım tababet ve ezanelerle hastaneler tenvir ve teshin masrafı 34 000

Haydarpaşa, Derince, İskenderun ve Mersin limanlarının tenvir, teshin ve müstehlek malzeme masrafı 225 080

Merkez daireleriyle işletme merkez teşkilâtının müstehlek masrafları 56 700

Hepisi 18 077 500

Şu suretle bu tertibe giren masrafların geçen seneye nazaran (6 654 000) lira arttırıldığı görülmektedir.

Yukarıda izah edildiği veçhile kömürün evsaf ve fiyat farklarıyla diğer müstehlek malzeme fiyatlarında görülen yükselmeler bu tezayüde müessir bulunmaktadır.

Fasıl : 7 - Madde : 3

Bilet matbaası ücret ve masrafları

Bilet tabii işlerinde istihdam edilen işçilere ait ücretleri ve bilet tabii için yapılacak masrafları ihtiva etmektedir.

Fasıl : 8 - Madde : 1

Demirbaş eşyanın bakım ve tecdidi

Seneden seneye artmakta olan istasyon ve ambarlarla depo ve atelyelerde, işletmeler teşkilâ-

tında bulunan demirbaş eşyanın hüsnü halde bulundurulması ve uzun zaman istifade edilmesini teminen bakım ve teedit masrafları karşılığolan bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran (105 000) lira fazlasıyla teklif edilmektedir.

Fasıl : 8 - Madde : 2

Üst yapının bakım ve teediti

Balast ile ray, travers, küçük yol malzemesi ve makaslardan müteşekkil bulunan üst yapının bakım ve teediti masraflarının elemeği ve malzeme sarfiyatına karşılık olarak bu madde için (12 406 000) lira tahsisat teklif edilmektedir.

Geçen seneye nazaran munzam tahsisatta dâhil olduğu halde (2 227 000) lira bir fazlalık vardır. Bu tezeyüde 4356 sayılı kanunla amelenin kendilerine ve işeyle mükellef buldukları ailesi efradına verilmesi lâzımgelen 5 er lira fevkalâde zamlarla amelenin işe ve elemeği ücretlerinin vasatı günde 250 kuruşa kadar yükselmesi başlıca sebep teşkil etmektedir. Ayrıca hattın geçen seneden daha fazla balast tahkimatının yapılmasına lüzum göstermesi ve karla kapanmakta olan yarma ve benzeri yerlerde kar siper ve tünellerinin inşası gibi işlerin yapılması ve yol amel takımlarının takviyesi yarma ve imlâlarla sele mâruz kısımlarda ıslahat yapılması program dahilinde bulunmakta olduğundan seyrüsefer emniyetinin temini bakımından ifası zaruri bulunan bu masrafları karşılamak üzere

Yol çavuş, çavuş muavini, bekeçi ücretleri	1 927 570
7600 amele ücretleri	4 821 220
5 liralık zamlar	1 403 670
Yol müstehlek malzemesi	200 000
(300 000 m. 3) balast	1 375 000
Yol alât ve edevatının tamiri	250 000
Kar siperleri inşası	175 000
Bismil - Sinan arasındaki 20 kilometrelik yeni yol için inşaata verilecek bakım ücreti	8 120
Fevkalâde hâdiseler masrafı	250 000
Sele mâruz kısımlarda tatbik edilecek işler	400 000
Yol amele ve işçilerinin işe masrafları	1 185 420
Yarma ve imlâlarda yapılacak ıslâhat	400 000
İskenderun istasyon tevsiatı	10 000

Hepsi 12 406 000

Fasıl : 8 - Madde : 3

Diğer tesisatın bakım ve teediti (elektrikli ve elektriksiz işaretler masrafları, liman, rıhtım ve bilûmum deniz vasıtalarının ve siloların masrafları dâhil

Bu maddede geçen seneye nazaran görülen (1 819 000) lira fazlalık geçen yıl ortasında alınan (915 000) lira munzam tahsisattan sonra (904 000) liraya düşmektedir. Bu artış başlıca elemeğiyle malzeme fiyatlarında müşahede olunan yükselişe ilgili bulunmakta olup aşağıdaki işler ve hizmetlerin ifasını istihdaf etmektedir.

Şebeke üzerinde mevcut bilûmum mebani, sınaî tesisat, tüneller, köprüler, viyadükler, menfezler, vagon kantarları, döner köprüler, telgraf hatları, limanlar, iskelelerle sair tesisatın bakım ve teediti işlerinin tevhit eylediği masraflar ile İskenderun ve Mersin liman atelyesi memur ve müstahdemleriyle işçilerinin ücretleri ve bu limanlarda bulunan makinalı makinasız deniz vasıtalarını tamir ve bakım masrafları ve muvakkat işlerde gelişen amele miktarının yükeltilmesi, sey-

risefer emniyetinin bağılı bulunduğu telgraf hatlarının daimî kontrolünün temini için telgraf çavuş ve amelelerinin tezyidi lüzumu, yol ve limanlar atelye işleriyle amelelerinin kendilerine ve işleriyle mükellef bulunan ailesi efradının her birine 5 şer lira fevkalâde zam mükellefiyetinin yükseltilmiş olması dolayısıyla bu madde tahsisatının arttırılmasına zaruret hâsıl olmuştur.

Fasıl: 8 - Madde: 4

Muharrrik ve müteharrik edevatın bakım ve teedidi

Muharrrik ve müteharrik edevatımızın büyük, orta, cari tamir masraflarına karşılık olan bu madde tahsisatı mahiyeti itibariyle malzeme ve el emeğinden teşekkül etmektedir. 1942 mali yılında yapılacağı tahmin olunan (22 000 000) kilometre ile lokomotif kilometre arasında 1.42 nispetinde fark olduğundan önümüzdeki yıl zarfında (22 000 000 X 1.42 = 31 240 000) lokomotif kilometre yapılacaktır.

Orta ve büyük tamir gören makineler için vasatı olarak 60 bin kilometre hesabıyla tamir edilecek lokomotif adedi 31 240 000

60 000

= 520 yi bulacaktır.

Bunun 450 si büyük, 70 i orta tamir görecektir. Durmadan servis yaptırılan bu makinelerin tamirlerinin yapılabilmesi için Eskişehir ve Sivas atelyesi işçilerinin normal mesai haricinde çalıştırılmasına ve geçen yıl olduğu gibi çift ekip usulü ile çalışılmağa devam mecburiyeti vardır.

Ayrıca 950 yoleu ve servis vagonıyla 5700 yük vagonu ve bunlara ilâveten Mudanya - Bursa hattı lokomotif ve vagonlarıyla motörlü trenlerin ve elektrik santrallarının da tamirâtı bu meyanda yapılacaktır. Bundan başka depolarda yapılacak cari küçük tamirler de el emeği ve malzeme masraflarıyla birlikte ve bu hizmette kullanılan müstahdeminin işe masrafları da bu tertibe dahil bulunmaktadır.

Teklif olunan bu tahsisatın geçen seneye nazaran (4 351 000) lira fazla oluşu doğrudan doğruya malzeme ve el emeği fiyatlarında vukubulan tereffüleriyle bu sene 4356 sayılı kanunla işçilere ve işçisiyle mükellef bulunduğu ailesi efradına verilmesi kabul buyurulmuş olan 5 şer lira fevkalâde zamdan neşet etmekte olup müfredatı aşağıda arz olunmuştur.

Lokomotiflerin büyük tamiri (Elemeği ve malzeme)	450×10 000=	4 500 000
Lokomotiflerin orta tamiri	70× 4 500=	315 000
Yoleu ve servis vagonlarının tamiri	950× 1 1f0=	1 130 500
Yük vagonlarının tamiri	5 700× 280=	1 596 000
Mubayaa - Bursa hattı lokomotif ve vagonlarının tamiri		33 400
Motörlü trenlerin tamiri		92 400
Haydarpaşa, Sirkeci, İzmir, Ankara elektrik santrallarının lokomotif ve vagonlarda yaptıkları tamirat masrafı		42 000
Atelye ve depolarda lokomotiflerin câri tamirâtı		2 000 000
Atelye ve depolarda vagonların câri tamirâtı		427 000
Atelye ve depolarda yük vagonlarının câri tamirâtı		375 000
Depoların küçük tamir masrafları		1 100 000
İşçilele yedirilecek yemek masrafı		2 090 700
		<hr/>
		13 704 000
		<hr/>

Fasıl : 8 - Madde : 5

Fidanlıklar ve ziraat işleri ücret ve masrafları

Parasız işe edilmekte olan memur ve müstahdemlerin gıda maddeleri ihtiyaçlarının bir kısmı piyasadaki darlık dolayısıyla idare arazisi ve fidanlıklardan istihsal edilmekte olduğundan bu istihsalın geçen senekinden daha geniş ölçüde başarılması düşünülmüş ve bu maksatla bu madde tahsisatı çoğaltılmıştır. Her türlü zayıt masrafları ile birlikte bu işte kullanılan müstahdemlerin yevmiye ve ücretleri bu tertipten ödenmek kaydıyla geçen seneki tahsisata nazaran (150 000) lira fazla teklif olunmuştur.

Fasıl : 9 - Madde : 1

Transit vagonların edevat tatili ücreti

Vaziyeti hâzıra dolayısıyla memleketimize yapılan ithalâtın büyük bir kısmının demiryollarıyla cenebi memleketlerden seykedilmeleri ve uzak mesafeler katederek yapılan nakliyatta kullanılan vagonların memleketimizde uzun müddet kalmaları dolayısıyla mücavir memleket demiryollarından şebekemize gelen cenebi vagonlara ayda vasatı (7 000) lira üzerinden somaj ücreti verileceği hesaplanmış ve bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran (36 000) lira noksaniyle teklif olunmuştur.

Fasıl : 9 - Madde : 2

Sempron ekspresi ağığından Türkiye hissesi

Sempron ekspresinin muhtemel ağığlardan ve trafik mümessil idaresi olan Fransız demiryolları millî şirketinin temsil masraflarından Türkiye Devlet demiryollarına isabet eden hissenin katiyetle tesbiti mümkün olmadığından bu madde tahsisatı geçen sene olduğu gibi aynen teklif edilmiştir.

Fasıl : 9 - Madde : 3

Mücavir demiryollarına verilen rödövanlar

Memleketimizle hemhudut olan mücavir Devletlerden Sovyet ve Franko Elenik demiryollarıyla cenup demiryolları arasındaki komşuluk münasebetlerini tanzim eden mukavelenamelerin hükümlerine göre tediyesi meşrut olan rödövanlar geçen sene olduğu gibi (8 000) lira olarak istenmiştir.

Fasıl : 9 - Madde : 4

Demiryolları ittihadı ve takas büroları idare ve temsil masrafları

Beynelmilel demiryolu münakalâtını tanzim eden ve bu münasebatın doğurduğu alacak ve borçları tasfiye eden demiryolu idareleri takas bürolarına iştirakimiz sebebiyle milletlerarası kabul ve tanzim olunan anlaşma esasları dahilinde tahakkuk eden borçlarımızın ödenmesine mahsus olan bu madde tahsisatı geçen seneki gibi (6 000) lira olarak talep edilmiştir.

Fasıl : 10 - Madde : 1

İrat getiren emlak resim ve vergileri

Bu madde tahsisatı, geçen sene kâfi geldiğinden bu yıl için de aynı miktarda istenmiştir. Esasen mütehavvil bir tahsisat olarak istimal olunmaktadır.

Fasıl : 10 - Madde : 2

Kaza neticesinde ölen veya málül kalanlara, nakil esnasında hasar veya ziyaa uğrayan eşya sahiplerine verilecek tazminat

Evvelki seneler zarfında kaza neticesinde ölen veya málül kalanlara muhtelif sebeplerden dolayı bir tazminat verilmeyen 50 kişinin mütedahil alacağı ile, nakil esnasında ziyaa uğrayan

eşya bedellerinin tazmini hakkındaki 4341 numaralı kanunla kabul edilen esaslar dairesinde zayi eşya sahiplerine beyan edilen kıymet üzerinden tazminat verilmesi icabetmekte olduğundan bu madde tahsisatının geçen seneye nazaran 165 000 lira fazlasıyla teklif zaruri görülmüştür.

Fasıl : 10 - Madde : 3

Eski seneler borçları

Muhtelif senelerde, senesi zarfındaki tahsisattan ve 1042 sayılı teşkilât kanunumuzun 43 ücü maddesi müebinece bunu takip eden 3 sene zarfında da ait olduğu tertiplerdeki tahsisattan ödenmiyerek düyuna kalmış olan bazı masrafların ölenmesine mahsus olan bu madde tahsisatı 1942 mali yılına nazaran (14 000) lira noksanıyla (8 000) lira olarak teklif olunmuştur.

Fasıl : 10 - Madde : 4

Reddiyat ve muhtelif aidat

Muhtelif seyahat acenta ve büroları vasıtasıyla sattırılan biletlerin bedelleri üzerinden mukaveleneleri müebinece tediyesi meşrut komisyonlar, büyük ölçüde nakliyat yapanlara tenzilâth tarifelerin konmuş olduğu esaslar dairesinde verilecek primlerle, aidatla istihdam edilecek memur ve müstahdemler istihkakının tediyesine ve bazan tarifelerin yanlış tatbikinden mütevellit reddiyata mahsus olan bu madde tahsisatı geçen senenin aynı olarak istenmektedir.

Bu tahsisat muthevvil olarak kullanılmaktadır.

Fasıl : 11 - Madde : 1

Posta, telgraf ve telefon ücretleri

İşlerin süratle yürütülmesi zaruri bulunduğundan bu maksatla seri muhabere ve mükâleme vasıtalandan geniş ölçüde istifade edilmektedir.

Bilhassa uzak merkezlerde bulunan teşkilât istasyonlarıyla edevat tevzii işlerinin tesrii için yapılan konuşmalar telefon ücretlerinin dağılmasını intaç etmiş olduğundan bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran 35 000 lira fazla tahmin edilmiştir.

Fasıl : 11 - Madde : 2

İlân ücretleri

İdarî ve kanunî lüzum üzerine halkın rtilâma arzedilmesi gereken ilân masraflarını karşılamak üzere bu madde tahsisatı geçen senenin aynı olarak teklif edilmiştir.

Fasıl : 11 - Madde : 3

Mahkeme masrafları ve serbest avukat ücretleri

Halen istihdam edilmekte olan mukavelenin serbest avukatlar genişliyen işlere kâfi gelmemekle beraber verilmekte olan ücretlerle de çalışılmamakta olduklarından mukavelenin teedidi esnasında ücretlerinin tezyidi ve yeniden mukaveleli avukat alınması için bu madde tahsisatı (15 000) lira fazlasıyla (40 000) lira olarak teklif edilmiştir.

Fasıl : 11 - Madde : 4

Faiz, aciyo ve akça farkları

Milletlerarası nakliyatının icaplarından doğan borçlarımızın takviyesi için gereken serbest döviz primlerinin istihsaline kadar geçen zamana ait faiz ve banka komisyonu gibi masraflar karşılığı olan bu tahsisat geçen senenin aynı olarak teklif olunmuştur.

Fasıl : 11 - Madde : 5
Sigorta ücret ve sermayesi

Şebekemizin muhtelif mahallerinde sigorta ödilecek kıymetlerin geçen seneye nazaran artmış olmasına binaen bu madde tahsisatı (20 000) lira fazlasiyle (170 000) lira olarak teklif olunmaktadır.

Fasıl : 11 - Madde : 6
Temsil masrafları

İdaremizin diğer teşkilâtla temas ve münasebetlerinden mütevellit temsil masrafları için geçen sene kabul buyurulan tahsisat sarfiyata kifayet etmediğinden tahsisatın bu sene (3 000) lira kadar arttırılmasına zaruret hâsıl olmuştur.

Fasıl : 11 - Madde : 7
Beynelmilâl demiryolu teşekkül ve kongrelerine iştirak masrafları

Beynelmilâl demiryolu kongre ve teşekküllerine idaremizi temsilen iştirak edecek memurların masraflarına karşılık olan bu tahsisat geçen sene kabul olunan miktarda istenmektedir.

Fasıl : 11 - Madde : 8
Pasif korunma tertibatı masrafları

Zehirli gazlardan korunmak maksadiyle geçen senelerde kâfi miktarda tertibat alınmış ve bu tertibat için lüzumu olan malzeme de bütçe haricindeki membalardan temin edilmesi mümkün bulunmuş olduğundan bu madde tahsisatı bu sene (49 500) lira noksanıyla teklif olunmaktadır.

Fasıl : 11 - Madde : 9
Mebani icarı

İdarece büro ve sair hizmet evi olarak kiralanmasında zaruret bulunan mebaninin kira ücretlerinin tediyesine mahsus olan bu maddenin tahsisatı liman işletme hizmetleri için şirket zamanında kiralanmış olan bazı binaların devren alınmış olmasından dolayı (3 000) lira miktarda tezyit olmuştur.

Fasıl : 11 - Madde : 10
Müteferrik masraflar (Misafir kabul masrafları dahil)

Her sene bütçe kanunlarımızla alınan salâhiyeto müsteniden Türk toprakları haricinde bulunan demiryolu kısımlarında vazife gören bir kısım memur ve müstahdemlerimizle hastaneler başhekimliklerinin ücretlerine ilâveten verilecek tahsisat, Cumhuriyet bayramlarının yıl dönümünün tesit masrafları, misafir kabul, küşat resmi masrafları, idare memurlarının iğmekte olduğu su paralarının, yatakhaneler, servis vagonları çamaşırlarının yıkanma masraflarını, tercüme, abone bedelleriyle fotoğraf ve matbu eserler ve İzmir fuarına iştirak masrafları, tahlil, vazife icabı olarak şehir dahilinde yapılan nakliyatın otomobil, araba, otobüs ücretlerini, evrakı müsipitenin nakil masrafları, hariçten mubayaasına zaruret bulunan takvim bedellerini ve mahiyeti itibariyle diğer maddeler mevzuuna girmiyen sair masrafları ihtiva eden bu madde tahsisatı limanların idareye raptı üzerine geçen seneye nazaran (4 000) lira fazlasiyle teklif olunmuştur.

Fasıl : 11 - Madde : 11
Gayrimelhuz masraflar

Mahiyet ve miktarlarının bütçenin tanzimi sırasında tâyinine imkân bulunmamakla beraber

senec içinde zuhuru muhtemel masraflarla Umumî muhasebe kanununun 59 ncu maddesinin 2 nci fıkrası gereğince mahkeme ilâmına müstenit borçların alâkaltı tertibinde tahsisatı bulunmaması veya bu tertiplere münakale imkânının bulunamaması hallerinde bu maddeden ödenebilmesi için geçen seneye nazaran (1 500) lira fazlasıyla (5 000) lira istenmektedir.

Kısım : II

Fasıl : 12

Satın alınan demiryol ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları

Hususi kanunları mucibince mübayaaya olunan demiryol ve liman şirketlerinin, mukavelenamelerinde tayin edilen senelik taksitleri bu fasıl tahsisatından ödenmektedir.

1943 taksit tediyeleri

Anadolu - Mersin - Tarsus - Adana demiryolları ile Haydarpaşa limanı ve Şark demiryollarının bir senelik taksiti	İsvç fr.	11.059.008.	$40 \times 303255 = 3.353.700$	
				32975

İzmir - Kasaba ve temdidi demiryolu şirketlerinin senelik taksiti	Fr. fr.	12.665.000 sabit		347.345
Aydın demiryolu şirketinin senelik taksiti	Sterlin	146.440×522		764.417

Emarjman

Anadolu, M. T. A. ve Haydarpaşa liman ve rıhtım şirketleri emarjman masrafları			10 000	
Aydın demiryolu şirketinin emarjman masrafları			5 000	
Şark demiryolları şirketinin emarjman masrafları			2 850	
			17 850	17 850
				4 510 312
		Muhtemel masraflar		95 184
		Yekûn		4 605 496

Kısım : III

Yeni inşaat ve servet tezayütleri

Fasıl : 13

Demirbaş tezyidi

Sermaye ve servetlerimizi teşkil eden kıymetler arasında mühim bir yer işgal eden demirbaş eşya alât ve edevat her sene bütçesine konan tahsisatı ile peyderpey tedarik edilerek bu kıymetlere ilâve edilmekte ve bu suretle idare serveti günden güne artmaktadır.

Önümüzdeki yıl içinde Sivas atelyesinin lüzumlu tesisatla tevsi ve takviyesi ve bu atelyenin randıman kabiliyetinin artırılması önde gelen plân dahilinde bulunmaktadır. Ayrıca resmî elbise giymeğe mecbur olan memur ve müstahdemlere idarece parasız verilecek olan melbusatın imali için tesisi faydalı görülen dikimevine dikiş makineleri vesair demirbaş eşyanın tedarik ve mübayaasına ve mevcut vagon muşambaları ihtiyaca kâfi gelmemekte olduğundan bunların artırılmasına lüzum vardır.

Bunlardan başka limanlar, matbaa ve hastanelerle mekteplere muktazi demirbaş eşya ve tesisat ile atelye ve depoların bakım ve tamirlerinde kullanılan avadanlığın ve bu meyanda diğer servislerin ihtiyacı da nazara alınarak bu maddeye (5 650 000) lira tahsisat teklif olunmaktadır. Bu tahsisat ihtiyacın ehemmiyet ve miktarına göre şu suretle tevzi edilecektir:

	Lira
Sivas atelyesi için alınacak tezgâhlar, takım, teçhizat ve vinci gibi tesisat	4 000 000
Dikimhane için dikiş makineleri ve saire	200 000
Vagon muşambası bedeliyle hareket servislerine muktazi demirbaş eşya	252 885
Hastaneler ve sıhhat teşkilâtına	100 000
Meslek okuluna	5 000
Atelye ve depolarla Sivas sanat okuluna ve cer servisleri ihtiyacına karşılık olarak	530 104
Yol servisleri için	256 345
Mersin ve İskenderun limanları için	50 449
Tesellüm sefliğine lâzım olan üniversal tecrübe makinası, elektrikli fırın, lüzuciyet cihazı, çimento kalıpları, priyometre ve emsali lâbortuvar malzemesiyle mağazaların tahmül ve tahliye, indirme ve kaldırma vesaiti ve sair eşya	107 035
Matbaa atelyesi tesisatının tevsi için	56 500
İşletmeler	22 551
Merkez daireleri	69 131
Hepsi	5 650 000

Fasıl: 14 - Madde: 1
İnşaat ve tesisat masrafları

Gerek şirketlerden satın alınan hatların noksan veya değiştirilmesi gereken tesisatını ikmal etmek ve gerekse yeni inşa edilen hatların tamamlayıcı tesis ve inşa ihtiyaçlarını karşılamak üzere tesbit edilen program mucibince bu yıl yapılacak muhtelif işler için (2 202 000) lira bir tahsisata ihtiyaç hissedilmektedir.

Hangarlar, beton istasyon binaları, lojmanlar, hat ilâveleri, köprüler, Balıkesir istasyon tevsiyatı, Çankırı deposu tevsi, muhtelif ambarlar inşaatı, su tesisatı yol atelyesi makas parkının tevsi, yeni elektrik tesisatı ve erzak deposu inşası gibi yapılması düşünülen işlerin tevhit edeceği masraflar bu madde tahsisatıyla karşılanacaktır.

Bunların hattın mübrom ihtiyaçlarına cevap verecek mahiyetteki işlerden bulunması itibarıyla şimdiki şartların müsait bir durumda olmamasına rağmen inşa ve tesis yoluna gidilmesi zârudür.

Fasıl: 14 - Madde: 12
Fidanlıklarda yapılacak muhtelif inşaat ve tesisat

Fidanlıklar ve ziraat işleri için bu sene yapılması gerekmekte olan lojmanlarla, fidelerin muhafazasına mahsus serler vücuide getirilmesi için yapılacak masraflara karşılık olarak geçen sene olduğu gibi (50 000) lira tahsisat teklif olunmaktadır.

Fasıl : 15

3247 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mübayaaya edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile gümrük resmi ve sair masrafları

Mezkûr kanunlarla verilen mübayaaya salâhiyetlerine istinaden valö ile aktedilmiş olan muka-

velename mucibince 1942 malî yılı için de teslimi beklenen 6 aded motörlü trenin 1943 yılında teslim edilebileceği anlaşıldığından bunların bedeliyle gümrük, sigorta masraflarına karşılık olarak (900 000) lira tahsisat teklif olunmuştur.

Fasıl: 16 - Madde: 1

3980 sayılı kanun mucibince muhayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeliyle sair masraflar

Fransızlar hesabına İngiltere'de imâl edilen 650 yük vagonu ile 22 lokomotif için aktedilen mukaveleye tevfikan idarece ödenmesi lâzımgelen ve siparişin mütebaki kısmını teşkil eden 100 yük vagonunun bu yıl içinde teslimi muhtemel bulunmuş olduğundan bu vagonlar bedelinin % 40 ı ile sair masraflarını karşılamak üzere (250 000) lira bu madde ile tahsisat olarak istenmektedir.

Fasıl: 16 - Madde: 2

3980 sayılı kanunun üçüncü maddesi mucibince istimal edilecek kredinin itfa ve faiz karşılığı

Yukarıki maddede mevzu bahis muharrik ve müteharrik edevat bedelinin İngiliz kredisinden ödenip önümüzdeki yıl içinde tediyesi icabeden Hazine bonolarının faiz ve itfa karşılığı olarak (250 000) lira tahsisat teklif olunmuştur.

Kısım: IV.

Fasıl: 17

Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları

Fasıl: 17 - Madde: 1

Ücret ve yevmiyeler

4178 sayılı kanunla yüklenen mükellefiyetler karşılığı da dahil olduğu halde işletmenin personel ücret ve yevmiyeleri (120 000) lira tahmin edilmiştir.

Fasıl: 17 - Madde: 2

Sair umumî masraflar

Transit işletmesinin umumî masraflarıyla personelin işe masrafları karşılığı olarak bu madde ile (188 000) lira tahsisat istenmektedir.

Kısım: V

Fasıl: 18

Bütçe kanununun 5 ne maddesi mucibince girişilecek taahhütler karşılığı

Sene nihayetine kadar sarfedilmeyip 1942 malî yılına devredileceği tahmin olunan varidat karşılığı gösterilerek varidat bütçesinde ayrı bir fasılda geçen senelerden müdevver ve tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlaları namı altında muhammen varidat yekûnuna ilâve olunan tahsisat bütçe kanununun 5 ne maddesinde zikredilen hizmetlerden bir kısmına karşılık olmak üzere bu fasılda tahsisat olarak teklif olunmaktadır.

Fasıl: 19

1715 sayılı kanunun sekizinci maddesi mucibince Cumhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı Bütçe masraflarımızın tezayüdü nispetinde artan Cumhuriyet Merkez bankası % 1 itfa karşılığı olarak bu yıl ödenmesi icabeden miktar (281 385) lira fazlasıyla (1 049 504) liraya baliğ olmaktadır.

1943 malî yılı bütçe varidatına ait mucip sebepler

Devlet Demiryolları ve limanları işletme Umum müdürlüğü geçen senelerde olduğu gibi, 1943 malî yılı bütçe tahminlerini de harbin doğurduğu fevkalâde şartları gözönünde tutarak yapmak zorundadır. İdarenin elinde bulunan nakil imkânlarıyla memleketin demiryolu münakale ihtiyaçlarına göre taayyün eden nakliyat haemi sulh zamanlarındaki ölçünün çok üstüne çıkmış ve evvelce sair nakil yolları ve vasıtaları ile karşılanan mühim bir trafigin de Devlet demiryollarınca karşılanması icabettelmekte bulunmuştur. Çoğalan nakil ihtiyacının bugünkü yol ve vasıtalarla temini için daha az yoleu, daha fazla yük treni tahrik etmek çareleri araştırılmış ve bu maksatla sebekenin muhtelif yerlerinde muhtelif münasebetler için işletilen trenlerden bir kısmını tahdit veya büsbütün lâğvetmek eihetine gidilmiştir. Rotasyonu azaltma tedbirlerle marşandiz trenlerine mümkün mertebe fazla vagon verilmesi dingil kilometreyi çoğaltmış ve keza ütilizasyonu arttırıcı tedbirler de safi ton kilometrenin fazlaşmasını intağ etmiştir. Bu suretle 1941 malî yılı zarfında ancak 21 100 000 tren kilometre yapılmış olmakla beraber elde edilen asıl demiryol varidatının beher tren kilometreye isabet eden miktarı 3.27 liraya yükselmiş bulunuyor.

1942 malî yılında gerek yoleu gerekse eşya tarifeleri üzerinde geniş ölçüde yapılan tadilat neticesinde nakil ücretlerinin vasati artış nispeti % 30 za varmıştır. Binaenaleyh önümüzdeki yıl içinde beher tren kilometre varidatının en az 4 lira olarak kabulüne mübalâğa veya ifrat tasavvur edilemez. Şu halde iş haemi (22 000 000) tren kilometre üzerinden hesap edilen 1943 malî yılının asıl demiryolu varidatının $4 \times 22\,000\,000 = 88\,000\,000$ lirayı bulacağını tahmin etmek mümkündür.

sureti umumiyede varılan bu neticeden sonra bir kere de varidat üzerine müessir olan diğer âmilleri araştırmak ve bunlar objektif bir tetkike tabi tutularak varidatın muhammen rakamlarını tesbit etmek suretiyle ihzar edilecek bütçe realiteye en uygun bir bütçe olacaktır. Böyle bir tetkik de üzerinde bilhassa durulması gereken noktalar şunlardır.

1. Bir kısım yoleu trenlerinin seferden kaldırılması daha fazla marşandiz treni tahrik etmek imkânını vermiştir. Eşya nakliyatı ise demiryolları idarelerine yoleu nakliyatından çok daha fazla gelir temin eder.

2. Yoleu nakliyatı yoleu trenlerinin azaldığı nispette azalmış değildir. Yoleu tarifelerine yapılan zamlar yoleu adedini kısmen azaltmış, buna mukabil varidatta mühim bir fazlalık temin etmiştir.

3. Bugünkü şartlara göre başka nakil vasita ve yollarının demiryollarına rekabeti bahis mevzuu olmadığından, eşya tarifelerinin arttırılmış olmasına rağmen, eşya nakliyatının azalması vârit bulunmamaktadır.

4. Devlet Demiryolları ve limanları işletme Umum müdürlüğüne intikal eden Mersin ve Iskenderun liman ve iskeleleri idare için munzam bir gelir membaı olmuştur.

1942 malî yılının katî olarak tesbit edilen 4 aylık demiryol ve limanlar varidatı (26 647 000) küsur liradır. Bu varidat bütçe muhammenatının bu aylara isabet eden miktarından (4 000 000) lira kadar fazla bulunmakta ve teşrinievvel - kânunievvel aylarına ait takribî varidat rakamları da nakliyat seyrinin aynı istikamette devam ettiğini göstermektedir. Tarifelerde bir değişiklik yapılmadığı farzedilirse bu malî yıl sonuna kadar varidat fazlası ortalama bir hesapla (12 000 000) liraya yükselecektir. Son tarife tezyitlerinin varidat üzerindeki katî neticeleri henüz tesbit edilmemiş olmakla beraber, bu tarifelerle ilgili nakliyatın, nakil ücretlerinin tezyit nispetlerine yakın bir nispette fazla varidat getireceği şüphesizdir.

1943 malî yılı varidatını tahmin için muhtelif gelir membaları üzerinde ayrı ayrı durmadan önce idarenin bir senelik tarife faaliyetini gözden geçirmek faydalı olacaktır.

Tarifeler:

Elemağı ve malzeme fiyatlarındaki yükselişin devam etmesi nakil maliyet fiyatlarını yükselttiğinden, ekserisi iktisadi sebeplerle evvelece yapılmış olan bazı tenzilli tarifelerdeki tenzilât miktarlarının azalması veya tamamen kaldırılması suretiyle bu sene zarfında da tarifelerde değışiklikler yapılması icabetmiştir.

Değıştirilen tarifeler şunlardır:

Yolu tarifeleri:

1. Normal hatlarda yolu nakliyatına tatbik edilen tenzilli tarife ücretlerinde % 30 raddesinde bir zam yapılmak suretiyle 10 . I . 1943 tarihinden itibaren değıştirilmiştir.
2. Ankara, İzmir ve İstanbul banliyöleri için % 15 raddesinde zamlı ve 10 . I . 1943 tarihinden muteber yeni bir tarife yapılmıştır.
3. Bütün normal hatlara ait tenzilli yolu tarifelerindeki tenzilât nispeti (1) nei fıkrada izah edildiğı gibi, yükseltildikten sonra, pek az munasebetlere munhasır kalan ekspres trenlerine mahsus % 12,50 zamlı tarife 1 . II . 1943 tarihinden itibaren kaldırılmış ve bu trenler için esas tarifenin tatbiki ehiyetine gidilmiştir.
4. Yol inşaatında, madenlerde ve ziraatte çalışmak üzere memleketin bir tarafından diğere tarafına toplu olarak seyahat ettirilecek amcelelere, seyahat ücretlerini ehvenleştirmek üzere ve bunların icabında kapalı ve muhafazalı yük vagonları içinde de seyahat edebilecekleri nazara alınarak en az 40 kişi olmak şartıyla, 40 kişiden umuma mahsus en ucuz tarifenin 10 ton ücreti alınmak suretiyle 15 . VI . 1942 tarihinden itibaren pek mühim bir tenzilât temin edilmiştir.

Eşya tarifeleri:

1. Parça halinde nakledilen parçalar için tenzilli paket tarifesi yerine beherinin ağırlığı 100 kiloya kadar olan parçalara şamil olmak üzere seyriseri parça tarifesi yapılmış ve 10 . I . 1943 de tatbikına başlanmıştır.
2. Karada, suda ve havada insan ve eşya taşıyan her çeşit taşıtlar için 10 . I . 1943 tarihinden itibaren yeni bir tarife yapılmıştır.
3. Bankaların memur vedaetinde naklettirecekleri (1 000 000) liradan fazla paraların nakil ücretlerinde 1 . XI . 1942 den itibaren tenzilât yapılmıştır.
4. Parça nakliyatını azaltmak ve Demiryol ambarlarındaki izdihamı gidermek için tam vagon yüklü nakliyata 20 . VII . 1942 tarihinden muteber tenzilli bir tarife ihzar edilmiştir.
5. Fidan ve fide nakliyatına mahsus tarife 1 . I . 1943 den itibaren değıştirilmiştir.

20 . I . 1943 de meriyete konulan yeni tarifeler:

6. Başka bir tenzilli tarifesi olmayan maddelerin uzak mesafelere nakillerini teşvik için yapılmış olan tarife.
7. Kök ve maden kömürü Evvelece bu tarife ile nakledilen maden kömürü yakan sobalar daha fazla tenzilâta iktisadi bir lüzum ve sebep kalmadığı için bu tarifeden çıkarılmıştır.
8. Yakılmağa mahsus (Odun, çera, çırallı odun), seliloz ve barut imalinde kullanılan (Odun).
9. Tarım işlerinde, bağcılıkta ve yerli sanayide kullanılacak (Kükürt, göztaş, potas, sulfat döşut, her nevi madeni ve kimyevi gübreler, ambar biti ilâfer).

10. Perakende, tam vagonla ve mürsillere ait vagonlarla nakledilecek biralar.
11. Kasaplık, damızlık, yarış ve menajeri hayvanları dahil olmak üzere ehli, yabani ve yırtıcı bütün kanatlı ve kanatsız hayvanlar
12. Ekmeklik ve yemeklik bütün hububat ve bunların kırılması ezilmesi veya öğütülmesi ile hâsıl olan kırıntı un veya kepekleri
13. Meyan kökü, yağlı taneler, yağlı tohumlar soya ve aspir
14. Küspeler.
15. Krom.
16. Muhtelif maden cevherleri.
17. Adi topraklar, taşlar, çakıl, kum, taş kırıntıları, kömür curufu.
18. İçilecek adı sular.
19. Tuz, paçavra, demir ve çelikler ve madenî malzeme, gaz muhafazaları, kıymetli yapı taşları, taş mamulâtı, çimento, çimento mamulâtı, asfalt, ateş tuğla ve toprağı, ağaç kömürü, saman, ot, ağaç dalları, sazlar, kamaşlar, ham kendir.
20. Ziraat aletleri.
21. Palâmüt, çam kabuğu, mazı, keresteler.
22. Yaş ve taze meyve ve sebzeler, taze etler, kesilmiş kümes hayvanları, kesilmiş veya vurulmuş av hayvanları, süt, yoğurt, kar, buz, her nevi canlı ve taze balık ve deniz mahsulâtı.
23. Parke taşları, kireç, kiremit, tuğla, toprak künkler, demiryol malzemesi değersiz maddeler.
24. Şeker pancarı.
25. Pancar küsbesi.
26. Melas.

Tenzilli tarifeleri kaldırılan maddeler :

27. 1 000 kilometreden fazla mesafelerde uzak mesafe tarifesindeki tenzilâtтан istifade etmek üzere bu sene içinde şu maddelerin tenzilli tarifeleri lâğvedilmiştir.

Afyon, yumurta, kuru üzüm, kuru incir, fidanlık, yerli maden suları (membalarında fenni tesbit yapılmış olan maden sularına hususi kanunu müecibince yapılmakta olan % 50 tenzilât bakidir.) (Tütün, tönbeği, pamuk, yün yaprağı) gibi havaleli cesam, şeker, rekabet eden kara nakliyatı kalmadığı için İskenderun - Halep arası nakliyatı.

28. Karabük demir ve çelik fabrikaları nakliyatına ait hususi tarif, mevcut tenzilli tarifeler üzerinden ayrıca tenzilât yapılmak suretiyle yeni esaslar tesbit edildiğinden 20 . I . 1943 tarihinden itibaren lâğvedilmiştir.

Demiryolu nakliyatıyla ilgili hizmet tarifeleri

1. Mersinde Devlet demiryollarına ait iskele ile işletmesi demiryollarına tevdi edilen 5 adet belediye iskelesinden geçirilen emtia ve eşyanın mururiye ve vinci ücretlerine dair yeni ve bütün iskelelere şâmil olmak üzere 25 . IV . 1942 tarihinden muteber bir tarife yapılmıştır.

2. Devlet demiryollarına intikal etmiş bulunan İskenderun limanında, hamaliye işlerine dair

olan (11) numaralı tarifenin ücretleri 1 . II . 1943 tarihinden itibaren Haydarpaşa limanında tatbik edilen ücretler derecesine çıkarılmıştır.

3. Antrepolardan daha geniş ölçüde istifade edilebilmesi için antrepo edilecek eşyanın, tahliyelerinin talep edilebileceği müddetler kısaltılmıştır.

4. Nakil esnasında kullanılmasına mürsillerece lüzum hissedilip demiryollarından kiralanan (örtü, zincirler, halat, takoz) vagon cihazlarından alınacak ücretlere dair ve 20 . II . 1943 den muteber olmak üzere yeni bir tarife yapılmıştır.

5. Vagonların süratle tahmil ve tahliye edilmelerini temin için alınan tedbirler arasında 1 . I . 1943 tarihinden itibaren vagon tatili edevat ücretleri de yükseltilmiştir.

6. Haydarpaşa - Sirkeci arasındaki deniz nakliyatı idarece temin edilmek suretiyle ana hatla Avrupa hattı arasında yapılan doğru nakliyatta, Haydarpaşa ve Sirkeci'de yapılan işlerin maktu ücretlerine bir miktar zam yapılmıştır.

7. Gümrük muamelelerine ait evrakın tanzimi ve gümrük muayenesi ve rüsum tediyesi muameleleri idarece deruhde edildiği takdirde alınacak ücretlere dair 1 . IX . 1942 tarihinde yeni bir tarife tatbik mevkiine konulmuştur.

8. Samsun - Çarşamba hattında 50 kiloya kadar ağırlıkta olan parçaların ücretleri 10 . VI . 1942 tarihinden itibaren banliyölerde tatbik edilen parça esya ücretleri derecesine çıkarılmıştır.

Varidatın tahlili :

(B) cetvelinde 1 nei faslı teşkil eden demiryollarına ait varidat arasındaki nispet üzerinden varidattır. 1942 mali yılı bütçesinde bu varidat (22 500 000) lira olarak tahmin ve tesbit edilmiştir. 1941 mali yılında ise yoleu varidatı (25 476 982) liraya baliğ oluyor. Yoleu trenlerinden bir çoklarının seyrüseferden kaldırılmış olmasına rağmen yoleu nakliyatında esaslı bir azalma susule gelmemiş diğer taraftan tarifelere yapılan zamlar varidatta büyük bir yükseliş temin etmiştir. İçinde bulunduğumuz mali yılın katı varidat hesapları henüz 1 nei teşrin ayma kadar ikmal edilmiş ve mütaakıp aylara ait varidat ancak takribî olarak çıkarılmış olduğundan bütçe tahminlerinde ilk yedi aylık rakamları nazarı itibare almak muvafık görülmüştür.

Geçen senenin ilk yedi ve son beş aylık cetvellerine ait varidat arasındaki nispet üzerinden yapılacak bir mukayese, nakliyatın seyrinde büyük farklar olmamak şartıyla hakikate yakın miktarların tahminine müsait görülmektedir. Bu suretle elde edilecek miktarları bir de tarife tadillerine göre kıymetlendirmek ve tarife tezyid nispetinde olmanakla beraber, fazla bir hâsılât elde edileceğine hükmetmek yerinde olur.

1942 mali yılının ilk yedi aylık yoleu varidatı (19 650 000) küsur liradır. Geçen sene varidatının ilk yedi ve son beş aylıkları arasındaki 0.612 nispeti bu miktarla zarbedilirse senenin son beş ayında elde edilecek varidatın ortalama bir hesapla (12 000 000) lira olacağı neticesine varılır. Ancak, 10.1943 tarihinden itibaren tarifelere takriben % 30 nispetinde yeni bir zam yapıldığı da göz önünde tutulacak bu yüksek tarifenin tatbikinden mütevellit bir farkın yoleu varidatına ilâvesi icabeder. Şu hesaba göre 1943 mali yılı yoleu varidatının (37 000 000) lira raddelerinde tahmini mümkün bulunmaktadır.

Yoleu ağırlığı : (bağaj)

1942 bütçesinin bu maddeye ait rakamı (600 000) liradır. 1941 mali yılında yoleu ağırlığından elde edilen hâsılât ise (788 815) liraya baliğ oluyor. 1942 mali yılının ilk yedi aylık varidatı

(682 000) kûsur lira olduğuna göre varidatın sene sonuna kadar (1 000 000) liraya yükselmesi muhtemeldir. Adresli bagaj nakliyatı kaldırılmış olduğundan doğrudan doğruya yoleu nakliyat seyrini takip edecek olan yoleu ağırlığı hâsılâtının 1943 bütçesinde 1942 malî yılı muhtemel varidatının (200 000) lira kadar noksaniyle (800 000) lira üzerinde tahmin etmek isabetli görülmüştür.

Mesajeri :

İlk yedi aylık varidat malî yılı sonuna kadar bütçedeki muhammen miktarın elde edileceğini gösteriyor. Şu kadar ki parça halinde nakledilen eşyalar için tenzilli tarifinin kaldırılması ve sıklet hattının 100 kiloya çıkarılmış bulunması sebebiyle son beş ay zarfında bu gelir membandan daha fazla bir varidat umulabilir. Bu mülâhaza ile önümüzdeki yıl varidatının 1942 muhammen rakamından (200 000) lira fazla tahmini eihetine gidilmiştir.

Seyriseri :

1941 malî yılı itibariyle tespit edilen seyriseri varidatı (3 516 000) liraya balığ olmuştur. 1942 yılı bütçesinde (3 250 000) lira olarak tesbit edilmiş bulunan seyriseri varidatının sene nihayetinde bir hayli yükseleceği anlaşılmaktadır. Filhakika senenin yedinci ayı sonunda (3 000 000) liraya yaklaşmış olan varidatın nakliyat seyrinde büyük bir tahavvül bahis mevzuu olmadığı takdirde geçen senenin ilk yedi ve son beş aylıkları arasındaki nispet üzerinden yapılacak hesaba göre (4 500 000) liraya yakın olması icabeder. Bu sene varidatının balığ olacağı miktar 1943 malî yılı için muhammen rakam olarak kabul edilmiştir.

Seyrihafif :

Demiryolu nakliyatının ayrıldığı iki ana kısımdan birisi yoleu diğeri de eşya nakliyatıdır. Taşınacak eşyanın mahiyeti ve nakliyat süratini itibariyle de eşya nakliyatı seyriseri ve seyrihafif kısımlarına ayrılmaktadır ki en mühim ve en geniş nakliyatı bu ikinci kısım teşkil ediyor. 1941 malî yılı sonunda bu membandan elde edilen gelir (36 210 852) liraya yükselmiştir. 1942 malî yılının ilk yedi aylık seyrihafif varidatı (23 414 000) kûsur liradır. Geçen senenin ilk yedi ve son beş aylık varidatı arasındaki nispete nazaran bu miktarın mayıs gayesinde (40 000 000) liraya varacağı anlaşılmaktadır. Tarife değişiklikleri nazarı itibara alınmaksızın varılan bu netice hiç şüphesiz noksandır. Yukarıda tarifeler kısmında arzedildiği üzere bir çok tenzilli tarifeler lâğv ve bazı tarifelerdeki tenzilat nispetleri de tadil ve tahfif edilmiş bulunuyor. Daha yüksek nakil ücretlerini ihtiva eden bu tarifelerin çoğu son zamanlarda mer'iyete girmiş olduğundan bilhassa senenin son aylarında yapılacak nakliyattan elde edilecek gelirin daha fazla olması icabeder. Tarife tezyitleri devamlı ve büyük nakliyata mevzu teşkil eden eşya tarifelerinde yapılmış olmak itibariyle de bu artışın mühim olacağı şüphesizdir. Bununla beraber hasdat üzerindeki katî tesiri hesabın tesbit edilmemiş bulunan tarife tadilatının arttıracağı varidat miktarının tahmininde ihtiyatlı davranılarak tarife tezyit nispetlerinden daha aşağı bir nispetle ancak (10 000 000) liralık fazla varidat düşünülmüş ve 1943 malî yılı seyrihafif varidatı tahmini birinci faslın beşinci maddesine mevzu (50 000 000) rakkamıyla ifade olunmuştur.

Muhtelif hasılat :

Nakil ücretleri haricinde kalan ve perakende bir surette elde edilen varidat bu nam altında toplanmaktadır. Antrepo, hangar, açık arazi, kiraları tahmin ve tahliye, vezin ameliyelerinde alınan ücretler. Zineir, takoz, muşamba vesaire gibi teşhiz edevatının istimaline vesilmesinden hâsıl olan mebalîğ işletme varidatı hesaplarında bu maddeye dahil bulunuyor.

İçinde bulunduğumuz malî yılın ilk yedi aylık geliri (600 000) liraya yaklaşmıştır. Geçen senenin varidat seyir nispetine göre sene sonundaki muhtelif hasılat yokunu da (1 000 000) lirayı bulacaktır. Diğer taraftan tarifeler kısmında arzedildiği üzere muhtelif hasılat grupuna taallük

eden bazı hizmet ve vasıtaların ücret veya istimal bedelleri arttırılmış olduğundan bu madde varidatının bir miktar daha artması da muhtemeldir. Mamafih muhtelif kaynaklardan arızî bir şekilde husule gelen ve bu itibarla gayri müstakar bir varidat sayılan muhtelif hasılatın tahmininde 1942 mali yılı muhammen rakamının yalnız (50 000) lira tezyidiyle iktifa edilmiştir.

Haydarpaşa liman ve rıhtım hasılatı:

(B) cetvelinde ikinci faslın ilk maddesini teşkil eden Haydarpaşa limanının 1942 yılı bütçesindeki muhammen varidat rakamı (700 000) lira idi. Senenin ilk yedi aylık hasılatı bu rakamı bir miktar tecavüz etmiş ve geçen sene hasılatının seyir nispetine göre yapılan hesap mayıs gagesinde elde edilecek varidatın (1 200 000) lirayı bulacağını göstermiştir. Bununla beraber ihtiyatlı bir mülâhaza ile 1943 bütçe tahmini de bu madde varidatı (1 000 000) olarak tespit edilmiş bulunmaktadır.

Derince limanı :

Senenin ilk yedi ayı sonunda Derince limanı varidatı (60 000) liraya yaklaşmıştır. Sene sonuna kadar elde edilecek varidatın bütçe muhammen rakamına varacağı anlaşılıyor. Önümüzdeki mali yıl zarfında limanın daha fazla bir inkişaf göstereceği umulmakla beraber varidat tahmininde fiili vaziyetin nazarı itibare alınması daha muvafık görülmüş ve Derince limanı varidatı olarak 1942 bütçesine mevzu rakam aynen muhafaza edilmiştir.

İskenderun limanı :

Gegen sene bütçe kanununda bu nam altında bir varidat bulunmamakta idi. 4301 numaralı kanunla satın alınan İskenderun limanı sene içinde Devlet demiryolları idaresine devredilmiştir. Limanın aylık varidatı yasatı olarak (50 - 70) bin lira tutuyor. Buna nazaran senelik varidat (600 - 800) bin arasında olacaktır. Önümüzdeki sene zarfında bu limanda daha çok bir faaliyet olacağı kuvvetle memûl bulunduğu varidatın (800 000) lira üzerinden tahminde bir fazlalık tasavvur edilmiştir.

Mersin limanı:

Bu limanın Demiryollarına intikali de 4302 sayılı kanunla olmuştur. Aylık varidatı yasatı 40 - 50 bin lira arasında bulunuyor. Buna nazaran senelik liman varidatı beş altı yüz bin lira tutacaktır. İskenderun limanı için vârit olan faaliyet inkişafı Mersin için de düşünülebileceğinden 1943 yılı gelir tahmini (600 000) lira üzerinden yapılmıştır.

İskeleler:

Mersin ve İskenderun limanları için (B) cetvelinde ikinci fasla iki yeni madde ilâve edildiğinden iskeleler varidatı 1943 bütçe teklifinde bu faslın beşinci maddesi olarak arz olunmuştur. 1942 yılı yedi aylık varidatı yekûnu bütçenin (65 000) lira olan muhammen rakamını büyük ölçüde geçerek (130 000) liraya yükselmiştir. Geçen sene varidatının seyir nispetine göre sene sonunda iskeleler hasılatının (300 000) lirayı bulması beklenilebilir. Ancak önümüzdeki yıl zarfında da iskeleler faaliyetinin aynı genişliği muhafaza edeceği kestirilemediğinden varidat tahmininin (200 000) lira üzerinden yapılması ile iktifa olunmuştur.

Bandırma - Mudanya ve Susanoğlu iskelelerinin bu yıl işletme ve idaresinin Devlet Demiryollarına devri mukarrer bulunduğundan bu iskelelerden temin edilecek varidat da ayrıca (100 000) lira tahmin edilerek bu miktara ilâve edilmiş ve bu kaynaklardan elde edilecek varidat bu suretle (300 000) liraya iblağ edilmiştir.

Trabzon - İran otobüs ve kamyon-işletmesi hasılatı:

Geçen senelerin verimsiz işletme neticeleri nazarı itibare alınarak 1942 bütçesinde bu fasıl varidatı (33 000) lira üzerinden tahmin edilmişti. Tarifeler kısmında arzedildiği üzere fazlalaştırılan nakil

ücretleri 1942 malî yılının ilk yedi ayı sonunda (80 000) liraya yaklaşan bir gelir temin edilmiştir. Fiili vaziyet muvacehesinde 1943 malî yılı varidatının (100 000) lira olarak tahmini muvafık görüldü.

Sıhhiye tevkifatı ve mütenevvi hasılat:

(B) işaretli cetvelin üçüncü ve dördüncü fasıllarında görülen sıhhiye tevkifatı ile mütenevvi hasılat esas işletme hasılatı ile alakalı değildir. Sıhhiye tevkifatında geçen seneye nazaran görülen (80 000) lira fazlalık kadrolara yapılan ilâveler ve idare bünyesine iltihak eden Mersin ve İskenderun limanları memur ve müstahdemlerinin ücretlerinden kesilecek sıhhiye aidatıyla bu yıl içinde yapılacak terfiler ve kanunen verilmesi gereken kademe zamları münasebetiyle miktarları artacak ücretlerden yapılacak tevkifat karşılığını teşkil cylemektedir.

Mütenevvi hasılat, fiili vaziyet gözönüne alınmak suretiyle 1942 malî yılına nazaran (218 000) lira fazlasıyla (840 000) lira olarak tahmin edilmiştir.

Geçen senelerden devreden ve tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlaları:

Geçen senelerde tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlaları olup bütçe kanunumuzun beşinci maddesinde yazılı hizmetlerin ifası için masraf bütçemizin 18 nei faslında tahsisat olarak teklif olunan (8 000 000) liranın karşılığı olup varidat bütçesine eklenmiştir.

Bütçe kanun projesi mucip sebepleri

Madde : 1

Bu madde Devlet demiryolları ve limanları İşletme umum müdürlüğünün 1943 malî yılı zarfında ifa edeceği hizmetler için kullanılacak tahsisat yekûnunu tâyin ve tesbit etmektedir.

Bu hizmetlerin nevi ve mahiyetleri ile her birinin istilzam edeceği masraflar (A) işaretli cetvelde ve muhtelif tertipler dahilinde fasıl ve maddetibariyle gösterilmiştir.

Geçen yıla nazaran vâkı olacak fazla sarfiyatın sebep ve âmilleri umumî mütalâaa ve masraf bütçe projesi mucip sebepleriyle arz ve izah olunmuştur.

Madde : 2

Bu madde 1943 malî yılı varidat muhammenatını göstermektedir. Bu varidatın kaynakları ve her kaynaktan elde edileceği tahmin edilen miktarlar kanun projesine ilişik (B) işaretli cetvelde muhtelif tertipler dahilinde ifade edilmiş olup mer'î tarifelerle varidatın seyirleri ve tahminlerin istinat ettiği esaslar ve gelir fazlalığının sebepleri ayrıca izah edilmiştir.

Madde : 3

Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin teşkilât ve vazifelerine dair olan 1042 sayılı kanunu değiştiren 1483 sayılı kanunun 6 nei maddesinde (Umumî idare teşkilâtı her sene ihtiyaca göre bütçelere bağlanacak kadrolarla tesbit olunur) denilmekte olduğundan bu salâhiyete istinaden tanzim olunan aded kadrolarını ve bu kadrolarda geçen seneye nazaran yapılan değişiklikleri ve muhtelif hizmetlere tahsis edilecek kara nakil vasıtalarını gösteren (C) işaretli cetvel bütçe projesine bağlanmıştır.

(C) İşaretli cetvelin sonuna tatbikatı Umum müdürlüğe bırakılan işler için salâhiyet ve mezu-niyeti ihtiva eden fıkralar ayrıca eklenmiştir.

Nakil vasıtaları kadrosunda, bu sene alınması düşünülen ormanlardan kereste ve travers nak-

line mahsus (30) kamyon ile Itea - Palamutluk hattı malzeme nakliyatında ve liman amelesinin iş yerlerine götürülmesinde kullanılmak üzere birer kamyon ilâve edilmiştir.

Madde : 4.

Umumî müdürlüğün varidat ve hasılatının tahsil sureti ve eibayetine tanzim eden hükümlerle Erzurum - Sarıkamış demiryolları esas tarifesinin 1942 malî yılı zarfında da tatbik edilebilmesini teminen bu madde teklif olunmuştur.

Madde : 5.

Kanun projесinin 5 nci maddesi Umumî müdürlüğe (20 000 000) liraya kadar gelecek senelere gecici taahhütlere girişmek ve sarfiyat iera etmek mezuuiyetini istihsale matuftur.

Maddenin metninde de sarahaten zikredildiği vechile bu para ile umumî idare binasının teçhizat ve demirbaşlarının mübayaası, şebekenin muhtelif yerlerinin tahkim, takviye ve tevsi ile (100) kilometrelik bir kısmı hattın ve makaslarının teçdidi, muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaatın yapılması, atelye ve depolar için tezgâh, takım, muharrik kuvvet ve teçhizat, muharrik ve müteharrik edevat motörlü, motörsüz kara ve deniz nakil vasıtaları ve bunlara ait malzeme satın alınması, limanlarla iskelelerin tahkim, tevsi ve teçdidi gibi işlere ve taahhütlere girişilmesi arzu edilmektedir.

Umumiyetle hattın gerek üst yapı ve gerekse diğer smai tesisatının tahkim ve takviyeye muhtaç bir vaziyette bulunması, yıpranmış ve yorulmuş olan rayların yenilenmesine, atelye ve depoların tesisat ve teçhizatının genişletilerek verim kabiliyetinin yükseltilmesine ve nakliyat kesafeti karşısında azlığı sebebiyle ihtiyacı cevap verememekte olan muharrik ve müteharrik edevatın teçvidine, limanlarda yükleme, boşalma kabiliyetinin artırılması için de motörlü, motörsüz kara ve deniz vasıtalarının çoğaltılmasına ve limanlarda diğer işlerin yapılmasına zaruret vardır.

Bu itibarla yapılacak bu gibi işler ve taahhütlerden mütevellit sarfiyatın bir kısmı 1942 malî yılı içinde elde edilen varidat fazlası karşılık gösterilerek 18 nci fasılda teklif olunan (8 000 000) lira tahsisatla karşılanacak ve mütebaki ihtiyaçların da önümüzdeki yıl zarfında elde edilmesi muhtemel varidat fazlalarından teminiue çabşılacaktır.

Madde : 6

Umumî müdürlük nakit muamelâtının tedviri ve imkân nispetinde kömür ve malzeme stoku yapılmasının temini maksadiyle teklif olunan bu maddede bu sene kömür fiyatlarının artışı dolayısıyla stok salâhiyetinin (500 000) lira artırılmasından ibaret bir değışiklik yapılmış ve malzeme stoku içinde eskisi gibi (5 000 000) lira teklif olunmuştur. Bu maksadın temini için (7 000 000) liraya kadar kısa vâdeli câri hesap açmağa salâhiyet istenmiştir.

Madde : 7

1042 ve 1483 sayılı kanunlar mucebince şebeke üzerinde parasız veya tenzilâtlı ücretlerle seyahat hakkını haiz olanların listesinin bütçe kanunlarına raptedilmesi gerekmekte olduğundan 1943 yılı için de bu suretle seyahat hakkını haiz olanların listesi (D) işaretli cenvelde gösterilmiştir.

Maddenin diğer fıkraları Teşkilât kanunu ile verilen müsaade ve mezuuiyetlerden bu sene içinde mer'yetine lüzum olan ve olmayan maddeleri göstermektedir.

Madde : 8

Mahiyetleri itibariyle miktarlarını sureti katiyede tesbit etmeğe imkân bulunamayan masraflar, geçen senelerde olduğu gibi mütehavvil olarak aynen teklif olunmuştur.

Madde : 9

Devlet Demiryolları idaresi hesabına Yüksek mühendis mektebi ile teknik okulda tahsil görmekte olan (108) talebinin senelik mektep masrafları olarak ödenmesi lâzımgelen meblağ olup Maarif vekâleti bütçesinin bu mekteplere ait kısımlarında lüzum gösterilecek tertiplere tahsisat olarak kaydını temin maksadiyle teklif olunmuştur.

Madde : 10

3004 sayılı kanunla bir elden idaresi salâhiyeti Hükümete tevdi edilmiş olan iskeleler meyanında olup 3633 sayılı kanun mucibince halen Devlet Limanları işletme umum müdürlüğüne işletilmekte olan Mudanya ve Bandırma iskelelerinin fevkalâde vaziyet icabı ve demiryolu şebekesi ile olan irtibatı dolayısıyla işletme haklarının Devlet Demiryolları idaresine tevdi lüzumlu görülmüş ve bu arada Hükümetçe inşa olunan Susanoğlu iskelesinin de adı geçen Umum müdürlüğe devri teklif olunmaktadır.

Madde : 11

Devlet Demiryolları idaresiyle taahhüt vesair suretle alâkası bulunanlara parasız seyahat hakkını veren 1483 sayılı kanunun 8 nci maddesinin ilk fıkrası mucibince idare emnemeni kararıyle şebekede seyahatlerine mezuniyet verileceklerini (800) zü tecavüz etmeyeceğini tâyin ve tahdit maksadiyle teklif olunmuştur.

Madde : 12

2847 ve 3173 sayılı Barem kanunu hükümleri haricinde kalan müteferrik müstahdemlerin unvan, aded ve ücretlerini gösteren (E) cetveli mucibince bunların istihdam salâhiyetinin Umum müdürlüğe verilmesi maksadiyle bu madde teklif olunmuştur.

Madde : 13

İstasyon binalarında müsait yer bulunduğu takdirde demiryol muhafaza kütaları tabur ve bölük komutanlarına vazife görmeleri için kirasız bir oda tahsisi hakkında geçen sene (D) cetvelinde hususi bir fıkra ile verilmiş olan mezuniyetin bu yıl da devam ettirilmesi maksadiyle bütçe kanunu metnine 13 nci madde olarak ilâve edilmiştir.

Madde : 14

Eski seneler bütçe kanunlarında mevcut bazı hükümlerin 1943 mali yılında da devamına lüzum hâsıl olan maddelerinin devam ve mer'iyetini temin maksadiyle tanzim olunan (H) cetvelinin tasdiki maksadiyle teklif olunmuştur.

Madde : 15 ve 16

Kanunun mer'iyet hükümlerini ve tatbik salâhiyetlerini ifade etmektedir.

Rapor

30 . IV . 1943

Raportörlüğü ühdeme tevdi buyurulan Devlet Demiryolları ve limanları işletme Umum müdürlüğünün 1943 mali yılı bütçesi tetkik edildi. Buna müsteniden hazırlanan işbu rapor A) varidat, B) masraflar, C) hesap vaziyeti olmak üzere üç kısımdan müteşekkildir. Umumi müdürlüğün üst yapı muharrik, müteharrik ve müstehlek malzeme durumunu masraf bütçesi meyanında mütalâa edildiği ayrıca arz olunur.

A - Varidat

Umum müdürlüğün 1943 mali yılı varidatı 106 milyon lira olarak tahmin edilmektedir. Bu miktar 1942 mali yılı için tahmin edilen 77 580 000 liraya nazaran 28 420 000 lira fazladır. Umum müdürlüğün varidat kaynakları Bütçe kanunu lâyihasında, a) Demiryolları işletme gelirleri, b) Limanlar ve iskeleler gelirleri, c) Sıhhiye tevkifatı, d) Mütenevvi hasılât, e) Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi gelirleri f) Geçen yıllardan devredilip tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlaları olmak üzere 6 fasılda toplanmıştır. Fasıllar ayrı ayrı aşağıda gözden geçirilmiştir.

a) Demiryolları işletme gelirleri:

Yoleu, bagaj, mesajeri, seyriseri, seyrifahif ve muhtelif hasıllardan mürekkep olan bu faslın varidatı 1942 mali muhâmmenâtına nazaran 26 200 000 lira fazlasıyla 93 750 000 lira olarak tahmin edilmiştir.

Filhakika, 1943 mali yılında 22 milyon tren kilometre yapılması derpiş olunmaktadır. 1941 mali yılda 21 100 087 tren kilometre kâtedildiğine ve 1942 mali yılda da, ilk 8 ay zarfında yapılan tren kilometreye kıyasla, 22 milyona karış tren kilometre yapılacağı anlaşıldığına göre 1943 mali yılı içinde 22 milyon tren kilometre yapılacağını kabuletmek lâzımdır. 1941 mali yılı zarfında beher tren kilometreye 3 lira 27 kuruş varidat temin edildiği ve 1942 mali yılı zarfında seyrüsefer ve ücret tarifelerinde geliri % 30 kadar artıracak surette tadilat yapıldığı nazara alırsa 1943 mali yılı içinde beher tren kilometrenin takribî geliri 4 lira 25 kuruşu bulmaktadır. ki bu geliri yapılması düşünülen 22 milyon tren kilometre ile darbederseniz $4.25 \times 22.000.000 = 931.500.000$ lira elde edilir ki bu hesap amelîyesi demiryollarının işletilmesinden mütevellit gelir hakkındaki tahminin yerinde olduğunu göstermektedir.

Demiryolları işletme gelirleri faslı mütalâa edilirken tarife mevzuu üzerinde durulması faydalı olur.

Elemegi ve malzeme fiyatlarındaki tereffü neticesi olarak nakil maliyet fiyatları yükseldiğinden bunu karşılamak üzere yoleu ve eşya seyrüsefer ücret tarifelerinde değişiklikler yapılmıştır. Bu tadilat şöyle hülâsa edilebilir:

1. Bir kısım yoleu trenleri seferden kaldırılmış, daha fazla marşandiz treni tahriki imkânları temin edilmiştir. Burada istitraden şunu kaydedelim ki bu yalnız varidatı arttırmak mülâhazasıyla yapılmamıştır. Kömür, lokomotif, vagon vesaire noksanlığı bunda bilhassa âmil olmuş, hattâ bazı yerlerde normal marşandiz trenlerinin de tahrik edilemediği olmuştur.

2. Yoleu ve eşya tarifelerine zamlar yapılmıştır.

Yoleu nakliyatı 1940 malî yılına gelineceye kadar Umumî müdürlük zararına mal olmakta idi. Ancak bu yıldan sonra kârlı olmuştur.

Bir yoleu kilometrenin kâr ve zarar vaziyetini gösteren cetvel:

Mali yıl	Gelir kuruş	Masraf kuruş	Fark kuruş
1937	0,97	1,38	— 0,41
1938	0,93	1,30	— 0,37
1939	0,91	1,16	— 0,25
1940	0,89	0,76	+ 0,13
1941	0,97	0,68	+ 0,29

Eşya nakliyatı ise daima lehe bir fark kaydetmiştir.

Bir sâfi ton kilometrenin kâr ve zarar vaziyetini gösteren cetvel

Mali yıl	Gelir kuruş	Masraf kuruş	Fark kuruş
1937	2,50	1,86	+ 0,42
1938	2,35	1,93	+ 0,64
1939	2,26	1,89	+ 0,38
1940	2,34	1,85	+ 0,49
1941	2,68	2,19	+ 0,49

Bu itibarla yoleu trenlerinden bir kısmının seferden kaldırılarak yerine marşandiz trenleri konulması tarife zamlarına zamimeten varidatın artmasında diğer bir âmil olmaktadır.

Fakat umum müdürlüğün yoleu tren adedlerinin azaltılması neticesinde kalabalıktan mütevellit rahatsızlığa ve tarife vaziyetlerinden doğan pahalılığa rağmen, varidatı tenzil şöyle dursun arttıracak kadar yoleu bulması ancak bugünün diğer kara ve deniz nakil vasıtalarının işlemini güçleştiren şartlardan mütehasıl rakipsiz vaziyetin devamına bağlıdır. Bu şartlar geçici olduğundan Devlet demiryollarının izdihamı mucip olacak derecede yoleu trenlerini tahdit etmek ve tarifeleri yükseltmek suretiyle varidat teminine ümit bağlanıyarak işletmeyi rasyonelleştirerek mümkün olduğu kadar masrafları kısmak suretiyle gelirini arttırması lüzumludur.

Hiç şüphesiz bugünkü tarifeler esas itibariyle, gidişine umum müdürlüğün hâkim olamayacağı umumî fiyat konjonktürünün neticesidir ve tarifeler matku olduğundan fiyatların tereffüüne mâni olunmadığı müddetçe varidatın masrafı karşılayabilmesi için zaman zaman tarifelerde tezyitler yapılması icabedecektir. Fakat işletmenin rasyonelleştirilmesi hususunda temenni edilecek cihetlerin kalmadığı iddia edilemez. Şurası memnuniyetle kayda şayandır ki Umum müdürlüğün bu mevzuu ehemmiyetle ele alarak tam vagon yüklünakliyata tenzilâtı tarife tatbik etmek, kömür tasarrufuna prim vermek, tamir masraflarını indirmek gibi suretlerle bu vadede hayırlı mesai sarfetmekte bulunduğu müşahede olmuştur.

Tamir masraflarının seyrini gösterir cetvel.

	1939 Lira	1940 Lira	1941 Lira
Bir lokomotifin vasatî tamir masrafı	5.046	5.927	5.777
Bir yoleu vagonunun vasatî tamir masrafı	662	806	660
Bir yük vagonunun vasatî tamir masrafı	136	174	162

1940 yılına nazaran 1941 yılında vasatı bir hesapla lokomotif tamiri % 2,6 yoluca vagonu tamiri % 28,2 yük vagonunun tamiri % 21,8 nispetinde ucuzlatılmıştır. 1930 yılındanberi malzeme ve el-emeği fiyatlarındaki tereffü nazara almırsa tamir masraflarının indirilmesi hususunda umum müdürlüğün sarfettiği mesainin verim derecesi dahaiyi anlaşılır.

Tarife mevzuu bitirilmeden Umum müdürlüğün yoluca nakliyatında işini hafifletecek bir noktanın hatırlatılması muvafik olur. Malûm olduğu üzere 1042 sayılı kanunun 32 nei maddesini tadil eden 3474 sayılı kanunun 2 nei fırası «kara, hava, deniz ve jandarına subaylarıyle, erleri ve emniyet teşkilâtı polis, âmir ve memurları Nafia, Milli Müdafaa ve Dahiliye vekâletleri arasında tespit edilecek şartlar dairesinde Devlet Demiryolları üzerinde üçte bir ücretle naklolunurlar» demektedir. Bu tenzilâtli tarifeden istifade eden mezkûr teşekküller mensupları esasen adedleri tahdit edilmiş olan trenlerde bilhassa muayyen hatlar üzerinde büyük bir kalabalık teşkil etmektedir. Bu kalabalığı ölemek üzere bahis mevzuu tenzilâtli tarifenin şimdilik bu teşekküller mensuplarından yalnız berayi vazife seyahat edeceklerine tatbik edilmesinin uygun olacağı mütalâa edilmektedir.

b) Limanlar ve iskeleler gelirleri:

Haydarpaşa, Derince, İskenderun, Mersin limanlarıyle iskeleler hâsılâtın ihtiva eden bu fasıl 1942 malî yılının 845 000 lirasına mukabil 1 935 000 lira fazlasıyla 2 780 000 lira olarak tahmin edilmiştir.

Bu fazlalığın 1 400 000 lirası idaresi Umum müdürlüğe 1942 malî yılı için devredilmiş olması dolayısıyla mezkûr yıl bütçesinde yer almamış olan İskenderun ve Mersin limanları hâsılâtıdır. 300 bin lirası Haydarpaşa limanı 235 bin lirası da iskeleler gelirlerinden teşekkül etmektedir. İskenderun ve Mersin limanları varidatı bu limanların aylık gelirleri ve bu limanlarda alınmakta olan tedbirler neticesi olarak artması memul faaliyet nazarda tutularak tahmin edilmiştir. 1942 malî yılının ilk yedi aylık gelirleri esası üzerinden yapılan hesaplara göre Haydarpaşa limanının 1 200 000 iskelelerin 300 bin lira hâsılât getireceği hesaplanmıştır. Hal böyle iken 1943 malî yılı bütçesine Haydarpaşa limanı için ihtiyatlı bir mütâhaza ile bir milyon lira, iskeleler için de, bu sene Bandırma, Mudanya ve Susanoğlu iskelelerinin Umum müdürlüğe devri suretiyle varidatın artması kuvvetli bir ihtimal dahilinde olmasına rağmen yine ihtiyatlı bir düşünce ile 300 bin lira konulmuştur. Bu vaziyete nazaran limanlar ve iskeleler varidatına müteallik tahminler yerindedir.

c) Sıhhiye tevkifatı :

Memur ve müstahdemlere yapılacak sıhhi muavenet karşılığı olarak ücretlerinden % 2 hesabiyle kesilen paradır. 1943 malî yılında bu fasıldan 1942 malî yılına nazaran 80 bin lira fazlasıyla 530 bin lira elde edileceği tahmin edilmektedir. Bu tezyüt idare bünyesine ihtihak eden İskenderun ve Mersin limanları müstahdem ve memurları ücretlerinden kesilecek aidat ile ifası icap eden tereffü ve kademe zamları münasebetiyle miktarları artacak ücretlerden yapılacak tevkifata tekabül etmektedir.

d) Mütenevvi hâsılât :

Bu fasıl varidatı istimalden sâkit olmuş vagon lokomotif ve hurda demirler satışından, pansiyon ve sanat okulları gelirlerinden, idareye ait binalardan alınacak kira ücretlerinden faiz ve akçe farklarından ve sair hâsılattan mürekkep olup 1943 malî yılı için fiili vaziyet gözönüne alınmak suretiyle 1942 malî yılına nazaran 218 bin lira fazlasıyla 840 bin lira olarak hesaplanmıştır.

e) Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi gelirleri :

1943 malî yılı için bu işletmeden umulan varidat 100 bin lira olup 1942 malî yılı muhâmmematına nazaran 67 bin lira fazladır. Bu fazlalık tarifelere yapılan zamdan ötürü, 1942 yılının

ilk yedi ayı zarfında işletmeden 80 bin liraya yakın bir gelir elde edilmiş olması dolayısıyla mevcut fiili vaziyete tekabül etmektedir.

f) Geçen yıllardan müdevver ve tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlaları :

Bu fasıl geçen yıllarda varidat kaydedilmeyen gelir fazlasını ihtiva etmekte olup 1942 yılına gelire nazaran 80 bin lira noksanıyla 8 milyon liradır.

B - Masraflar

Umum müdürlüğün 1943 mali yılı masrafları için muhammen varidatı kadar olmak üzere 106 milyon lira âdi ve bütçe kanunu lâyihasının 5 nci maddesiyle 1943 yılı muhtemel varidat fazlası karşılık gösterilmek suretiyle gelecek yıllara sâri 12 milyon lira ki ceman 118 milyon lira tahsisat talep edilmektedir. 1942 mali yılında 77 580 000 lira âdi ve 7 milyon lira da muhtemel varidat karşılığı olmak üzere gelecek senelere sâri tahsisat istenmişti. Bilâhara verilen ek, münzam ve fevkalâde tahsisatlarla masraf bütçesi yekûnu 111 593 000 lirayı bulmuştur. Buna nazaran 1943 mali yılı masraf bütçesi 1942 mali yılı masraf bütçesine nazaran 7 407 000 lira fazladır. Muhtemel varidat karşılığı olup gelecek yıllara sâri tahsisat nazara alınmazsa 1943 mali yılı için talep edilen tahsisat 1942 mali yılı tahsisatına nazaran 1 407 000 lira fazladır. 1942 mali yılında verilen ek, münzam ve fevkalâde tahsisat da hesaba katılmadığı takdirde 1943 mali yılı masrafları 1942 mali yılı masraflarına göre 28 420 000 lira fazlalık göstermektedir.

Umum müdürlüğün 1943 mali yılı masraf bütçesi a) işletme masrafları b) satın alınan demiryol ve limanları senelik faiz ve itfa karşılıkları ve sair masrafları, c) yeni inşaat ve jüt tezyatı, d) Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları, e) bütçe kanununun 5 nci maddesi mucibince girilerek taahhütler ve 1715 sayılı kanunun 8 nci maddesi mucibince Cumhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılıkları olmak üzere beş kısımda toplanmıştır. Bu kısımlar birer birer aşağıda tetkik edilmiştir.

a) İşletme masrafları:

İşletme masrafları iki bâba ayrılmıştır. Birinci bap şahsi masraflar ikinci bap da gayri şahsi masraflar adını taşımaktadır.

1.) Şahsi masraflar:

Şahsi masraflar babı 6 fasıldan mürekkeptir. Bu fasıllar şunlardır:

Ücret ve yevmiyeler;

Harcenrah;

Eenebi mütehasşislarla stajiyer memur ve müstahdemlerin ve talebenin masrafları;

Tâli ücretler;

Memur ve müstahdemlere ve ailelerine yardım;

Tahmil ve tahliye ücret ve masrafları;

bu bâba mevzu 32 100 000 lira tahsisat 1942 yılına nazaran münakaleler, münzami ve fevkalâde tahsisatlar hesaba katılmazsa 7 445 000 katılırsa 5 386 000 lira fazladır. Bu 5 386 000 lira fazlalığın 2 244 000 lirası ücret ve yevmiyeler, 296 000 lirası harcraah, 146 000 lirası eenebi mütehasşislar, stajiyer memur ve müstahdemlere, talebe masrafları, 2 045 000 lirası memur ve müstahdemlerle ailelerine yardım, 655 000 lirası tahmil tahliye ücret ve masrafları fasıllarından münbaistir.

Görüldüğü üzere bu bap Umum müdürlüğün memur ve müstahdemlerinin ücret, yevmiye ve harcraahlarını ihtiva ediyor. İstihkaklarını bu bapta tahsisattan alan memur ve müstahdemlerin

kadroları Bütçe kanunu lâyihasına merbut (C) cetvelinde gösterilmiştir. Umum müdürlüğün bil-
ümum memur ve müstahdemleri istihkaklarını bu bâba mevzu tahsisattan almazlar. Bir kısım
memur ve müstahdemlere istihkakları masraf tertibinden ödenir. İstihkaklarını masraf tertibin-
den alan memur ve müstahdemler kadrolarının tâyin ve tespiti şekli bakımından iki kısma ayrılır.
Bunlardan bir kısmının kadroları Bütçe kanun lâyihasına ilişik (e) ve (E) cetvellerinde göste-
rilmiştir. Diğer kısma ait kadrolar (e) cetvelinin 2 nci maddesindeki salâhiyete müsteniden
Umum müdürlükçe tâyin ve tespit edilmektedir. Yukarıda bahsi geçen (E) cetveli 1943 yılı Büt-
çe kanunu lâyihasıyla ihdas olunmuştur. 1943 mali yılı Bütçe kanunu lâyihasına gelinceye kadar
bu kadroların tâyin ve tespiti salâhiyeti Umum müdürlük uhdesinde idi.

Şahsi masraflar babına mevzu tahsisattan istihkaklarını alan memur ve müstahdem kadrola-
rının adedi 1942 mali yılı Bütçe kanununa ekli (e) cetveli ile 16748 olarak kabul edilmiştir.
1943 mali yılı Bütçe kanunu lâyihasına bağlı (e) cetveli ile bu miktar 1954 aded fazlasıyla 18702
olarak teklif edilmektedir. İstihkaklarını masraf tertibinden alan memur ve müstahdem kadrola-
rının adedi 1942 de 23 837 idi. Bu kadroların 1806 tanesi Bütçe kanununa ekli (e) cetveli ile
22 031 adedi de Umum müdürlükçe tâyin ve tespit edilmiştir. 1943 yılında (e) cetvelinde yazılı
kadro adedinin 265 fasıyla 2071 e çıkarılması istenmektedir. Masraf tertipleri ile alakalı olup
tâyin ve tespiti Umum müdürlüğe ait bulunan kadroların 1943 mali yılı Bütçe kanun lâyihası
kabul edildikten sonra yapılacağı öğrenilmiştir.

Yukarıdaki izahattan anlaşılacağı vechile 1943 mali yılı için 1942 mali yılına kıyasla 2219 faz-
la kadro konulması talep edilmektedir. Umum müdürlük ile yapılan temaslardan öğrenildiği-
ne göre halen ücret tertibinde 2823, masraf tertibinde 468 ki ceman 3291 kadro münhaldir. Bu
vaziyet karşısında memur ve müstahdem ihtiyacının münhal kadrolara tâyinleri yapılmak suretiy-
le karşılanıp yeni kadro ilâvesinden sarfınazar edilerek bu kadrolara tekabül eden ve bu kadro-
lar dolayısıyla diğer fasıl veya maddelere inikâs eyliyen tahsisattan tasarruf edilmesi muvafık
mütalâa olunmaktadır.

Şahsi masraflar babını kapamadan evvel şu eihetin belli edilmesi lâzımgelir ki demiryolları
kendine intisap edenlerin ihtisas sahibi olmalarını istiyen bir işletmedir. Bu itibarla idarenin
müntesiplerini yetiştirmek yolunda aldığı sanat ve meslek mektepleri açmak, harice talebe ve
staja memur göndermek, mütihassıs celbetmek gibi tedbirlerini memnuniyetle kaydetmek icabeder.
Bu meyanda demiryollarında mesai ve bilgiye kıdemden daha fazla ehemmiyet verilerek yalnız
yol, cer ve hareket servislerine mensup faal personele tâyin edildikleri üst derece ücretlerini
müktesop hak teşkil etmemek üzere vermenin bu personelin şevkını arttıracak, vasıflarını yüksel-
tecek ve netice itibariyle işletmenin verimini çoğaltacak esaslı bir tedbir olacağı mülâhaza olun-
maktadır. Yüksek enümenin bu hususta bir karar alması rica olunur.

2) Gayri şahsi masraflar:

Gayri şahsi masraflar babı aşağıda sayılan 5 fasıldan mürekkeptir:

İşletme müstehlek malzemesi ve masrafları;

Bakım ve teedit masrafları;

Eenebi demiryol tesisatının istimal ve üçüncü şahısların hizmetleri;

Her nevi vergiler, maddi mükellefiyetler ve zarar ve ziyan tazminatı;

Müteferrik masraflar.

1943 mali yılı zarfında bu fasıllarda yazılı işleri yapmak için 50 634 000 lira tahsisat iste-
nilmektedir. 1942 mali yılında bu baba 31 527 000 lira konulmuştur. Buna nazaran bu yıl iste-
nilen tahsisat 19 107 000 lira fazladır. 1942 mali yılında bu baba yapılan münakaleler, mun-
zam tahsisatlar nazara alınarak 7 978 000 liraya inmektedir.

Mezkûr 7 978 000 lira farkın 2 664 000 lirası işletme müstehlek malzemesi, 5 167 000 lirası bakım ve teedit masrafları, 151 000 lirası her nevi vergiler, maddi mükellefiyetler ve zarar ve ziyan tazminatı, 32 000 lirası müteferrik masraflar fasıllarından neşet etmektedir. Enebi demir-yol tesisatının istimali ve üçüncü şahısların hizmetleri faslında 36 bin liralık bir tenezzül vardır.

Gayri şahsi masraflar mevzuunda müstehlek maddeler kömür, yağ, üst yapı (balast, ray, travers, küçük yol malzemesi ve makaslar) ve muharrik ve müteharrik malzeme üzerinde durulmalıdır.

Umum müdürlük trenlerin tahriki için kâfi miktarda ve lüzumlu evsafa kömür bulamamaktadır. Bu yüzden beher kilometre için 2 kilogram hesabıyla 1943 yılında 1941 yılı sarfiyat vahidine nazaran 44 bin ton fazla kömüre ihtiyaç hâsıl olacaktır. Kömürden mühakkak tasarrufa muhtaç olduğumuz bir sırada işi esaslı bir programa bağlayıp demiryollarına gereken evsafa kömür verilerek tasarruf edilecek 44 bin ton kömürün lüzumlu başka bir yerde sarfedilmesi uygun olur.

Umum müdürlük istediği evsafa ve kâfi miktarda yağ da bulamamaktadır. Bu muharrik ve müteharrik malzemenin süratle yıpranmasını mucip olmaktadır.

Demiryolları tekniğine göre bir hattın ömrü kırk yıldır. 1942 mali yılında 196 kilometre hattın değiştirilmesi derpiş edilmişti. Bu iş yapılamamıştır. 1943 mali yılı içinde 100 kilometrelik hattın teediti düşünülmektedir. Halen kırk yaşını doldurmuş bin kilometreyi müteceviz hat mevut olduğuna göre bu işin biraz daha süratle yürütülmesi lâzımdır. Balast fersiyatında da ayır süratle ihtiyaç vardır.

Yine teknik bakımdan bir lokomotifin ömrü 30, bir yoleu vagonunun ömrü 35 yıl olarak kabul olunur. Elde mevut lokomotiflerin % 36 sı 30 yaşını ve yoleu vagonlarının % 16 sı 39 yaşını doldurmuştur. Elde mevut yoleu vagonlarının mühim bir kısmı da otuz ile otuz beş yaşları arasında olduğundan süratle yenilenmedikleri takdirde beş sene sonra bu nispet % 48 i bulacaktır. Bu rakamlar yenilenmesi icabeden muharrik ve müteharrik malzeme hakkında bir fikir vermekte ve Umum müdürlüğün teedit bakımından muvacehesinde bulunduğu işin vüsatini göstermektedir.

Yağ vasıflarının bozukluğu ve miktarının kifayetsizliği, malzeme fersudeliği ve azlığı ve niha-yet müstehlek mevut ve malzeme ithalindeki zorlukların yükü bilhassa tamir atelyelerinin omuzlarına binmektedir. Atelyelerin bu husustaki mesaisi öğülmeğe değer. Bu atelyelerin iş verimi son üç yıl zarfında % 64 nispetinde artmıştır.

Çer atelyesinin faaliyetini gösterir cetvel

	1939	1940	1941
Tamir edilen lokomotif adedi	309	440	505
» » yoleu vagonu adedi	605	738	1 060
» » yük vagonu adedi	3 458	4 289	5 599

1943 mali yılı içinde atelyelerde tamir faaliyetinin daha fazla artacağı umulmaktadır.

Bundan başka atelyeler evvelce hariçten getirilen lokomotif silindiri pompa, hava tabancası, transformatör, elektrik motörü, radyötör şofaj kazanı gibi einsi yirmi dördü bulan malzemeyi kâfi miktarda imale bağlamıştır.

Umum müdürlüğün bilhassa bu hususta gösterdiği başarı takdir ve teşekkürle şayan görülmüştür.

Yapılması icabeden işler ve fiyat tereffülleri gözönüne getirilirse bu bap için istenilen tahsisatı çok görmemelidir.

b) Satın alınan diğer yol ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları ve sair masraflar:

1942 mali yılında bu kısma bîdayeten 4 609 481 lira tahsisat konulmuş bilâhara 400 000 lira daha tahsisat verilerek tahsisat yekûnu 5 009 481 lirayı bulmuştur. 1943 mali yılı için 1942 mali yılına nazaran munzam tahsisat hesaba katılmazsa 3 985 lira noksanıyla munzam tahsisat nazara alınırsa 4 03 985 lira noksanıyla 4 605 496 lira istenmektedir.

Mubayaa olunan demiryol ve liman şirketlerinin mukavelelerinde tâyin edilen senelik taksitleri ihtiva edip fîli vaziyete tekabül etmesi itibarıyla bu kısma ait tahsisat üzerinde söylenecek bir mütalâa yoktur.

e) Yeni inşaat ve servet tezayütleri:

Bu kısma ait 1942 yılından evvel 7 711 000 liratahsisat verilmiştir. Sonradan münakale ve munzam tahsisatlarla bu miktar 14 771 000 liraya yükselmiştir. 1943 mali yılı için 9 302 000 lira tahsisat istenmektedir. Bu miktar 1942 mali yılı tahsisatına göre münakale ve munzam tahsisatlar nazara alınmazsa 1 591 000 lira fazladır. Münakale ve munzam tahsisatlar nazara alınırsa 5 469 000 lira noksandır.

Demirbaş tezyidi, inşaat ve tesisat masrafları 3347 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile gümrük resmi ve sair masrafları, 3980 sayılı kanun mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile sair masrafları ve aynı kanunun 3'ncü maddesi mucibince istimal edilecek kredinin itfa ve faiz karşılığı fasıllarından mürekkep olan bu kısım münasebetiyle işletmenin mevcut serveti üzerinde bir nebze durulmuştur.

Demiryollarının iş hacmi artmıştır. Bu artış askerî nakliyat ve diğer nakil vasıtalarının noksanlığı ile izah edilmekle beraber bugün gayritabii telâkki edilen iş hacminin hergün biraz daha inkişaf eden memleketimizde yarı tabii sayılabacağı şüphesizdir. Onun için bugünkü iş kesafetini tamamiyle geçici saymak pek de doğru olmaz. Bu itibarla Demiryolları işletmesinin bugünkü iş hacmini karşılayacak vaziyete gelmesi lâzımdır. Umum müdürlük 1943 mali yılı içinde 22 milyon tren kilometre yapabileceğini düşünüyor. Bu faaliyet memleketin hakikî kara nakliyat ihtiyacını karşılamaya kâfi değildir. Memleketin hakikî kara nakliyat ihtiyacını karşılayabilmek için hiç olmazsa 30 milyon tren kilometreyi bulmak icabeder. Halbuki Umum müdürlüğün elindeki lokomotif mevcut teknik mutalara uygun bir şekilde işletildiği takdirde 22 milyon tren kilometreyi bile tahakkuk ettirecek vaziyette olmaktan uzaktır. Vagon mevcudu da aynı haldedir.

Hat ve emniyet tesisatı vaziyeti de süratle ve emniyetle 22 milyon tren kilometre yapılmasına müsait değildir. Zira iş hacmi arttıkça istasyonlarda müteaddit katarların karşılanması icabettükte bunun için de kâfi hat bulunmamaktadır. Binaenaleyh istasyonların tevsi lâzımdır. Demiryolları emniyet tesisatı ile de mücehhez değildir. Seyrüsefer emniyetini temin için mevcut istasyonlara giriş ve çıkış semaforları konulması, makasların bir merkezden idare edilen semaforlarla bağlanması, istasyon ve yol blokunun tatbiki, katar tevkif tertibatının dahil semaforlarına ve lokomotiflere vazı icabettükte bunun ise takriben 20 milyon liraya malolacağı hesaplanmaktadır. Bu noksanlara rağmen vatandaşların korkmadan seyahate çıkmalarını Demiryolları memur ve müstahdemlerinin cidden insan takati fevkinde bir dikkat, iğtina ve mesai sarfetmeleri neticesinde kazaların az olmasına medyunuz. Demiryolları memur ve müstahdemlerinin bu ferâğatlı çalışmalarına burada teşekkür etmek borcumuzdur.

Artan iş hacmi muvaceshinde durumu izah edilen malzemeyi teminde kullanılacak olan bu kısma mevzu tahsisat azdır. Hariçten malzeme temini ihtimali mevcut ise memur ve müstahdemlere ait yeni kadroların ademi ilâvesinden tahassül edecek tasarrufun bu kısma konulması muvafık olur.

d) Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları:

Bu kısma 1942 mali yılı için konulması talebedilen tahsisat 1942 mali yılı tahsisatına nazaran 400 lira noksanıyla 309 000 liradır.

Bu işletmenin geliri varidat bahsinde arzedildiği veçhile 100 bin lira olduğuna göre zararına işle-
mekte olduğu görülür.

e) Bütçe kanununun 5 nci maddesi mucibince girilecek taahhütler karşılığı ve 1715 sayılı
kanunun 8 nci maddesi mucibince Cumhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı.

Bütçe kanunu lâyihasının 5 nci maddesi mucibince girilecek taahhütler karşılığı olarak
1943 mali yılı için 1942 mali yılında olduğu gibi 3 milyon lira istenilmektedir.

İtfa karşılığı olarak da 1943 mali yılı için 1 049 000 lira talep ediliyor. 1942 mali yılında
768 119 lira konulmuştu.

E) Hesap vaziyeti :

1941 mali yılı bilançosuna nazaran sabit tesisat, muharrik ve müteharrik edevat, demirbaş
olarak aktif hesaplarda 517 756 lira mukayyet olup bu meblâğ demiryollarının sermayesini teş-
kil etmektedir. Buna göre idarenin sermayesinde 1940 yılına nazaran 24 671 239,50 lira bir toza-
yüt var demektir.

Umum müdürlük 1941 mali yılını 30 346 231,11 lira zararlar kapamıştır. Zarar 1939 yılında
39 854 825,96 lira 1940 yılında da 36 916 874,61 olduğuna göre seyir lehedir. Umum müdürlü-
ğün bilançosunu zararlı gösteren âmil idarenin bir taraftan satın alınan demiryol ve limanların
senelik faiz ve itfa karşılıklarını mukassatan ödemekle beraber diğer taraftan 1042 sayılı kanun
ahkâmına tevfikân bir kere itfa ve bir kerde teedit sermayesi namı altında iki sermaye ayrıl-
mak suretiyle muzaaf amortisman yapılmasından ileri gelmektedir. 50 813 478,70 lirası itfa
24 107 748,27 lirası teedit sermayelerinde olmak üzere amortisman hesaplarında 75 026 226,97
lira gözükmektedir. İdarenin hesap vaziyeti düzelmek için bu muzaaf amortismanı nihayet ve-
rilmelidir.

1941 yılı bilançosuna göre idarenin resmî ve hususi şahıslardan 15 850 229,07 lira alacağı
vardır. Son roleveye nazaran bunun 4 625 993,19 lirası resmî dairelere ait olup bunun da 450
lira kadarı ciheti askeriyeye 215 lira kadarı da jandarmaya aittir.

İdarenin son stok malzeme cetveline göre 1941 yılından 1942 yılına 9 962 641,53 liralık mal-
zeme stoku dovredilmiştir. Bu yılın ilk sekiz ayı içinde stok 9 033 694,62 liralık malzeme ilâve
edilmiş ve bu stoktan 8 064 241,68 liralık malzeme kullanılmıştır. Bu itibarla elde 10 932 094,47
liralık malzeme vardır.

Umum müdürlüğün nakit, esham ve tahvilât ve bankalarda olmak üzere 29 072 485,92 lira
mevdudu vardır.

Umum müdürlüğün 4182 sayılı kanuna müsteniden hâsılından demiryolları inşaatından müte-
vellit ihtiyaçlara ve borçlara tahsis edildikten sonra bakiyesi Hazine cari hesabına yatırılmak üzere
ihraç ettiği bonolar yekûnu 249 548 166,39 lirayı bulmuştur. Bunların ciheti tahsisleri hakkında
umum müdürlükte malûmat olmadığından bu hususun teferriatı tesbit edilmemiştir.

Yüksek bilgilerine arz olunur.

Raportör
Trabzon mebusu
S. Anamur

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Esas No. 1/3
Karar No. 30

17 . V . 1943

Yüksek Reisliğe

Başvekaletin 27 . II . 1943 tarih ve 6/630 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1943 mali yılı bütçe kanunu lâihası Encümenimize havale buyurulmakla Münakalât vekili Ali Fuad Cebesoy ve Devlet Demiryolları umum müdürü ile Maliye vekâleti namma Bütçe ve mali kontrol umum müdürleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Masraf bütçesi:

Umum müdürlüğün 1943 mali yılı bütçesi geçen yıla nazaran (28 420 000) lira fazlasıyla (106 000 000) lira olarak teklif edilmiş bulunmaktadır.

Ancak 1942 mali yılı muvazenei umumiye kanunu ile bidayeten tesbit olunan (77 580 000) liralık tahsisata bilâhara muhtelif kanunlar ile kabul edilmiş olan (27 013 000) liralık munzam ve fevkalâde tahsisat ilâve edildiği takdirde iki bütçe arasındaki fark (1 407 000) liraya tenzül etmiş olur.

Masraf bütçesi; beş kısım iltiva edip birinci kısmını teşkil eden işletme masraflarının şahsi masraflara mütecellik birinci babına bu yıl (7 445 000) lira fazlasıyla (32 100 000) lira tahsisat konulmuştur. Bu fazlanın:

Lirası

2 244 000	Ücret ve yevmiyeler;
346 000	Harekâtlar;
146 000	Eenebi memlekete gönderileceklerle eenebi mütehassıslar;
295 000	Tâli ücretler;
3 759 000	Memur ve müstahdemlerle ailelerine yardımlar;
655 000	Tahmil ve tahliye ücret ve masrafları.

Fasıllarına ait bulunmaktadır ve en mühim ziyadeli de ücret ve yevmiyelerle yardımlarda görülmektedir.

Ücret ve yevmiyelere yapılan ilâveler hak-

kındaki izahlara nazaran bu yıl Umum müdürlük kadrolarına ücretlerini birinci faslın birinci maddesinden alan daimi memur ve müstahdemler sınıfına 1954 ve istihkaklarını masraf tertibinden alan memur ve müstahdemler sınıfına ise 265 ki, ceman 2219 memur ve müstahdem ilâvesi teklif edilmektedir.

1943 yılında geçen yıla nispetle trafiğin artmamasına ve raporda da izah edildiği ve hile halen esas kadroda 2823 ve ayrıklarını masraf tertibinden alan memur ve müstahdem kadrosunda 468 ki, ceman 3291 münhal bulunmasına nazaran kadrosunu genişletmekten ise bu münhalâtı doldurmak suretiyle tahsisattan tasarruf temini cihetine gidilmesi üzerinde durulmuştur.

Alman izahlarda bu münhallerden mühim bir kısmının taallük ettiği hizmetleri, bu günkü şartlar içinde kadrodaki ücretleri ile ifaya talip zuhur etmediği ve bir kısım münhallerin ise binnisbe yüksek ücretli memuriyet olması dolayısıyla kanuni vasıfları haiz ve kademe kademe yükselmiş memurlarla peyderpey kapatılması kabil olup bu yerlere aşağı kademelerden veya hariçten memur alınması vârit olanıyacağı cihetle istenilen vasfı haiz memurlar yetişinceye kadar bu münhallerin devamına mecburiyet bulunduğu ve buna mukabil muhtelif anlaşmalarla memlekete mühim miktarda lokomotif, vagon ve sair malzeme girmesi mukarrer olup bunlarla mütenasip bir surette şimdiden işe almış personelin yetiştirilmesi zarureti kadronun tevsiini gerektiren başlıca sebebi teşkil etmek üzere hatlar üzerinde emniyet bakımından teftiş ve murakabenin daha sıkı bir surette ifası için teftiş kadrosunun takviyesi ve bunlara ilâveten yeniden ihdas veya tevsi edilen teçhizat ve işe işleriyle sıhhi tesisatın ve nektep ve kurs servislerinin de kadroları genişletmeği zaruri kıldığı ifade edilmiş ve müzakere neticesinde kadroya yapılan zamlar ekseriyetle kabul edilmiştir.

Memur ve müstahdemler ile ailelerine ya-

pılacak yardımı gösteren beşinci fasılda en büyük ilâve katarlar ile deniz vasıtalarında ve hamulenin tertip ve tahriki ile Bilfiil alâkâlı memur ve müstahdemlerin iâşe masraflarına taallük etmektedir. Geçen sene kabul buyurulan kanun hükmünü yerine getirmek üzere bu tahsisatın konması tabiidir.

İşletme kısmının gayri şahsi masraflar başına yapılan (19 107 000) liralık ilâve, (6 704 000) lirası işletme müstehlek malzemesi ve masrafları faslına ve (12 256 000) lirası da bakım ve teedit masraflarına ve mütebakiisi diğer tertiplere ihtiyaca göre tevzi edilmiş bulunmaktadır.

Bu iki fasıldaki mühim artışın başlıca sebebi :

Bilimum müstehlek malzeme fiyatlarının yükselmesi ve hılhassa istenilen vasıfta kömür ve yağ temin edilememesinden dolayı normalin üstünde kömür ve yağ sarfiyatı yapılması ve yüz kilometrelik bir kısım hattın bu yıl içinde yenilenmesidir. İdare binalarıyla muharrik ve müteharrik edevatın gittikçe çoğalmasının ve sebekenin de mütemadiyen genişlemesinin ve eskimesinin bu bağta mühim tesiri olduğu aşıkârdır.

Masraf bütçesinin üçüncü kısmını teşkil eden

yeni inşaat ve servet tezayüdü tahsisatı geçen seneye nispetle (1 591 000) lira raddesinde bir fazlalık göstermekte ise de geçen sene münakale ve munzam tahsisat suretiyle bu kısma (7 000 000) lira tahsisat verildiği nazarı itibara alırsa 4,5 milyon liradan fazla bir tenzilat yapılmış olduğu göze çarpar. Hatlarımızın emniyet ve inkişafı bakımından gayet lüzumlu olan bu tahsisatın daima artış kaydetmesi temenniye şayandır.

Bu suretle 106 milyon lira olarak teklif edilen masraf bütçesi aynen kabul edilmiştir.

Varidat bütçesi :

Geçen yıla nispetle (28 420 000) lira fazla olarak tahmin edilmiş bulunan varidat bütçesinin kalemleri üzerinde bütçenin Eneümenimizde müzakeresi sırasında 1942 yılının elde edilmiş bulunan on aylık tahsilât yekûnları üzerinden tahmin yapmak inkânı hâsıl olmuştur. Hükümet teklifindeki tahminler yedi aylık tahsilât üzerine yapılmış bulunmaktadır.

Varidatın en mühim kalemlerini işletme hâsılatı teşkil etmektedir. Varidat bütçesini ihtiva eden (B) cetvelinin birinci ve ikinci fasıllarıyla Trabzon - İran otobüs işletmesine dair olan beşinci fasla mevzu bulunan bu işletme hâsılatının mukayeseli cetvelini aşağıya dercediyoruz :

F. Ml.	Varidatın nevi	1942 mali yılı 10 aylık varidat yekûnu	1941 mali yılı nisân, mayıs ayları iki aylık varidat yokûnu	Yekûn	Zamsız yapılan yedi aylık tahsilâtın % 30 teza-yût nispeti	Bu yılın tahsilât seyrine nazaran aylık vasa-tiye göre ilâvesi icabeden	Umumî yekûn	Hükümetin tahmini
		Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira	Lira
1	1 Yolcu	26 940 464	4 801 791	31 742 255	5 895 000	—	37 537 255	37 000 000
	2 Yolcu ağırlığı	739 733	140 030	879 763	—	—	—	800 000
	3 Mesajeri	473 008	62 106	535 115	—	94 600	567 608 [*]	700 000
	4 Seyriseri	3 881 738	622 747	4 504 486	—	—	—	4 500 000
	5 Seyrihaffif	33 316 424	6 321 798	39 638 222	—	—	—	—
								Son aylarda tatbik edilen yüksek tarifeler nazara alınmak suretiyle
6 Muhtelif		1 072 031	342 534	1 414 566	—	—	—	50 000 000
2	1 Haydarpaşa limanı ve rih-tın hasılatı	1 087 136	289 230	1 376 486	—	—	—	750 000
	2 Derince limanı	91 630	14 802	106 432	—	—	—	1 000 000
	3 İskenderun limanı	366 114	—	366 114	—	—	—	80 000
	4 Mersin limanı	226 481	—	226 481	—	—	—	800 000
	5 İskeleler	173 454	75 813	249 268	—	—	—	600 000
5	Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi hasılatı	92 432	11 942	104 394	—	—	—	300 000
								100 000

[*] Birinci ve beşinci haneler yekûnu.

Bu cetvel, 1942 yılının 10 aylık tahsilâtıyla 1941 yılının son iki aylık varidat yekûnlarının meemuundan hasıl olan rakamın 1943 yılı için arzettiği bir hususiyet varsa bunu da ilâve etmek suretiyle tanzim edilmiştir.

Cetvelin tetkikinden yapılan tahminlerin hakikato karip bulunduğu anlaşılmaktadır. Gerçi bu cetvelde yoleu varidatı, bulunan hesaba göre (31 742 255) lira olarak gözükmekte ise de bu varidata ikinci kânun 1943 den itibaren mevkiî tatbika konulan % 30 zammın 1943 yılında temin edeceği hasılatın bu yekûna ilâvesi icabetmektedir. Binaenaleyh 1942 yılının (19 500 000) liradan ibaret bulunan ilk yedi aylık tahsilâtının yüzde otuz farkının da bu yekûna ilâvesi halinde muhammen miktarı aşan bir rakam tahassul etmiş olur.

Keza sayrı hafif hasılatı 1942 yılında bu cetvele nazaran (40 000 000) lira raddesinde bir varidat arz etmektedir. Aneak son aylarda tatbik edilen yüksek tarifeleri ve bir takım tenzilatlı tarifelerin kaldırılmış olmasını nazarı itibara alınca idarenin tahmininde isabet bulunduğu anlaşılır.

Diğer varidat kalemlerindeki tahminlerin de aynı seyirlere göre yerinde görüldüğü anlaşıldığından Umum müdürlük varidat bütçesi yekûnu olarak tahmin edilmiş bulunan (106 000 000) lira müvafık bulunmuştur.

Raportörün raporunda 1941 malî yılındaki tren kilometreye isabet eden varidat miktarı ve tarifeye yapılan zam ile ayarlayan ve Hükümet tahminlerinin yerinde olduğunu teyit eden faydalı malûmat mevcuttur.

Bütçe kanunu lâyhasma gelinö:

Lâyiha bütçenin tatbikatına taallük eden maddelerden başkaca yeni bir hüküm ihtiva etmemesi itibariyle aynen kabul edilmiş, yalnız parasız veya tenzilli tarife ile seyahat etmek hakkına haiz olanları gösteren (D) cetvelinde geçen yıllarda tesbit edilen esaslar dışında teklif edilen bir kısım tadiller cetvolden çıkarılmıştır.

Bu esaslar dahilinde hazırlanmış bulunan Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1943 malî yılı bütçe kanunu lâyhması Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Muğla	İstanbul
T. Coşkan	H. Kitabcı	F. Öymen
Amasya	Antalya	Aydın
A. K. Yiğitoğlu	N. E. Sumer	Gl. R. Alpman
Bahkesir	Bursa	Diyarbakır
S. Örgöevren	Dr. S. konuk	R. Bekit
Diyarbakır	Edirne	Giresun
Ş. Uluğ	M. N. Gündüzalp	A. Sayar
İsparta	İstanbul	İstanbul
M. Karaağaç	H. Kortel	H. Ülkmen
İzmir	Kayseri	Kütahya
M. Birsal	F. Baysal	H. Pekcan
Kütahya	Manisa	Samsun
A. Tiridoğlu	P. Kurdoğlu	M. A. Yörüker
Tokad	Tokad	Trabzon
H. N. Keşmir	R. A. Sevengül	M. S. Anamur
Yozgad	Yozgad	Zonguldak
S. İçöz	A. Sungur	E. Erışirgil

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1943 malî yılı
Bütçe kanunu lâyihası

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

MADDE 1. — Devlet demiryolları ve limanları İşletme umum müdürlüğü 1943 malî yılı masrafları için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (106 000 000) lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2. — Devlet demiryolları ve limanları İşletme umum müdürlüğü 1943 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (106 000 000) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Devlet demiryolları ve limanları İşletme umum müdürlüğü 1943 malî yılı daimî memur ve müstahdemleriyle nakil vasıtaları kadroları bağı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4. — Devlet demiryolları ve limanları İşletme umum müdürlüğü tarafından işletilmekte olan demiryollarıyla diğer motörlü vasıtaların, liman, iskele ve maden ocaklarının bütün varidat ve hasılatı bunlara mahsus kanun ve nizamnameler dairesinde tahsil olunur.

Erzurum - Sarıkamış ve şubası demiryolları için 1929 bütçesine bağı (C) işaretli tarife ahkâmı 1943 malî yılında da tatbik olunur. Bu tarifede tadilat icrasına Münakalat vekili salâhiyettardır.

MADDE 5. — Umumî idare binası teçhizat ve demirbaşlarının ikmaline, hattın tahkim, takviye ve tevsi ile muhtelif yerlerdeki (100) kilometrelik hattın ve makasların teçdidine; muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaat; atelye ve depolar için tezgâh, takım, kuvveî muharrir ve teçhizata; muharrir ve müteharrir edevatın teçdidi ile kara ve deniz nakil vasıtaları ve bunlara ait malzeme mübayaasına; limanlarla iskelelerin tahkim, tevsi ve teçdidine ait olmak üzere (20 000 000) liraya kadar gelecek senelere geçici taahhüdât ve sarfiyat icrasına Umum müdürlük mezundur.

Bu taahhütlerin (8 000 000) lirası bağı (A) işaretli cetvelin 18 nci (Bütçe kanununun 5 nci maddesi mucibince girişilecek taahhütler karşılığı faslına konmuş olan tahsisattan ve mütebakisi de 1943 malî yılı muhtemel varidat fazlalata-

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1. — Aynen.

MADDE 2. — Aynen.

MADDE 3. — Aynen.

MADDE 4. — Aynen.

MADDE 5. — Aynen.

rından karşılanır.

1943 mali yılı muhtemel varidat fazlaları da mezkûr fasla ilâveten tahsisat kayıt ve sarfolunur.

Taahhütlerin bu suretle karşılanmıyan kısmı idarenin müteakip yıllar bütçesine konacak tahsisat ile ödenir.

MADDE 6. — 1943 mali yılı nakti muamelelâtının tedviri ve (1 500 000) liraya kadar kömür, (5 000 000) liraya kadar malzeme istoku yapmak için Umum müdürlük (7 000 000) liraya kadar kısa vâdeli istikrazlar akdine ve bankalar nezdinde hesabı câri açtırmaya ve Maliye vekili bu istikrazlara kefalet etmeğe mezundur.

MADDE 7. — Devlet Demiryolları şebekesi üzerinde 1943 mali yılı zarfında ücretsiz veya tenzilatlı ücretle seyahat etmek hakkını haiz olanlar (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Devlet Demiryolları ve limanları umumî idaresinin Teşkilât ve vazifelerine dair 1042 sayılı kanunun eşhas nakliyatına ait 24,28 ve 34 ncü maddelerinin hükümleriyle mezkûr kanunu tadil eden 1483 sayılı kanunun 8 nci maddesinin 2 nci fıkrası hükmü 1943 mali yılında da tatbik edilmez.

1042 sayılı kanunun 25 nci maddesini tadil eden 3282 sayılı kanun ile Posta kanununun 53 ncü maddesini tadil eden 3108 sayılı kanun hükmü ve 21 haziran 1930 tarih ve 9623 sayılı İcra Vekilleri Heyeti kararnamesinin 1 nci Umumî müfettişe ait hükmü hariç olmak üzere diğer hükümleri bakidir.

MADDE 8. — Aşağıdaki fıkralarda yazılı masraflardan herbiri için konan tahsisat kâfi gelmediği takdirde ilâveten sarfına lüzum görülecek miktarı tediyeye Umum müdürlük mezundur. Mali yıl sonunda çıkacak tahsisat farkları katî hesapta ayrıca gösterilir.

- a - Tahmil ve tahliye ücretleri;
- b - Mahkeme harçları;
- c - Semplonekspresi açığından Türkiye hissesi;
- d - Reddiyat ve aidat;
- e - İrat getiren emlak resim ve vergileri.

MADDE 9. — Bu kanuna bağlı (A) işarethi cetvelin 3 ncü faslının 3 ncü maddesine mevzu (86 400) lira bir taraftan 1943 mali yılı muvazenei unanmiye kanununa bağlı (B) cetveline irat diğer taraftan Maarif vekâleti bütçesinde Yük-

MADDE 6. — Aynen.

MADDE 7. — Aynen.

MADDE 8. — Aynen.

MADDE 9. — Aynen.

sek mühendis mektebi ile teknik okulu umumî masrafları tertiplerine tahsisat kaydolunur.

MADDE 10. — Devlet Limanları işletme umum müdürlüğünce idare edilmekte olan Bandırma ve Mudanya iskeleleriyle Susanoğlu iskelesinin işletilmesi Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğüne devredilmiştir.

Bu iskelelerden alınacak resim ve ücretler Umum müdürlüğün diğer iskeleler tarifelerindeki ücret ve resim hadlerini geçemez.

MADDE 11. — Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum idaresinin Teskilât ve vazifelerine dair 1042 sayılı kanunu tadil eden 1483 sayılı kanunun 8 nci maddesinin (1) nei fıkrasına tevfikan idare encümenince verilecek müsaadenamelerin adedi (800) zü geçemez.

MADDE 12. — Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğününün 2847 ve 3173 sayılı kanunların hükümleri haricinde kullanacağı müteferrik müstahdemlerine ait kadroları ilişik (E) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 13. — İstasyon binalarında müsait yer bulunduğu takdirde Demiryol muhafaza kıtalarının tabur ve bölük komutanlarına vazife görmeleri için parasız oda tahsisine Umum müdürlük mezundur.

MADDE 14. — Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğününün 1932 - 1942 bütçe kanunlarının hükümleri 1943 mali yılı zarfında dahi devam edecek maddeleri bağlı (H) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 15. — Bu kanun 1 haziran 1943 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 16. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât vekilleri memurdur.

27 . II . 1943

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	H. Menemencioğlu	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
R. Peker	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	Sırrı Day
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Ş. R. Hatipoğlu
Mü V.		Ti. V.
		Dr. B. Uz

MADDE 10. — Aynen.

MADDE 11. — Aynen.

MADDE 12. — Aynen.

MADDE 13. — Aynen.

MADDE 14. — Aynen.

MADDE 15. — Aynen.

MADDE 16. — Aynen.

A - CETVELİ

P.	M.	Muhassasatın nev'i	1942 Mali yılı tahsisatı Lira	1943 mali yılı için Hükümetçe talep edilen Lira	Encümence kabul edilen Lira
		<i>Birinci kısım - İşletme masrafları</i>			
		Birinci bap - Şahsi masraflar			
1		Ücret ve yevmiyeler			
	1	Daimî memur ve müstahdemler	17 459 000	19 661 000	19 661 000
	2	Muvakkat tazminat	419 000	480 000	480 000
	3	Muvakkat memur ve müstahdemler	59 000	40 000	40 000
		Fasıl yekûnu	17 937 000	20 181 000	20 181 000
2		Harcırah			
	1	Daimî memuriyet harcırâhı	27 000	44 000	44 000
	2	Muvakkat memuriyet harcırâhı	105 000	153 000	153 000
	3	Devir ve teftiş harcırâhı	206 000	487 000	487 000
		Fasıl yekûnu	338 000	684 000	684 000
3		Enebi mütehassıslarla stajiyer memur ve müstahdemlerin ve talebenin masrafları			
	1	Enebi memleketlere gönderilecek talebe ile memur ve müstahdemlerin ücret, masraf ve harcırâhları	78 500	145 600	145 600
	2	Enebi mütehassısların ücret ve masrafları	15 000	70 000	70 000
	3	Yüksek mühendis mektebi ile Teknik okuldaki idare talebesinin masrafları	62 500	86 400	86 400
		Fasıl yekûnu	156 000	302 000	302 000
4		Tâli ücretler			
	1	Memur ve müstahdemlere verilecek ikramiye	330 000	500 000	500 000
	2	Kömür tasarruf ikramiyesi	5 000	5 000	5 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1942 Mali yılı tahsisatı Lira	1943 mali yılı için Hükümetçe talep edilen Lira	Encümence kabul edilen Lira
	3	2847 sayılı kanunun 9 neu mad- desi mucibince verilecek tazmi- natlar	1 293 000	1 293 000	1 293 000
	4	2847 sayılı kanunun 9 neu mad- desi mucibince verilecek tahsi- sat ve tâli ücretler	437 000	556 000	556 000
	5	4178 sayılı kanunun 3 neu mad- desi mucibince verilecek çocuk zammı	200 000	202 000	202 000
	6	4178 sayılı kanunun 9 neu mad- desi mucibince verilecek yaka- cak zammı	120 000	124 000	124 000
		Fasıl yekûnu	2 385 000	2 680 000	2 680 000
5		Memur ve müstahdemlere ve ailelerine yardım			
	1	Memur ve müstahdemlerin melbusat ve işçilerin tulum be- deli	1 000 000	1 308 000	1 308 000
	2	Tekâüt, dul ve yetim maaşları	1 250	1 250	1 250
	3	2454 sayılı kanun mucibince verilecek tekâüt aidatı ile mâ- lûliyet karşılığı	1 200 000	1 500 000	1 500 000
	4	İdare hizmetinden çıkarılanla- ra ve kazaya uğrıyanlara veya ailelerine nizamname mucibin- ce verilen tazminat	20 000	20 000	20 000
	5	Sanat okulu masraflarına yar- dım	271 480	766 000	766 000
	6	Mektep bulunmayan yerlerde- ki memur ve müstahdem ço- cuklarının tahsil masraflarına yardım	87 200	123 000	123 000
	7	Demiryol meslek mektebi üe- ret ve masrafları (Talebenin harcıklarıyla sair masrafları dabil)	180 000	428 000	428 000
	8	Hâçlar sıhhi imdat kutuları masrafları, memur ve müstah- demlerle ailelerine sıhhi mu- avenet, cenaze ve sıhhi levazım ve nakliye ve sıhhi tedabir mas- rafları	332 070	500 000	500 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1942	1943 mali yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümence kabul edilen Lira
		9 Demiryollar spor teşekkülleri-ne yardım	2 000	2 000	2 000
		10 Katarlarla deniz vasıtalarında çalışan ve hamulenin tertip ve tahriki ile bilfiil alâkalı memur ve müstahdemlerin işe masrafı		1 704 750	1 704 750
		11. 4306 sayılı kanun mucibince verilecek giyim eşyası bedeli ve bilûmum masrafları		500 000	500 000
		Fasıl yekûnu	3 094 000	6 853 000	6 853 000
6		Tahmil ve tahliye ücret ve masrafları	745 000	1 400 000	1 400 000
		Birinci bap yekûnu	24 655 000	32 100 000	32 100 000
		İkinci bap - Gayri şahsi masraflar			
7		İşletme müstehlek malzemesi ve masrafları			
		1 Matbu evrak, kırtasiye ve mecmua bedeli ile demiryollar dergisine yardım	405 000	455 000	455 000
		2 Binaların, muharrik ve müteharrik edevatın tenvir, teshin, mahrukat, yağ ve sair müstehlek mevât masrafları	11 423 500	18 077 500	18 077 500
		3 Bilet matbaası ücret ve masrafları	10 500	10 500	10 500
		Fasıl yekûnu	11 839 000	18 543 000	18 543 000
8		Bakım ve tecdit masrafları (Fevkalâde kazalar, arızalar ve sel tahribatı masrafları dahil)			
		1 Demirbaş eşyanın bakım ve tecdidi	119 000	224 000	224 000
		2 Üst yapının bakım ve tecdidi	6 584 000	12 406 000	12 406 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1942	1943 malî yılı için	
			Mali yıl tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
	3	Diğer tesisatın bakım ve tevdidi (elektrikli ve elektriksiz işaretler masrafları, liman, rıhtım ve bilûmum deniz vasıtaları, silolar masrafları dahil)	2 616 000	4 435 000	4 435 000
	4	Muharrik ve müteharrik edevatın bakım ve tevdidi	9 353 000	13 704 000	13 704 000
	5	Fidanlıklar ve ziraat işleri ücret ve masrafları	299 000	458 000	458 000
		Fasıl yekûnu	18 971 000	31 227 000	31 227 000
9		Ecnebi demiryolu tesisatının istimali ve üçüncü şahısların hizmetleri			
	1	Transit vagonların edevat tatili ücreti	120 000	84 000	84 000
	2	Sempron ekspresi açısından Türkiye hissesi	1 000	1 000	1 000
	3	Mücavir demiryollarına verilen rödövanlar	8 000	8 000	8 000
	4	Demiryolları ittihatları ve takas büroları idare ve temsil masrafları	6 000	6 000	6 000
		Fasıl yekûnu	135 000	99 000	99 000
10		Her nevi vergiler, maddi mükellefiyetler ve zarar, ziyan tazminatı			
	1	İrat getiren emlak resim ve vergileri	13 000	13 000	13 000
	2	Kazalar neticesinde ölen veya mâlûl kalanlara, nakil esnasında hasar ve ziyaa uğriyan eşya sahiplerine verilecek tazminat	35 000	200 000	200 000
	3	Eski seneler borçları	22 000	8 000	8 000
	4	Reddiyat ve aidat	50 000	50 000	50 000
		Fasıl yekûnu	120 000	271 000	271 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1942	1943 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
11		Müteferrik masraflar			
	1	Posta, telgraf ve telefon ücretleri	40 000	75 000	75 000
	2	İlân ücretleri	16 000	16 000	16 000
	3	Mahkeme masrafları, serbest Avukat ücretleri	25 000	40 000	40 000
	4	Faiz, aعیو ve akça farkları	15 000	15 000	15 000
	5	Sigorta ücret ve sermayesi	150 000	170 000	170 000
	6	Temsil masrafları	2 000	5 000	5 000
	7	Beynelmilel demiryolu teşekkül ve kongrelerine iştirak masrafı	15 000	15 000	15 000
	8	Pasif korunma tertibatı masrafları	50 000	500	500
	9	Binalar icarı	11 500	14 500	14 500
	10	Müteferrik masraflar (Misafir kabul masrafları dahil)	134 000	138 000	138 000
	11	Gayri melhuz masraflar	3 500	5 000	5 000
		Fasıl yekûnu	462 000	494 000	494 000
		İkinci bap yekûnu	31 527 000	50 634 000	50 634 000
		Birinci kısım yekûnu	56 182 000	82 734 000	82 734 000
		<i>İkinci kısım</i>			
12		Satın alınan demiryol ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları ve sair masrafları	4 609 481	4 605 496	4 605 496
		<i>Üçüncü kısım - Yeni inşaat ve servet tezayüdatı</i>			
13		Demirbaş tezyidi	1 261 000	5 650 000	5 650 000
14		İnşaat ve tesisat masrafları			
	1	Muhtelif yeni inşaat ve tesisat	800 000	2 202 000	2 202 000
	2	Fidanlıklarda yapılacak muhtelif inşaat ve tesisat	50 000	50 000	50 000
		Fasıl yekûnu	850 000	2 252 000	2 252 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1942	1943 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümenecce kabul edilen Lira
15		3247 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile gümrük resmi ve sair masrafları	4 300 000	900 000	900 000
16		3980 sayılı kanun gereğince yapılacak masraflar			
	1	3980 sayılı kanun mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile sair masrafları	1 300 000	250 000	250 000
	2	3980 sayılı kanunun 3 ncü maddesi mucibince istimal edilecek kredinin itfa ve faiz karşılığı	—	250 000	250 000
		Fasıl yekûnu	1 300 000	500 000	500 000
		Üçüncü kısım yekûnu	7 711 000	9 302 000	9 302 000
<i>Dördüncü kısım</i>					
17		Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları			
	1	Ücret ve yevmiyeler	121 000	121 000	121 000
	2	Sair umumî masraflar	188 400	188 000	188 000
		Dördüncü kısım yekûnu	309 400	309 000	309 000
<i>Beşinci kısım</i>					
18		Bütçe kanununun 5 nci maddesi mucibince girişilecek taahhütler karşılığı	8 000 000	8 000 000	8 000 000
19		1715 sayılı kanunun 8 nci maddesi mucibince Cumhuriyet merkez bankasına verilecek itfa karşılığı	768 119	1 049 504	1 049 504
UMUMİ YEKÛN			77 580 000	106 000 000	106 000 000

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nev'i	1942	1943 mali yılı için	
			Mali yılı muhammenatı Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Encümençe tahmin edilen Lira
1		Demiryollar işletme gelirleri			
	1	Yolcu	22 500 000	37 000 000	37 000 000
	2	Bagaj	600 000	800 000	800 000
	3	Mesajeri	500 000	700 000	700 000
	4	Seyriseri	3 250 000	4 500 000	4 500 000
	5	Seyrihafif	40 000 000	50 000 000	50 000 000
	6	Muhtelif hasılat	700 000	750 000	750 000
		Fasıl yekûnu	67 550 000	93 750 000	93 750 000
2		Limanlar ve iskeleler gelirleri			
	1	Haydarpaşa liman ve rıhtım gelirleri	700 000	1 000 000	1 000 000
	2	Derince limanı gelirleri	80 000	80 000	80 000
	3	İskenderun limanı gelirleri	—	800 000	800 000
	4	Mersin limanı gelirleri	—	600 000	600 000
	5	İskeleler gelirleri	65 000	300 000	300 000
		Fasıl yekûnu	845 000	2 780 000	2 780 000
3		Sıhhiye tevkifatı	450 000	530 000	530 000
4		Mütenevvi hasılat			
	1	İstimalden iskat edilen vagon, lokomotif ve hurda demirler satışı	20 000	20 000	20 000
	2	Pansiyon gelirleri	2 000	3 000	3 000
	3	Sanat okulu gelirleri	50 000	90 000	90 000
	4	İdareye ait binalardan alınacak kira ücretleri	100 000	100 000	100 000
	5	Faiz ve akçe farkları	200 000	180 000	180 000
	6	Müteferrik hasılat	250 000	447 000	447 000
		Fasıl yekûnu	622 000	840 000	840 000
5		Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi gelirleri	33 000	100 000	100 000
6		Geçen yıllardan devreden ve tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlaları	8 080 000	8 000 000	8 000 000
		UMUMİ YEKÛN	77 580 000	106 000 000	106 000 000

C - CETVELİ

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
<i>Umum müdürlük</i>			Müfettiş	5	1
Umum müdür	1	1	Başmüfettiş	6/I	3
Umum müdür muavini	2	3	S. I. Müfettiş	6/II	3
Müfettiş	4	1	S. II. Müfettiş	8	3
Umumî kâtip	5	1	Evrak ve dosya âmiri	8	1
Başmüfettiş	6/I	1	Kalem âmiri	9	2
Evrak ve dosya âmiri	8	1	Müdekkik	10	3
Kalem âmiri	9	3	Masa şefi	11	3
Kalem şefi	10	4	S. I. Memur	12	3
Masa şefi	11	3	S. II. Memur	14	3
S. I. Memur	12	2			26
S. II. Memur	14	5			
		25	<i>Beden terbiyesi müdürlüğü</i>		
			S. I. Müfettiş (Müdür)	6/II	1
			S. II. Müfettiş (Antrenör)	8	4
			Kalem âmiri	9	1
			S. I. Memur (Eğitmen)	12	12
			S. II. Memur	14	2
					20
			<i>Teftiş heyeti</i>		
Teftiş heyeti reisi	2	1			
Müfettiş	4	6			
»	5	7			
Başmüfettiş	6/I	3			
S. I. Müfettiş	6/II	12			
S. II. Müfettiş	8	40			
Kalem âmiri	9	1			
S. I. Memur	12	1			
S. II. Memur	14	1			
Memur namzedi	16	1			
		73			
			<i>Teçhizat ve iase müdürlüğü</i>		
			Müfettiş (Müdür)	5	1
			Başmüfettiş	6/I	1
			S. II. Müfettiş	8	2
			Kalem âmiri	9	2
			Kalem şefi	10	1
			Muhasip	11	2
			Masa şefi	11	2
			S. I. Memur	12	4
			S. II. Memur	14	4
					19
			<i>Mektepler ve kurslar müdürlüğü</i>		
Müfettiş (Müdür)	4	1			
Müfettiş	5	1			
Başmüfettiş	6/I	1			
S. I. Müfettiş	6/II	1			
Kalem şefi	10	1			
Masa şefi	11	1			
S. I. Memur	12	2			
S. II. Memur	14	1			
		9			
			<i>Organizasyon, neşriyat ve müdevvenat müdürlüğü</i>		
Müfettiş (Müdür)	4	1			
					10
			<i>Seferberlik müdürlüğü</i>		
			Seferberlik müdürü	6/II	1
			S. II. Müfettiş	8	1
			Kalem âmiri	9	1
			Masa şefi	11	1
			S. I. Memur	12	2
			S. II. Memur	14	3
			Memur namzedi	16	1

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
<i>İstatistik âmirliği</i>					
İstatistik âmiri	6/II	1	Muhasip	11	5
Kalem âmiri	9	1	S. I. Kısım şefi	11	8
Kalem şefi	10	2	S. I. Fidanlık fen memuru	11	6
Masa şefi	11	2	S. II. Fidanlık fen memuru	12	9
S. I. Memur	12	3	S. II. Kısım şefi	12	11
S. II. »	14	3	S. II. Ressam	12	10
		12	S. I. Memur	12	1
			S. II. Memur	14	11
			Memur namzedi	16	12
			Mavici	17/III	3
			Şakirt	18/I	2
					179
<i>Yol dairesi</i>			<i>Cer dairesi</i>		
Yol dairesi reisi	3	1	Cer dairesi reisi	3	1
» » » muavini	5	2	Cer heyeti fenniye müdürü	4	1
Yol heyeti fenniye müdürü	4	1	Müfettiş	4	1
Demir köprüler heyeti fenniye müdürü	5	1	Cer reis muavini	5	2
Müfettiş	5	6	Başmüfettiş	6/1	6
» (Ziraat işleri için)	5	1	Başmühendis	6/1	7
Yol başmüfettişi	6/I	8	S. I. Müfettiş	6/II	5
S. I. Yol müfettişi	6/II	5	S. II. Diplomalı mühendis	8	5
S. I. Diplomalı mühendis	6/II	6	S. I. Merkez Fen memuru	8	10
Ziraat müfettişi	6/II	1	S. II. Müfettiş	8	4
Fidanlık âmiri	7	5	Evrak ve dosya âmiri	8	1
Emniyet tesisatı müfettişi	7	1	Kömür tesellüm şefi	8	1
İstimlâk âmiri	7	1	Kalem âmiri	9	1
Mühendis şube şefi	7	8	Murakıp	9	2
Mühendis şube şefi (Orman mühendisi)	7	1	Kalem şefi	10	10
Diplomalı mimar	7	2	Başressam	10	2
S. II. Mühendis (Yol müfettişi)	7	2	S. II. Merkez fen memuru	10	10
S. II. Diplomalı mühendis	8	4	Başmakiniist	10	3
S. I. Şube şefi	8	1	S. I. Ressam	11	9
S. II. Müfettiş	8	1	Masa şefi	11	10
S. I. Telgraf müfettişi	8	1	S. I. Memur	12	12
S. I. Merkez fen memuru	8	1	S. II. Ressam	12	9
S. II. Şube şefi	9	3	S. II. Memuru	14	29
İstimlâk şefi	9	5	Memur namzedi	16	18
Kalem âmiri	9	4	Mavici	17/III	3
Murakıp	9	2			162
Başressam	10	4	<i>Ticaret ve hasılat dairesi</i>		
Müdekkik	10	2	Ticaret ve hasılat reisi	3	1
Kalem şefi	10	5	Ticaret ve hasılat reis muavini	5	2
S. II. Merkez fen memuru	10	5	Müfettiş	4	1
S. I. Ressam	11	5			
Masa şefi	11	6			

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
Başmüfettiş	6/I	3	S. II. Haret müfettişi	8	7
S. I. Müfettiş	6/II	22	S. I. Gar şefi	8	2
S. II. Müfettiş	8	22	S. II. Gar şefi	9	5
Evrak ve dosya âmiri	8	1	Müfettiş muavini	10	2
Murakıp	9	41	S. I. İstasyon şefi	10	9
Müdekkik	10	57	S. II. İstasyon şefi	11	10
Masa şefi	11	59	S. III. İstasyon şefi	12	12
S. I. Memur	12	83	Kalem âmiri	9	1
S. II. Memur	14	115	Kalem şefi	10	3
		407	Masa şefi	11	1
			S. I. Ressam	11	1
			S. I. Memur	12	4
			S. II. Memur	14	3
			Memur namzedi	16	6
			S. II. Yardımcı	16	2
			Kopyacı	17/III	1
					89
<i>Maliye ve muhasebe işleri dairesi</i>			<i>Sıhhat işleri müdürlüğü</i>		
Maliye ve muhasebe işleri reisi	3	1	Sıhhat işleri müdürü	4	1
Müfettiş	4	1	» » » muavini	5	1
Maliye ve muhasebe işleri reis muavini	5	2	Mütehassis doktor	6/I	1
Başmüfettiş	6/I	1	S. I. müfettiş	6/II	2
S. I. Mesul muhasip	6/I	7	Eeza methar şefi	8	1
S. II. Mesul muhasip	6/II	7	S. I. Eczacı	9	1
S. I. Müfettiş	6/II	6	Kalem âmiri	9	1
S. II. Müfettiş	8	5	» şefi	10	1
Murakıp	9	5	S. II. Eczacı	10	1
Kalem âmiri	9	26	Masa şefi	11	1
Kalem şefi	10	7	S. I. Memur	12	4
Müdekkik	10	53	S. II. »	14	2
Masa şefi	11	35	S. II. » (Sıhhat memuru)	14	1
Muhasip	11	35	Eczacı kalfası	14	3
S. I. Memur	12	88	Memur namzedi	16	2
S. II. Memur	14	49	S. II. Hademe	18/III	1
Memur namzedi	16	2	S. I. Hammal	19/I	1
Şakirt	18/I	2			
Başveznedar	9	3			
S. I. Veznedar	10	18			
S. II. Veznedar	12	26			
S. I. Bekçi	18/II	10			
S. II. Bekçi	18/III	6			
		395			25
<i>Hareket dairesi</i>			<i>Ankara hastanesi</i>		
Hareket dairesi reisi	3	1	Mütehassis doktor (Başhekim)	6/I	1
Hareket dairesi reis muavini	5	3	» »	6/I	11
Hareket başmüfettişi	6/I	6	S. III. Doktor	8	4
Başmüfettiş	6/I	1	S. I. Eczacı	9	1
S. I. Hareket müfettişi	6/II	8	S. II. »	10	1
S. I. Müfettiş	6/II	1	Kalem şefi	10	2

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
Şefmuntör	11	1	S. II. Memur	14	22
Masa şefi	11	1			70
S. I. Memur	12	7			
S. II. »	14	16			
Eczacı kalfası	14	2			
İtüh makinisti (kalöriferci)	16	1	<i>Malzeme dairesi</i>		
Hemşire	17/I	2	Malzeme dairesi reisi	3	1
Hastabakıcı	17/II	18	Müfettiş	4	1
Aşçbaşı	17/II	2	Malzeme dairesi reis muavini	5	2
Telefoncu	17/III	1	Başmüfettiş	6/I	2
Kamyon şöferi	17/III	1	Başmüfettiş (Kimyegar)	6/I	1
Şakirt	18/I	1	S. I. Müfettiş	6/II	2
S. I. Bekçi	18/II	2	Sipariş şefi	7	3
S. II. Hademe	18/III	17	S. II. Müfettiş	8	2
		92	Evrak ve dosya âmiri	8	1
			Kalem âmiri	9	4
			Sipariş memuru	9	8
			Müdekkik	10	9
			Muhasip	11	10
			S. I. Memur	12	17
			S. II. Memur	14	14
			Kopyacı	17/III	1
					79
<i>Eskişehir hastanesi</i>			<i>Hukuk işleri müdürlüğü</i>		
Mütihassis doktor (Başhekim)	6/I	1	Hukuk işleri müdürü	4	1
» »	6/I	8	Müşavir avukat	4	1
S. III. Doktor	8	3	Hukuk işleri müdür muavini	5	1
S. I. Eczacı	9	1	S. I. Avukat	5	2
Kalem şefi	10	1	S. II. Avukat	6/II	1
Masa şefi	11	1	Kalem âmiri	9	1
S. I. Memur	12	1	Kalem şefi	10	1
S. II. »	14	10	Masa şefi	11	1
İtüh makinisti	16	1	S. I. Memur	12	2
Memur namzedi	16	2			11
Hastabakıcı	17/II	10			
Aşçbaşı	17/II	1	<i>Liman işleri dairesi</i>		
Şakirt	18/I	1	S. I. İşletme müdürü	3	1
S. I. Bekçi	18/II	1	Müfettiş (İnşaiye mühendisi)	5	1
S. I. Hademe	18/II	4	Başmüfettiş (Güverte, ma-		
S. II. »	18/III	8	kine)	6/I	2
		54	S. I. Müfettiş (Gümrük)	6/II	1
			Kalem âmiri	9	1
			Başressam	10	1
			Kalem şefi	10	1
			Masa şefi	11	2
<i>Zat işleri müdürlüğü</i>					
Zat işleri müdürü	4	1			
» müdür muavini	5	1			
S. I. Müfettiş	6/II	1			
Evrak ve dosya âmiri	8	1			
Kalem âmiri	9	4			
Kalem şefi	10	8			
Masa şefi	11	14			
S. I. Memur	12	18			

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. I. Memur	12	4	Müdekkik	10	1
S. II. Memur	14	2	Masa şefi	11	1
		16	S. I Memur	12	5
			S. II Memur	14	5
			Kopyacı	17/III	1
					20
<i>Daire müdürlüğü</i>			<i>İşletme hakimlikleri</i>		
Daire müdürü	9	1	Başmüfettiş (Doktor)	6/I	12
Kalem şefi	10	1	Mütahassıs doktor	6/I	2
S. I. Memur	12	1	S. I Doktor	6/II	33
S. II. Memur	14	2	S. II Doktor	7	46
S. I. Şoför	14	3	S. III Doktor (Dişçi)	8	13
Memur namzedi	16	2	S. I Ezaacı	9	21
Aşçıbaşı	17/II	1	S. II Ezaacı	10	8
S. I. Bekçi	18/II	6	Masa şefi	11	2
S. II. Bekçi	18/III	10	S. I Memur	12	1
S. I. Hademe	18/II	50	S. I Memur (Sihhat memuru)	12	3
S. II. Hademe	18/III	85	S. II Memur	14	12
S. II. Hamal	19/II	36	S. II Memur (Sihhat memuru)	14	17
		198	Ezaacı kalfası	14	28
			S. II Memur (Hemşire, ebc)	14	15
			Memur namzedi	16	1
			Ettiv makinisti	16	1
			Hastabakıcı	17/II	26
			S. I Bekçi	18/II	1
					242
<i>İşletme müdürlükleri</i>			<i>İşletmeler hukuk işleri âmirlikleri</i>		
S. I. İşletme müdürü	3	9	Hukuk işleri âmiri	6/II	2
S. II. İşletme müdürü	4	5	S. I. Avukat	5	2
Müfettiş	5	5	S. II. Avukat	6/II	20
İşletme âmiri	6/I	1	Kalem âmiri	9	1
S. I. Müfettiş	6/II	3	S. I. Memur	12	7
Evrak ve dosya âmiri	8	7	S. II. Memur	14	8
Kalem âmiri	9	14			40
Kalem şefi	10	35			
Masa şefi	11	41			
Muhasip	11	50			
S. I. Kısım şefi	11	1			
S. I. Memur	12	79			
S. II. Memur	14	81			
Memur namzedi	16	53			
Kopyacı	17/III	1			
		385			
<i>Haydarpaşa satınalma komisyonu</i>			<i>İşletmeler daire memurlukları</i>		
Müfettiş	4	1	Kalem şefi	10	1
S. I. Müfettiş	6/II	2	Masa efiş	11	1
S. II. Müfettiş	8	1	S. I. Memur	12	1
Sipariş memuru	9	1	Aşçıbaşı	17/II	1
Evrak ve dosya âmiri	8	1	S. I. Hademe	18/II	196
Kalem âmiri	9	1			

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. II. Hademe	18/III	242	S. II. Cer müfettişi	8	13
S. I. Bekçi	18/II	12	Mühendis depo şefi	8	3
S. II. Bekçi	18/III	10	S. II. Elektrik işleri şefi	8	1
			S. II. Diplomalı mühendis	8	1
		464	S. I. Depo şefi	9	30
			Kalem âmiri	9	6
			S. II. Atelye şube âmiri	9	2
			Kalem şefi	10	12
			S. II. Merkez fen memuru	10	1
			S. I. Ustabaşı	10	16
			S. II. Depo şefi	10	71
			Başmakinist	10	55
			S. I. Makinist	11	292
			Masa şefi	11	28
			S. I. Memur	12	40
			Başrevizör	12	30
			S. I. Sabit makinist	12	1
			S. I. Nezaret makinisti	13	69
			S. II. Makinist	13	350
			Mezun ateşçi	14	553
			S. I. Revizör	14	132
			S. I. Şoför	14	19
			S. II. Nezaret makinisti	14	32
			S. II. Memur	14	67
			Puvantör	15	33
			S. II. Şoför	15	12
			S. II. Revizör	16	142
			S. III. Şoför	16	4
			Memur namzedi	16	17
			S. I. Loko ateşçisi	17/I	521
			Revizör muavini	17/I	51
			S. II. Loko ateşçisi	17/II	653
			Pompacı	17/II	189
			Mağazacı	17/III	57
			Gardivagon	18/I	746
			Sabit makine ateşçisi	18/I	251
			S. I. Bekçi	18/II	76
			S. II. Bekçi	18/III	102
		1308			4710

İşletmeler yol başmüfettişlikleri

Yol Başmüfettişi	6/I	11
S. I. Yol müfettişi	6/II	20
Mühendis şube şefi	7	10
Emniyet tesisatı müfettişi	7	11
S. II. Diplomalı mühendis	8	9
S. I. Telgraf müfettişi	8	5
S. I. Şube şefi	8	25
S. I. Merkez fen memuru	8	5
S. II. Şube şefi	9	23
S. II. Telgraf müfettişi	10	6
S. I. Usta başı	10	5
Kalem şefi	10	6
S. II. Merkez fen memuru	10	50
S. II. Ustabaşı	11	3
S. I. Kısm şefi	11	85
Masa şefi	11	3
Muhasip	11	6
S. I. Ressam	11	3
S. I. Memur	12	30
S. II. Kısm şefi	12	116
S. II. Ressam	12	12
S. II. Memur	14	44
S. I. Telefon tesisat memuru	14	3
S. II. Telefon tesisat memuru	15	10
S. II. Şoför	15	1
Memur namzedi	16	20
Telefoncu	17/II	50
S. II. Bekçi	18/III	232
Geçit bekçisi	19/I	285
Drezinör	19/I	219
		1308

İşletmeler cer başmüfettişlikleri

Cer başmüfettişi	6/I	11
S. I. Cer müfettişi	6/II	15
S. II. Atelye müdürü	6/II	1
S. I. Elektrik işleri şefi	7	1
S. II. Mühendis cer müfettişi	7	2
S. I. Atelye şube âmiri	8	2

İşletmeler hareket başmüfettişlikleri

Hareket başmüfettişi	6/I	10
S. I. Hareket müfettişi	6/II	22
S. II. Hareket müfettişi	8	42
S. I. Gar şefi	8	18
S. II. Gar şefi	9	62

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
Kalem âmiri	9	3
Müfettiş muavini	10	13
S. I. İstasyon şefi	10	247
Kalem şefi	10	5
Masa şefi	11	5
S. II. İstasyon şefi	11	276
S. I. Tren muayene memuru	11	18
S. II. Ambar şefi	11	32
S. III. İstasyon şefi	12	488
S. I. Memur	12	15
S. II. Tren muayene memuru	12	18
S. I. Ambar muhasibi	13	99
Hareket memuru	14	703
S. II. Ambar muhasibi	14	120
S. II. Memur	14	9
Başyardımcı	14	84
S. I. Şeftren	14	225
S. I. Yardımcı	15	262
Başmanevraç	15	71
S. II. Şeftren	15	330
S. II. Yardımcı	16	268
Memur namzedi	16	632
Bağaj kondoktörü	16	294
Kondoktör	17/II	576
S. I. Manavracı	17/II	193
Kopyacı	17/III	60
S. II. Manevraç	17/III	77
S. I. Lâmbacı	18/I	27
Amele çavuşu	18/I	2
S. II. Lâmbacı	18/II	17
S. I. Bekçi	18/II	100
Gardöfren	18/II	1177
S. I. Makasçı	18/III	960
S. II Bekçi	18/III	199
Hamalbaş	18/III	23
S. II. Makasçı	19/I	700
S. I. Hamal	19/I	92
S. I. Amele	19/I	11
S. II. amele	19/II	5
S. II. Hamal	19/II	247
		<hr/>
		8837

Limanlar işletme müdürlüğü

S. II. İşletme müdürü	4	1
Kalem âmiri	9	1
Kalem şefi	; 10	1

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
Muhasip	11	1
Masa şefi	11	1
S. I. Memur	12	3
S. II. Memur	14	4
Telefoncu	17/III	2
S. I. Hademe	18/II	3
S. I. Beçi	18/II	1
		<hr/>
		18

Liman başmüfettişlikleri

Başmüfettiş	6/I	2
S. I. Müfettiş	6/II	1
Liman rıhtım müfettişi	7	2
Kalem âmiri	9	2
Murakıp	9	1
Ambar müdürü	9	1
Kalem şefi	10	3
Müdekik	10	4
S. I. Ambar şefi	10	5
Masa şefi	11	1
S. II. Ambar şefi	11	15
S. I. Memur	12	12
S. I. Ambar muhasibi	13	7
S. II. Ambar muhasibi	14	6
S. II. Memur	14	14
Başyardımcı	14	7
S. I. Yardımcı	15	10
S. II. Yardımcı	16	4
Memur namzedi	16	1
S. I. Hademe	18/II	6
S. I. Bekçi	18/II	20
		<hr/>
		124

Yükleme ve boşaltma servisi

S. I. Müfettiş (Yükleme ve boşaltma şefi)	6/II	1
Liman şefi	9	2
Deniz başpuvantörü	10	6
Başpuvantör	12	4
Deniz puvantörü	12	50
S. I. Memur	12	6
S. II. Memur	14	19
Puvantör	15	15
Mütehasıs amele	18/I	12
S. I. Hademe	18/II	2

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. II. Hademe	18/III	3
		120
<i>Taahhüt servisi</i>		
S. I. Müfettiş (Deniz inspektörü)	6/II	2
Vesait şefi	10	1
Deniz başmemuru	11	5
S. I. Romorkör kaptanı	12	13
S. I. Romorkör makinisti	12	10
S. II. Romorkör makinisti	14	15
S. I. Şoför	14	6
S. III. Romorkör makinisti	15	3
S. I. Lotoromo	15	200
Mülâzim romorkör kaptanı	16	4
Ettiv makinisti	16	1
Mavna kaptanı	17/I	20
Dalgıç	17/I	2
S. I. Bekçi	18/II	2
S. II. Hademe	18/III	2
		286

Haydarpaşa liman ve rıhtım başmüfettişliği

Liman ve rıhtım başmüfettişi	6/I	2
S. I. Müfettiş	6/II	3
S. II. Hareket müfettişi	8	1
Liman şefi	9	2
Kalem âmiri	9	2
Kalem şefi	10	7
S. I. Ustabası	10	1
Masa şefi	11	3
Deniz başmemuru	11	1
S. II. Ambar şefi	11	2
S. I. Memur	12	7
S. I. Romorkör kaptanı	12	1
S. I. Romorkör makinisti	12	2
S. I. Ambar muhasibi	13	12
S. II. Memur	14	2
S. II. Romorkör makinisti	14	1
S. I. Yardımcı	15	17
S. II. Telefon tesisat memuru	15	1
S. II. Yardımcı	16	3
Mülâzim romorkör kaptanı	16	3
Mülâzim romorkör makinisti	16	2
Mavna kaptanı	17/I	7

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
Dalgıç	17/I	2
Telefoncu	17/III	1
Romorkör ateşçisi	18/I	6
S. I. Hademe	18/II	3
S. II. Hareme	18/III	1
S. I. Bekçi	18/II	44
Mağazacı	17/III	3
S. I. Yol çavuşu	15	1
Amele çavuşu	18/I	5
Tayfa	18/III	16
S. I. Amele	19/I	13
		177

Masraf tertibinden ücret alanlar

Tesellüm ve sevki şefliği

Tesellüm şefi	7	1
Tesellüm şefi (Kimyager)	7	1
S. II. Müfettiş	8	1
Kalem âmiri	9	1
S. I. Kimyager	9	3
Sipariş memuru	9	4
Müdekkik	10	7
S. I. Şefreyyon	10	1
Muhasip	11	6
S. I. Memur	12	10
S. II. »	14	6
Lâbortuvar kalfası	14	2
Mağazacı	17/III	3
Amele çavuşu	18/I	1
S. I. Bekçi	18/II	2
S. I. Hademe	18/II	4
Mütchassıs amele	18/I	15
S. I. amele	19/I	25
		93

Mağazalar

S. I. Mağaza şefi	6/II	8
Kalem âmiri	9	8
Sipariş memuru	9	8
Müdekkik	10	12
S. I. Şefreyyon	10	24
Muhasip	11	44

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. II. Bekçi	18/III	21	S. I. Bekçi	18/II	7
		234			26
<i>Halkapınar cer atelyesi</i>			<i>Yedikule cer atelyesi</i>		
S. I. Atelye müdür muavini	6/I	1	S. I. Atelye müdür muavini	6/I	1
Atelye işletme mühendisi	7	1	Atelye işletme mühendisi	7	1
S. I. Atelye şube âmiri	8	1	S. I. Atelye şube âmiri	8	2
S. II. Atelye şube âmiri	9	2	S. I. Merkez fen memuru	8	1
Kalem âmiri	9	1	Evrak ve dosya âmiri	8	1
S. II. Merkez fen memuru	10	2	S. II. Atelye şube âmiri	9	4
S. I. Ustabaşı	10	6	Kalem âmiri	9	1
S. II. Ustabaşı	11	1	S. II. Merkez fen memuru	10	2
Masa şefi	11	1	S. I. Ustabaşı	10	2
S. I. Memur	12	4	Kalem şefi	10	1
Başpuvantör	12	2	Masa şefi	11	3
S. II. Ressam	12	2	S. I. Memur	12	2
S. I. Sabit makinist	12	1	Başpuvantör	12	2
S. II. Memur	14	4	S. II. Ressam	12	2
Mezun ateşçi	14	1	S. II. Memur	14	5
Puvantör	15	3	Puvantör	15	3
Memur namzedi	16	2	Memur namzedi	16	3
Hasta bakıcı	17/II	1	Aşçıbaşı	17/II	1
Aşçıbaşı	17/II	1	Hastabakıcı	17/II	1
Sabit makine ateşçisi	18/I	5	Sabit makine ateşçisi	18/I	3
S. I. Bekçi	18/II	7	S. I. Hademe	18/II	2
S. II. Bekçi	18/III	2	S. I. Bekçi	18/II	15
		51			58

Aısancak cer atelyesi

S. I. Atelye müdür muavini (Atelye müdürü vazifesini gö- recek)	6/I	1
Fabrika kısmı âmiri	6/II	1
S. I. Atelye şube âmiri	8	1
S. II. Atelye şube âmiri	9	1
Kalem âmiri	9	1
S. I. Ustabaşı	10	3
Masa şefi	11	1
S. I. Memur	12	2
Başpuvantör	12	1
S. II. Memur	14	2
Puvantör	15	3
Hastabakıcı	17/II	1
Aşçıbaşı	17/II	1

Sivas cer atelyesi

S. I. Atelye müdürü	5	1
S. I. Atelye müdür muavini	6/I	2
S. I. Diplomalı mühendis	6/II	2
Fabrika kısmı âmiri	6/II	4
Atelye işletme mühendisi	7	1
S. I. Elektrik işleri şefi	7	1
S. I. Merkez fen memuru	8	3
S. I. Atelye şube âmiri	8	4
S. II. Diplomalı mühendis	8	9
Evrak ve dosya âmiri	8	1
Kalem âmiri	9	2
S. II. Atelye şube âmiri	9	7
Kalem şefi	10	2
S. II. Merkez fen memuru	10	15
S. I. Ustabaşı	10	20
Başressam	10	1

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. I. Ressam	11	8	<i>Çeltik madeni</i>		
S. II. Ustabaşı	11	8	İşletme âmiri	6/I	1
S. I. Makinist	11	2	S. I. Diplomalı mühendis	6/II	1
Masa şefi	11	4	S. II. Merkez fen memuru	10	1
Başpuvantör	12	2	Kalem şefi	10	1
S. I. Sabit makinist	12	3	S. I. Sürveyyan	12	2
S. II. Ressam	12	5	S. I. Sabit makinist	12	1
S. I. Memur	12	8	S. I. Memur	12	2
S. II. Memur	14	25	S. II. »	14	2
Puvantör	15	13	Puvantör	15	1
Başhemsire	14	1	S. I. Loko. ateşçisi	17/I	1
Memur namzedi	16	30	S. I. Bekçi	18/II	2
Etiv makinisti	16	1			
Aşçıbaşı	17/II	4			15
Hastabakıcı	17/II	3	<i>Matbaa</i>		
Mağazacı	17/III	3	S. I. Atelye müdür muavini	6/I	1
Mavici	17/III	1	S. II. » şube âmiri	9	1
Telefoncu	17/III	2	Sipariş memuru	9	1
Şakirt	18/I	12	Kalem âmiri	9	1
Sabit makine ateşçisi	18/I	3	Kalem şefi	10	1
S. I. Bekçi	18/II	14	S. I. Ustabaşı	10	3
S. I. Hademe	18/II	6	Masa şefi	11	1
S. II. Hademe	18/III	7	S. I. Ressam	11	1
S. II. Bekçi	18/III	14	S. I. Memur	12	3
		248	S. II. »	14	3
			S. I. Şoför	14	1
			Memur namzedi	16	3
			Mağazacı	17/III	1
			S. I. Hademe	18/II	2
			S. I. Bekçi	18/II	2
			S. II. »	18/III	1
			Hamaİbaşı	18/III	1
			S. I. Amele	19/I	6
					33
			<i>Demiryolu Meslek okulu</i>		
			Müfettiş (Müdür)	5	1
			Başmüfettiş (Başmuavin)	6/I	1
			S. I. Müfettiş (Müdür muavini)	6/II	1
			S. II. » (Öğretmen)	8	5
			Kalem âmiri (Öğretmen)	9	5
			» »	9	1
			» şefi (Yardımcı öğretmen)	10	2
					50

Derince travers fabrikası

S. I. Atelye müdürü	5	1
Başmüfettiş (Orman mühendisi)	6/1	1
S. II. Doktor	7	1
S. II. Merkez fen memuru	10	1
S. I. Şofreyyon	10	1
Muhasip	11	1
S. I. Memur	12	7
S. II. Memur	14	2
Başpuvantör	12	2
S. I. Makinist	11	1
S. I. Sabit makinist	12	4
S. II. Sabit makinist	16	5
S. I. Şoför	14	1
Sabit makine ateşçisi	18/I	9
Bahçıvan	18/II	1
S. II. Bekçi	18/III	8
S. II. Hademe	18/III	4

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
Muhasip	11	1
S. I. Memur (Anıbar memuru)	12	1
S. I. »	12	1
S. II. »	14	1
Hemşire	17/I	1
Aşçıbaşı	17/II	1
S. I. Hademe	18/II	10
S. II. »	18/III	29
		61

Eskişehir Sanat okulu

Fabrika kısmı âmiri (Okul müdürü)	6/II	1
S. I. Atelye şube âmiri (Eğitmen ve öğretim şefi)	8	1
S. I. Atelye şube âmiri (Okul müdür muavini)	8	1
S. II. Atelye şube âmiri (Meslek öğretmeni)	9	2
S. II. Atelye şube âmiri (Okul atelye şefi)	9	1
Kalenf âmiri (İdare şefi)	9	1
Kalem şefi (Büro için)	10	1
Kalem şefi (Eğitmen)	10	4
S. II. Merkez fen memuru (Mesleki öğretmen)	10	3
Kalem şefi (Nazarı öğretmen)	10	7
S. I. Ustabası (Atelye ustabaşısı)	10	1
Şofmöntör (Elişi ve torna öğretmeni)	11	2
Muhasip	11	1
S. I. Memur	12	3
S. I. Memur (Eğitmen)	12	2
S. I. Memur (Müzakereci öğretmen)	12	2
S. I. Montör (Ameli öğretmen)	12	4
S. II. » » »	13	4
S. II. Memur	14	4
Puvantör	15	1
Memur namzedin	16	5
Aşçıbaşı	17/II	2
Hastabakıcı	17/II	1
Sabit makine atışçısı (Kaloriferi)	18/I	3
S. I. Hademe	18/II	28
S. I. Bekçi	18/II	6

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. I. Amele	19/I	14
		105

Sivas sanat okulu

Fabrika kısmı âmiri (okul müdürü)	6/II	1
S. I. Atelye şube âmiri (Okul müdür muavini)	8	1
Kalem şefi	10	1
Kalem şefi (Eğitmen)	10	2
Kalem şefi (Nazarı öğretmen)	10	6
S. I. Memur	12	1
Memur namzedi	16	1
		13

Eskişehir talebe pansiyonu

Kalem âmiri (Pansiyon müdürü)	9	1
Masa şefi (Öğretmen)	11	1
S. I. Memur (Müzakereci öğretmen)	12	1
S. I. Memur	12	1
S. II. »	14	1
Hemşire	17/I	1
Aşçıbaşı	17/II	1
S. I. Hademe	18/II	6
S. II. Hademe	18/III	4
S. II. Amele	19/II	2
		19

Konya talebe pansiyonu

Kalem âmiri (Pansiyon müdürü)	9	1
Kalem şefi	10	1
S. I. Memur (öğretmen)	12	2
S. I. Memur	12	1
Başhemşire (talebe annesi)	14	1
Aşçıbaşı	17/II	1
S. I. Hademe	18/II	2
S. I. Bekçi	18/II	1
S. II. Bekçi	18/III	1
S. I. Amele	19/I	4
S. II. Amele	19/II	4
		19

Nakil vasıtaları kadroları

Aded	No.	Nev'i	Markası	Motör No.	Tahsis edilen işin mahiyeti	Miadı	Mubayaa bedeli Lira	Mubayaa tarihi
1	1915	Hasta nakliye kamyoneti	Ford	18263599	Merkez emrinde (Aydın hattından devren)	6	2 650	1-6-1935
1	1910	Sihhiye otobüsü	Hudson	152500	» »	6	3 780	29-4-1937
1	304	Kamyon	Ford	5199872	İzmir matbaası hizmetinde (İdarî malzeme nakliyatı için)	7	3 538.05	16-1-1940
1	260	»	Şevrole	836573	Haydarpaşa mağazası hizmetinde (S. Sahil hattından devren)	7	2 083	15-4-1933
1	2157	»	Fordson	5119770	Ankara mağazası hizmetinde	7	2 321	9-10-1933
1	2320	»	Ford	3409530	Ankara mağazası hizmetinde (S. Sahil hattından devren)	7	1 972	15-4-1933
1	723	»	»	1290966	İzmir mağazası hizmetinde (S. Sahil hattından devren)	7	1 972	15-4-1933
1	721	»	Şevrole	835501	İzmir mağazası hizmetinde (Aydın hattının mubayaasındaki kıymeti)	7	500	1-6-1935
1	59-A	Motosiklet	D. K. V.	847962	Merkez hizmetinde (Vekâlet ve sair devaile irtibatı temin için)	3	721	29-1-1941
1		Bisiklet	N. S. U.	1333231	Malatya işletmesi hizmetinde (Şehirin uzaklığı dolayısıyla irtibatı temin için)	3	54.07	18-11-1940
1	1163	»	Adler	1179752	Adana işletmesi hizmetinde (Şehirin uzaklığı dolayısıyla irtibatı temin için)	3	66.95	9-10-1940
1		Binek atı			Çeltek maden mühendisliği hizmetinde	—	136.50	12-1-1939
1		Bisiklet	Baronia	(Fabrika numara koymamış)	2 nei işletme hizmetinde (Karabük tesellüm bürosu ile istasyon ve fabrika arasında irtibatı temin için)	3	170	27-7-1942
1		Bisiklet			Yeniden alınacaklar			
1		»			7 nei işletme emrinde (Şehirin uzaklığı dolayısıyla irtibatı temin için)			
1		»			Merkez hizmetinde (Vekâletlerle idare arasında irtibatı temin için)			

(S. Sayısı : 42)

Aded	No.	Nev'i	Markası	Motör No.	Tahsis edilen işin mahiyeti	Mubayaa		Mubayaa tarihi
						Miadi	bedeli Lira	
1		Kamyon			3 ncü işletme hizmetinde (İlca - Palamutluk hattının malzeme nakliyatı için)			
1		»			Limanlar işletme müdürlüğü emrinde (Limanlara amele taşımak için)			
30		»			Cer servisi emrinde (Ormanlardan istasyonlara kereste, travers ve bilûnum malzeme taşımak için)			
8		Yük hayvanı			Çeltik madeni için			

D - CETVELİ

A) Vazifeleri icabı ücretsiz seyahat etmek hakkını haiz olanlar:

1. — Devlet Demiryolları işletme idaresiyle Naliya bağlı Demiryolları inşaat dairesinin memur ve müstahdemlerinden hatların teftiş, inşa, tamir, muhafaza, idare ve işletme işleriyle muvazaf ve sıhhi işler ve teşkilâta vazifedar bulunanlara daimî şebeke veya muntaka kartı;

2. — Muvakkat bir vazife ve memuriyetin ifası için başka bir yere gönderilen veya getirtilenlere gidiş ve gelişleri için ve sabit vazifelerde olup da buldukları yerlerden diğer yerlere naklen tâyin olun, askerî hizmetlerini ifa için ayrılan, yeniden tanzif veya tekaüt edilen kadro ve teşkilât veya idarî sebeplerle açığa çıkarılan, hizmetten affolunan ve altı aydan fazla hizmet gördükten sonra istifa eden Devlet Demiryolları memurlarıyla müstahdemleri ve aile beyannamesinde yazılı aileleri efradına yalnız gidecekleri veya gelecekleri yere kadar permi ve kendi ev eşyalarıyla ehli hayvanatına parasız nakil müsaadesi;

3. — Bütçeden harırahı verihnesini icabettiren hallerde Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü memur ve müstahdemleriyle aileleri efradına, Trabzon - İran transit işletmesi vasıtalarında parasız seyahat müsaadesi;

4. — Dahilî ve millî emniyet için her yoleu katarında seyahatleri icabeden sivil veya formah

zabıta memurlarına Münakalât vekâletinin alâkadar vekâletlerle birlikte tesbit edeceği miktarda hâmiline mahsus hizmet kartı;

5. — Her yoleu katarında inzıbatı temine memur resmî elbise giymiş 12 nei dereceden en fazla iki polis ve askerî inzıbat memurlarıyla vazifeten katarında bulunması icabeden gümürtük memurlarına parasız seyahat müsaadesi;

6. — Vazife icabı olarak ayrıca yol masrafı almamak ve kendi hudutları dahiline münhasır ve hat güzergâhındaki vilâyet, kaza ve nahiyelere maksur kalmak üzere seyahat edecek umumî müfettişlere, valilere, kaymakamlara, nahiye müdürleriyle vilâyet, kaza jandarma komutanlarına, müddeiumumilere ve muavinlerine, Emniyet müdür ve âmirlerine muntaka hizmet kartı;

7. — Yol masrafı almamak şartıyla Demiryolları güzergâhındaki Devlet telgraf, telefon ve radyo merkezi ile hatlarının, inşa, tesis, tamir, teftiş ve murakabe işleriyle alâkadar memurlara Münakalât vekilinin tensibiyle muntaka veya şebeke kartı;

8. — Banliyö güzergâhında oturan Devlet Demiryolları memur ve müstahdemlerine yalnız ikametgâhlarının bulunduğu yer ile vazife gördükleri yer arasında gidip gelmek üzere banliyö kartı verilir.

B) Senede bir defa parasız seyahat etmek hakkını haiz olanlar:

9. — Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü memur ve müstahdemleriyle aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradına ve Devlet Demiryolları okullarında tahsil gören talobeye ve memur ve ailesiyle birlikte seyahat

etmek mecburiyetinde bulunan hizmetçilerine, senede bir defaya münhasır olmak ve şebeke üzerinde arzu ettikleri yere kadar gidip gelmek üzere permi ve bagaj eşyaları için parasız nakil müsaadesi verilir.

C) Tenzilâtlı ücretle seyahat etmek hakkını haiz olanlar:

10. — Senede bir defaya münhasır olmak üzere Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü memur ve müstahdemleriyle aile bo-

yannamelerinde yazılı aile efradına diledikleri yere gidiş ve geliş için yarı ücretli permi verilir.

D) Müttekabiliyet esasına göre seyahat etmek hakkını haiz olanlar:

11. — Müttekabiliyet şartıyla mücavir Demiryolu şirketleri veya cenebi demiryolları idareleri memurlarından Devlet Demiryolları üzerinde seyahat edecek olanlara ve ailelerine permi;

12. — Adedi (10) u geçmemek şartıyla Devlet denizyolları umum müdürlüğü mensuplarına Denizyolları umum müdürlüğünün teklif ve Münakalât vekilinin tensibiyle müttekabil ol-

mak üzere nama mahsus kart,

13. — Mütakabiliyet şartıyla mücavir demiryolu şirketleri veya cenebi demiryolları idare-

leri memurlarından Devlet demiryolları üzerinde seyahat edecek olanlara ve ailelerine yarı ücretli permi verilir.

E- İstisnai hallerde parasız seyahat etmek hakkını haiz olanlar :

14. — Ölüm doğum, evlenme, boşanma gibi hallerde işe mükellefiyeti memura tevcehül eden aile efradına gidecekleri yere kadar permi, kendi ev eşyalarıyla ehli hayvanatına da parasız nakil müsaadesi ve ölen memur ve müstahdemlerin aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradına gidecekleri yere kadar permi, kendi ev eşyalarıyla ehli hayvanatına parasız nakil müsaadesi verilir ve ölenlerin cenazeleri de parasız nakledilir.

16. — Tahsil müddetleri zarfında mektep bulunan en yakın yerlere gidip gelecek Devlet Demiryolları memur ve müstahdemlerinin çocuklarına kart ve ayda bir defaya münhasır olmak üzere çarşısı bulunmayan veya mevcut çarşısı ihtiyacı temin edemeyen yerlerden erzak tedarik etmek üzere en yakın kasaba ve şehirlere gidecek memur ve müstahdemlere ve beyannamelerinde yazılı aile efradından birine erzak kartı verilir.

15. — Sıhhi durumları dolayısıyla başka yerlere gitmelerine lüzum gösterilen memur ve müstahdemlerle aile beyannamelerinde yazılı aile efradına permi ve eşyaları için de 500 kiloya kadar parasız nakil müsaadesi verilir.

10 yaşını ikmal etmemiş çocuklar erzak tedarik etmek üzere seyahat edecek anneleriyle birlikte gidebilirler.

Bu suretle gönderilecek çocuklar 15 yaşından küçük olduğu takdirde aile efradından birisi refakat edebileceği gibi, aile efradından birisinin aynı sebeple gönderilmesi halinde 15 yaşından aşağı çocuklardan biri beraber seyahat edebilir.

17. — Kendilerine servis vagonu tahsis olunan yüksek zatların kendi arzu ve muvafakatiyle servis vagonunda seyahat ettirecekleri kimselerin parasız seyahatlerine müsaade;

18. — İşletmeye açılacak hatlar için tertip edilmiş tören trenlerinde bulunacak dâvetlilerin parasız seyahatlerine müsaade edilir.

F) Devlet Demiryolları memur ve müstahdemleri gibi seyahat etmek hakkını haiz olanlar:

19. — Nafiaya bağlı demiryolları inşaat dairesinin maaşlı ve ücretli memur ve müstahdemleriyle henüz bakımı işletmeye devredilmemiş kısımlarda tamirat ve bakım işlerinde çalışan kısım şefleri ve yol çavuşları (diğer yevmiyeciler hariç), Münakalât vekâleti Tarife ve kara nakliyat daireleri memurları ile işletmedeki usulüne tevfikân Devlet demiryolları ve limanları genel hat komutanlığı reis ve âzalarıyla hat komutanları ve demiryolları tuğay ve alay subay ve gedikli erbaşları ve bu fıkrada yazılı memurların ve müstahdemlerin aileleri efradı, Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin tabii bulunduğu şerait dahilinde seyahat ederler.

larına, subay ve erbaşlarıyla erlere vazife gördükleri mntakalar için hizmet kartı verilir. stajiyer bölüklerin eşya ve sair ihtiyaçları bölüklerin hizmetlerine mukabil alay merkezinden bölük mntakalarına kadar parasız nakledilir.

22. — Demiryolu muhafaza taburları veya bu maksat için istihdam edilen diğer kıta mensupları ve bunların hasta ve yaralıları ile lüzumlu vesait, levazım, teçhizat, ağırlık ve hayvanları ve devamlı işleri için celp ve tedarik ve tevzi edilecek yiyecek ve içecek maddeleri tabur mntakaları dahilinde demiryolları üzerinde parasız nakledilirler.

Bu kıtaların subaylarıyla karakol komutanlığı vazifesini yapan erbaşlarına ve erzak tevziine memur olanlara muayyen mntakaları dahilinde yapacakları vazife seyahatleri için mntakalarına mahsus hizmet kartı verilir.

Bu nakliyatın mntakaları ve icra tarzları Umum müdürlük ile Genel hat komutanlığı tarafından müştereken tesbit edilir.

20. — Stajda bulunan veya staja verilecek subaylar, aileleri ve eşyalarıyla birlikte ve gedikli erbaşlarla erlerin staja çıkışlarında ve dönüşlerinde yalnız kendileri ve eşyaları için Devlet demiryolları katarlarında parasız seyahat müsaadesi verilir.

21. — Demiryolları tuğay ve alay komutan-

E - CETVELİ

(Barom harici)

Müteferrik memur ve müstahdemler kadrosu

Unvan	Aded	Aylık ücreti
Steno	2	250
Mekanograf	10	150
Daktilo	6	100
Başterzi	1	400
Makastar terzi	5	200
S. I. Terzi ustası	15	150
S. II. » »	20	120
Terzi çırağı	20	80
	79	

Yukarıda unvan, aded ve âzami aylık ücretleri yazılı memur ve müstahdemler haklarında 2847 ve 3173 sayılı kanunların hükümleri tatbik edilmaz.

H - CETVELİ

1934 malî yılı bütçe kanunu No. 2478

Madde 14. — Muayyen tarifeli vesait ile seyahat eden yolculardan alınacak, nakliyat resmi hakkındaki 30 nisan 1340 tarih ve 472 numaralı kanuna müzeyyel 25 haziran 1932 ta-

rih ve 2030 numaralı kanunun birinci maddesiyle tâyin edilen 45 günlük müddet Devlet demiryolları ve limanları İşletme idaresine münhasır olmak üzere (75) güne iblâğ edilmiştir.

1935 malî yılı bütçe kanunu No. 2740

Madde 13. — Devlet demiryolları ve limanları İşletme umumî idaresi, inşaat, balast, travers malzemesi ferşiye, muharrrik ve müteharrik edevat, kömür, kereste, demir köprüler ve aksesuar ile tahmil ve tahliye işleri için senesi bütçesindeki tahsisatın nisfını tecaviüz etmemek şartıyla

atı seneye şâmil taahhüdât icrasına mezundur.

Madde 16. — Devlet demiryollarının şebekeye müecavir şehir ve kasabalarla istasyonları arasında otobüs ve kamyon servisleri yapmağa mezundur.

1938 malî yılı bütçe kanunu No. 3394

Madde 10. — Herhangi bir sebeple kullanılmamış olduğu sabit olan biletlerin bedellerini icde etmeğe Umum müdürlük salâhiyettardır.

Madde 13. — Ankara garı büfe ve gazinosu için tahsis edilen mütedavil sermaye ile yapıla-

eak muamelât ve sarfiyat muhasebei umumiye, arttırma, eksiltme ve ihale kanunları hükümlerine ve Divanı muhasebatın vize ve murakabesine ve işletme işleri de hiç bir vergi ve resme tabi değildir.

1939 malî yılı bütçe kanunu No. 3602

Madde 12. — Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü istasyonlarında inzibati temin ile mükellef olan polis ve jan-

darmalara idare - binaları müsait olduğu takdirde, meccanen yer tahsisine Umum müdürlük mezundur.

1940 malî yılı Bütçe kanunu No. 3846

Madde 12. — Devlet demiryolları memur ve müstahdemleri için haftada (5) ve ayrıca sene-
de (300) kiloyu geçmemek üzere getirilecek
erzak ve eşya meccanen naklolunur.

Mahrukat tedariki müşkül olduğu Umum müdürlükçe tespit edilen mahallerle ara istasyon-

larında bulunan memur ve müstahdemlerin talep edecekleri mahrukat evliler için (2 000) ve bekârlar için (1 000) kiloyu geçmemek şartıyla ve nakil ücreti dahil edilmeksizin hesap olunacak maliyet üzerinden idarece temin edilir.

1942 malî yılı Bütçe kanunu No. 4342

Madde 11. — Devlet Demiryolları ve limanları işletme Umum müdürlüğüne tâyin edilecek mahallerde çalışan işçilere çalıştıkları günlerde ve günde bir defaya mahsus olmak üzere parasız yemek verilir.

Yemek masrafları işçilerin ücret ve yevmiyelerinin taallük eylediği tertiplerden ödenir.

Madde 12. — Umum müdürlüğe ait arazide yetiştirilen yiyecek maddeleri, idarece iase edilen servis ve teşekküller ihtiyaçlarına tertiplerindeki tahsisattan mehsubu yapılmak suretiyle sarf ve istihlak olunur. İhtiyaçtan artan miktar maliyet fiyatı üzerinden Demiryolları kooperatifine verilir.

1942 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına dair kanun No. 4349

Madde 5. — Fevkalâde hallerin devamı müddetince katarlarla deniz vasıtalarında çalışan ve hamulenin tertip ve tahrikiyle bilfiil alakalı bulunan, ünvan ve dereceleri ilişik (3) sayılı cetvelde yazılı memur ve müstahdemlere bilfiil

çalıştıkları günlerde ve günde bir defa parasız yemek yedirmeye Umum müdürlük mezundur.

Yemek pişirilemeyen yerlerde bu yemeklerin karşılığı aynen de verilir.

İbrahimoğlu Kulu'nun ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye encümeni mazbatası (3/10)

T. C.

Başvekâlet

20 . VII . 1942

Yazı işleri dairesi müdürlüğü

Sayı: 4/6255,1089

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Casusluğa teşebbüsten suçlu Sovyet tebaasından İbrahimoğlu Kulu hakkında IX . Kor . 2. numaralı askeri mahkemesi tarafından verilen ölüme mahkûmiyet kararı Askeri Temyiz mahkemesince tasdik edildiğinden mütaakıp kanuni muamele Büyük Millet Meclisince yapılmak üzere Millî Müdafaa vekillüğinden 13 . VII . 1942 tarih ve 3930-42 sayılı tezkere ile gönderilen bu işe ait hükmün evraki aynen sunulmuştur.

Cereğinin yapılmışına ve neticesinin bildirilmesine müsaadelerini rica ederim.

Başvekil
Ş. Saracoğlu

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Esas No. 3/10

Karar No. 13

13 . V . 1943

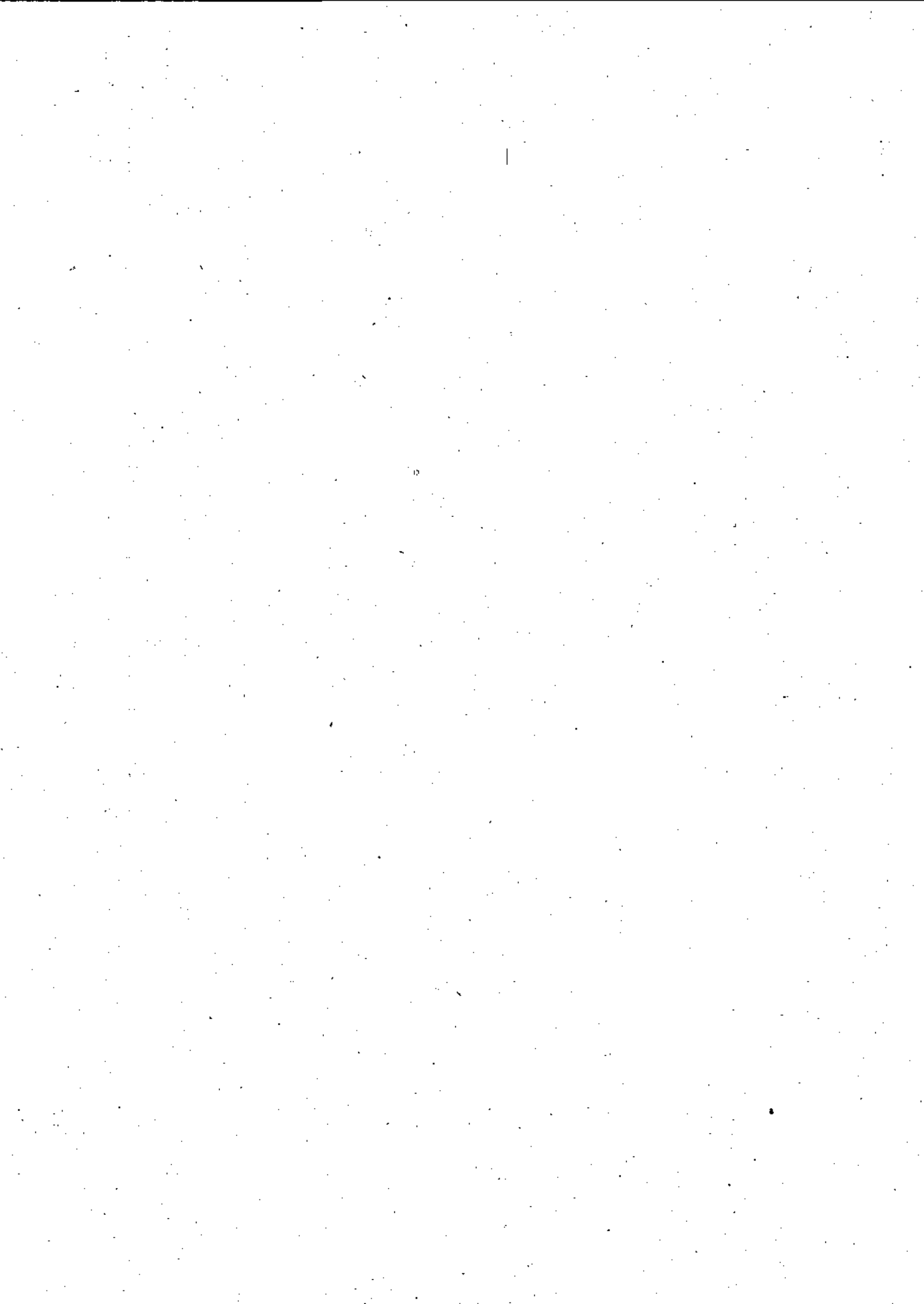
Yüksek Reisliğe

Casusluğa teşebbüsten suçlu İbrahimoğlu Kulu'nun ölüm cezasına mahkûmiyeti hakkında 9. Kor 2 numaralı Askeri mahkemesince verilen hükmün tasdikına dair Askeri temyiz mahkemesinden sâdır olan 30 . VI . 1942 tarih ve 1399 esas, 1319 karar sayılı ilâm, mütaakıp kanuni muamelenin ifası zmnında Başvekâletin 20 . VII . 1942 tarih ve 6/1089/6255-4 sayılı tezkeresiyle birlikte Encümenimize havale ve tevdi buyurulması üzerine bu işe taallük eden dava dosyasının tetkiki neticesinde adı geçen Kulu'nun casusluk fiiline teşebbüsü mahkemece sabit görülerek hareketine uyan Askerî ceza kanununun 56 nci maddesinin 1 sayılı bendinin A fıkrası mücibince ölüm cezasına çarptırıldığı anlaşılmış olmasına mebni suçlu İbrahimoğlu Kulu'ya hükmedilen ölüm cezasının infazı husu-

sunun Teşkilâtı Esasiye kanununun 26 ncı maddesine tevfikân Umumî Heyetin yüce tasvibine arz edilmesi reylerin ittifakiyle karar altına alınmıştır.

Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye En. Rs.	M. M.	Kâtip
Çorum	Zonguldak	Manisa
M. Çağıl	Ş. Devrin	F. Uslu
Balıkesir	Denizli	Denizli
O. N. Burcu	N. Küçük	H. Günver
Erzincan	Eskişehir	İzmir
A. Fırat	Y. Abadan	E. Oran
Kayseri	Kocaeli	Kocaeli
R. Özsoy	S. Artel	S. Yargı
Rize	Seyhan	Sinob
S. A. Dilemre	K. Çelik	C. Atay

**Burdur'un Kayış köyünden Alioğlu Dalya Ömer Öğüt
ve Süleymanoğlu kör Mehmet Gün'ün ölüm cezasına
çarpıştırılmaları hakkında Başvekâlet tezkeresi ve
Adliye encümeni mazbatası (3/57)**

T. C.

Başvekâlet

Yazı işleri dairesi müdürlüğü

Sayı: 4/631/2723

28 . IV . 1943

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Adam öldürmekten suçlu Burdur'un Kayış köyünden Alioğlu Dalya Ömer namıyla maruf 1315 doğumlu Ömer Öğüt ile Süleymanoğlu Kör Mehmet namıyla maruf 1319 doğumlu Mehmet Gün haklarında Afyon Ağır ceza mahkemesi tarafından verilen ölüme mahkûmiyet kararı Temyiz mahkemesince tasdik edilmiş ve onar sene ağır hapse mahkûm edilen diğer suç ortaklarına ait hüküm bozulmuş olduğundan iki ölüm mahkûmu hakkındaki mütaakıp kanunî muamele müstacelen Büyük Millet Meclisince yapıldıktan sonra iade edilmek üzere Adliye vekillüğinden 22 . IV . 1943 tarih ve 97/20 sayılı tezkere ile gönderilen evrak aynen sunulmuştur.

Gereginin yapılmasına ve Adliyece diğer suçluların duruşmasına devam edilebilmesi için evrakın iadesine müsaadelerini rica ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Esas No. 3/57

Karar No. 14

13 . V . 1943

Yüksek Reisliğe

Adam öldürmekten suçlu Burdur'un Kayış köyünden Alioğlu 1315 doğumlu Dalya Ömer Öğüt ve Süleymanoğlu 1319 doğumlu Kör Mehmet Gün'ün ölüm cezasına mahkûmiyetleri hakkında Afyon ağır ceza mahkemesinden verilen hükmün tasdikına dair Temyiz mahkemesi birinci ceza dairesinden sâdır olan 30 . V . 1942 tarih ve 927 esas 1454 karar sayılı ilâm, mütaakıp kanunî muamelenin ifası zmnında Başvekâletin 28 . IV . 1943 tarih ve 4 - 631/2723 sayılı tezkeresiyle birlikte Encümenimize havale

ve tevdi buyurulması üzerine bu işe taallük eden dâva dosyasının tetkikinde adı geçen Ömer Öğüt ile Mehmet Gün'ün Osman Çavuş ve kızı Ümmügülsüm'ü arazilerine tesahüp etmek maksadiyle pusu kurarak taammüden ve müstereken öldürdükleri mahkemece sabit görülmüş olmasına mebni hareketlerine uyan Türk Ceza kanununun 450 nci maddesinin 4 neü bendine tevfikân ölüm cezasına çarptırıldıkları anlaşılmıştır.

Bu hususta Encümenimizde cereyan eden

müzakere neticesinde suçlu Dalya Ömer Ügüt ve Kör Mehmet Gün'e hükmedilen ölüm cezalarının Teşkilâtı Esasiye kanununun 26 nci maddesine tevfikân infazı hususunun Umumi Heyetin yüce tasvibine arz edilmesi reylerin ittifakıyla karar altına alınmıştır.

Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye En. Rs.	M. M.	Kâtip
Çorum	Zonguldak	Manisa
M. Çağal	Ş. Devrin	F. Uslu

Antalya
N. Aksoy
Bursa
A. Akgüç
Erzincan
A. Fırat
Kayseri
B. Özsoy
Rize

Balıkesir	Bingöl
O. N. Burcu	F. F. Düşünsel
Denizli	Erzincan
N. Küçüka	H. Güvver
Eskişehir	İzmir
Y. Abadan	E. Oran
Kocaeli	Kocaeli
S. Artel	S. Yargı
Seyhan	Sinop
Urfa	Urfa
K. Çelik	C. Atay
K. Berker	K. Berker

Şehir ve kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri teşkili hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye encümeni mazbatası (1/25)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı: 6/850

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisiğine

Şehir ve kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri teşkili hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 16. III. 1943 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesiyile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Mucip sebepler lâyihası

Belediye teşkilâtı olan yerlerde mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetlerinin ilgası üzerine bu teşkilâtla bir çok muhtelif kanunlarla verilen vazifeler, ilgaya mütedair kanuna müsteniden tanzim olunan 1 kânunuevvel 1933 tarihli nizamname ile birer birer sayılarak alâkasına göre belediyelere, zabıtaya ve diğer Devlet dairelerine ve bazıları da mahallenin bütün sakinlerine taksim ve tevzi edilmiştir.

Bilhassa büyük şehirlerde bu vazifeleri yapmak için belediyelerce tâyin edilen ve mümessil adıyla de söylenen halk işleri memurlarının ve zabıtanın bu hususta âzami mesai sarfetmelerine rağmen arzu edilen bir derecede yapmakta müşküllere uğradığı görülmektedir. Bilhassa nizamnamenin bir mahallenin sakinlerine bıraktığı vazifelerin muntazaman yerine getirildiği anlaşılmaktadır.

Bu sebeple ilga edilen muhtarlık teşkilâtının vücutte getirdiği idare boşluğunu bu teşkilâtın yeniden ihyası suretiyle doldurmak bu dokuz senelik tecrübeden sonra zaruri görülmüş ve bu kanun lâyihası bu sebeple tanzim olunmuştur.

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Esas No. 1/25

Karar No. 5

14. V. 1943

Yüksek Reisiğe

Şehir ve kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri teşkili hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının

gönderildiğini bildiren Başvekâlet tezkeresi Encümenimize tevdi kılındığından Dahiliye vekili hazır olduğu halde okundu.

Teşkili vilâyet ve idarei umumiyei vilâyet

hakkındaki 1281 ve 1287 tarihli iki nizamnamenin vazettiği esaslar dairesinde tesis edilmiş olan mahalle muhtarlıkları, 30 nisan 1930 tarihli Belediye kanununun tedvininden sonra 10 haziran 1933 tarihli kanun ile lâğvedilmiş ve bu teşkilâta muhtelif kanunlarla verilmiş bulunan vazife ve salâhiyetlerin, hangi makamlara tevdi edileceğinin yapılacak nizamnamede tesbit edilmesi salâhiyeti verilmişti.

On senedenberi tatbik edilmekte bulunan bu nizamname hükümlerinden beklenen faide elde edilemediği ve muhtarlık teşkilâtının ilgisiyle halk işlerinde ve idaresinde vucûde gelen boşluk doldurulamadığı yapılan tecrübelerden anlaşılmıştır. İşte bu ihtiyacın karşılanması ve halk işlerinin kolaylaştırılması için muhtarlık teşkilâtının tekrar kurulması maksadıyla hazırlanmış olan lâyiha, esas bakımından kabul edilerek muhtevi olduğu maddeler müzakere olundu. Şöyle ki:

1. Her mahalle için bir muhtar ve ihtiyar heyeti seçilmesi lüzumunu ifade eden birinci maddede aynen kabul edildi.

2. Muhtar ve ihtiyar heyetlerine ait vazifelerin, tanzim olunacak nizamnamede tâyin edileceği lâyihanın dördüncü maddesinde zikredilmektedir. Halbuki bu vazifeler, âmme hizmet ve intizamını istihdaf eden özel bir mahiyet taşımakta olduğu gibi evvelce muhtelif kanunlarla muhtarlıklara verilmiş bulunan bu vazifeler, 14.XII. 1933 tarihli nizamname ile aidiyet mercilerini değiştirmiş ve gerek bu nizamname ile ve gerek bu nizamnamenin neşinden sonra tedvin edilen kanunlarla bu nevi vazifelere yeni merciler gösterilmiştir. Âmme ihtiyaçlarına göre tehalüf eden bu hizmetlerin daha şumullü ve daha amelî bir şekilde nizamnameye konulmasını temin için bu cihetin müstakil bir madde halinde hazırlanması muvafık görüldü ve ikinci madde bu mütalâaya göre tanzim edildi.

3. Muhtarların; ifa edecekleri hizmetlerden halkın zat ve şahıslarına taallûk eden kısımlar için bir ücrete istihkakları şüphe götürmez bir hakikattir. Bu paranın ödenmesi de iş sahiplerine teveccüh eden bir borç olduğu aşikârdır. Şu kadar ki; alınacak ücretin miktarı görülecek işin mahiyetine, derecesine ve hatta ehemmiyetine göre tehalüf edecektir. Bu ücretin miktarını tâyin etmeği, hizmet sahiplerinin takdirine değil, salâhiyet sahibi bir makamın görüşüne tevdi etmekte tam bir isabet görülmüştür.

Ancak Encümeninde cereyan eden müzakere sırasında, ifa edilecek hizmetin mahiyet ve ehemmiyetine göre tehalüf edecek olan bu ücretin, iş kâğıtlarına mahallî belediyelerince ilzar edilecek pulları yapıştırmak şeklinde tahsil edilmiş ve pul paralarının belediyelerce ayrı bir hesabı tutularak tarife ve tenasüp dairesinde her ay muhtarlara mukannen miktar üzerinden tevzi olunması fikri ileriye sürülmüş ve yoksa âmme hizmeti mukabili olarak idare makamlarınca tanzim edilen tarifelere göre halktan tahsil edilecek olan bir paranın, hususi bir bütçeye konulmadan doğrudan doğruya o parayı tahsil etmiş olan şahsiyetlere verilmesi idarî ve malî usullere uygun bir muamele olmayacağı dermeyeran edilmiş ise de; gerek idarî ve gerek malî mevzuatımızda bu şekilde tesis edilmiş bir usul mevcut olmadığı ve bilâkis 29 nisan 1930 tarihli kanun ahkâmına tevfikân mahallî idarelerce tâyin edilecek miktara göre mahalle halkından tahsil edilen bekegi ücretlerinin hiç bir bütçeye konulmaksızın âmme hizmeti ifa eden bu bekegilerin kendi şahıslarına aidiyeti gibi kanuni emsal bulunduğu ve hattâ âmme hizmeti ifa eden umumî nakil vasıtaları sahibi bulunan hakikî ve hükmi şahsiyetlerin, yine idarî makamlarca tesbit edilen nakliye ücretlerinin kendileri tarafından tahsil edilerek hususi veya mahallî hiç bir bütçeye konulmaksızın kendilerine aidiyeti imtiyaz mukaveleleri icaplarından bulunduğu neticesine varılmış ve lâyihanın ikinci maddesi, aydınlatılır bir ibare ilâve edilerek üçüncü madde olarak kabul edildi.

4. Muhtar ve ihtiyar heyetlerinin gördükleri vazifelerden doğacak suğların takip usulünü gösteren lâyiha maddesi aynen kabul edilmiş ve muhtarların mahalle halkının zat ve şahıslarına taallûk eden işleri görmekten imtinalarını halinde tevessül edilmes i icabeden idarî yolların nizamnamede gösterileceği hakkında encümenimize verilen izahat kâfi görülmüştür.

5. Mahalleler, beldenin bir cüzü olması itibariyle mahalle muhtarlıklarının belediyelere bağlanması ve bu bağlanmanın neticesi olmak itibariyle de muhtar ve ihtiyar heyetlerinin, mahalle halkı tarafından değil, halkın intihap etmiş bulunduğu belediye meclis âzaları tarafından seçilmesi fikri encümenimizde esaslı bir müzakere mevzuu olmuştur. Bu fikre mesnet olarak; mahalleler beldenin bir cüzü itibar edil-

mediği takdirde muhtarlık teşkilâtının hükmi şahsiyeti haiz olması ve tam bir cüz olarak telâkki edilmesi lâzımgelir ki bu telâkkinin esas teşkilât ile telifi mümkün olmayacağı dermeyan edilmiş ise de; muhtarlık teşekkülünün, (Beldenin) bir cüzü veya (idarenin) bir cüzü olarak tecelli efmüsünün esas teşkilât ile bir münasebet noktası görülememiş ve içinde bulunduğumuz durumun icaplarına intibak maksadıyla hazırlanmış olan lâyiha, şehir ve kasabalarda halk içine doğru bir idare kurumu tesis etmek ve bunun için de mümessillerini doğrudan doğruya kendi seçmek hakkını halka vermek gibi terehî esaslarına göre tanzim edilmiş bulunmasına mebni muhtar ve ihtiyar heyetlerinin o mahalle sakinleri tarafından ve o mahallede oturanlar arasından dört sene için seçilmesi kabul edilerek madde metni bu esas dairelerinde yazılmıştır.

6. Altı ve yedinci maddeler usule ait küçük

bir değişiklik ile kabul olunmuştur.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Dahiliye En. Rs.	Reis V.	M. M.
Tekirdağ	Çoruh	Seyhan
C. Uybadın	A. Tüzün	E. Ergin
Kâtip		
Seyhan	Ankara	Balıkesir
C. Oral	F. Daldal	Y. Z. Uzun
Bolu	Bursa	Elâzığ
H. Ş. Adal	F. Güvendiren	S. Sağroğlu
Erzurum	Gaziantep	Gümüşane
N. Elgün	Dr. A. Melek	R. Güreli
İçel	Kars	Malatya
R. Koraltan	E. Özoğuz	E. Barkan
Malatya	Maras	Siirt
M. Öker	R. Kaplan	S. Tuncaç
Sivas	Trabzon	Zonguldak
M. Ş. Bleda	S. Abanozoğlu	R. Vardar

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Şehir ve kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri teşkili hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Şehir ve kasabalarda her mahalle için muhtar ve ihtiyar heyetleri seçilir.

MADDE 2. — Muhtarlar iş sahiplerinden muayyen bir ücret alırlar. Bu ücretin miktarı vilâyet ve kaza idare heyetleri tarafından tanzim ve valilerce tasdik edilecek tarife ile tesbit olunur. Valiler lüzum gördükleri takdirde mahallî belediye encümenlerinin mütalâasını da alırlar. Muhtarların vazife gördüğü yerin kirası, aydınlatıp ısıtılma ve kırtasiye gibi masrafları bu tarifenin tanziminde gözönünde bulundurulur.

Bütün bu masraflar muhtarlara aittir.

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri teşkili hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Şehir ve kasabalarda her mahalle için muhtar ve ihtiyar heyetleri seçilir.

MADDE 2. — Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin lâğvüne dair 10 haziran 1933 tarihli ve 2295 numaralı kanuna müsteniden tatbik mevkiine konularak 14 kânunuevvel 1933 tarihli nizamnamede sayılan vazifelerden ve yukarıda tasrih olunan tarihlerden sonra mer'iyete giren kanun ve nizamnamelerle rüyet mercileri tâyin edilmiş bulunan diğer vazifelerden lüzumlu görülenler mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerine devredilmiştir. Bu vazife ve salâhiyetlerin nevi ve dereceleri ile yeni ihtiyaçlara göre verilmesi gereken yeni vazife ve salâhiyetler nizamname ile tesbit olunur.

MADDE 3. — Muhtarlar iş sahiplerinden muayyen bir ücret alırlar.

Bu ücretin miktarı vilâyet ve kaza idare heyetleri tarafından her mahallenin vaziyetine göre tanzim ve valilerce tasdik edilecek tarife

ile tesbit olunur. Valiler lüzum gördükleri takdirde mahalli belediye encümenlerinin mütalâasını da alırlar. Muhtarların vazife gördüğü yerin kirası, aydınlatılıp ısıtılması, muhabere ve kırtasiye gibi masrafları bu tarifenin tanziminde gözönünde bulundurulur.

Bütün bu masraflar muhtarlara aittir.

MADDE 4. — Lâyihaın 3 ncü maddesi aynen.

MADDE 5. — Muhtar ve ihtiyar heyetleri mahalle sâkinleri tarafından ve o mahallede oturanlar arasından dört sene için seçilir.

Seğimin tarzi, âza ve yedek âza adedi nizamnamede gösterilir.

MADDE 6. — 2295 sayılı kanun kaldırılmıştır.

MADDE 7. — Bu kanun 1 . XI . 1943 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 3. — Muhtar ve ihtiyar heyetleri gördükleri vazifeden dolayı Devlet memurları gibi takibata tabidirler.

MADDE 4. — Muhtar ve ihtiyar heyetlerinin seçimi, vazifeleri, âza ve yedek âza adedi bir nizamname ile tâyin olunur.

MADDE 5. — 2295 sayılı kanun ile buna müstenit 1 kanunuevvel 1933 tarihli nizamname hükümleri ve bu kanuna aylık hükümler kaldırılmıştır.

MADDE 6. — Bu kanun neğri tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

16 . III . 1943

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	A. R. Türel	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
R. Peker	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mi. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	S. Day	F. Sirmen...
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	S. H. Ürgüblü	Ş. R. Hatiboğlu
Mü. V.		Ti. V.
A. F. Cebesoy		C. S. Siren

Devlet denizyolları umum müdürlüğü 1942 mali yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına dair kanun lâiyhası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/64)

T. C.

Başvekkâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı 6/1382

4. V. 1943

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet Denizyolları işletme umum müdürlüğü 1942 mali yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkında Münakalât vekilliğine hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 27. IV. 1943 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

S. Saracoğlu

Devlet Denizyolları işletme umum müdürlüğü 1942 mali yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına dair olan kanun esbabı mucibe lâiyhası

Madde 1 : 1940 ve 1941 mali yılları bütçelerinin 7 ne işletme masrafları faslının 3 ne gemi işe masraflarıyla ötel, lokanta ve büfe levazımı vesair bilûmum işletme masrafları maddesindeki tahsisat gıda maddelerinde hissölunur derecede hâsıl olan fiyat farkları dolayısıyla ihtiyaca kâfi gelmemiş, bu sebeple mezkûr tertipte (113 880) lira borç tahakkuk etmiştir.

Ticari esya tahmil ve tahliye, ambar hizmetleri ve aktarma masrafları maddesindeki tahsisat da ahvali fevkalâde dolayısıyla yükleme ve boşaltmada ameleye verilen ücretler yük miktarına bağlı olmakla beraber gerek yükleme ve gerek boşaltma yerlerinde çalışan amele ücretlerinin hayat pahalılığı karşısında zaman, zaman arttırılmış olması ve Devlet limanları işletmesinin teşkilâtı bulunan yerlerde dahi bu amele ücretleri tarifelerinin çoğaltılmış bulunması yüzünden gerek bu tertipte ve gerek diğer sefer masrafları tertibinde (67 120) lira borç tahakkuk etmiş olduğu gibi fabrika ve havuzların tenvir ve teshini için yapılan sarfiyattan da (1 000) lira mahsup olunamadığından 1942 varidat fazlasından karşılanması mümkün görülmuş ve ilişik kanun lâiyhası mezkûr borçların tediyesini temin maksadiyle tanzim edilmiştir.

Madde 2 ve 3 : Kanunun mer'iyet tarihini ve icraya salâhiyettar vekilleri göstermek üzere konmuştur.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Esas No. 1/64
Karar No. 23

15 . V . 1943

Yüksek Reisliğe

Devlet denizyolları işletme umum müdürlüğü 1942 mali yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkında Münakalât vekilliğine hazırlanan ve Başvekâletin 4 mayıs 1943 tarih ve 6/1382 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâiyhası Encümenimize tevdi buyrulmakla Münakalât vekili Ali Fuad Cebesoy ve Maliye vekâleti namına Bütçe ve Mali kontrol umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

1940 ve 1941 mali yıllarında gıda maddeleri fiyatlarıyla amelî ücretlerinin tahminin fevka çıkması yüzünden işe ve tahmil ve tahliye masraf tertiplerine konmuş olan tahsisat haricinde taahhütler yapılmasına mecburiyet hissedildiği ve bu suretle tahakkuk eden 182 bin lira borcun tediyesi gerektiği cihetle bunu teminen lâiyhanın Yüksek Meclise sunulduğu anlaşılmıştır.

Yapılan müzakere neticesinde 2518 sayılı kanun hükümlerinin mahfuz bulunduğunu nazarı dikkate alan Encümen istihkak sahibi vatandaşların biranevvel alacaklarını almalarına imkân vermek üzere lâiyhayı aynen kabul et-

miş yalnız ikinci maddede ibare değişikliği yapmıştır.

Umumî Heyetin tasvibine arzolanmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Muğla	İstanbul
T. Coşkan	H. Kitabcı	F. Öymen
Amasya	Antalya	Aydın
A. K. Yiğitoğlu	N. E. Sumer	E. Alpman
Balıkesir	Bursa	Diyarbakır
S. Örgüçevren	Dr. S. Kovuk	R. Bekit
Diyarbakır	Edirne	Giresun
Ş. Uluğ	N. Gündüzalp	A. Sayar
İsparta	İstanbul	İstanbul
M. Karaağaç	H. Kortel	H. Ülkmen
İzmir	Kayseri	Kütahya
M. Birsal	F. Baysal	H. Pekcan
Kütahya	Manisa	Samsun
A. Tiridoğlu	F. Kurdoğlu	M. A. Yörüker
Tokad	Tokad	Trabzon
H. N. Keşmir	E. A. Sevengil	M. S. Anamur
Yozgad	Yozgad	Zonguldak
S. İçöz	A. Sungur	E. Erişirgöl

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Denizyolları işletme umum müdürlüğünün 1942 mali yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Devlet Denizyolları işletme umum müdürlüğünün 1942 mali yılı bütçe kanununa bağh (A) işaretli cetvelin sonunda (1940 ve 1941 mali yılları karşılıksız borçları) adıyla açılan 11 nci fasla (182 000) lira fevkalâde tahsisat konulmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât vekilleri memurdur.

27 . IV . 1943

Bğ. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu		A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
R. Peker	N. Menemenciöglu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	Ik. V.
Yücel	S. Day	P. Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	S. H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü V.		Ti. V.
A. F. Cebesoy		C. S. Siren

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Denizyolları işletme umum müdürlüğünün 1942 mali yılı bütçesinde değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin teklifinin birinci Maddesi aynen.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât vekilleri memurdur.

S. Sayısı : 53

1943

Posta, telgraf ve telefon U. M.
bütçesi

Posta, Telgraf ve Telefon Umum müdürlüğü 1943 mali yılı bütçe kanunu lâiyhası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/10)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı: 6/628

27 . II .1943

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İcra Vekilleri Heyetince 27 . II . 1943 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Posta, telgraf ve telefon Umum müdürlüğünün 1943 mali yılı Bütçe kanunu lâiyhası eshabı mucibesiyile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
Ş. Saracoğlu

Masraf mucip sebepleri

Fasıl : 1 - Madde : 1 - Memurlar maaşı

Bu tertibe konulan tahsisat, geçen seneye nazaran 1 515.865 lira fazlalık arz etmektedir.

Bunun 1 409 125 lirası yüksek Başvekâlele sunulan ve önümüzdeki sene içinde tatbik mevkiine konulması derpiş olunan yeni teşkilât kanununun icabettirdiği 9 aylık maaş farkıdır.

106 740 lirası da 3656 sayılı kanunun şümülü haricinde kalıp 3080 sayılı kanunun 3 ncu maddesi mucibince memurlara bahşedilen bütün hak ve menfaatlerden istifade eden müvezzi ve bakıcılardan 12 lira maaş alanların teadül esasını ihlâl ettiği görüldüğünden bu maaş derecesi kaldırılarak yerine 15 liralık derecenin konulmuş olmasından mütevellittir.

Fasıl : 1 - Madde : 2 - Açık maaşı

1942 yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 1 - Madde : 3 - Çocuk zammı

1942 yılı bütçesiyle alınan 50 000 lira tahsisat ihtiyaca kâfi gelmediğinden sene ortasında 20 000 lira munzam tahsisat alınmıştır.

Bu itibarla 1943 yılı için 75 000 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 1 - Madde : 4 - Yakacak zammı

4332 sayılı kanunla müvezzi ve bakıcılara da yakacak zammı verilmesi kabul edilmiş olduğundan 1943 yılı için 25 000 lira fazlasıyla 75 000 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 2 - 1683 sayılı kanunun 58 ni maddesi mucibince verilecek tekaüt ikramiyesi 1942 yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 3 - Madde : 1 - Memurlar

Geçen seneye nazaran görülen 27 010 lira fazlalık yüksek Başvekâlete sunulan ve önümüzdeki sene içinde tatbik mevkiine konulması derpiş edilen teşkilât kanunu ile bareme tabi ücretli memur kadrolarında yapılan değişiklikler dolayısıyla husule gelen farkdan mütevellit bulunmaktadır.

Fasıl : 3 - Madde : 2 - Müteferrik müstahdemler

Geçen seneye nazaran görülen fark, uzun zamandanberi zam görmemiş olan bir kısım müstahdemlerin hayat pahalılığı dolayısıyla ücretlerine yapılan zam ve kadroya ilâvesine lüzum görülen 8 daktilo tahsisatından mütevellittir.

Fasıl : 3 - Madde : 3 - Muvakkat müstahdemler

1942 yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 4 - Madde : 1 - Memurlar

Geçen seneye nazaran görülen fazlalık, yüksek Başvekâlete sunulup önümüzdeki sene içinde tatbik mevkiine konulması derpiş olunmuş yeni teşkilât kanununa icabı olarak bareme tabi ücretli memur kadrolarında yapılan değişiklikler dolayısıyla hasıl olan farka aittir.

Fasıl : 4 - Madde : 2 - Müteferrik müstahdemler

Bu tertibe konulan tahsisat geçen sene bütçesine nazaran 801 471 lira fazla görülmekte ise de geçen sene bütçesine mevzu tahsisatın fiili kadroya göre 7 445 lira fazla konulmuş olmasından hakiki fazlalık 808 916 liradan ibaret bulunmaktadır.

Bunun 270 776 lirası P. T. T. Merkezleriyle telefon müdürlükleri ve taşra muhasebecilikleri ihtiyacı için vilâyet kadrolarına ilâve olunan 17 makinist, 3 baştelefoncu, 26 telefoncu, 2 şoför, 2 hamalbaş, 23 hamal, 1 odacı, 2 tahsildar ve 15 i muhabere salonlarına tahsis edilmek üzere 20 daktiloğraf ile diğer ücretlilere yapılan zamlardan, 538 140 lirası da 75 şer lira ücretli 500 muhasebeci kadrosunun ilâve edilmesinden mütevellit bulunmaktadır.

500 muhabereciye gelince: Devletin idarî, iktisadi ve bilhassa askerî muhaberatını muntazaman temin ve bu muhaberelede aksaklığa meydan verilmemesi hususlarının, yurdun müdafaası, millî emniyet ve memleketin selâmeti bakımından üzerinde ne derece ehemmiyetle durulması iktiza eden bir mesele olduğu ve bunun başarılabilmesi muhaberatın artmasıyla mütenasip olarak muhabereci memur kullanmak ve yetiştirmekle kabil olacağı izahıtan vârestedir.

Posta, telgraf ve telefon idaresi, dünya harbinin bidayetinden beri bu mühim mesele üzerinde fevkalâde hassasiyet göstermiş ve muhaberat arttıkça bunu karşılayacak miktarda muhabereci yetiştirmek hususunda her türlü tedbiri almaktan geri durmamıştır.

Ancak hususi bilgi ve ihtisas işi ve gece gündüz devamlı ve yorucu mesaisi olan muhabere memurluğu için mevcut kanunlar ve bilhassa 3656 sayılı kanun hükümleri haricinde bir hak tanınmadığı ve menfaat temin edilmediği için bu sınıf memurluğa rağup ve talip bulunmamakta ve 3656 sayılı kanun hükümlerine tevfiқан memur namıyla alınanlar ezici mesai karşısında az zaman sonra idare hizmetinden çekilerek başka daire veya müesseselere gitmekte ve neticede bu uğurda yapılan masraflar boşa gitmekle beraber muhabereci kadrolarında telgraf muhaberatını tehir ve işkâl eden mühim boşluklar husule gelmektedir.

Bundan başka bu işe mutahammil olabilecek çağda bulunanlardan bir kaç sınıfın silâh altında bulunması ve mevcut memurların esnan dahiline girdikçe askere celbolunması bu boşluğun gittikçe

çoğalmasına ve dolayısıyla muhaberatın daha ziyade güçlükle ceryanına âmil olmaktadır.

Resmî ve hususî telgraf muhaberatının aksaklığını önlemek için (Muhabereci) namıyla 500 memur alınması, rağbeti celp ve istenilen evsafa olmalarını ve mesleğe bağlanmalarını temin maksadına mâ-tuf bulunmaktadır.

Fasıl : 4 - Madde : 3 Muvakkat müstahdemler

1942 malî yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 5 Muvakkat tazminat

Geçen seneye nazaran görülen 20.000 lira fazlalık önümüzdeki senede kamuîyet kesbedecek olan yeni Teşkilât kanunu ile daimî kadroya alınmaları icabeden muvakkat memur ve müvezzillerle bakiret-lardan Ankara'da istihdam edileceklerine 3656 sayılı kanun hükümlerine tevfikân verilecek mesken bedeli karşılığıdır.

Fasıl : 6 - Merkez mefruşat ve demirbaşı

1942 malî yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 7 - Madde 1 Tenvir ve teshin

1942 malî yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 7 - Madde : 2 Kırtasiye

1942 malî yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 8 Temsil tahsisatı ve resmî küşat masrafı

1942 malî yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 9 Merkez müteferrikası

1942 malî yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 10 Vilâyetler mefruşat ve demirbaşı

1942 malî yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 11 - Madde : 1 Tenvir ve teshin

1942 malî yılı bütçesi ile alınan 180.000 lira tahsisat ihtiyaca kâfi gelmemiş ve 20.000 lira munzam tahsisat alınmıştır.

Ahvali hâzıra icabatı olarak odun, kömür ve elektrik fiyatlarının gündün güne yükselmekte olması sebebiyle 1943 malî yılı için 225.000 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 11 - Madde : 2 Kırtasiye

1942 malî yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 12 Vilâyetler müteferrikası

1942 malî yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 13 - Madde : 1 İcar bedeli

Servise uygun bulunmayan icarlı binalardan bazıların tebdili ve askerî maksatlarla yeniden açılması mehluz olan merkezlere ait bina icarlarının nazarı itibare alınmak suretiyle 1943 malî yılı için 10.000 lira fazlasıyla 170.000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 13 - Madde : 2 Mahkeme masrafları

1942 mali yılı bütçesiyle alınan 6 000 lira tahsisat ihtiyaca kâfi gelmemiş ve 1 000 lira mü-nakale yapılmıştır.

Takip edilmekte olan dâvaların intaai için geçen seneye nazaran 2 000 lira fazlasıyla 8 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 13 - Madde : 3 - Matbu evrak ve defterler

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 13 - Madde : 4 - Matbaa ve hesap makineleri mübayaası, tesis, işletme ve idare masraflarıyla memur ve müstahdemlerin ücret ve yevmiyeleri

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 13 - Madde : 5 - P. T. T. Meevua masrafı

1942 yılı bütçesine konulan tahsisat, elde stok kâğıt bulunması hasebiyle tabiye masraflarına ait bulunmaktadır.

Önümüzdeki senede mübayaası oluncak kâğıt bedelleri de nazarı itibara alınarak 1943 yılı için 2 500 lira fazlasıyla 5 500 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 13 - Madde : 6 - Melbusat

Palto ve pelerin ihtiyacını kısmen bu sene tahsisatı ile temin edilmiş olmasından 1943 mali yılı için 180 000 lira noksaniyle 320 000 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 13 - Madde : 7 Banka ile olan uaktî muamelelerin faiz, komisyon vesair masrafları
1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 13 - Madde ; 8 Sigorta

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 13 - Madde : 9 Atlı müvezzilere verilecek hayvan yem bedeli

Bidayeten hizmete almaçaklarla hizmette iken hayvanı ölenlere hayvan tedariki için verilecek avans karşılığı da nazarı itibara alınarak 1943 yılı için 5 000 lira fazlasıyla 275 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 14 Daimî memuriyet harenahı

1942 mali yılı bütçesi ile alınan 125 000 lira tahsisat ihtiyaca kâfi gelmemiş ve sene ortasında 120 000 lira munzam tahsisat istihsaline mecburiyet hasıl olmuştur.

Askerî ve idarî sebepler icabı olarak merakiz kadrolarında ierası zarurî görülen tebeddülât dolayısıyla harenahı masraflarının çoğalmasından nakhiye ücretleriyle yevmiyelere zam yapılmış olmasından 1943 mali yılı için 220 000 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 15 Muvakkat memuriyet harenahı

1942 yılı bütçesi ile alınan 150 000 lira tahsisat ihtiyaca kâfi gelmemiş ve 80 000 lira munzam tahsisat alınmıştır.

Merkezlerin kısmı azamî tek şefle idare edilmekte ve bunların hastalanmaları veya kanuni mezuhiyetlerini istimal eylemeleri halinde yerlerine diğer bir mahalden vekil göndermek mecburiyetinde kalmaktadır.

Vilâyet müdürlerinin devir ve teftiş haremrahlarıyla nakliye ücretleri ve haremrah yevmiyelerine yapılan zam dolayısıyla 1943 yılı için 230 000 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 16 Müfettiş haremrahi

1942 mali yılı bütçesi ile alınan 75 000 lira tahsisat ihtiyacı karşılamadığından sene ortasında 30 000 lira munzam tahsisat alınmıştır.

Nakil vasıtaları ücreti ile müfettiş yevmiyelerine yapılan zam dolayısıyla bu tertibe 150 000 lira tahsisat konulmuştur.

Fasıl : 17 Bütçe kanununun 6 nci maddesi mucibince verilecek ücretler

1942 yılı bütçesi ile alınan 388 000 lira tahsisat ihtiyaca kâfi gelmemiş ve 50 000 lira munzam tahsisat alınmıştır.

Hastalıklarına mebnî kısa müddetle nöbet vazifelerine gelemiyen Posta, telgraf ve telefon memurlarının yerlerinde istihdam olunacaklarla nöbet vazifesi ile mükellef olmayıp da saat 20 den sonra posta müteselsilatını alıp vermeğe mecbur bulunan, telgraf merkezlerinin kapalı bulunduğu saatlerde rasat, telgrafı alıp yazmakla mükellef tutulan, idarî lüzum ve zaruretlere binaen mesai saatleri haricinde veya kamunî tatil günlerinde servis aktifte çalıştırılan Posta, telgraf ve telefon memur, müvezzî ve sair müstahdemlerine Umumî idare emrihemenince tesbit edilecek miktarda ücret verilmesini teminen 1943 yılı için 438 000 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 18 Ücretli muhabere ve mükâleme masrafı

1942 mali yılındaki tahsisatın ayıdır.

Fasıl : 19 - Madde : 1 Mahkeme harçları

Dâva adedlerinin artması dolayısıyla 1943 yılı için 2 000 lira fazlasıyla 8 000 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 19 - Madde : 2 Pul aidatı beyiyesi

1942 yılı bütçesiyle alınan tahsisat ihtiyaca kâfi gelmediğinden Muhasebeî umumiye kanununun 48 nci maddesine tevfikân 6 000 liranın ilâveten sarfı için Maliye vekâletinden mezuniyet alınmıştır.

Bu sebeple 1943 mali yılı için 31 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 19 - Madde : 3 Tahsildarlar aidatı

1942 yılı bütçesi ile alınan 8 500 lira tahsisat ihtiyaca kâfi gelmediğinden sene ortasında 5 000 lira munzam tahsisat alınmıştır.

Son zamanlarda telefon konuşmalarının çoğalması sebebiyle yapılan tahsilât nispeti artmış olduğundan tahsilât nispetinde tahsildarlara verilen aidat da çoğalmıştır.

Bu sebeple 1943 mali yılı için 13 500 lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 19 - Madde : 4 Umumî telefon merkezleri aidatı

1942 yılı bütçesiyle alınan 25 000 lira tahsisat kifayet etmediğinden sene ortasında 12 000 lira munzam tahsisat alınmıştır.

Umumî telefon merkezlerinde yapılan konuşmaların çoğalması sebebi ile bu merkez sahiplerine verilmekte olan aidat miktarının da müteasiben artmasından 1943 yılı için 40 000 lira tahsisat konulmuştur.

Fasıl : 19 - Madde : 5 Reddiyat

1942 yılı bütçesiyle alınan tahsisat ihtiyaca kâfi gelmemiştir.

Yabancı memleket P. T. T. İdareleriyle vukubulan münasebetlerin son zamanlarda artmış olmasından bu idarelere verilecek hisse nispeti de bu nispette fazlaşmıştır.

Eski ve yeni senede tahakkuk etmiş ve ödenecek borçlar ile mükerrer tahsil edilip eshabına reddi lâzımgelen mebalığın tediyesi için bu tertibe geçen seneye nazaran 51 800 lira fazlasıyla 300 000 lira tahsisat konulmuştur.

Fasıl : 19 - Madde : 6 Sâi ücreti

1942 yılı bütçesi ile alınan tahsisat ihtiyaca kâfi gelmediğinden 1 500 lira nunzam tahsisat alınmıştır.

Posta, telgraf ve telefon merkezi bulunmayan mahaller için kabul edilecek telgrafların mahallerine isal ve teslimini teminen 1943 yılı için 2 000 lira fazlasıyla 6 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 19 - Madde : 7 Bina, arazi, tanzifat ve tenvirat vergileri

Geçen seneye nazaran 400 lira noksanıyla 100 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 19 - Madde : 8 Bern bürosuna ve beynehmül birlik ve komitelere verilecek senelik iştirak hisseleri ve bunlardan celbedilecek risale, mecnua ve matbua bedelleri

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 20 Bilinuum bina, arsa, mübayaa, inşaat, tesisat ve tamirat bedelleriyle kontrol memurları ücret vesair masrafları

1942 yılı bütçesiyle alınan 400 000 lira tahsisat ihtiyacı karşılamadığından sene ortasında 350 000 lira nunzam tahsisat alınmıştır.

İdare malı binaların bir çoğu eski ve tamire muhtaç olduğundan bunların servise uygun bir şekilde ıslah ve tamirleri ve yeniden Posta ve telgraf ve telefon merkezi binaları inşası için malzeme ve amele ücretlerindeki artış da nazarı itibara alınarak bu tertibe 750 000 lira tahsisat konulmuştur.

Fasıl : 21 - Madde : 1 Nakliyat

1942 yılı bütçesi ile alınan 650 000 lira tahsisat ihtiyaca kâfi gelmediğinden 302 250 lira nunzam tahsisat alınmıştır.

Ahvali lazıma dolayısıyla otomobil lâstiği, yedek parça, benzin, yağ, arpa, saman ve diğer maddelerin fiyatlarıyla işçi ücretlerinin günden güne yükselmekte olması dolayısıyla 1943 mali yılı için 350 000 lira fazlasıyla 1 000 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 21 - Madde : 2 Bendiye

Merkezlerin ihtiyacı olan ambalaj kâğıdı, sicim, kurşun, etiket tahtası, tahta kapsul, mühür mumu fiyatlarının günden güne yükselmekte olması dolayısıyla 1943 mali yılı için 25 000 lira fazlasıyla 125 000 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 21 - Madde : 3 Hürç çanta ve çuval mübayaası ve ilân bedelleriyle tamir masrafları

Hürç, çanta ve çuval fiyatlarının günden güne yükselmekte olması dolayısıyla 1943 mali yılı ihtiyacı için 25 000 lira fazlasıyla 75 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 21 - Madde : 4 Seyyar memur ve hamal primleri

Yiyecek fiyatlarının geçen senelere nispetle artmış olmasından seyyar memurlarıyla hamalların yollarda geçirdikleri zamana ait zaruri ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için kilometre hesabıyla ve rihmekte olan prim istihkaklarının bir miktar artırılması icabetmiş olduğundan geçen seneye nazaran 8 000 lira fazlasıyla 60 000 lira teklif olmuştur.

Fasıl : 21 - Madde : 5 Havale, taahhütlü veya kıymetli mektup ve paket tazminatı
1942 mali yılındaki tahsisatın ayıdır.

Fasıl : 22 - Madde : 1 Posta pulu ve kartlar, albümler, teşhir tabloları, otomatik tarih damgaları, musabaka malzeme, tabi, gümrük ve nakliye masraflarıyla ilân ücretleri ve Bern bürosundan celp edilecek kupon ve pullar bedeli

İdarenin ihtiyacı olduğu pullar 1942 yılında Viyana'da tabetirilmiş olduğundan bu sene bütçesine konulan 75 000 lira tahsisat yeniden tabettirilecek olan hâtra pullarıyla kartpostal bedelleri karşılığıdır.

Fasıl : 22 - Madde : 2 Avrupa'da bastırılacak pul ve yaptırılacak kalıplar için gönderilecek memurların haricrah ve masrafları

1942 mali yılındaki tahsisatın ayıdır.

Fasıl : 23 Cevaplı kuponlar mukabilinde veya vusulî ihbarlı telgraflar için yapıştırılan veya battala kalan pullar bedeli

1942 yılı bütçesi ile alınan 1 200 lira tahsisat ihtiyaca kâfi gelmediğinden 1 800 lira munzam tahsisat alınmıştır.

Bu cihet nazarı itibara alınarak 1943 mali yılı için 3 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 24 - Madde : 1 Mubayaa

Bu tahsisat geçen senenin aynı olup nakil vasıtaları kadrosuna ilâve oluncak vesait bedeli karşılığıdır.

Fasıl : 24 - Madde : 2 Tamir ve yedek malzeme

1942 mali yılındaki tahsisatın ayıdır.

Fasıl : 24 - Madde : 3 İşletme ve sair masrafları

1942 mali yılındaki tahsisatın ayıdır.

Fasıl : 25 - Madde : 1 Telgraf ve telefon tahsisat, inşaat ve tamiratında çalıştırılacak amele yevmiyesi

1942 mali yılı bütçesi ile alınan 160 000 lira tahsisat ihtiyacı karşılamadığından sene ortasında 30 000 lira munzam tahsisat alınmıştır.

Önümüzdeki senede ciheti askeriye ve mülkiyeye yeniden inşa ve tesisine lüzum gösterilecek telgraf ve telefon hatlarıyla mevcutlarının tamir ve ıslahında çalıştıracak amele yevmiyelerine karşılık olmak üzere geçen seneye nazaran 90 000 lira fazla teklif edilmesi, Dünya vaziyeti dolayısıyla amele yevmiyelerinin artmış olmasından ileri gelmiştir.

Fasıl : 25 - Madde : 2 Telgraf ve telefon tesisat, inşaat ve tamirâtı ve her nevi makine, alât edevat ve malzeme bedelleriyle nakliye ve sair masrafları

1943 yılı bütçesine konulan tahsisat 1941 ve 1942 yılları zarfında sipariş edilen eşya ve malzeme bedelleriyle önümüzdeki senede inşa ve temdidine lüzum görülecek telgraf ve telefon hatla-

riyle yeniden vücede getirilecek şehirlerarası telefon şebeke ve devrelerinin tesis ve tamir masrafları ile malzeme bedelleri ve nakliye ücretleri karşılığıdır.

Fasıl : 25 - Madde 3 Telgraf ve telefon işletme masrafları

1942 mali yılındaki tahsisatın aynıdır.

Fasıl : 26 Telsiz telgraf servisi için mübayaâ olunacak makine, alât, edevat ve malzeme bedelleriyle tesis, tamir, işletme, nakliye ve sair masrafları, ilân ücretleri ve amele yevmiyeleri

Eşya ve malzeme fiyatlarının yükselmesi ve amele ücretlerinin artması dolayısıyla 1943 yılı için 52 000 lira fazlasıyla 202 000 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 27 Mühendis, makinist ve sair fen memurlarıyla mmtakaları haricinde çalıştırılacak hat bakıcılarının muvakkat memuriyet haremrahları

1942 yılı bütçesiyle alınan 60 000 lira tahsisat ihtiyaca kâfi gelmediğinden sene ortasında 25 000 lira munzam tahsisat alınmıştır.

4327 sayılı kanunla haremrah yevmiyelerine zam yapılması ve nakliye ücretlerinin artması dolayısıyla 1943 yılı için geçen seneye nazaran 52 500 lira fazlasıyla 112 500 lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 28 P. T. T. Fabrikası, demirbaş eşya ve işletme masraflarıyla amle yevmiyesi, ilân ücretleri ve fabrikanın nakil ve tesis masrafları

1942 mali yılındaki tahsisatın aynıdır.

Fasıl : 29 - Eenebi mütehassıslar masrafı

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 30 Kongre, konferans ve staj için yabancı memleketlere gönderileceklerin haremrah ve sair masrafları

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 31 - Madde : 1 Telgraf, telefon ve telsiz mühendisi yetiştirilmek üzere yabancı memleketlere gönderilecek talebe masrafı

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 31 - Madde : 2 Yüksek Mühendis mektebinde okutturulacak talebe masrafı

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 31 - Madde : 3 Makinist ve fen memuru yetiştirilmek üzere Sanat ve Teknik mekteplerinde okutturulacak talebe masrafı

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 32 Stajiyerler ücreti

Muhabere bilgisine vâkıf memur bulmak hususundaki müşkülât nazarı itibara alınarak idarece kendilerinden azamî derecede istifade edilen stajiyer adedinin arttırılması maksadiyle bu tertibe geçen seneye nazaran 50 000 lira fazlasıyla 150 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 33 - Madde : 1 Muallimler ücreti

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 33 - Madde : 2 Kurslar masrafı

Kursa celbedilenlere verilmekte olan yevmiyelerin 4327 sayılı kanun mucibince yüzde elli zamna tabi tutulması ve nakliye ücretlerinin artması dolayısıyla harıçten getirileceklere verilecek yol masraflarının çoğalması hasebiyle 1943 yılı için geçen seneye nazaran 8 200 lira fazlasiyle 50 000 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 34 - Madde : 1 3335 sayılı kanun mucibince verilecek tedavi yol vesair masrafları 1942 yılı bütçesiyle alınan 50 000 lira tahsisat ihtiyacı karşılamadığından sene ortasında 50 000 lira munzam tahsisat alınmıştır.

Bu eihet nazarı itibara alınarak 1943 yılı için geçen seneye nazaran 30 000 lira fazlasiyle 80 000 lira teklif edilmiştir.

Fasıl : 34 - Madde : 2 Telgraf ve telefon fabrikası ile telsiz istasyonları ve servis salonları için alınacak edviye bedeli

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 35 Vazife esnasında kazaya uğrayan müstahdem ve işgilerin tedavi ve yol masraflarıyla bunlardan ölen veya sakatlananların kendilerine veya ailelerine verilecek tazminat cenaze, sıhhi muavenet, levazım edviye ve nakliye masrafları.

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 36 Pasif korunma masrafları

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 37 Tekait, dul ve yetim maaşları

Müttekait adedinin günden güne artmakta olması dolayısıyla bu tertibe geçen seneye nazaran 40 000 lira fazlasiyle 665 000 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 38 Hükümlenmiş borçlar

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 39 3530 sayılı Beden terbiyesi kanunu hükümlerine göre yapılacak masraf ve verilecek ücretler

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 40 Geçen yıl borçları

1942 mali yılındakinin aynıdır.

Fasıl : 41 - Madde : 1 1941 yılı borçları karşılığı

Tahakkuk etmiş ve edecek borçlar karşılığı olmak üzere 20 055 lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 41 - Madde : 2 1940 yılı borçları karşılığı

Tahakkuk etmiş ve edecek borçlar karşılığıdır.

Fasıl : 41 - Madde : 3 1939 yılı borçları karşılığı

Tahakkuk etmiş ve edecek borçlar karşılığıdır.

Fasıl : 41 - Madde : 4 1938 yılı borçları karşılığı

Tahakkuk etmiş ve edecek borçlar karşılığıdır.

Fasıl : 42

3054 sayılı kanun mucibince mülga İstanbul Telefon şirketine verilecek taksit bedeli karşılığıdır.

Fasıl : 43

3375 sayılı kanun mucibince mülga İzmir Telefon şirketine verilecek taksit bedeli karşılığıdır.

Fasıl : 44

1715 sayılı kanunun 8 nci maddesi mucibince Cumhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığıdır.

Fasıl : 45

4306 sayılı kanun mucibince memurlara verilecek giyim eşyası bedeli olmak üzere 1943 mali yılı için 350 000 lira teklif olunmuştur.

Varidat mucip sebepleri

Birinci fasıl : Posta ve telekomünikasyon hâsılatı

Birinci madde : Posta

1941 mali yılındaki posta hâsılatı 4 891 781 liradır.

1942 mali yılının ilk altı aylık tahsilâtı da 2 558 116 lira olup muhammenata nazaran 148 751 lira fazladır.

Son seneler zarfında posta varidatında görülen artış ve paket ücretlerine yapılan zam dolayısıyla 1943 yılı varidatı geçen sene bütçesine nazaran 681 270 lira fazlasıyla 5 500 000 lira olarak tahmin edilmiştir.

İkinci madde : Telgraf

1941 mali yılındaki telgraf hasılatı 3 504 726 liradır.

1942 mali yılının ilk altı aydaki hasılat ise 2 144 220 lira olup muhammenata nazaran 271 554 lira fazladır.

Bu itibarla 1943 varidatı geçen seneye nazaran 254 667 lira fazlasıyla 4 000 000 lira olarak tesbit olunmuştur.

Üçüncü madde : Telefon

1941 mali yılındaki tahsilât 2 867 180 liradır.

1942 mali yılının ilk altı aylık tahsilâtı da 1 742 930 lira olup muhammenata nazaran 242 930 lira fazladır.

Önümüzdeki senede tevsi edilecek olan Yenişehir (Ankara) ve Şişli santralleriyle 9 şehirde yeniden tesis olunacak otomatik telefon santrallerinin faaliyete girmesiyle telefon hasılatının artacağı anlaşıldığından 1943 varidatı 800 000 lira fazlasıyla 3 800 000 lira olarak tahmin olunmuştur.

Dördüncü madde : Telsiz

1941 mali yılındaki telsiz hasılatı 2 765 417 liradır.

1942 malî yılının ilk altı aylık tahsilâtı da 1 486 921 liradır.

Son seneler zarfında telsiz hasılatında müşahede edilen artış dolayısıyla 1943 varidatı geçen seneye nazaran 380 000 lira fazlasıyla 2 800 000 lira olarak tahmin edilmiştir.

İkinci fasıl : Resmî dairelerden maktuan alınacak posta ve telgraf ücretleri

Birinci madde : Umumî bütçeye dahil dairelerden

Umumî bütçeye dahil dairelerin 1943 malî yılı posta ve telgraf ücretleri 2721 ve 2722 sayılı kanunların 3 neü maddelerine göre 3 396 099 lira olarak tesbit edilmiştir. Geçen seneye nazaran 800 302 lira fazladır.

İkinci madde : Mülhak ve hususi bütçeli idareler

Mülhak ve hususi bütçeli idarelerin 1943 malî yılı posta ve telgraf ücretleri 2721 ve 2722 sayılı kanunların 3 neü maddelerine göre 188 475 lira olarak tesbit edilmiştir.

Üçüncü fasıl : Mütenevvi hasılat

1942 malî yılının ilk altı aylık tahsilâtı 162 143 lira olup muhammenata nazaran 95 002 lira fazladır.

Bu itibarla 1943 varidatı 158 228 lira olarak tahmin olunmuştur.

Dördüncü fasıl : Radyo aidatı

1941 malî yılındaki tahsilât 96 924 liradır.

1942 malî yılının ilk altı aylık tahsilâtı ise 50 925 liradır.

Radyo abonelerindeki artış dolayısıyla 1943 aidatı 130 000 lira olarak tahmin olunmuştur.

Beşinci fasıl : Geçen senelerden müdevver nakit mevcudu

1941 malî yılı umumî hesabına nazaran 1942 malî yılına devreden nakit mevcudu 7 195 704 lira olup bundan 5 356 000 lirası 1942 malî yılı varidat bütçesinin beşinci faslına irat kaydedilmiştir.

Sözü geçen 7 195 704 liradan bakiye kalan 1 839 704 lira ile resmî dairelerin 1941 yılı muhabere ve mürasele ücretleri bakiyesinden 1942 yılı içinde tahsil olunan 715 802 liraya 1942 malî yılı masraf tertiplerinden tasarruf edilmesi mümkün görülen 3 344 494 liranın ilâvesi suretiyle 1943 yılına devredecek nakit mevcudunun 5 900 000 lira olacağı tahmin edilmiştir.

Posta, telgraf ve telefon umumî müdürlüğünün 1943 malî yılı bütçe kanunu mucip sebepleri

Posta, telgraf ve telefon umumî müdürlüğünün 1943 malî yılı bütçesi mütevazin olarak tanzim ve Yüksek Meclisin tetkik ve tasvibine arz olunmuştur.

Bu sene için teklif edilen varidat ve masraf bütçeleri yekûnu geçen seneye nazaran 3 573 685 lira fazlalık arz etmektedir.

Masraf bütçesindeki fazlalıktan 1 581 001 lirası Yüksek Başvokâlete sunulup önümüzdeki sene içinde tatbik mevkiine konulması derpiş olunan teşkilât kanunu icabı olarak kadrolarda yapılan değişikliklerle 3080 sayılı kanunun 3 neü maddesi mucibince her sene bütçesiyle maaş miktarları tesbit edilen ve memurlara bahşolunan bütün hak ve menfaatlerden istifade eden hat başbaki, Başmüvezzi, bakıcı ve müvezzilerden 12 lira maaş alanların teadül esasına göre maaş de-

recelerinin 15 liraya çıkarılmasından ve 830 692 lirası müteferrik müstahdemler kadrosuna ilâve edilen 500 muhabereci ile 17 makinist, 3 baştelefoncu, 26 telefoncu, 2 tahsildar, 2 şoför, 2 hamalbaş, 23 hamal, 1 odacı ve 15 i muhabere salonlarına tahsis edilmek üzere 28 daktiloğraf ve hayat pahalılığı dolayısıyla diğer ücretlilere yapılan zamlardan ve 350 000 lirası 4306 sayılı kanun mucibince memurlara meccanen verilecek giyim eşyası karşılığı, mütebaki 811 992 lirası da malzeme ve eşya fiyatlarının günden güne yükselmesi, amele ücretlerinin artması hareirah yevmiyelerine yüzde elli nispetinde zam yapılması, kadroları noksan olan merkezlerde mesai saatleri haricinde memur çalıştırılması gibi sebeplerle 1942 yılında munzam tahsisat istihsaline mecburiyet hâsıl olduğu gözönünde tutularak bu tertiplere kâfi miktarda tahsisat konulmasından mütevellit bulunmaktadır.

Varidat bütçesindeki fazlalık ise posta, telgraf, telefon ve telsiz hasılatında müşahede edilen normal inkişafın 1943 yılında da aynı seyri takipedeceği tabii görülmesinden ve 1942 mali yılı masraf tertiplerinde vukuu muhtemel bulunan tasarrufattan dolayı 1943 senesine devredecek nakit mevcudunun artacağı tahmin olunmasından ileri gelmektedir.

Rapor

Posta, telgraf ve telefon Umum müdürlüğünün, 1943 Bütçe lâiyhası ve karşılaştığı gerekler üzerinde yaptığım incelemelerin sonucunu arz ediyorum.

1. Bütçe lâiyhası bakımından:

A) Varidat bütçesi:

P. T. T. Umum müdürlüğü 1943 varidatı, 1942 yılının 22 299 117 liradan ibaret rakamına mukabil 3 573 685 lira fazlasıyla 25 877 802 lira olarak tahmin edilmiştir. İstinad edilen deliller, fasıl ve maddeler itibarıyla (1) numaralı ilişikte, mart, nisan ve mayıs aylarına ait tahminlerin dayandığı ortalama rakamlar (2) numaralı ilişikte arz edilmiştir.

(3) numaralı ilişikte görüleceği üzere Devlet direleri zimmetinde 2 390 028 lira 36 kuruşa bağlı geçen yıllar alacağı vardır. Bunlara mukabil tediyeler, vergi bakiyeleri hakkındaki usul takip edilerek haliye bütçesindeki fasıl tahsilâtı meyanına alınmakta ve binnetice varidat bütçesinde görülmiyen bir fazla teşkil etmektedir. Vergiler muhasebesinde bu yolun tutulmakta olmasının nazarı ve amelî sebepleri malumdur. Bu sebepler P. T. T. nin mevzu bahis matlûbatında tamamen mevcut olmadığına ve 2822 sayılı kanunun 1 nci maddesi hükümlerine nazaran bu matlûbatı, Umum müdürlük varidat bütçesinin 2 nci faslında yeni bir madde aşmak suretiyle irac etmek, müş'ir karakterinden de istifade bakımından vârit ve kabil bulunmasına rağmen, mevcut ve müesses umumî tertibi değiştirmekte bugün için büyük faide görmediğinden bu eiheti sadece kayıt ile iktifa ediyorum.

Yine bu kısımla ilgili olarak P. T. T. ücretleri tahakkuk vaziyetlerini gösteren iki listeyi (4) ve (5) sayılarla iliştiyorum. 2721 sayılı kanunun 2 ve 3, 2722 sayılı kanunun 2, 3 ve 4 nci maddelerine ve 1050 ve 2518 sayılı kanunların umumî hükümlerine nazaran arzettiği manzaranın mazbatamızda bir temenni mevzuu teşkil etmesi lâzımgeleceğini sanıyorum.

B) Masraf bütçesi:

P. T. T. Umum müdürlüğünün masraf bütçesi 1942 senesinin 22 299 117 liradan ibaret yekûnuna mukabil 3 573 685 lira fazlasıyla 25 872 802 liradır.

Fazlalığın tevezzü ettiği tertipler şunlardır.

1 494 261 lirası Teşkilât kanunu lâiyhası karşılığı. Bu karşılığın :

1 409 125 lirası fasıl 1 madde 1 memurlar maaşı meyanına, 27 010 lirası fasıl 3 madde 1 de merkez ücretli memurlarına, 38 126 lirası fasıl 4, madde 1 de vilâyetler ücretli memurlarına,

20 000 lirası fasıl 5 de muvakkat tazminat meyanına alınmış;

106 740 lirası bu lâiyha tatbikatından dolayı Bütçe kanunu lâiyhasına bağlı (C) cetvelinde yapılan değişikliğe, (ilişik : 6).

823 247 lirası merkez ve taşra müteferrik müstahdemler kadrosuna yapılan ilâve ve diğer ücretlilere yapılan zamlara (ilişik : 7, 8) ait bulunmuştur.

350 000 lirası 4306 sayılı kanunun tatbiki karşılığı olarak fasıl 45 e,

799 437 lirası ise malzeme, ücret ve harcırah hesaplarındaki yükselmeler dolayısıyla muhtelif fasıllara ilâve edilmiştir.

Ayrı, ayrı fasıl ve maddeler itibariyle tetkik neticeleri, sene içinde yapılmış tenzil, zam, müna-kaleler de gösterilmek suretiyle (9) numaralı ilişikte arz edilmiştir ve 20 ve 25/2 tertiplerindeki tahsisatla derpiş edilen hizmetler (10) numaralı merbutta gösterilmiştir.

Vardığım kanaatler ise şudur:

1. — Teşkilât kanunu lâyihası karşılığı olarak konmuş miktar hakkında, Matbuat umum mü-dürlüğü bütçesinin mümasil faslı dolayısıyla bu Umum müdürlük raporunda arz ettiğim, encümen ekseriyet kararına muhalif, prensip noktasından mâruz, noktaî nazarımlı tekrar ederim.

2. — 9 ncu fasılın 7 nci maddesinde bina, arazi, tanzifat ve tenvirat vergileri namı altında kon-muş olan 100 lira, mevcut kanunlara göre Devlete ait mebani ve arazi vergiden muaf ve P. T. T. umum müdürlüğü teşkilât kanununun hükümlerine nazaran Umum müdürlük malları Devlet ma-lı olduğundan fazladır. Bu fasılın tayyî ve binnetice mütaakıp fasıl numaraları ona göre tas-hih edilerek yürütülmesi ve bu 100 liranın esasen gayri kâfi olduğu anlaşılan fasıl 13, madde 6 ya ilâvesi lâzımgelceceği;

3. — Ve bu kayıtlar dışında kalan kısımların (9) numaralı ilişikte her biri hizasında göster-diğim sebeplerle tasvibinize lâayık bulunduğu fikrindeyim.

C) C, D, E cetvelleri ve nakil vasıtaları kadrosu:

Müvezzi ve hat bakıcıların kadrosu (C) müteferrik müstahdemler kadrosu (D), muvakkat müstahdemler kadrosu (E işaretli ve (11), (12), (13) numaralı ilişik cetvellerde gösterilmiş oldu-ğu gibi nakil vasıtaları kadrosunu gösterir cetvel ile ilişkiler meyanında bulunmaktadır. Bunların her biri hakkında teferruatlı surette yaptığım tetkiklerin, her birinin zaruri ve asgari karakterini tebarüz ettirmiş olduğunu arz ederim.

D) Bütçe kanunu lâyihası:

Bu lâyihanın 1942 Bütçe kanununa nazaran farkları, maddeleri ve mahiyetleri itibariyle (14) sayılı ilişikte arz edilmiştir.

Bu tadillerin zaruri ve şayanı kabul olduğu kanaatımı Encümenin yüksek takdirine arzede-rim.

2. — P. T. T. Umum müdürlüğünün genel durumu ve tevlit ettiği düşünceler:

A) Ordu ve Hükümet işlerine ait postaçılıkta, tatar, ulak gibi adlarla yaptıkları teşkilât ba-kanından Türk'lerin bütün milletlere öncülük yaptığı tarihi bir hakikattir.

Fakat âmmî hizmeti ve Devlet gelir vasıtası olarak memleketimizde postanın tesisi 26 şubat 1839 tarihinde «Postahancı âmire» nin tesisiyle başlar. «Lausanne» muahedenamesinden sonra tam ve millî bir Devlet inhisarı karakteri tekemmül eden bu müessesenin iki küçük fâsılla istisna edi-lirse 1919 yılına kadar nezaret ve bu tarihten sonra umum müdürlük halinde idare edilmiş ol-duğunu görüyoruz.

Millî Hükümetin teşkilini mütaakıp bir müddet Dahiliye, sonra Nafia vekilliğine ve 1939 da Münakalât vekilliğinin kurulması üzerine bu vekillığe bağlanmıştır.

Halen mer'iyette olan 2822 sayılı Teşkilât kanunu 14. VI. 1935 tarihlidir. Bu kanunun 8 nci maddesine göre:

Hususi kanun ve nizamnameleriyle inhisara tabi posta, telli telsiz telgraf, telli telsiz telefon ve radyo - bunlardan radyo işletmesi 1940 Bütçe kanunu ile Başvekilliğe bağlanmıştır - hizmetle-

rini tedvir ve tanzim vazifeleriyle mükellef, hükmi şahsiyeti haiz, mülhak bütçe ile idare edilen bir Devlet müessesesidir.

Smâi bir müessese olan bu idarenin de, Devlet demiryolları, denizyolları ve İnhisarlar kanunlarında olduğu gibi bütçeden başka ve aynı zamanda bilanço ve kâr ve zarar hesapları tanzim etmesi şayanı arzudur. Malumdur ki bütçe bir jestiyon faaliyetini gösterir, bu kabil müesseselerde aynı zamanda görünmesi ve bilinmesi lâzımgelen hakiki vaziyeti ifade etmez. Bu bakımdan müessesenin hakiki vaziyetini ve kıymetlerindeki ve ihtiyaçlarındaki inkişaflarını defaten esaslî ve devamlı bir surette görüp takip etmeğe ve bütçe fasıllarını da bu müşahede ışığı altında mütâlâya imkân verecek yeni hükümlere yeni Teşkilât Kanununda yer ayrılması faydalı olacağını ve bunun bizzat Umum müdürlük için, kendi çalışmalarını en iyi takip ve tanzim edebilme bakımından zaruri bulunduğunu sanıyorum. Müessese faaliyet ve teşkilâtı hakkında müteaddit mütehassıslar tarafından verilmiş raporlarda da bu cihetin bilhassa tebarüz ettirildiği anlaşılmıştır.

B) P. T. T. Umum müdürlüğünün halen:

749 posta ve telgraf merkezine malik bulunmakta,

Telefon santralı bulunan şehir ve kasabalarımız sayısının 70,

Nüfus başına isabet eden senelik mektup sayısının 3, telgraf sayısının 0,30,

Bugünkü maaslı memur sayısının 5 400, ücretli memur ve müstahdem sayısının 1 900, müvezzi ve bakıcı sayısının 4 587 olduğu anlaşılmaktadır.

Türkiyenin		Vilâyet	Kaza	Nahiye	Köy
satılı mesaharı	Nüfus yekünü				
Km. 2		sayısı	sayısı	sayısı	sayısı
767 943	17 858 164	63	383	910	35 085

olduğuna nazaran yalnız teşkilât bakımından bile ne geniş bir inkişaf imkân ve ihtiyacı ile karşılaşmakta olduğu sadece bu rakamlardan da anlaşılabilir.

C) Posta telgraf ve telefon idaresi gerek bugünkü noksanlarını ve gerek inkişaf ihtiyaçlarını temin edebilecek membalara kendi bünyesinde mâlik bulunmaktadır: Masraflarını azaltmak, varidatını ve varidat membalarını çoğaltmak. Bu istikamette müessesenin üzerinde durduğunu gördüğüm bir kısım düşünceleri yüksek huzurunuzda arzetmekte faide gördüm:

1. — Posta kutularını, ilgililere postanın hizmetlerine âmade olduğunu sık, sık hatırlatacak nispetlerde çoğaltmak ve atılan para mukabilinde kendiliğinden pul, kart veren ve pul ve para cezasına göre muhtelif tertibatı hâvi olan otomatlar ikame etmek;

2. — Memur sayısını çoğaltmamak ve tehacümü önlemek için posta merkezlerinde keza otomat tesisi yapmak;

3. — Bellibaşlı ticarethaneleri, sadece pul beyiyesi mukabili posta ve paket muamelâtı yapan subeler tesisine teşvik etmek;

4. — Zarf, kâğıt, telgraf kâğıdı, hokka, kalem, kontuvar gibi malzeme ve tesisatın, firmaları için reklâm vasıtası ittihaz etmek istiyecek ticarethaneler tarafından temin edilmesine çalışmak ve posta merkezlerinin ticari lavha ve reklâm talik mahalli olarak da kıymetlendirmek;

5. — Posta merkezleri önünden geçen veya istasyonlara munteli olan otobüslerin gerisinde, bu mahallerde derhal muhteviyatı alınan posta kutuları tesis eylemek;

6. — Gazete idarchaneleri, bankalar, müesseseler de pul sarfiyatını önliyecek damga makinaları tesis etmek;
7. — Paket muamelelerini tevsi etmek;
8. — Sayılı günlerde bir taraftan telgraf hatlarının yükünü azaltacak bir taraftan ilgililerin masrafını azaltacak formül tipleri usulünü tatbik etmek;
9. — Milli mahsul ve Milli menfaatler bakımından pullar tertip ederek ve mümkün olanlarından sürşarj şekil ve vesilelerinden istifade eyliyerek hem masrafsız propaganda yapmak ve hem de sayısız milyonları bulan pul koleksiyoncularına pul satmak suretiyle müstefit olmak;
10. — Hususi tertibatlı posta, telgraf ve telefon vagonları edinmek;
11. — Nihayet posta çeki ve posta tasarruf sandıkları hizmetini kurmak;
12. — Bütün posta işlerinde âzami sürat ve emniyeti sağlayacak vasıta, tedabir ve teferruata itina etmek;

Teşkilâtın genişliği ve elverişliliği bakımından posta idarelerinin hemen bütün ileri memleketlerde, tasarruf sandıkları, Devlete vâkr olacak vergi ve saire tediya, fertler arasındaki tediye-ler ve hesaplasmalar, yetim maaşlarının ödenmesi, dahilî istikraz tahvilleri satışı, vergi tediyele-lerinde kullanılan veya nuayyen bir müddet sonra nakde kabili tahvil olup üzerinde yazılı bedelden dün fiyatlarla satılarak tasarrufatı teşvik eden küçük tasarrufları teşvik bonoları itası, muhtelif sigorta işleri hususunda oynadıkları rol ve bunların arasında aynı zamanda geniş bir tasarruf ve direnâj hareketi temin eden ve şekil ve tatbikatı son derecede sadeleştirilmiş ve ferdi ve ticari hayatın bütün ihtiyaçlarını karşılayacak formüllere inea edilmiş olan posta çeki tatbikatının her bakımdan hususi kıymeti âşikârdır. Bu tatbikat, Adli tebliğat kamumu dolayısıyla memurları halen bü-tün köylerimize kadar uzanan posta idaremizi, geniş bir tediya müessesesi haline getirerek her ba-kımdan hayırlı bir çok mali neticeleri de temin edecek ve bir taraftan da idarenin varidat kay-naklarını genişletecek ve posta teşkilâtımız hayatında esaslı bir hamle olacaktır.

P. T. T. Umum müdürlüğü, halen otüd ve hazırlama devresinde bulunduğu bu işlerin tatbika-tına geçebilmek için :

1. — Lise derecesinde bir meslek mektebi tesis ederek malûmatlı ve idareye bağlı memur sayı-sını arttırmak;
2. — Kurslar yolu ile memurların meslekî seviyelerini yükseltmek, ve ilk imkânda garp mem-letlerine stajyerler yollamak;
3. — Posta işlerinin süratle tedviri bakımından da birinci derecede gelmekte olan kendisine ait 200 kadar binanın dahilî tesislerini servis icaplarına uygun hale getirmek ve yeni binalar yapmak;
4. — Karada posta müraselâti 500 kadar müteahhit tarafından temin edilmekte ve idarenin elin-deki nakil vasıtaları ihtiyacın çok dununda bulunmakta olduğundan imkân nispetinde bu istika-mette vaziyetini islah etmek;
5. — Mevcut hat ve telefon tesisatının iş kabiliyetini mümkün olan âzamiye çıkarmak;
6. — Şehir ve kasabalarımızda mevcut telefon tesislerini ve bundan sonra tesis edilmek istene-cekleri nuayyen nizam ve tiplere bağlamak;
7. — Ve nihayet ağır mesaisine rağmen çok dün ücret veya maaş alan memurların mevcut hü-kümlerin âzami imkânları dahilinde vaziyetlerini islah eylemek;

Zorunda olduğu anlaşılmalı ve muntaka esasına istinat ettiği görülen yeni Teşkilât kanunu

lâyihasının ve 1943 bütçesinde fasıl ve maddelerde yapılmış olan değişikliklerin bu maksatlara hizmet gayesiyle olduğu da tebarüz etmektedir.

Mamafih P. T. T. idaresi, Bütçe kanununun 5 nci maddesindeki şalâhiyete istinaden posta, telgraf ve telefon servislerinin inkıfâfını temin maksadiyle evvelden hazırlanmış bir program dahilinde şimdiden bazı tevsiat ve ıslahata girişmiş bulunmaktadır. Bu tevsiat ve ıslahat cümlesinden olmak üzere :

İstanbul - Ankara arasında 15 kanallı telefon ve 6 kanallı telgraf,

İstanbul - Sofya arasında 10 kanallı telefon ve 3 kanallı telgraf,

İstanbul - İzmir arasında 3 lü,

Ankara - Adana arasında 3 lü,

Ankara - Eskişehir arasında 3 lü,

Eskişehir - Bursa arasında 1 li,

Telefon kuranportör telleri tesisine başlamış ve bu suretle Ankara'nın cenup ve garp mntakalarıyla ve İstanbul'la olan muhaberatının sürat ve emniyetle cereyanını temin etmiştir.

Bu arada Adana, Zonguldak, Bursa, Mersin, Kozlu, Çekirge, Afyon, Adapazarı, Kayseri, İzmit ve Balıkesir gibi mühim şehir ve kasabalarda otomatik telefon santralleri ve kurşunlu kablo şebekesi tesisine başlandı,

İstanbul, Ankara ve İzmir'de mevcut santrallerin ve şebekelerin tevsi edilmekte olduğu,

Servis icaplarına uygun bir şekilde yeni telefon ve P. T. T. merkezleri inşaatına devam edildiği,

Mühim telgraf merkezlerinin yazıcı ve seri makinalarla teçhizine ve hatlarda inkıta vukuu halinde telgraf muhaberatını geçirmek üzere Van, Erzurum, Diyarbakır ve İzmir gibi uzak yerlerde de telsiz istasyonları tesisine çalışılmakta olduğu anlaşılmıştır.

Tetkiklerim sırasında temas ettiğim bütün servislerde müşahede ettiğim arzuya ve takdire değer intizamı ve daha iyi ve daha faydeli olmak samimî arzı ve cehdini teyit eden delilleri sureti mahsusada kayıt ve yüksek ençümene takdirle arzvetmeyi bir vazife sayarım.

Bu mülâhazalarla P. T. T. unum müdürlüğü 1943 bütçe lâyihasını yüksek tasvibinize arza lâ-yık bulmaktayım.

Raportör

Manisa

F. Kurdoğlu

Rapor metninde geçen ilişkiler dosyasındadır.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Esas No. 1/10

Karar No. 22

18. V. 1943

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 27 şubat 1943 tarih ve 6/623 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğü 1943 mali yılı bütçe kanunu lâyihası encümenimize tevdi buyurulmakla Münakalât vekili Ali Fuad Cebesoy ve Maliye vekâleti namına Bütçe ve mali kontrol umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Masraf bütçesi:

Umum müdürlüğün 1943 mali yılı masraf bütçesi 1942 yılına nazaran (3 573 685 lira fazlasıyla 25 872 802) lira olarak teklif olunmuştur.

Bu fazlanın (2 430 000) lirası memur maaş ve ücretleri ile müteferrik müstahdemler ücretlerine ve tazminata ait olup 350 bin lirası 4306 sayılı kanun hükmüncü verilecek parasız giyim eşyası karşılığını teşkil etmekte, 799 bin lirası da muhtelif masraf tertiplerine taallük etmektedir.

Memur maaş ve ücretleri fasıllarına ait olan (1 606 000) liralık ilâve, Hükümetçe hazırlanıp Yüksek Meclise sunulduğu ifade edilen Teşkilât kanun lâyihasının kabulü halinde tatbik mahalli bulabilecektir.

Merkez ve vilâyetler müteferrik müstahdemleri maddelerinde görülen ceman 823 bin liralık ilâve ise bütçe lâyihasına bağlı (D) cetvelinin tetkikinden anlaşılacağı veçhile kadronun tevsiinden ve bir kısım ücretlerin tezyidinden ileri gelmektedir.

Ancak bu bütçenin geçen senelerden müdevver (5 900 000) lira gibi mühim bir yekûnun varidat kalemleri arasında bulunabilmesi ile tevazînü temin ettiğini nazarı dikkate alarak şahsi masraflarda yapılacak bu ilvelerin mütaakip senelerde Umum müdürlüğün uhdesinde bulunan âmme hizmetlerini müteessir etmesi ihtimali üzerinde durmuş ve alman izahlar kadronun genişlemesi ile ve yeniden açılacak veya

takviye edilecek şubelerin faaliyeti sayesinde hizmetlerin daha iyi ve daha muntazam bir surette ifası imkânı elde edileceğinden esasen peyderpey vücade getirilen tesisler ve temin edilen teçhizat ile artmakta olan varidatın bir kat daha artmasını niçinleğe kapılmadan ümit etmek yerinde olduğu ve seneden seneye bütün varidat kalemlerinde görülen inkişafın önümüzdeki senelerde aynı seyri takip etmemesi için bir sebep tasavvur edilemediği zemininde bulunmuştur.

Muhtelif masraf tertiplerine 799 bin lira ilâve edilmesi eşya ve malzeme fiyatlarıyla emek ücretlerinin artmasından ve kısmen de kanuni icaplardan ve hizmetlerde ve teşkilâta vukua gelen genişlemelerden mütevellit bulunmaktadır.

Gayrimenkullerin tenvirat, tanzifat vergisi için konan 100 lira tahsisatın kullanılmadığı ve bu mali yılda dahi buna ihtiyâç bulunmadığı anlaşılmış ve 19 neu faslın 7 nci maddesi kaldırılmış ve bu yüz lira 6 nci cetvelin tertibine naklolunmak suretiyle masraf bütçesi aynen kabul olunmuştur.

Varidat bütçesi:

1942 mali yılına nazaran varidat bütçesinde, (681 270) posta, (255 000) telgraf, (800 000) telefon, (380 000) telsiz, hasılatında ve (800 302) lira umumî bütçeye dahil dairelerden alınacak posta ücretlerinde, (24 000) lira mütenevvi hasılatında ve (35 000) lira da radyo aidatında olmak üzere üç milyon liraya yakın bir tezeyüt görülmektedir. Yapılan tahminlerin 1942 mali yılı 9 aylık tahsilâtı ile 1941 senesi son üç aylık hasılatına tarifeler zamından veya muhtelif sebeplerle beklenen inkişaf payından hesap edilen fazlanın ilâvesi ile tahakkuk etirildiği anlaşılmıştır. Bu tahmin şeklini belirtmek üzere en mühim varidat kalemlerini teşkil eden birinci faslın dördüncü maddesine ait cetveli aşağıya derecediyoruz:

F.	M.	1942 mali yılının dokuz aylık tahsilâtı	1941 mali yılı son üç aylık hasılatı	1943 yılı için tah- min edilen	
1	1	Posta	4 044 885	1 321 796 = 5 366 181	5 500 000
	2	Telgraf	3 217 934	1 165 531 = 4 383 465	4 000 000
	3	Telefon	2 663 633	768 730 = 3 432 365	3 800 000
	4	Telsiz	2 224 580	637 910 = 2 862 490	2 800 000

1942 enesi muhtemel varidat neticelerine göre 1943 mali yılı posta varidatı tahminlerinde 140 bin ve telefon varidatında da 370 bin lira bir fazlalık göze çarpmaktadır. Posta paketleri ücret tarifesine yapılan zamlarla birincisinin ve telefon konuşmalarındaki mütemadi artışa zamimeten tevsi mukarrer Ankara - Yenisehir ve Şişli santralleri ile dokuz şehirde yeniden tesis edilecek otomatik telefon santrallerinin temin edeceği hasılat ziyadesiyle ikincisinin karşılanacağı anlaşılmıştır.

Varidat kalemleri içinde kanuni mesnede dayandığı için en katı olması lâzımgelen ikinci faslın birinci maddesi ki, umumî bütçeye dahil dairelerin posta ve telgraf ücretidir. Daima bakaya bırakılmaktadır. Kanuni icapların yerine getirilerek buna mahal bırakılmaması lüzumuna işaret etmeği vazife bildik.

Bundan başka hususi mazbata muharriri tarafından bu müessesenin de emsali gibi bilânço ve kâr ve zarar hesaplarını tanzim etmesi yolunda rapora derecedilen mütalâaya encümenimiz de iştirak etmektedir.

Varidatın tahmininde isabetli hareket edildiğine kani olan encümen varidat bütçesini kabul ile Bütçe kanunu lâyihasının müzakeresine

geçmiş ve lâyihası kabul etmiştir.

Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğünün 1943 mali yılı Bütçe kanunu lâyihası ve buna bağlı cetveller Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	M. M.	Kâtip
Kastamonu	Huğla	İstanbul
T. Coşkan	H. Kitabca	F. Öymen
Amasya	Antalya	Aydın
A. K. Yiğitoğlu	N. E. Sumar	R. Alpman
Balıkesir	Bitlis	Bursa
S. Örgüevren	B. Osma	Dr. S. Konuk
Diyarbakır	Diyarbakır	Edirne
R. Bekit	Ş. Uluğ	M. N. Gündüzalp
Giresun	Hatay	İsparta
A. Sayar	H. Selçuk	M. Karaağaç
İstanbul	İstanbul	İzmir
H. Kortel	H. Ülkmen	M. Birsol
Kayseri	Kütahya	Kütahya
F. Baysal	H. Pekcan	A. Tıridoğlu
Manisa	Samsun	Tokad
F. Kurdoğlu	M. A. Yörüker	R. A. Sevengül
Tokad	Tarazon	Yozgad
H. N. Keşmir	M. S. Anamur	A. Sungur
Yozgad		Zonguldak
S. İçöz		E. Erişirgil

Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğünün 1943 mali yılı Bütçe kanunu lâyihası

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

MADDE 1. — Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğünün 1943 mali yılı masrafları için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 25 872 802 lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2. — Posta, telgraf ve telefon Umum müdürlüğünün 1943 mali yılı masraflarına karşılık olan varidat bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 25 872 802 lira olarak tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — 3080 sayılı kanunun 3 ncü maddesi mucibince her sene bütçesiyle maaş miktarları tespit edilecek olan hat başbakıcı, başmüvezzi, hatbakıcı ve müvezzilerin adedleriyle maaş ve tahsisatları bağı (C) işaretli cedvelde gösterilmiştir.

Bunlardan Ankara'da bulunanlara 3656 sayılı kanunun 10 ncü maddesindeki esaslara göre muvakkat tazminat verilir.

MADDE 4. — 3656 sayılı kanunun 19 ncü maddesine dahil müteferrik müstahdemlerin aded ve ücretleriyle nakil vasıtaları bağı (D) işaretli cedvelde gösterilmiştir.

Fasıl numaralarıyla unvanları bağı (E) işaretli cedvelde yazılı tertiplerden 3656 sayılı kanunun 9 ncü maddesi mucibince idaresi zaruri görülen muvakkat mahiyetteki hizmetler için aylık ücretli müstahdemler kullanılabilir. Bunların kadrolarıyla 3656 sayılı kanunun 13 ncü maddesine tabi ihtisas mevkileri İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tesbit ve mütaakıp yıl bütçesiyle Büyük Millet Meclisine tevdi olunur.

Bu tertipten idare olunacak hizmetler kadrolarının bütçede mevcut diğer bir hizmetin ifasına müteallik kadrolara ilâve mahiyetinde bulunmaması şarttır.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1. — Aynen

MADDE 2. — Aynen

MADDE 3. — Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğü tarafından 1943 mali yılı zarfında tahsil edilecek varidat nevilerinden her birinin müstenit olduğu hükümler bağı (F) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen.

MADDE 5. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen.

MADDE 5. — Telgraf, telefon ve telsiz telgraf tesis, inşaat ve tamiratiyle malzemesi ve posta pullarıyla pul verme makinası ve otomatik tarih damgası ve nakil vasıtaları mübayaasına veya arsa, bina mübayaası ve inşaatına sarfedilmek üzere üç buçuk milyon liraya kadar gelecek senelere geçici taahhüdât icrasına Umum müdürlük mezundur.

Bu suretle girişilen taahhütlerden dolayı 1943 mali yılı içinde yapılacak tediyeler masraf bütçesinin taallük ettiği tertiplerden ödeneceği gibi 1943 mali yılı içinde tahakkuk edecek varidat fazlası da bu taahhütlere karşılık olarak alâkalı tertiplere tahsisat kayıt ve sarfolunur.

MADDE 6. — Hastalıklarına mebni kısa müddetle nöbet vazifelerine gelmiyen posta, telgraf ve telefon memurlarının yerlerinde istihdam olunacaklarla nöbet vazifesiyle mükellef olmayıpta saat 20 den sonra posta mürasalâtını alıp vermeğe mecbur bulunan, telgraf merkezlerinin kapalı bulunduğu saatlerde rasat telgrafı alıp yazmakla mükellef tutulan, idari lüzum ve zaruretlere binaen mesai saatleri haricinde veya kanuni tatil günlerinde servis aktifte çalıştırılan posta, telgraf ve telefon memur, müvezzi ve sair müstahdemlerine umumî idare encümenince tesbit edilecek miktarda ücret verilir.

MADDE 7. — Masraf bütçesinin 19 ncu faslının 3 ve 4 ncü ve 21 nci faslın 4 ncü maddelerinden ödenecek mebalîğin nispet ve miktarı Münakalât vekâletince ve 35 nci fasıldan verilecek kaza tazminata da posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğünce tâyin olunur.

MADDE 8. — Lüzum görülecek mahallerde ücretleri bütçenin 32 nci faslına mevzu tahsisattan ödenmek üzere şehri 50 liraya kadar aylıklı stajyer istihdamına Umum müdürlük mezundur.

MADDE 9. — 3054 ve 3488 sayılı kanunların 3 ve 4 ncü maddeleri hükümleri 1943 mali yılı için tatbik edilmez.

MADDE 10. — Havale muamelâtının tedviri için Millî bankalarda (1 000 000) liraya kadar kısa vâdeli kredi ve borçlu hesabı câri açtırmağa Posta, Telgraf ve Telefon Umum müdürlüğü mezundur.

MADDE 6. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen.

MADDE 7. — Hükümetin 6 ncı maddesi aynen.

MADDE 8. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen.

MADDE 9. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen.

MADDE 10. — Hükümetin 9 ncu maddesi aynen.

MADDE 11. — Hükümetin 10 ncu maddesi aynen.

MADDE 11. — Bu kanuna bağırlı (A) işaretlı cetvelın 31 nci faslının 2 nci maddesine mevzu olup Hazıneye tevdi edilecek olan 30 000 lira ile 31 nci faslının 3 ncü maddesine mevzu 23 500 lira 1943 malı yılı umumî bütçesinin varıdat kısmına irat ve diğler taraftan mezkür sene Maarif vekâleti bütçesinin bu vekâletçe gösterilecek tertiplerine tahsisat olarak ilâve ve sarfolunur.

MADDE 12. — Merkez ve vilâyet kadrosuna dahil ve dereceleri 9 dan aşığı olan memur ve müstahdemler kendi unvanlarıyla lüzum görülecek yerlerde umumî hükümlere göre yevmiyeleri verilmek şartıyla istihdam olunabilir.

Bu şekilde istihdam müddeti memurun bulunduğu mahal belediyesi hudutları haricinde üç ayı geçmez.

MADDE 13. — Memleketin müdafaası, inzi bat ve âsaiyi umumî menfaat ve sırhate taallük eden hizmetlerin ifası için lüzum görülecek mahallerde tesisat masraflarıyla şehir dahili mükâleme ücreti alınmaksızın meccani telefonlar tesisine Münakalât vekâleti salâhiyetlidir.

MADDE 14. — İhtiyaç görülen posta, telgraf ve telefon merkezleriyle servislerinde karşılığı maaş ve ücret tertipleri tasarrufatından tediye edilmek üzere Münakalât vekâletince tensip olunacak miktarda ücretli muvakkat memur, hatbakıcı ve müvezzi istihdam edilebilir.

MADDE 15. — Geçen yıl borçları tertibine mevzu tahsisat kifayet etmediğı takdirde işbu borçlar taallük eylediğı hizmetlere tekabül etmek üzere câri yıl bütçesine mevzu tahsisattan bu tertibe Maliye vekâletinin muvafakatiyle naklen tesviye olunur.

1928 - 1941 yıllarına ait olupta Muhasebei umumiye kanununun 93 ncü maddesi mucibince müruruzamana uğramıyan ve karşılıkları taallük ettikleri seneler bütçesinde mevcut bulunan borçlar dahi 1943 malı yılı bütçesinin masraf tertipleri tasarrufatından borç tertiplerine Maliye vekâletinin muvafakatiyle naklen tediye edilir.

MADDE 16. — Bu kanun 1 haziran 1943 tarihinden mer'idir.

MADDE 12. — Hükümetin 11 nci maddesi aynen.

MADDE 13. — Hükümetin 12 nci maddesi aynen.

MADDE 14. — Hükümetin 13 ncü maddesi aynen.

MADDE 15. — Hükümetin 14 ncü maddesi aynen.

MADDE 16. — Hükümetin 15 nci maddesi aynen.

MADDE 17. — Hükümetin 16 ncü maddesi aynen.

MADDE 17. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât vekilleri memurdur.

27 . II . 1943

Bş. V. Ad. V. M. M. V.
Ş. Saracoğlu H. Menemencioğlu A. R. Artunkal

Da. V. Ha. V. Mal. V.
R. Peker N. Menemencioğlu F. Ağrak

Mf. V. Na. V. İkt. V.
Yücel A. F. Cebesoy Sırrı Day

S. İ. M. V. G. İ. V. Zr. V.
Dr. H. Alataş B. Karadeniz Ş. R. Hatipoğlu

Mü V.
F. Engin

Ti. V.
Dr. B. Uz

MADDE 18. — Hükümetin 17 nci maddesi aynen.

A - CETVELİ

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1942	1943 mali yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
<i>Birinci kısım</i>					
Birinci bap - Maas, ücret, tahsisat					
1		Maas ve 4178 sayılı kanuna göre verilecek zamlar			
	1	Memurlar maası	8 819 760	10 335 625	10 335 625
	2	Açık maası	3 000	3 000	3 000
	3	Çocuk zammı [Üretlilerin zammı da bu tertipten verilir.]	50 000	75 000	75 000
	4	Yakacak zammı [Üretlilerin zammı da bu tertipten verilir.]	50 000	75 000	75 000
Fasıl yekünü			8 922 760	10 488 625	10 488 625
2		1683 sayılı kanunun 58 nci maddesi mucibince verilecek tekaüt ikramiyesi	55 000	55 000	55 000
3		Merkez müstahdemleri ücreti			
	1	Memurlar	36 956	63 966	63 966
	2	Müteferrik müstahdemler	90 951	112 727	112 727
	3	Muvakkat müstahdemler	1 000	1 000	1 000
Fasıl yekünü			128 907	177 693	177 693
4		Vilâyetler müstahdemleri ücreti			
	1	Memurlar	172 696	210 822	210 822
	2	Müteferrik müstahdemler	1 121 968	1 923 439	1 923 439
	3	Muvakkat müstahdemler	500	500	500
Fasıl yekünü			1 295 164	2 134 761	2 134 761
5		Muvakkat tazminat	160 000	180 000	180 000
Birinci bap yekünü			10 561 931	13 036 079	13 036 079

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1942 Mali yılı tahsisatı Lira	1943 mali yılı için Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
		İkinci bap - Müteferrik masraflar			
6		Merkez mefruşat ve demirbaşı	25 000	25 000	25 000
7		Merkez levazımı			
	1	Tenvir ve teshin	10 000	10 000	10 000
	2	Kırtasiye	15 000	15 000	15 000
		Fasıl yekünü	25 000	25 000	25 000
8		Temsil tahsisatı ve resmi küşat masrafı	800	800	800
9		Merkez müteferrikası	7 500	7 500	7 500
10		Vilâyetler mefruşat ve demirbaşı (Terazi, kasa, saat dahil).	150 000	150 000	150 000
11		Vilâyetler levazımı			
	1	Tenvir ve teshin	180 000	225 000	225 000
	2	Kırtasiye	75 000	75 000	75 000
		Fasıl yekünü	255 000	300 000	300 000
12		Vilâyetler müteferrikası {(25) liraya kadar olan küçük tamirler bu tertipten verilir.}	100 000	100 000	100 000
13		Mütenevvi masraflar			
	1	İcar bedeli	160 000	170 000	170 000
	2	Mahkeme masrafları	6 000	8 000	8 000
	3	Matbu evrak ve defterler	300 000	300 000	300 000
	4	Matbaa ve hesap makinaları mubayaa, tesis, işletme ve idare masraflarıyla memur ve müstahdemlerin ücret ve yevmiyeleri			
			1	1	1
	5	P. T. T. mecmua masrafı {Tahrir, tercüme, tertip, tabı, neşir ve ilân ücretleriyle her nevi masraflar.}	3 000	5 500	5 500
	6	Melbusat {Müvezzilerle bakıcılara, odacı, bekçi, hamal, şoför ve diğer müstahdemlere verilecek elbise, kasket, ayakk-	500 000	320 000	320 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1942	1943 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümenecce kabul edilen Lira
		bi veya çizme, palto veya pelerin ile smıflarına göre posta seyyar nakliye, ambar memurları için elbise, kasket, pelerin veya muşamba, kaptan ve makinistlere elbise, kasket ve muşamba, gemici ve kayıklarına elbise, kasket, ayakkabı veya çizme, bahkçı muşambası ve tahsildarlara yalnız muşamba, makinistlere pil ve akkü veya dosya memurlarıyla atelye müstahdemlerine diktirilecek iş gömleği bedelleri, servis ihtiyaç için alınacak karyola, yatak, battaniye ve müteferri levazimat ile her nevi masrafları ve ilân ücretleri.]			
	7	Banka ile olan nakdî muamelelerin faiz, komisyon ve sair masrafları	3 000	3 000	3 000
	8	Sigorta	8 600	8 600	8 600
	9	Atlı müvezzilere verilecek hayvan yem bedeli	270 000	275 000	275 000
		Fasıl yekünü	1 250 601	1 090 101	1 090 101
	14	Daimî memuriyet harcırahı	125 000	220 000	220 000
	15	Muvakkat memuriyet harcırahı	150 000	230 000	230 000
	16	Müfettişler harcırahı	75 000	150 000	150 000
	17	Bütçe kanununun 6 ncı maddesi mucibince verilecek ücretler	388 000	438 000	438 000
	18	Ücretli muhabere ve mükâleme masrafları	1 000	1 000	1 000
	19	Mukannen masraflar			
	1	Mahkeme harçları	6 000	8 000	8 000
	2	Pul aidatı beyiyesi	25 000	31 000	31 000
	3	Tahsildarlar aidatı	8 500	13 500	13 500
	4	Umumî telefon merkezleri aidatı	25 000	40 000	40 000
	5	Reddiyat	245 200	300 000	300 000
		[Enebi P. T. T. İdare ve kumpanyalarıyla vukubulan bilûmun müna-sebetlerden mütevellit veya anlaş-			

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1942	1943 mali yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümenince kabul edilen Lira
		malara müstenit eski ve yeni sene borçları bu tertipten verilir.]			
	6	Sâi ücreti	4 000	6 000	6 100
	0	Bina, arazi, tanzifat ve tenvirat vergileri	500	100	0
	7	Bern bürosuna ve beynelmilel birlik ve komitelere verilecek senelik iştirak hisseleri ve buralardan celbedilecek risale, meemua ve matbua bedelleri	10 000	10 000	10 000
		Fasıl yekûnu	324 200	408 600	408 600
20		Bilûmum bina, arsa mubayaa, inşaat, tesisat ve tamirat bedelleriyle kontrol memurları ücret ve sair masrafları [Tapu ve harç masraflarıyla keşif için mahalline gönderilecek mühendis, vesair fen memurlarının muvakkat memuriyet harcırahlarıyla ilân ücretleri ve Devlet demiryolları idaresince Cebeci'de yaptırılacak istasyon binasında posta, telgraf ve telefon merkezi için tefrik edilecek kısma ait masraf karşılığı olarak mak-tuan verilecek iştirak hissesi bu tertipten ödenir.]	400 000	750 000	750 000
		İkinci bap yekûnu	3 277 101	3 896 001	3 896 001
		Üçüncü bap			
21		Posta masrafları			
	1	Nakliyat [Yataklı vagonlar ve ecnebi vapur kumpanyaları vasıtasıyla yapılacak posta nakliyat ücretleri ve posta müteahhitlerine mukaveleleri mucebince verilecek taşıt ve dış kâstikleri ve ilân ücretleri bu tertibe dahildir.]	650 000	1 000 000	1 000 000
	2	Bendiye	100 000	125 000	125 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1942	1943 mali yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Emence kabul edilen Lira
	3	Hurç, çanta ve çuval mubayaası ve ilân bedelleriyle tamir masrafları	50 000	75 000	75 000
	4	Seyyar memur ve hamal primleri	52 000	60 000	60 000
	5	Havale, taahhütlü veya kıymetli mektup ve paket tazminatı	5 000	5 000	5 000
		Fasıl yekûnu	857 000	1 265 000	1 265 000
22		Posta pulu, kartları ve masrafları			
	1	Posta pulu ve kartları, albümler teşhir tabloları ve otomatik tarih damgaları, müsabaka, malzeme, tabı, gümrük ve nakliye masraflarıyla ilân ücretleri ve Bern bürosundan elbedilecek kupon ve pullar bedeli	150 000	75 000	75 000
	2	Avrupa'da bstrılacak pul ve yaptırılacak kaplılar için gönderilecek memurların harcah ve masrafları	3 000	3 000	3 000
		Fasıl yekûnu	153 000	78 000	78 000
23		Cevaplı kuponlar mukabilinde veya vusulü ihbarlı telgraflar için yapıştırılan veya battala kalan pullar bedeli	1 200	3 000	3 000
24		Nakil vasıtaları masrafı			
	1	Mubayaa [İlân ücretleri bu tertibe dahildir.]	80 000	80 000	80 000
	2	Tamir ve yedek malzeme [İlân ücretleri bu tertibe dahildir.]	100 000	100 000	100 000
	3	İşletme ve sair masrafları [Vesait işe kâfi gelmediği takdirde haricden tutulacak vesaiti nakliyenin kira bedelleriyle Belediyeye ait	125 000	125 000	125 000

P.	M.	Muhassasatın nev'i	1942	1943 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümence kabul edilen Lira
		vergi ve resimler ve ilân ücretleri bu tertipten verilir.]			
		Fasıl yekûnu	305 000	305 000	305 000
		Üçüncü bap yekûnu	1 316 200	1 651 000	1 651 000
		Dördüncü bap - Telekomünikasyon hizmetleri masrafı			
25		Telekomünikasyon masrafları			
	1	Telgraf ve telefon tesisat, inşaat ve tamiratında çalıştırılacak amele yevmiyesi	160 000	250 000	250 000
	2	Telgraf ve telefon tesisat, inşaat ve tamirâtı ve her nevi makine, alât, edevat ve malzeme bedelleriyle nakliye ve sair masrafları [Telefon kabineleri, muhabere salonlarına ait yazı makineleri ve tesisat masrafları, pil etejerleri ve mümasili tesisat, levazım ve eşya bedelleri, ilân ücretleri; hatların tesis ve ıslahı esnasında bozulan kaldırımların tamiri masrafı bu tertibe dahildir.]	4 823 651	4 260 000	4 260 000
	3	Telgraf ve telefon işletme masrafları [İlân ücretleriyle bant ve telefon rehberleri bedelleri dahildir.]	337 500	337 500	337 500
		Fasıl yekûnu	5 321 151	4 847 500	4 847 500
26		Telsiz telgraf servisi için muayyaa olunacak makine, alât, edevat ve malzeme bedelleriyle tesis, tamir, işletme, nakliye ve sair masrafları, ilân ücretleri ve amele yevmiyeleri	150 000	202 000	202 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1942	1943 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümence kabul edilen Lira
27		Mühendis, makinist ve sair fen memurlarıyla mntakaları haricinde çalıştırılacak hatbakıcılarının muvakkat memuriyet harcırahları [Telefon bekçileriyle montörlerin zaruri masraf ve yevmiyeleri bu tertibe dahildir.]	60 000	112 500	112 500
28		P .T. T. fabrikası demirbaş eşya ve işletme masraflarıyla amele yevmiyeleri, ilân ücretleri ve fabrikanın nakil ve tesis masrafı	100 000	100 000	100 000
		Dördüncü bap yekûnu	5 631 151	5 262 000	5 262 000
		Beşinci bap - Muvakkat masraflar			
29		Ecnebi mütehassıslar masrafları	13 000	13 000	13 000
30		Kongre, konferans ve staj için yabancı memleketlere gönderileceklerin harcırah ve sair masrafları	20 000	20 000	20 000
31		Talebe tahsisatı			
	1	Telgraf, telefon ve telsiz mühendisi yetiştirilmek üzere yabancı memleketlere gönderilecek talebe masrafı	1	1	1
	2	Yüksek mühendis mektebinde okutturulacak talebe masrafı	30 000	30 000	30 000
	3	Makinist ve fen memuru yetiştirilmek üzere sanat ve teknik mekteplerinde okutturulacak talebe masrafı	23 500	23 500	23 500
		Fasil yekûnu	53 501	53 501	53 501
32		Stajiyerler ücreti	100 000	150 000	150 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1942	1943 mali yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
33		Kurslar masrafı			
	1	Muallimler ücreti	15 000	15 000	15 000
	2	Kurslar masrafı [Kursun bulunduğu şehir dışından celbedilecek memurların azimet ve avdet harcahları ile kursta buldukları müddetçe kendilerine 150 kuruşu geçmemek üzere maktuun verilecek yevmiye ve kursa ait idare işlerinde istihdam edileceklerin ücretleri ve kurs için alınacak kitap ve diğer tedris levazımı, kitap bastırma ücreti ve kurs idare masrafı.]	41 800	50 000	50 000
		Fasıl yekûnu	56 800	65 000	65 000
		Beşinci bap yekûnu	243 301	301 501	301 501
		Altıncı bap - Müsterek masraflar			
34		Tedavi ve yol masrafı			
	1	3335 sayılı kanun mucibince verilecek tedavi, yol ve saire masrafları	50 000	80 000	80 000
	2	Telgraf ve telefon fabrikası ile telsiz istasyonları ve servis salonları için alınacak edviye bedeli	2 500	2 500	2 500
		Fasıl yekûnu	52 500	82 500	82 500
35		Vazife esnasında kazaya uğrayan müsthdem ve işçilerin tedavi ve yol masrafları ile bunlardan ölen veya sakatlananların kendilerine veya ailelerine verilecek tazminat, cenaze, sıhhi muavenet, levazım, edviye ve nakliye masrafları	2 500	2 500	2 500
36		Pasif korunma masrafları	15 000	15 000	15 000
37		Tekaüt, dul ve yetim maaşları	625 000	665 000	665 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1942 Mali yılı tahsisatı Lira	1943 mali yılı için Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
38		Hükmolunmuş borçlar	1 000	1 000	1 000
39		3530 sayılı Beden terbiyesi ka- nununun hükümlerine göre ya- pılacak masraf ve verilecek üc- retler	1 000	1 000	1 000
40		Geçen yıl borçları	20 000	20 000	20 000
41		Eski yıllar borçları			
	1	1941 yılı borçları karşılığı		20 055	20 055
	2	1940 » » »	20 000	1 000	1 000
	3	1939 » » »	500	1 000	1 000
	4	1938 » » »	500	1 000	1 000
	0	1937 » » »	750	0	0
		Fasıl yekünü	21 750	23 055	23 055
42		3054 sayılı kanun mucibince mülga İstanbul telefon şirketi- ne verilecek taksit bedeli	250 000	250 000	250 000
43		3375 sayılı kanun mucibince mülga İzmir telefon şirketine verilecek taksit bedeli	60 000	60 000	60 000
44		1715 sayılı kanunun 8 nci maddesi mucibince Cumhuri- yet Merkez bankasına verile- cek itfa karşılığı	220 783	256 166	256 166
45		4306 sayılı kanun mucibince verilecek giyim eşyası bedeli ve bilûmum masrafları	0	350 000	350 000
		Altıncı bap yekünü	1 269 533	1 726 221	1 726 221
		UMUMİ YEKÜN	22 299 117	25 872 802	25 872 802

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nev'i	1942	1943 mali yılı için	
			Mali yılı muhammenatı Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Encümençe tahmin edilen Lira
1		Posta ve telekomünikasyon hasılatı			
	1	Posta	4 818 730	5 500 000	5 500 000
	2	Telgraf	3 745 333	4 000 000	4 000 000
	3	Telefon	3 000 000	3 800 000	3 800 000
	4	Telsiz	2 420 000	2 800 000	2 800 000
		Fasıl yekûnu	13 984 063	16 100 000	16 100 000
2		Resmî dairelerden maktuan alınacak posta ve telgraf ücretleri			
	1	Umumî bütçeye dahil dairelerden	2 595 797	3 396 099	3 396 099
	2	Hususi ve mülbak bütçeli dairelerden	133 975	188 475	188 475
		Fasıl yekûnu	2 729 772	3 584 574	3 584 574
3		Mütenevvi hasılat	134 282	158 228	158 228
4		Radyo aidatı	95 000	130 000	130 000
5		Geçen senelerden müdevver bütçe fazlası	5 356 000	5 900 000	5 900 000
		UMUMİ YEKÜN	22 299 117	25 872 802	25 872 802

F - CETVELİ

Vergilerin ve resimlerin ve sair hasılatın müstenidatı
Nev'i Tarih No.

H U L Â S A

Vergilerin ve resimlerin ve sair hasılatın müstenidatı Nev'i	Tarih	No.	H U L Â S A	
Kanunu muvakkat	23 şubat 1328	—	Teatii nuhaberata hâdim hususi elektrik hututu hakkında	
Kanun	26 T. Sani 1339	376	Posta kanunu	
»	11. 6 . 1933	2298	Tadilat ve ekleri	
»	18. 5 . 1935	2721		
»	1. 12 . 1942	4133		
Kanun	4 şubat 1340	406	Telgraf ve telefon kanunu (Bu kanunun 33 neü maddesi 835 numaralı ka- nunla kaldırılmıştır)	
»	30. 5 . 1926	876	Tadilat ve ekleri	
»	1. 12 . 1928	1366		
»	7. 1 . 1929	1379		
»	21. 12 . 1931	1900		
»	21. 12 . 1931	1901		
»	1. 5 . 1933	2164		
»	18. 5 . 1935	2722		
»	10. 6 . 1936	3026		
»	12. 6 . 1936	3054		
»	25. 4 . 1938	3375		
»	24. 6 . 1938	3488		
»	9. 6 . 1937	3222		Telsiz kanunu
»	15. 5 . 1928	1253		P. T. T. İdaresince eşhasa ait akümülatörlerin dol- durulması hakkında
»	17. 5 . 1928	1265		Anadolu ajansı telgraf ücretleri hakkında
»	16. 6 . 1932	2009		(Eastern) Telgraf kumpanyasıyle münakit Muka- velenamenin feshiyle (Commanication Imperial and International) Limitet şirketiyle bir mukave- le akdi hakkında
»	22. 12 . 1934	2640	Beynelmillel telekomünikasyon mukavelesiyle telli ve telsiz telgraf ve telefon nizamnamesinin tasdikri- na dair	
»	10. 6 . 1935	2772	Posta, telgraf ve telefon memurları hakkında	
»	16. 1 . 1939	3560	Adli evrakın P. T. T. İdaresi vasıtasıyla tebliği hakkında	
»	7. 5 . 1941	4023	Buenes Aires posta kongresi kararlarını havi se- netlerin tasdiki	
»	7. 5 . 1941	4024	Milletler arası Telekomünikasyon mukavelena- mesine bağlı protokolların (Kahire 1933) reviz- yonlarının tasdiki hakkında	
»	4. 6 . 1937	3202	T. C. Ziraat bankası kanununun 53 neü maddesi	
»	24. 6 . 1938	3491	Toprak mahsulleri Ofisi kanununun 25 neü mad- desi	
Kararname	27. 12 . 1923	185	Romanya ile Türkiye arasında Köstence kablo- sunun işletilmesine dair yapılan itilâfnamenin tasdiki hakkında	
»	1. 1 . 1928	6012	Amerika ile Türkiye arasında taati edilecek tel- siz telgrafların ücretleri hakkında	

Vergilerin ve resimlerin ve sair hasılatın müstenidatı Nov'i	Tarihi	No.	H U L A S A
»	1. 10. 1934	2/1364	Harici posta müraselâtından alınacak ücretler hakkında
»	24. 4. 1935	2/2393	Türkiye ile Amerika Birleşik Hükümeti arasında posta paketleri teatisine dair uzlaşma hakkında
»	31. 10. 1935	2/3422	Müraselâta yapıstırılacak reklâm etiketleri hakkında.
»	20. 12. 1935	2/3732	Anadolu ajansının İran Pars ajansına yazacağı adi matbuat telgrafları hakkında
Kararname	23. 3. 1937	2/6240	İstanbul telefon rehberine konacak reklâm ilânlarından alınacak ücret hakkında
»	30. 4. 1937	2/6483	Bükreş posta ve telekomünikasyon uzlaşması hakkında
»	14. 6. 1937	2/6823	Uçaklarla taşınacak evrak, kıymetli mektup ve kutu postaları ücreti hakkında
»	20. 7. 1937	2/7138	Umumi telsiz telefon neşriyatını almağa mahsus tesisattan her mali sene için alınacak ücretler hakkında
»	1. 9. 1937	2/7319	Marmaris - Rodos kablosunun işletme mukavelesi hakkında
»	2. 11. 1937	2/7598	İstanbul telefon talimatnamesinin tarife bahsinin (müteferrik âletler, tesisat ve abonman ücretleri) kısmına uzun kordonlar için tesbit edilen ücretlerin ilâvesi ve İstanbul telefon tarifesinde mevcut olup 876 numaralı kanunda gösterilmemiş olan ücretlerin Ankara telefonu için de tatbiki hakkında
»	19. 1. 1938	2/8072	Radyo satışlarından alınmakta olan ücret miktarlarının, İzmir Enternasyonal fuarında teşhir edilmek maksadiyle getirilecek radyo makineleri için iki buçuk liraya indirilmesi hakkında
»	19. 1. 1938	2/8077	İzmir telefon şirketi tesisatının satın alınması hakkında
»	14. 7. 1938	2/9250	Radyo telgraf ücret tarifesinin tasdâkı hakkında
»	15. 8. 1938	2/9441	Ankara otomatik telefon tarifesinin İzmir telefonları için tatbikına dair
»	15. 11. 1938	2/9884	İstanbul telefon abonelerinin niyete mecbur oldukları hükümler hakkında
»	9. 2. 1939	2/10342	Avrupa rejiminde çekilecek telgraflardan alınacak ücretlere dair
»	24. 12. 1939	2/10445	İzmir telefon rehberinde yapılacak neşriyat, reklâm ve ilânlar için İstanbul rehberinden alınan ücret tarifesinin aynen tatbiki hakkında
»	27. 4. 1939	2/10866	Türkiye - Bulgaristan P. T. T. Mukavelesinin 15 nei maddesinin tadili hakkında
»	19. 9. 1939	2/11970	Sergi, panayır ve fuarlarda alınacak telefon tesisat masraf ve abonman ücreti tarifesi hakkında

Vergilerin ve resimlerin ve sair hasılatın müstenidatı

H U L Â S Â

Nev'i	Tarihi	No.	
»	13 . 10 . 1939	2/12145	Bükreş'te toplanan Balkan birliği posta ve telekomünikasyon komitesinin ietimaında kabul edilen esaslar dairesinde tesbit edilen ücretler hakkında
»	8 . 1 . 1940	2/12585	Yabancı memleketlerle yapılacak posta muamelelerinden alınacak ücretler hakkında
»	3 . 4 . 1940	2/13231	Yerlerini değiştiren radyo abonelerinden alınacak veya kendilerine iade olunacak ücret farkları hakkında
Kararname	10 . 8 . 1940	2/14141	Türkiye ile Fransız mandası altında bulunan yakın Şark Hükümetleri arasındaki telefon devrelerinin işletilmesine ait uzlaşma hakkında
»	28 . 9 . 1940	2/14460	Belgrat'ta toplanan Balkan birliği posta telekomünikasyon komitesince kabul edilen muaddel ücretler hakkında
»	17 . 12 . 1940	2/14856	İstanbul - Selânik telgraf irtibatındaki bozukluk dolayısıyla İstanbul - Atine arasındaki telsiz irtibatından alınacak ücretler hakkında
»	24 . 12 . 1940	2/14920	Telsiz ücret tarifesinde yapılan değişiklik hakkında
»	10 . 7 . 1941	2/16160	İstanbul telefon talimatnamesinde yapılan değişiklik hakkında
»	7 . 8 . 1941	2/16380	Radyo ücretleri hakkında son nüfus sayımının esas tutulacağına dair
»	17 . 1 . 1942	2/17184	İstanbul telefon abonelerinin riayete mecbur oldukları hükümlere ait talimatnamenin 17, 18 ve 19 nu maddeleri hükümlerinin Ankara'da da tatbiki hakkında
»	13 . 4 . 1942	2/17695	Posta, telgraf ve telefon ücretlerine dair tarifenin tasdiki hakkında
»	3 . 6 . 1942	2/18025	Posta idaresi vasıtasıyla tebliğ edilecek adli evraktan alınacak ücretlere ait tarifenin tasdiki hakkında
»	3 . 6 . 1942	2/18026	Tarifedeki mektup ve haberalma kâğıdı ücretleriyle taahhüt maktu resminin indirilmesine dair
»	30 . 9 . 1942	2/18815	Telsiz ücretleri tarifesinde yapılan tadilâta dair
»	5 . 1 . 1943	2/19269	Posta, telgraf ve telefon ücretleri tarifesinde yapılan değişiklik hakkında
			— Beynelmîl telgraf mukavelesine ve buna merbut telgraf, telefon ve telsiz nizamnameleri

C - CETVELİ

Memuriyetin nev'i	Baliği	Aded	Lira
Başmüvezzi ve hat başbaktarı	75	187	25
» » »	60	400	20
Müvezzi ve hat baktarı	50	2 400	15
» » »	40	1 600	10
		4 587	

D - CETVELİ

Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
<i>MERKEZ</i>			Kapı bekçisi	1	75
Pul ressamı	1	250	Kapıcı	2	50
Fabrika ustabaşısı	2	200	Hamal	2	60
Ustabaşı	1	130	»	5	50
»	1	100	»	3	40
Fabrika modelcisi	1	125			
Resmî daireler tahsildarı	1	100		125	
Evrak tasnifeisi	1	60			
» muakkibi	2	70			
Daktiloğraf	1	100	<i>VİLÂYETLER</i>		
»	5	90	Başmakiniist (kuranportör)	1	300
»	7	80	Makiniist »	2	250
»	15	75	Başmakiniist	2	175
»	2	70	»	6	150
»	9	60	»	1	125
Elektrikçi	1	100	Makiniist	5	100
Marangoz	1	100	»	41	80
Ambalajer	1	75	»	42	75
»	2	60	Fenni tesisatçı	10	100
Dikiçi	1	75	Fiş memuru	1	100
»	1	50	Muakkip	1	120
Evrak müvezzii	1	50	»	1	75
Kaloriferci ve meremetçi	1	100	İdare memuru	1	150
» »	1	75	Muhabereci	500	75
Başodacı	1	60	Baştelefoncu	2	80
Odaer	8	50	Telefoncu	42	60
»	30	40	»	4	40
»	8	30	Elektrikçi	3	80
Gece bekçisi	1	75	Montör	5	75
» »	2	60	»	5	60
» »	3	50	»	2	50

Memuriyetin nevi	Aded	Ücret
Daktilograf	4	80
»	6	70
»	38	60
»	37	50
Şoför makinist	1	120
Posta nakliyecisi şoför	2	100
»	1	90
»	4	85
»	5	75
»	2	70
»	4	65
»	1	100
»	4	75
»	14	70
»	15	65
Makine ustabaşısı	1	200
Makina ustabaşısı	1	150
Motoren	1	100
»	4	90
Makinist	2	90
Makinist	4	80
Gemici	6	50
Gemi mürettebatı	2	45
Silici	5	40
Ustabaşı	1	90
»	1	80
Usta	1	55
Marangoz	1	75
»	1	50
Kutu tamircisi	1	40
Ambalajcı	1	60
Evrak müvezzai	2	60
»	3	55
Kaloriferci ve meremetçi	2	100
»	5	75
»	10	60
Garaj bekçisi	3	50
Telefon hat bakıcısı	7	60
»	12	50
»	7	75
Telefon tamircisi	10	60
»	51	40
Ancile	1	60
Bahçıvan	3	50
Gece bekçisi	6	40
»	6	50
Başodacı	125	40
Odacı	300	30
»		

Memuriyetin nevi	Aded	Ücret
Hammalbaşısı	4	60
Hammal	16	50
»	170	45
»	75	40
Kapıcı	4	40
»	—	—
»	1670	—
<i>Telsis istasyonları</i>		
Ustabaşı	1	200
»	1	175
Başmakinist	1	165
»	2	150
»	1	140
»	3	125
Makinist	2	115
»	4	110
»	9	100
»	8	90
»	1	85
»	8	80
Daktilograf	2	85
Anten bakıcısı	6	65
Yağcı	2	55
Bahçıvan	3	60
Gece bekçisi	4	50
Odacı	12	40
»	—	—
»	70	—
<i>İstanbul telefonu</i>		
Fiş memuru	1	180
Santral başmakinisti	4	175
»	1	150
İdare memuru	1	120
Ambar memuru	1	140
»	1	120
»	1	100
Telefoncu	1	120
»	1	100
»	1	90
»	3	80
»	1	75
»	11	70
»	3	65
»	88	60

Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
Fennî tesisatçı	3	150	Şoför	1	100
» »	1	140	»	1	90
» »	2	125	Ambar hademesi	2	60
» »	1	120	» »	1	55
» »	4	100	Hademo	1	50
» »	2	90	»	1	35
» »	1	80	Odaçı	1	45
» »	1	75	»	12	40
» »	1	55	»	3	30
» »	2	50	»	1	25
» »	2	45	Hatbakıcı	3	75
Makinist (Koranpertör)	1	250	»	4	70
Başmakinist	1	175	»	3	65
Makinist	1	150	»	25	60
»	1	140	»	1	55
»	3	100	»	7	50
»	2	90	»	10	40
»	4	80	İşçi	1	80
»	4	75	»	2	75
»	1	70	»	2	70
»	1	65	»	1	65
»	5	60	»	18	60
»	14	50	»	15	50
Başmontör	1	100	»	16	40
Montör	1	80	Kaloriferci	1	75
»	1	75	Bekçi	3	60
»	1	70	»	5	50
»	1	65	Kapıcı	1	70
»	2	60	»	1	60
»	1	55	»	1	50
»	3	50	Usta	1	140
Muakkip	1	200	»	1	100
»	2	70	»	8	80
Tahsildar	1	90	»	3	75
»	1	75	»	3	60
»	7	30	»	1	55
Daktilograf	1	90	Ekçi	5	100
»	1	85	»	2	80
»	1	75	»	1	75
Santral yerifikatörü	1	90	»	2	60
» »	3	80			
» » Muavini	1	75			
» » »	2	70			
» » »	1	50			
Hat yerifikatörü	1	100			
» »	1	90			
Elektrikçi	1	90			
				385	
			<i>İzmir telefonu</i>		
			Ambar memuru	1	120
			Tahsildar	1	80
			»	2	75
			»	1	60

P. T. T. Umumî müdürlüğünün 1943 malî yılı nakil vasıtaları kadrosu

Aded	No.	Nev'i	Markası	Motör No.	Tahsis edilen işin mahiyeti	Mubayaa		
						Miadı	bedeli Lira	Mubayaa tarihi
1	888	Küçük otobüs	Ford	1861227033	Mühendislerin Ankara - Gölbaşı telsizi ile mürsile istasyonlarına gidip gelmeleri için		2 000	1934
1	193	> >	>	1865566101	Memur ve makinistlerin Ankara - Gölbaşı telsizi ile mürsile istasyonlarına gidip gelmeleri için		3 870	1940
1	192	> >	Buik	13456078	Ankara telefonu âriza ve keşif memurlarının nakli için		3 100	1939
1	345	> >	Şevrole	54532	Mühendislerin İstanbul - Yeşilköy ve Osmaniye telsizlerine gidip gelmeleri için		3 300	1938
1	343	> >	Ford	54457871	Memur ve makinistlerin İstanbul - Osmaniye telsizlerine gidip gelmeleri için		3 475	1940
1	342	> >	>	5474300	Memur ve makinistlerin İstanbul - Yeşilköy telsizine gidip gelmeleri için		2 400	1930
1	201	> >	Buik	43261877	İstanbul telefonu âriza memurlarının nakli için		2 950	1937
1	195	Otobüs	Ford	1845464	Ankara posta müvezzilerinin tevziat mıntakalarına nakli için		3 050	1939
1	168	Servis oto. B. B.	>	21754	Ankara şehir dahilî postalarının nakli için		1 275	1937
2	196/yok	> >	>	67698	Ankara şehir dahilî postalarının nakli ve		980	1939
1	939	> >	>	70361	posta kutularının boşaltılması için (Beheri)			
				105135	İstanbul hal ve Unkapanı postalarının günde altı defa nakli için		1 200	1936
3	{351 352 353	> >	Fiat	{76505 77672 78374	İstanbul - Galata, Beyoğlu telgraf nakliyatı için (Beheri)		1 025	1940
4	346,347 348,349	> >	Ford	{200424 200282 200577 200570	Tophane - Beşiktaş, Ortaköy, Arnavutköy, Bebek postalarının günde altı defa nakli için (Beheri)		1 200	1938
2	333 334	Servis oto B. B.	Fiat	{56996 58766	İstanbul ve Beyoğlu kutularının boşaltılması için (Beheri)		885	1939

(S. SAYISI : 53)

8	{335 336 337	>	>		{241678 243441 240817	Haydarpaşa, Selimiye, Çamlıca, Üsküdar, Kadıköy, Kızıltoprak postalarının naklinde (Beheri)			
1	340	Kamyon		Şevrole	435028	Sirkeciye giden postalarla paket postanesi rıhtım arası nakliyatı için	1 375		1939
1	132	>		Ford	16384	Sirkeciye giden postalarla paket postanesi rıhtım arası nakliyatı için	2 500		1938
1	198	Kamyonet		Ford	Yok	Ankara merkezile istasyon arası posta nakli- yatı için	2 635		1939
1	197	>		>	18/249336	Ankara merkezile istasyon arası posta nak- liyatı için	2 000		1933
1	194	>		>	18/33425	Büyük Millet Meclisi, Yenişehir, Bakanlık- lar ve Çankaya, Cebeçi, Samanpazarı posta- larının nakli için	2 500		1936
1	121	>		>	189556	Ankara telefon tamirâtı işlerinde	8 960		1940
1	402	>		>	18/49457	İstanbul şehir dahili posta nakliyatında kul- lanılmakta olup Ankara merkezinden gönde- rilmiştir	2 000		1933
1	350	>		Şevrole	109774	İstanbul, Galata, Beyoğlu, Pangaltı postala- rının nakliyatı için	2 700		1939
1	344	>		Ford	5242479	İstanbul, Bayazıt, Aksaray, Topkapı, Fatih ve Edirnekapı postalarının günde altı defa nakli için	1 825		1933
1	341	>		>	5149817	İstanbul, Bayazıt, Aksaray, Topkapı, Fatih ve Edirnekapı postalarının günde altı defa nakli için	1 825		1933
1	331	>		>	17380	>	1 200		1933
1	338	>		>	835501	>	2 825		1935
1	203	>		>	838101	>	3 300		1929
1	202	Kamyonet		Moris	21834	İstanbul telefonu tamirat ve tesisatı mal- zemesinin nakli için	2 050		1927
8	{713 714 715	>		Şevrole	{1553-042 1553-032 1553-075	İstanbul telefonu tamirat ve tesisatı malze- mesinin nakli için İzmir merkeziyle şehir dahili merkez ve Basmahane ve Alsancak istasyonları postala- rının nakli için (Beheri)	1 500		1929
							2 000		1933

Aded	No.	Nev'i	Markası	Motör No.	Tahsis edilen işin mahiyeti	Mubayaa		
						Miadi	bedeli Lira	Mubayaa tarihi
1	716	Kamyonet	»	399-754	İzmir telefonu tamirat ve tesisatı malzemesi nakli için		1 950	1934
1	488	Motosiklet	N. S. U.		Ankara telgraf tevziatında		775	1938
1	489	»	B. M. V.		» »		1 250	1940
1	25	»	Triumph		Trabzon telgraf tevziatında		675	1935
2		Posta vagonu			Posta nakliyatı için (Beheri)		15 000	1926
3		» »			» » »		17 125	1927
2	[919	Deniz motörü	Benz		İstanbul, Haydarpaşa ve limandaki vapurlara posta nakli için		10 000	1926
	[920		Kelvin				6 000	1926
2	[921	» »	Dizel		İstanbul Haydarpaşa ve limandaki vapurlara posta nakli için		21 800	1933
	[922						27 500	1937
1		Motörlü araba	A. E. G.		Ankara istasyonunda posta alıp vermek için		2 660	1937
1		» »	Bleirşert		Haydarpaşa istasyonunda posta alıp vermek için		1 473	1938
2		Kayık			İzmir'de postaların vapurdan alınıp verilmesi için		Muhtelif	Muhtelif
401		Bisiklet			Merkezlerin posta ve telgraf tevziatında		»	»
4		Kamyon	Ford		İkisi İstanbul posta, biri Ankara posta, biri de İzmir telefon servisleri için şasi halinde alınmış olup henüz karoserleri yapılmamıştır (Beheri)		7 797.35	1942
1		»	»		Ankara telefon servisi için şasi halinde alınmış olup henüz karoseri yapılmamıştır		7 218.18	1942
9		Kamyonet	»		Beşi İstanbul posta ve biri İstanbul telgraf, biri İstanbul telefon biri İzmir posta ve biri de Ankara posta servisleri için 1943 mali yılında satın alınacaktır			